

MIGRANTI LATVIJĀ

11. vi 52

PSRS CSP
LĒSETAS STATISTIKAS
PĀRVALDE
SPLEŠA IELA 1, TĀLR. 6714 un 6892

ЦСУ СССР
СТАТИСТИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ
ГОР. РИГИ

УЛИЦА ЛАЧПЛЕША 1, ТЕЛ. 6714 и 6892

ИДЕТ ..... 1952 г./г.

Статистическое Управление Латвийской ССР

Сектор статистики культуры, здравоохранения
и демографии

СССР
ИНСТ
ХРФ

82

к/на

Направлено итоги механического движения населения по гор. Риге
за 1951 год.

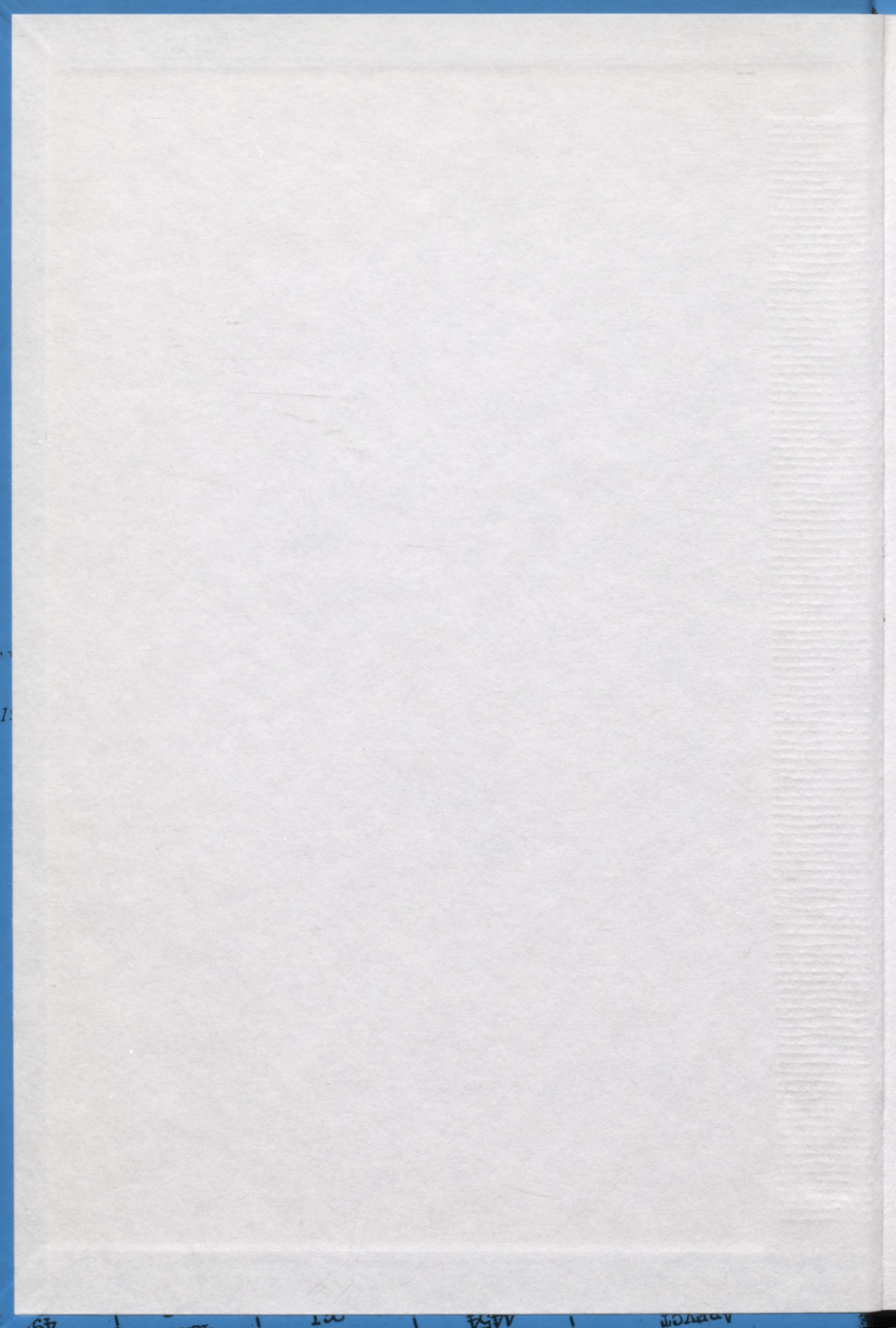
I. Прибывшее население

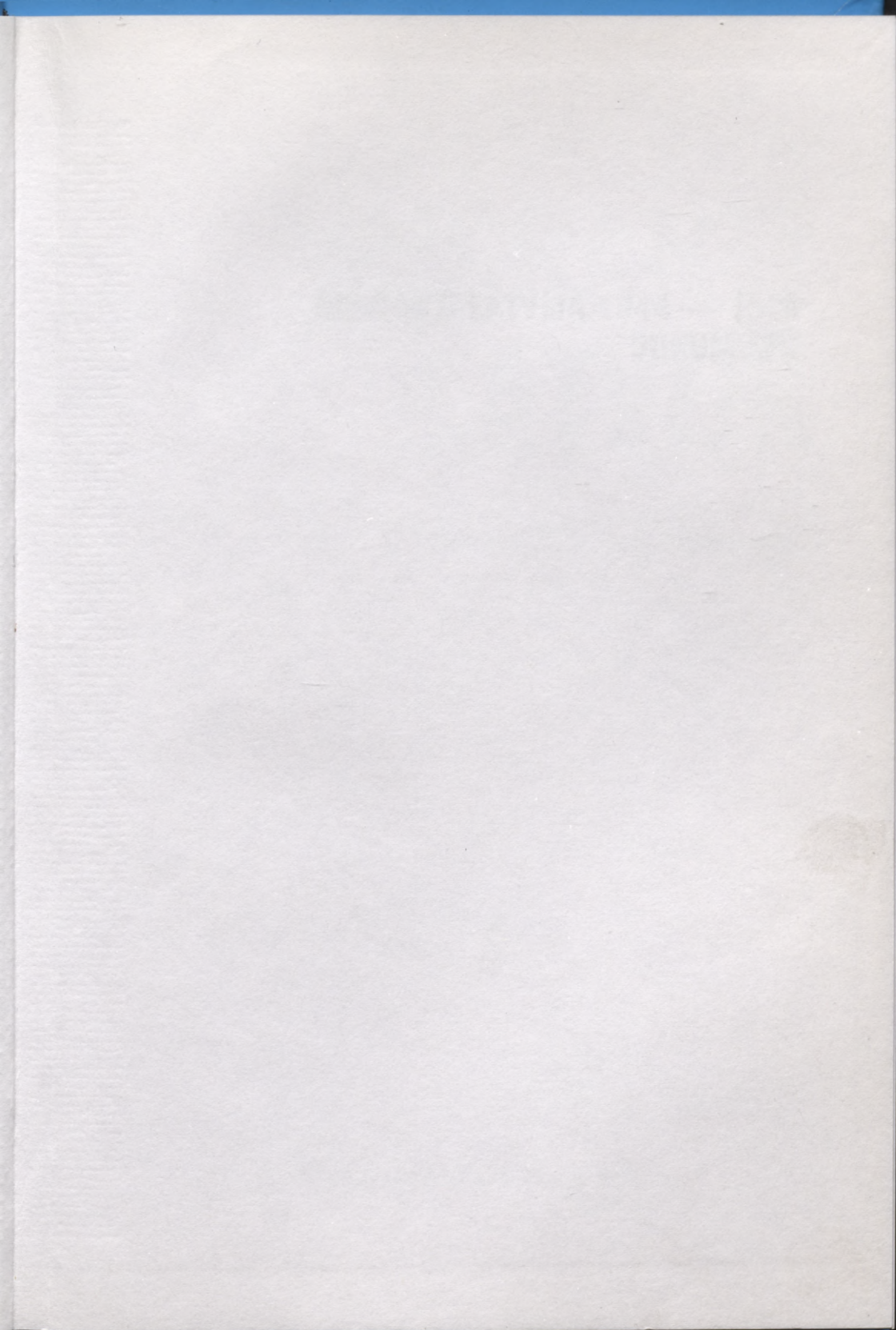
За 1951 год в гор. Ригу пришло всего 45363 человека.

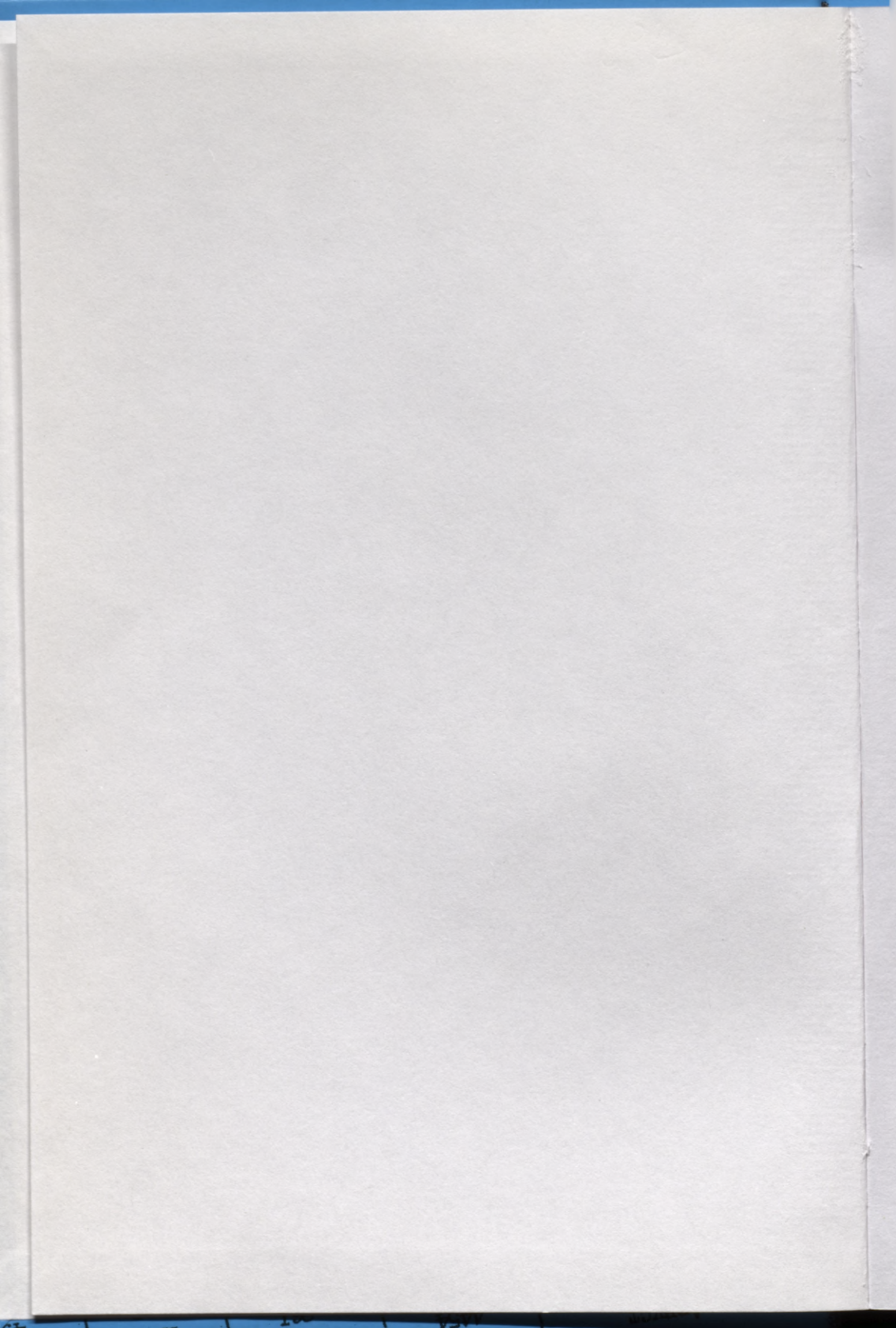
Динамика прибывшего населения за 1951 год по отдельным
месяцам следующая:

	1951 год		1950 год	
	взрослых	детей по 16 лет	взрослых	детей по 16 лет
Март	3533	305	2667	390
Апрель	3170	312	2366	424
Май	2800	248	2389	647
Июнь	1952	361	2806	414
			2246	376
			2781	298
			1791	385
			3305	289
				633
				1150

1944 - 1989. Dokumenti

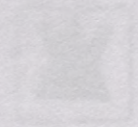

208AAA

**MIGRANTI LATVIJĀ 1944 — 1989
DOKUMENTI**

Latvian Migration Documents
1944-1989

Nacionālās arhīvas un bibliotēkas dienests
2014

111803

1939 — 1944 LATVIJAS IZVAIŠU
DOKUMENTI

2004-4
286

Latvijas Nacionālā
bibliotēka

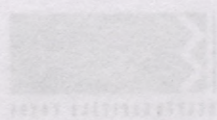
UKR (478) +10447889 (002)
Mā 287

L
3

MIGRANTI LATVIJĀ

1944-1989. Dokumenti

Dokumentu krājums latviski publicēti Latvijas Valsts arhīvā — LR
Ministru Padome (1991), LR Augstākā Padome (1990), LR Valsts
plāna komisija (1987), LR Centrālās statistikas pārvalde (1977), LR
Valsts plāna komisijas priekšmetu LR (1985), LR Ministru Padome
un Starptautiskā organizācija pieņemšanas karavīru (1985), LR Valsts
komiteja karavīru kaitniekiem (1985), LR Tautas kara veterānu komisija
(1985), Rīgas pilsētas darbinātņu deputātu padome karavīru kaitniekiem
(1980) — dokumenti, kas raksturo migrācijas procesu uz Latviju laikā
pirms un 1944—1989. gadam. Iekļauti daļa dokumentu tieši par
pirmo reizi.
Dokumentu krājuma izpildējam jānodrošina finansējumu «Drošības pasākumi
konkursa uz Valsts kultūrvēsturiskās mantojuma izpildēšanu» ietvaros.

LATVIJAS VALSTS ARHĪVS
2004

ISBN 9984-9242-1-1

UDK (474.3) «1944/1989» (093.2)
Mi 287

0304048586

MIGRANTI LATVIJĀ

Mi 287 Migrantu Latvijā 1944.—1989.
Dokumenti. — Rīga: Latvijas Valsts arhīvs, 2004. 245 lpp.

Dokumentu krājumā publicēti Latvijas Valsts arhīva fondu — LPSR Ministru Padome (270.), LPSR Augstākā Padome (290.), LPSR Valsts plāna komiteja (693.), LPSR Centrālā statistikas pārvalde (277.), PSRS Valsts plāna komitejas pilnvarotais LPSR (283.), LPSR Ministru Padomes Strādnieku organizētās pieņemšanas pārvalde (1399.), LPSR Valsts kontroles tautas komisariāts (992.), LPSR Tautas kontroles komiteja (398.), Rīgas pilsētas darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja (1400.) — dokumenti, kas raksturo migrācijas procesu uz Latviju laika posmā no 1944.—1989. gadam. Lielākā daļa dokumentu tiek publicēti pirmo reizi.

Dokumentu krājumu iespēšanu finansējusi «Daugavas Vanagu» organizācija un Valsts Kultūrkapitāla fonds.

ISBN 9984-9548-1-1

© Latvijas Valsts arhīvs, 2004.
© Jānis Riekstiņš,
sastādītājs, priekšvārda autors,
tulkojums no krievu valodas
© Vāka dizains Raimonds Ramutis

SATURS

Priekšvārds	7
I nodaļa	
Neorganizētā jeb stihiskā migrācija	13
II nodaļa	
Organizētā migrācija	105
III nodaļa	
Migrantu privilēģijas dzīvokļu sadalē	151
Saīsinājumi	215
Dokumentu saraksts	216
List of Dokuments	229
Sammary	243

038704000

SATURS

7	..... Priekšvārds
13	..... I nodaļa
102	..... Neorganizētā jeb atbilstīga migrācija
	..... II nodaļa
102	..... Organizētā migrācija
	..... III nodaļa
124	..... Migrāto pilsētās dzīvotņu sadale
212	..... Saisījumi
216	..... Dokumentu saraksts
220	..... Iekas of Dokumentu
243	..... Ģimīny

Šis ir pirmais izdevums, kas satur visus dokumentus, kas attiecas uz migrāciju Latvijā. Dokumenti ir apkopoti un izdruki, lai nodrošinātu plašu pieejamību. Dokumentu saraksts ir uzskaitīts atbilstoši tēmai un laika periodam. Dokumentu saraksts ir uzskaitīts atbilstoši tēmai un laika periodam. Dokumentu saraksts ir uzskaitīts atbilstoši tēmai un laika periodam.

© Valsts arhīvs, Rīga
 Valsts arhīva izdevums
 Valsts arhīva izdevums
 Valsts arhīva izdevums

PRIEKŠVĀRDS

Tagadējā Latvijas teritorija no 18. gadsimta sākuma līdz Pirmā pasaules kara beigām atradās cariskās Krievijas sastāvā. Jau tolaik Latvijā tika iepludināts milzīgs cittauniešu skaits. Latviešu tautai nācās pieredzēt cara valdības un tās ierēdņu realizēto kolonizācijas un pārkrievošanas politiku, kas beidzās tikai ar neatkarīgas Latvijas valsts nodibināšanu 1918. gada novembrī. Rezumējot cariskās Krievijas politiku, pazīstamais latviešu politiķis, statistiķis un publicists Marģers Skujenieks 1920. gadā rakstīja:

«Iestājās tumšais, visu nomācošais pārkrievošanas laikmets. Jau 1869. gadā valdība atvēra krievisko Aleksandra ģimnāziju. 1884. gadā agrākās aprīņķu skolas pārvērš par krieviskām pilsētas skolām. 1887. gadā pat tautskolas tika pārkrievinātas un drīz latviešu bērniem vajadzēja, sākot ar pirmo skolas dienu, mācīties viņiem nesaprotamajā krievu valodā. Tāpat pārkrievināja tiesas, un taisnības spriedēji varēja sarunāties ar apsūdzētajiem un lieciniekiem vienīgi ar tulka palīdzību. Latgalē pat tulki nebija pielaisti un tur sprieda tiesu, kaut gan tiesneši nesaprata, ko sūdzētājs vai apsūdzētais teica! Krievu iespaids stiprināšanai cēla pareizticīgās baznīcas, un šim nolūkam centrālā valdība ik gadus izdeva 80000 rubļus (..). Kad senators Manaseins no 1883.-1885.gadam revidēja Baltijas iestādes, tad latviešu lielākā daļa gaidīja no šīs revīzijas labvēlīgas pārgrozības. Bet to vietā iestājās un turpinājās visnesaudzīgākā pārkrievošanas politika. Vietējos iedzīvotājus vēl lielākā mērā nostūma no dalības zemes pārvaldībā un to vietā stājās visu noteicošais krievu ierēdnis, kuram bija sveša vietējā dzīve, vietējās vajadzības, un kurš lika vadīties vienīgi no centrālās valdības visu nivelējošiem un uniformējošiem rīkojumiem (..). Un atkal latviešu tautai bija piespriests nāves spriedums — bija nolemts to pārkrievināt».¹

Dokumenti par Krievijas koloniālo politiku Baltijā publicēti Igaunijas Nacionālā arhīva un Vēstures institūta (Tallinā) sagatavotajā dokumentu krājumā.²

Pēc Latvijas okupācijas 1940. gada jūnijā impēriskā politika tika turpināta ar jaunu, vēl lielāku spēku un vērienu. Krievu vēsturnieks,

1 M. Skujenieks. Latvija. Zeme un iedzīvotāji. — R., 1920., 370.-371. lpp.

2 Имперская политика России в Прибалтике в начале века. Сборник документов и материалов. Составитель Тоомас Карьяярм. Тарту, 2000.

akadēmiķis Jurijs Afanasjevs intervijā laikrakstam «Lauku Avīze» 2001. gada 22. novembrī, atzina: «... Varmācīgā demogrāfiskā politika PSRS laikā bija: mazināt latviešu skaitu Latvijā, tostarp ar deportācijām, palielināt krievu īpatsvaru šajā zemē ar tā saucamo «ražošanas spēku sadali» PSRS teritorijā. Šeit attīstīja tādu rūpniecību, kas jau noteica krievu klātbūtni šajās ražotnēs. Man liekas, ka tas viss kā smaga nasta spiež uz daudzu šeit dzīvojošo apziņu ...»³

Daudzas interesantas, ar migrācijas procesiem saistītas ziņas var atrast vairākos apkopojumu ziņu krājumos.⁴ Darbaspēka problēmas agrākajos gados pētījuši G. Baltiņš un N. Baranovskis.⁵ Iedzīvotāju demogrāfijas problēmu izpētei pievērsušies B. Mežgailis un P. Zvidriņš.⁶ Atsevišķi dokumenti par migrācijas procesiem un to izraisītajām sekām publicēti jaunākajos Latvijas Valsts arhīva un Latvijas Universitātes Latvijas Vēstures institūta izdotajos dokumentu krājumos,⁷ kā arī periodiskajā presē.⁸ Plaša publikācija par migrācijas apjomiem Latvijā un tās radītajām sekām ievietota Latvijas Vēsturnieku komisijas rakstu 3. sējumā.⁹

Tomēr ir jāatzīst, ka migrācijas procesi Latvijā un to ietekme visdažādākajās sabiedrības jomās līdz šim sistemātiski pētīti vēl nav. Šā iemesla dēļ Latvijas Valsts arhīvā tika sagatavots dokumentu krājums «Migranti Latvijā. 1944 — 1989», kurā ievietotie dokumenti parāda arī Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centrālās komitejas un PSRS valdības apzināti veicināto un mērķtiecīgi virzīto cīņautiešu, it īpaši krievu, migrāciju uz Latviju.

1989. gada, tas ir pēdējā gada pirms Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas, Vissavienības tautas skaitīšanas dati parādīja, ka, salīdzinot ar pirmskara iedzīvotāju skaitu (1935. gada dati), Latvijas iedzīvotāju skaits palielinājies 1,4 reizes, tomēr pamatiedzīvotāju —

3 Sapratīsimies tad, kad neizdomāsīm problēmas // Lauku Avīze — 2001.-22. nov.

4 Ceturtā tautas skaitīšana Latvijā 1935. gadā. — R., 1939.; Padomju Latvijas tautas saimniecības 20 gadi. — R., 1960.; Latvijas PSR skaitļos 1960. gadā. — R., 1961.; Latvijas PSR tautas saimniecība 1970. gadā. — R., 1972.; Latvijas PSR tautas saimniecība 1983. gadā. — R., 1984.; Latvijas PSR tautas saimniecība 1990. gadā. — R., 1991.; Latvija skaitļos 1990. gadā. — R., 1991.; Darba resursu veidošanās sociāli ekonomiskās problēmas. — R., 1971.

5 G. Baltiņš, N. Baranovskis. Darbaspēka atražošana Latvijas PSR. — R., 1983.; N. Baranovskis. Darbaspēks un tā kvalitāte. — R., 1982.

6 B. Mežgailis, P. Zvidriņš. Padomju Latvijas iedzīvotāji. — R., 1973.; B. Mežgailis. Padomju Latvijas demogrāfija: struktūra, procesi, problēmas. — R. 1985.

7 Okupācijas varu politika Latvijā. — R., 1999.; Latvija padomju režīma varā, 1945.-1968. — R., 2001.; Izpostītā zeme. PSRS militāristi Rīgā. — R., 1998.

8 Jānis Riekstiņš. Migranti Latvijā // Latvijas Vēstnesis — 2000.-11. febr.; Jānis Riekstiņš. Latvija ceļā uz neatkarību. 1988.-1990. gads. Pretinieki // Latvijas Vēstnesis — 2000.-8. marts.

9 Jānis Riekstiņš. Migrantu kolonizācija Latvijā. 1944. gads — 50 gadu vidus. Totolītārie režīmi un to represijas Latvijā 1940.-1956. gadā. Latvijas Vēstnieku komisijas 2000. gada pētījumi. — R., 2001.

latviešu skaits 1935. gada līmeni nebija sasniedzis. Šajā laikā latviešu skaits bija par 5,4% mazāks nekā 1935. gadā, bet tajā pašā laikā krievu skaits bija palielinājies 5,4 reizes, baltkrievu — 4,5 reizes, bet ukraiņu — vairāk nekā 50 reizes.¹⁰ Tā, piemēram, laika posmā no 1959. gada līdz 1969. gadam Latvijā ik gadus ieradās un uz dzīvi palika 14,3 tūkstoši migrantu, 1970.-1978. gadā — 11,6 tūkstoši, 1979.-1988. gadā — 41,9 tūkstoši.¹¹ Tieši sistemātiskā, neierobežotā migrācija kļuva par latviešu īpatsvara samazināšanās galveno faktoru Latvijas iedzīvotāju kopējā skaitā.

PSRS Centrālās statistikas pārvaldes zinātniski pētnieciskā institūta Latvijas nodaļas 1972.-1973.gadā veiktie pētījumi par darbaspējīgā vecuma iedzīvotāju migrācijas motīviem uz Latvijas pilsētām parādīja, ka kopumā uz Latvijas pilsētām migranti brauca, lai šeit uzlabotu savus sadzīves apstākļus, strādātu savā specialitātē vai arī tāpēc, ka Latvija tolaik bija labāk apgādāta ar plaša patēriņa precēm.¹²

Iedzīvotāju migrācijā no citiem PSRS reģioniem uz Latviju lielu vietu ieņēma t.s. brīvā jeb stihiskā pārvietošanās. Lai gan Krievijas nemelnzemes, kā arī citi PSRS rajoni sakarā ar lielo aizbraucēju skaitu faktiski palika bez darbaspējīgiem iedzīvotājiem, tomēr PSKP Centrālā komiteja un PSRS valdība migrācijas plūsmu uz Latviju, kā arī citām PSRS nacionālajām republikām, visnotaļ atbalstīja.

Migrācijas procesus uz Latviju lielā mērā izraisīja un veicināja ražošanas uzņēmumu arvien pieaugošās vajadzības pēc papilddarbaspēka. Pēc Latvijas okupācijas 1940. gadā tās ekonomika tika pārvērsta par PSRS tautas saimniecības kompleksa sastāvdaļu. Rūpniecības pārvaldi, plānošanu un finansēšanu noteica ar dažādām direktīvām, administratīvām metodēm, kurās Latvijas specifika un apstākļi netika ņemti vērā. Plaši tika izvērsti Vissavienības resoru diktāts, kuri savā darbībā vadījās tikai no savu ministriju, nevis no Latvijas interesēm. Plānojot dažādu rūpniecības objektu celtniecību Latvijā, Vissavienības iestādes paredzēja, ka tie ar strādniekiem un speciālistiem tiks apgādāti uz iebraucēju rēķina. Tāpēc arī Latvijas PSR Valsts plāna komiteja rūpniecībā nodarbināto skaita palielinājumu plānoja galvenokārt uz iebraucēju rēķina.

Iebraucēju kustību būtiski ietekmēja ražošanas uzņēmumu izvietojums. Tā, piemēram, Daugavpils, Ogres un Olaines iedzīvotāju skaita strauja palielināšanās sešdesmitajos gados notika sakarā ar lielu rūpniecības objektu celtniecību šajās pilsētās. Īpaši daudz mig-

10 LVA, 277. f. apr., 17. apr., 445. l., 18. lp.

11 Turpat, 1., 2. lp.

12 B. Mežgailis. Padomju Latvijas demogrāfija: struktūra, procesi, problēmas. — R., 1985. 277., 278. lpp.

rantu apmetās Rīgā, kur isā laikā viņi varēja tikt pie jauniem, labiekārtotiem dzīvokļiem.

Migrantu privilēģijas dzīvokļu sadalē nodrošināja dažādi PSKP CK, PSRS Ministru Padomes kā arī citu PSRS centrālo iestāžu lēmumi un direktīvas. Īpaši plašas privilēģijas šajā ziņā baudīja PSRS Bruņoto spēku atvaļinātie virsnieki, kuru plūsma uz Latviju, it īpaši uz Rīgu, neapsīka ne uz brīdi. Tā, piemēram, PSKP CK un PSRS Ministru Padomes 1960. gada 20. janvāra lēmums Nr 74 «Par to militārpersonu, kuras atvaļina no PSRS Bruņotajiem spēkiem sakarā ar PSRS Bruņoto spēku jaunu ievērojamu samazināšanu, darbā iekārtošanu un materiālo nodrošināšanu» noteica, ka atvaļinātās militārpersonas ar dzīvojamo platību ir jānodrošina triju mēnešu laikā pēc viņu ierašanās izraudzītajā dzīves vietā.¹³ Pirmkārt ar jauniem, labiekārtotiem dzīvokļiem nodrošināja arī Otrā pasaules kara Sarkanās armijas invalīdus, karā kritušo ģimenes locekļus, Padomju Savienības varoņus, ar dažādiem PSRS ordeņiem apbalvotos, kā arī vairākas citas iedzīvotāju kategorijas, kuras, galvenokārt, veidoja iebraucēji no citiem PSRS rajoniem.

Dokumentu krājumam ir trīs nodaļas. 1. nodaļā «Neorganizētā jeb stihiskā migrācija» apkopoti dokumenti par migrantu skaitu, agrākajām dzīves vietām (apgabaliem un pilsētām), viņu ietekmi uz Latvijas iedzīvotāju nacionālo sastāvu, kā arī dokumenti par LPSR varas iestāžu attieksmi pret iebraucēju saplūšanu Latvijā, īpaši Rīgā. Lai gan padomju režīma gados iedzīvotāju organizētā migrācija uz nacionālajām republikām netika publiski akcentēta, tomēr arhīva dokumenti neapstrīdami pierāda, ka arī Latvijā daudzi tūkstoši migrantu ieradušies organizētā veidā. Organizēti ieradušies galvenokārt rūpniecības, celtniecības un transporta uzņēmumu strādnieki un kalpotāji. Dokumenti par to publicēti 2. nodaļā «Organizētā migrācija». Kopš 1944. gada un līdz pat Latvijas valstiskās neatkarības atgūšanai iebraucēji, salīdzinot ar Latvijas pamatiedzīvotājiem, baudīja privilēģijas vispirms jau dzīvokļu sadalē. To apliecina arī 3. nodaļas «Migrantu privilēģijas dzīvokļu sadalē» dokumenti.

Krājuma sagatavošanā izmantoti Latvijas Valsts arhīva šādu fondu dokumenti: LPSR Ministru Padome (270.), LPSR Augstākās Padome (290.), LPSR Valsts plāna komiteja (693.), LPSR Centrālā statistikas pārvalde (277.), PSRS Valsts plāna komitejas pilnvarotais LPSR (283.), LPSR Ministru Padomes Strādnieku organizētās pieņemšanas pārvalde (1399.), LPSR Valsts kontroles tautas komi-

13 LVA, 270. f., 3. apr., 344. l., 241. lp.

sariāts (992.), LPSR Tautas kontroles komiteja (398.), Rīgas pilsētas darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja (1400.).

Krājumā publicētie dokumenti galvenokārt ir pirmpublicējumi. Tie aptver laika posmu no 1944. līdz 1989. gadam. Atsevišķi dokumenti par migrācijas ierobežošanu attiecas uz 1990. gadu.

Neierobežotā migrācija uz Latviju, kā arī iebraucēju privilēģijas bija viens no būtiskiem faktoriem latviešu tautas trešajā Atmodā, tās cīņā par Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanu.

Dokumentu arheogrāfiskā apdare veikta saskaņā ar vēstures avotu publicēšanas tradīcijām. Publicētajiem dokumentiem ir vienota numerācija, katram no tiem ir redakcijas virsraksts, kurā norādīts dokumenta autors, veids, adresāts, raksturots dokumenta saturs, kā arī dokumenta sastādīšanas laiks. Ja dokuments ir parakstīts, tad norādīts tās personas uzvārds, kas dokumentu parakstījusi. Ja dokuments nav parakstīts, tad personas uzvārds, kurai tas būtu jāparaksta, ir apaļajās iekavās. Pēc dokumenta sniegta tā leģenda ar norādi par to, kādā arhīva fondā, aprakstā, lietā dokuments glabājas un ziņas par dokumenta autentiskumu.

Lielākā daļa dokumentu ir krievu valodā, par ko liecina norāde leģendā «tulkojums no krievu valodas». Tiek publicētas arī tās atzīmes dokumentos rokrakstā, kas atrodamas uz lapas malām vai pāri tekstam u.tml. ar norādi «Atzīmes dokumentā», jo tās satur papildus informāciju, zem norādes «Atzīmes dokumentā» nereti ar * apzīmēti daži skaidrojumi.

Dokumentus publicējot, saglabātas norādes «slepeni», «pilnīgi slepeni», «dienesta vajadzībām». Apjomīgi dokumenti atbilstīgi tematam, publicēti saīsinātā veidā, tad redakcijas virsrakstā ir norāde «Izvilums». Divpunkte kvadrātiekvās [...] tekstā nozīmē, ka izlaista krājuma tematam mazsvarīga vai pavisam neatbilstoša teksta daļa.

Dokumentu krājumu publicēšanai sagatavojusi LVA Sabiedrisko attiecību un dokumentu popularizācijas daļa. Dokumentu apzināšanu, atlasīšanu un tulkojumu no krievu valodas latviešu valodā veicis LVA Sabiedrisko attiecību un dokumentu popularizācijas daļas vecākais referents Jānis Riekstiņš. Dokumentu arheogrāfisko apdari veikusi un ievada arheogrāfisko daļu rakstījusi LVA Sabiedrisko attiecību un dokumentu popularizācijas daļas vadītāja Aija Kalnciema.

Jānis Riekstiņš
Sabiedrisko attiecību un dokumentu popularizācijas
daļas vecākais referents

I nodaļa

NEORGANIZĒTĀ JEB STIHISKĀ MIGRĀCIJA

- a) pilsētās, kurās dzīvo vairāk nekā 100 000 iedzīvotāju
- b) ierobežotā pilsētās, kurās dzīvo 50 000 - 100 000 iedzīvotāju
- c) ierobežotā pilsētās, kurās dzīvo 20 000 - 50 000 iedzīvotāju

I nodaļa

NEORGANIZĒTĀ JEB
STHISKĀ MIGRĀCIJA

**1. Izvilkums no Latvijas PSR iekšlietu tautas komisāra vietnieka
A. Košeļeva dienesta ziņojuma Latvijas PSR Tautas Komisāru Pa-
domes priekšsēdētājam V. Lācim par Rīgas pilsētas iedzīvotāju do-
kumentāciju**

Rīga

Nr. 8/6/463s

1945. gada 10. aprīlī

Latvijas PSR IeTK Milicijas pārvaldes Pasu daļa
Latvijas PSR Tautas Komisāru Padomes priekšsēdētājam biedram
V. Lācim

Dienesta ziņojums

Par Rīgas pilsētas iedzīvotāju dokumentāciju

[..]

II Rīgas pilsētas iedzīvotāju dokumentācijas rezultāti

a) Pasu dokumentu izsniegšana un to pierakstīšana

Pavisam Rīgas pilsētā saskaņā ar plānu vajadzēja dokumentēt
161856 cilvēkus. Laika posmā no 1944. gada 10. decembra līdz 1945.
gada 20. martam izsniegts:

a) pasu grāmatiņas	141772 gab.
b) pagaidu apliecības	4854 gab.
c) speciālas apliecības	8251 gab.

Tādējādi pavisam dokumentēti 154877 cilvēki, t.i. par 6979
cilvēkiem mazāk nekā tas bija paredzēts plānā.

[..]

Rīgas pilsētas iedzīvotāju dokumentācijas laikā ir uzskaitītas šādas
personas:

a) pastāvīgi dzīvojušas un ieradušās Rīgas pilsētā līdz 1941. gadam	150609 cilvēki;
b) ieradušās vācu fašistiskās okupācijas laikā	2560 cilvēki;
c) ieradušās Rīgas pilsētā pēc tam, kad to bija atbrīvojušas Sarkanās armijas daļas	1708 cilvēki.

No tiem:

pēc nacionālā sastāva:

a) latvieši	112111
b) krievi	292134
c) poļi	10090
d) ebreji	378
e) ukraiņi	180
f) baltkrievi	1009
g) lietuvieši	1043
h) igauņi	750
i) čehi	18

j)	čigāni	28
k)	japāņi	3
l)	vācieši	5
m)	slovāki	2
n)	tatāri	29
o)	armēņi	13
p)	francūži	9
r)	somi	14
s)	angļi	3
t)	citi	49

[..]

LPSR iekšlietu tautas komisāra vietnieks milicijas pulkvedis
A. Košeļevs

LVA, 270. f., 1.s. apr., 124., 142., 144., 147.-148., 150. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

2. Izvilkums no PSRS Tautas Komisāru Padomes Valsts plāna komisijas pilnvarotā vietnieka Latvijas PSR R. Bojāra ziņojuma Latvijas PSR Tautas Komisāru Padomes priekšsēdētājam V. Lācim par iedzīvotāju dabiskās un mehāniskās kustības uzskaites stāvokli

1945. gada 16. jūnijā

Latvijas PSR Tautas Komisāru Padomes priekšsēdētājam biedram
V. Lācim

Par iedzīvotāju dabiskās un mehāniskās kustības uzskaites stāvokli

Kopija: Latvijas PSR iekšlietu tautas komisāram biedram A. Eglītim

Iedzīvotāju skaita uzskaites un iedzīvotāju izmaiņas procesa izpētes jautājums ir ļoti svarīgs valsts uzdevums.

Latvijas PSR iedzīvotāju statistika vēl neatrodas pienācīgā līmenī, jo iedzīvotāju dabiskās un mehāniskās kustības uzskaitē vēl nav pienācīgi organizēta, bet lai vairāk vai mazāk precīzi noteiktu iedzīvotāju skaitu, ir nepieciešamas pilnīgas ziņas par iedzīvotāju dabisko un mehānisko kustību.

[..]

Iedzīvotāju mehāniskās kustības uzskaites organizācija (iebraucēju pierakstīšana un izbraukušo pilsoņu izrakstīšana) Latvijas PSR tiek izvērstā nepiedodami lēni.

Iekšlietu tautas komisariāta Milicijas pārvalde š.g. aprīlī iesniedza ziņas par 13 pilsētām no 44, t.sk., Rīgu, Daugavpili, Jelgavu, Bausku, Cēsīm, Ludzu, Rēzekni, Ilūksti, Jēkabpili, Valku, Krustpili, Ogrī, Strenčiem; nav uzsākts darbs 31 pilsētā, neskaitot apriņķus, kuri atbrīvoti š.g. maijā.

Pie tam tajās pilsētās, kur iedzīvotāju mehāniskās kustības uzskaites darbs ir uzsākts, aizbraukušo iedzīvotāju uzskaitē ir nostādīta pilnīgi neapmierinoši, jo atskaites dati neatbilst faktiski aizbraukušo skaitam. Rīgas pilsētas pasu galds martā uzrādīja, ka martā no pilsētas aizbraukuši 26 cilvēki, bet aprīlī — 15 cilvēki. Faktiski no pilsētas aizbrauca daudz vairāk.

Pasu galdi ļoti bieži, lai gan reģistrē iebraukušos un aizbraukušos, Centrālās statistikas pārvaldes inspektoriem ziņas savlaicīgi neiesniedz, kā rezultātā dati par atbraucējiem un aizbraucējiem kārtējā uzskaitē nevar tikt izmantoti.

Būtisks trūkums iedzīvotāju mehāniskās kustības uzskaites sakārtošanā ir materiāla neapmierinošais tehniskais noformējums (noplēšamie taloni), jo ne visi punkti noplēšamos talonos tiek aizpildīti. Visbiežāk nav ziņu, no kurienes ieradies un uz kuriem aizbraucis.

[..]

Sakarā ar iedzīvotāju kustības neapmierinošo uzskaiti, ir nepieciešams uzdot Latvijas PSR Iekšlietu tautas komisariāta Milicijas pārvaldei nekavējoties ieviest vajadzīgo kārtību iedzīvotāju mehāniskās kustības uzskaites organizācijā, no šā gada jūlija nodrošinot atbraucēju pierakstīšanu un aizbraucēju izrakstīšanu visās Latvijas PSR pilsētās, kā arī savlaicīgi iesniegt sākotnējos materiālus (noplēšamos talonus) PSRS Valsts plāna komisijas Centrālās statistikas pārvaldes inspektoriem apriņķos un pilsētās stingri noteiktajos termiņos un pienācīgā veidā noformētus.

PSRS Tautas Komisāru Padomes Valsts plāna komisijas pilnvarotā
Latvijas PSR vietnieks
(R.Bojārs)

LVA, 277. f., 14. apr., 2. l., 29.-30. lp. Kopija. Tulkojums no krievu valodas.

3. Latvijas PSR iedzīvotāju pārvietošanās uzskaites karte

[1948. gada 1. cet.]

Latvijas PSR iedzīvotāju pārvietošanās uzskaites karte 1947. gads.

Ziņas no saņemtajiem adrešu lapiņu noplēšamajiem taloniem

Mēneši	Ieradās			Aizbrauca			Mehāniskais pieaugums	
	pieaugušie	bērni līdz 16 g.	pavisam	pieaugušie	bērni līdz 16 g.	pavisam	pavisam	t.sk. bērni līdz 16 g.
Janvāris	12288	2247	14535	3522	492	4014	10521	1755
Februāris	10513	1791	12304	3133	484	3617	8687	1307
Marts	10000	1833	11833	4006	577	4583	7250	1256
1. ceturksnis	32801	5871	38672	10661	1553	12214	26458	4318
Aprīlis	7185	1380	8565	4005	745	4750	3815	635
Maijs	8643	1672	10315	5264	1124	6388	3927	548
Jūnijs	6392	1456	7848	4095	778	4873	2975	678
2. ceturksnis	22300	4546	26846	13366	2649	16015	10331	1897
Jūlijs	7030	1624	8654	4671	773	5444	3210	851
Augusts	5886	1182	7068	4588	773	5361	1707	409
Septembris	7850	1831	9681	4933	797	5730	3951	1034
3. ceturksnis	20766	4637	25403	14192	2343	16535	8868	2294
Oktobris	8438	1920	10358	4326	818	5144	5214	1102
Novembris	7484	1641	9125	3657	697	4354	4771	944
Decembris	6875	1512	8387	3237	522	3759	4628	990
4. ceturksnis	22797	5073	27870	11220	2037	13257	14613	3036
Kopā gadā	98664	20127	118791	49439	8582	58021	60770	11545

LVA, 277. f., 14. apr., 12.l., 181. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

4. Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētāja vietnieka M. Plūdoņa lūgums Liepājas jūras kara bāzes priekšniekam par pasu režīma ievērošanu kara pilsētiņas teritorijā

Rīga

Nr. 171-s

1947. gada 19. oktobrī

Liepājas jūras kara bāzē 1. ranga kapteinim biedram Kotlovskim

Liepājas milicijas daļa kara pilsētiņas teritorijā, jūras kara garnizona daļām piederošās ēkās, ir atradusi 71 cilvēku, kurš dzīvo bez pierakstīšanās un 68 cilvēkus, kuri dzīvo bez pierakstīšanās sauszemes karaspēka daļu ēkās. Tajā pat laikā kara pilsētiņas mājās ir atrasts 21 cilvēks, kurš ir nekavējoties jāizraida no pilsētas, jo viņiem nav ne dzīvojamās platības, ne darba vietas.

Kara pilsētiņas karaspēka daļu komandieri vairākumā gadījumu neseko tam, kā Liepājā tiek ievērots pasu režīms un nesniedz palīdzību tiem, kuri dzīvo bez pierakstīšanās.

Latvijas PSR Ministru Padome lūdz uzlikt par pienākumu kara pilsētiņas karaspēka daļu komandieriem aizliegt dzīvot kara pilsētiņas teritorijā civilajām personām bez attiecīgas milicijas orgānu atļaujas un visas civilpersonas, kuras nav milicijā pierakstītas, nekavējoties izraidīt no kara pilsētiņas mājām.

Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētāja vietnieks
(M. Plūdonis)

LVA, 270. f., 1.s. apr., 270. l., 106. lp. Paliku dokuments. Tulkojums no krievu valodas.

5. PSRS Valsts plāna komisijas Centrālās statistikas pārvaldes Jelgavas apriņķa inspektora ziņojums Latvijas PSR Iekšlietu ministrijas Jelgavas apriņķa Milicijas daļas adresu birojam par trūkiem iedzīvotāju mehāniskās kustības reģistrēšanā

Nr. 220

1948. gada [ ] maijā

Noraksts
Iekšlietu ministrijas Jelgavas apriņķa Milicijas daļas adresu birojam

Noraksts: PSRS Valsts plāna komisijas pilnvarotajam LPSR

PSRS Valsts plāna CSP Jelgavas apriņķa inspektūra atgādina Jums, ka Jūsu pienākums ir katru mēnesi līdz 3. datumam iesūtīt inspektūrā iebraukušo un izbraukušo iedzīvotāju pierakstīšanās un izrakstīšanās noplēšamos talonus, lai inspektūra varētu konstatēt iedzīvotāju mehānisko kustību apriņķī iepriekšējā mēnesī. Kā jau Jums tas ir zināms, stāvoklis ir tāds, ka Jūs ik mēnesi iesniedzat inspektūrā ne tikai iepriekšējā mēneša, bet gan vairāku iepriekšējo mēnešu noplēšamos talonus. Šis stāvoklis sevišķi krasi izpaužas šo mēnesi saņemtajos noplēšamajos talonos. Inspektūrā uz šo dienu nav ienācis neviens iedzīvotāju pierakstīšanās noplēšamais talons, kas būtu izpildīts Jelgavas apriņķa pagastos š.g. aprīlī. Visi 123 Jelgavas apriņķa pagastos izpildītie pierakstīšanās noplēšamie taloni izpildīti š.g. februārī un martā.

Sakarā ar iepriekš sacīto, jākonstatē, ka š.g. februārī un martā konstatētā mehāniskā kustība ir bijusi nepareiza, bet š.g. aprīļa mēneša iedzīvotāju mehāniskā kustība nemaz nav savlaicīgi konstatējama, kas, savukārt, kavē visa apriņķa iedzīvotāju skaita precīzu noteikšanu. Ievērojot augstāk sacīto, jākonstatē, ka Jelgavas apriņķī tiek grauta iedzīvotāju skaita pastāvošā uzskaitē, kas nekavējoties novēršama.

PSRS Valsts plāna CSP Jelgavas apriņķa inspektūra pieprasa, lai Jūs:

- 1) nekavējoties iesniegtu inspektūrā visus iedzīvotāju pierakstīšanās un izrakstīšanās noplēšamos talonus, kas izpildīti š.g. aprīlī Jelgavas apriņķa lauku apvidos un pilsētās un,
- 2) lai turpmāk Jūs iesniegtu inspektūrā visus pierakstīšanās un izrakstīšanās noplēšamos talonus par notecējušo attiecīgo laika periodu bez jebkādas novēlošanās.

Bez tam PSRS Valsts plāna CSP Jelgavas apriņķa inspektūra atgriež Jums atpakaļ deviņdesmit sešus nepareizi vai nepilnīgi izpildītus pierakstīšanās un izrakstīšanās noplēšamos talonus, kas izlabojami un iesniedzami atpakaļ inspektūrā līdz š.g. 15. maijam.

PSRS Valsts plāna CSP Jelgavas apriņķa inspektors
(Bernhards)

LVA, 277. f., 14. apr., 21. l., 165. lp. Noraksts.

6. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas lēmums Nr. 1047 «Par pilsoņu pierakstīšanās atļauju izsniegšanas sakārtošanu Rīgas pilsētā»

Rīga

1949. gada 31. augustā

Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja
Lēmums Nr. 1047

Par pilsoņu pierakstīšanās atļauju izsniegšanas sakārtošanu Rīgas pilsētā

Lai ieviestu kārtību, izsniedzot pilsoņiem pierakstīšanās atļaujas Rīgas pilsētā, Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja nolēma:

1. Atcelt pastāvošo kārtību, kad pierakstīšanās atļaujas pie pamatirniekiem izsniedz Rīgas pilsētas Dzīvokļu daļa un noteikt, ka pilsoņu pierakstīšanās atļaujas izsniedz rajonu dzīvokļu nodaļas (izņemot Jūrmalas rajonu).
2. Izsniedzot pierakstīšanās atļaujas, vadīties no noteikumiem, saskaņā ar pielikumu Nr.1.*
3. Atļauju izsniegšanu veikt tikai pēc tam, kad pierakstāmās personas ir iesniegušas izziņu no dienesta vietas, izziņu par to, kur un kādu dzīvojamo platību tās aizņēma un kam to nodeva, aizbraucot no iepriekšējās dzīves vietas.
4. Uzdot rajonu darbaļaužu deputātu padomju izpildu komitejām aizliegt apstiprināt ar zīmogu namu pārvalžu izziņas personām, kuras dzīvo mājās, kuras pieder atsevišķiem pilsoņiem uz personīgā īpašuma tiesību pamata. Noteikt, ka izziņas par pierakstīšanos pilsoņiem izsniedz ielu komitejas, stingri ievērojot sanitāro normu.
5. Ieteikt rajonu darbaļaužu deputātu padomju izpildu komiteju priekšsēdētājiem, uzņēmumu, iestāžu un sabiedrisko organizāciju vadītājiem uzdot namu pārvaldniekiem, komendantiem un citām personām, kuras ir atbildīgas par pierakstīšanos, tajos gadījumos, kad pilsoņi atstāj platību viņu apkalpotajos namu īpašumos, ar milicijas orgānu palīdzību viņus izrakstīt 2 dienu laikā pēc aiziešanas.

Tiem irniekiem, kuri izbrauc ar ģimenēm uz laiku, dzīvojamās platības saglabāt tikai 6 mēnešus. Šo termiņu katrā atsevišķā gadījumā var pagarināt rajonu darbaļaužu deputātu padomju izpildu komitejas, bet resoru mājā — iestāžu, uzņēmumu un sabiedrisko organizāciju vadītāji.

6. Aizliegt pierakstīt pagaidu īrniekus, ja īrniekam ir lieka platība izolētas istabas veidā, kura paredzēta izņemšanai pašsablīvēšanās kārtībā. Šajos gadījumos pilsoņi var tikt pierakstīti tikai kā pastāvīgi īrnieki.
7. Aizliegt milicijas orgāniem pierakstīt pilsoņus bez namu pārvalžu, ielu komiteju un ēku komendantu ziņas.
8. Apstiprināt pievienotās formas:
  - a) Nr. 1 — Izziņu-iesniegumu par pierakstīšanos;
  - b) Nr. 2 — Rajona dzīvokļu nodaļas atļauju par pierakstīšanos, kā pagaidu īrniekam.**
9. Uzdot rajonu darbaļaužu deputātu padomju izpildu komitejām ar šo lēmumu iepazīstināt Rīgas pilsētas dzīvokļu sistēmas darbiniekus.

Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas
priekšsēdētāja pienākumu izpildītājs

J. Pupurs

Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas
sekretāra vietā Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu
komitejas loceklis

O. Keneciuss

LVA, 1400. f., 2. apr., 51. l., 385.-386. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

* Pielikums Nr. 1 tiek publicēts kā 7. dokuments.

**Netiek publicētas.

7. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas 1949. gada 31. augusta lēmuma Nr. 1047 pielikums Nr. 1 par pilsoņu pierakstīšanās noteikumiem Rīgas pilsētā

1949. gada 31. augustā

Pilsoņu pierakstīšanās noteikumi Rīgas pilsētā

1. Pastāvīgā pierakstīšanās:

- a) Bērni, kuri atrodas apgādībā, vīrs pie sievas, sieva pie vīra, darba nespējīgie vecāki, kā arī brāļi un māsas, kuri nav sasnieguši 18 gadu vecumu un kuri atrodas šās personas apgādībā — tiek pierakstīti, neievērojot sanitāro normu. Darba spējīgie vecāki, brāļi un māsas, kuri neatrodas apgādībā, kā arī pilngadīgie

bērni, dēli un meitas — pierakstās, ja ir platība pēc noteiktās normas.

- b) Rīgas pilsētas iedzīvotāji, kuri atgriezušies savā dzīves vietā no komandējuma, atvaļinājuma, vai no Padomju armijas, Jūras kara flotes, VDM karaspēka — ja ir dzīvojamā platība — pēc noteiktās sanitārās normas.
- c) Augstākajās mācību iestādēs uzņemtie, ja ir dzīvojamā platība, kuru piešķirusi mācību iestāde vai patstāvīgi atrastā platība, ja ir sanitārā norma.
- d) Sakarā ar pārceļšanu, vervēšanu vai pēc uzņēmuma vai iestādes personīgā uzaicinājuma — ja ir dzīvojamā platība pēc noteiktās sanitārās normas.
- e) Pēc pagaidu prombūtnes (izbraukums darbā uz citu vietu u.t.t.) Rīgā atgriezušies un kuriem nav ārpus ģimenes vai kuri ir saglabājuši dzīvojamo platību: tie, kuri atgriezušies savā agrākajā dzīves vietā pēc soda izciešanas nometnēs, cietumos vai izsūtījumā, ja viņiem Rīgas pilsētā dzīvo sieva, bērni, vecāki vai ja ir saglabājusies dzīvojamā platība.

2. Pagaidu pierakstīšanās:

- a) tie, kuri ieradušies uz dzīvi Rīgas pilsētā vasaras laikā — kūrorta sezonas laikā;
- b) tie, kuri ieradušies ārstēties, pieraksta uz ārstēšanas laiku;
- c) tos, kuri darba iestādēs ieradušies pēc savervēšanas, pieraksta uz savervēšanas laiku;
- d) tos, kuri atvaļinājuma laikā ieradušies pie radniekiem, pieraksta uz atvaļinājuma laiku.

Personas, kuras ieradušās uz kongresiem, apspriedēm, komandējumā, uz iestājeksāmeniem augstākajās mācību iestādēs — ja viņiem ir pases, dokumenti, kas apliecina viņu ierašanās mērķi.

Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas sekretāra vietā

Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas loceklis

O. Keneciuss

8. Izvilums no Latvijas PSR Statistikas pārvaldes pārskata par iedzīvotāju mehāniskās kustības rezultātiem Latvijas PSR pilsētās un lauku apvidos 1949. gadā

Dienesta vajadzībām
[1950. gada 1. cet.]

Iedzīvotāju mehāniskās kustības rezultāti Latvijas PSR pilsētās un lauku apvidos 1949. gadā

1. Ieradušies iedzīvotāji

A. Pilsētās

1949. gadā Latvijas PSR pilsētās pavisam ieradās 78,9 tūkstoši cilvēku, salīdzinot ar 1948. gadu — 92585 cilvēkiem vai par 13,7 tūkstošiem cilvēku mazā. [...] No kopējā republikas pilsētās ieradušos iedzīvotāju skaita — 78904 cilvēkiem no ārpus Latvijas PSR robežām ieradās 35918 cilvēki vai 45,5%.

Iedzīvotāju pamatmasa republikas pilsētās ieradās no ārpus Latvijas PSR robežām:

	Tūkst. cilvēki	Procentos no visiem ārpus republikas robežām ieradušiem
No KPFSR	23,9	66,5
t.sk.:		
Ļeņingradas	2,8	7,7
Maskavas	1,8	5,1
Kaļiņingradas apg.	1,5	4,1
Veļikije Luku apg.	1,2	3,3
Pleskavas apg.	0,9	2,5
Kaļiņinas apg.	0,8	2,2
Ukrainas PSR	3,3	9,2
Baltkrievijas PSR	2,2	6,1
Lietuvas PSR	1,9	5,2
Igaunijas PSR	1,0	2,8
No ārzemēm	0,6	1,7

[..]

B. Lauku apvidos

Latvijas PSR lauku apvidos 1949. gadā ieradās 43546 cilvēki, t.sk. no ārpus republikas robežām 5240 cilvēki vai 12,0% [..].

2. Izbraukušie iedzīvotāji

A. Pilsētās

1949. gadā no republikas pilsētām izbrauca 59148 cilvēki salīdzinot ar 57885 cilvēkiem 1948. gadā [..]. No kopējā no republikas pilsētās izbraukušo skaita — 59148 cilvēki — ārpus Latvijas PSR robežām izbrauca 31516 cilvēki vai 53,3%, t.sk:

	Tūkst. cilvēki	Procentos ārpus republikas robežām izbraukušo skaits
uz KPFSR	20,3	64,3
t.sk.:		
uz Ļeņingradu	3,3	10,4
uz Maskavu	2,4	7,6
uz Kaļiņingradas apg.	1,8	5,7
uz Veļikije Luku apg.	0,6	1,8
uz Pleskavas apg.	0,6	1,8
uz Novgorodas apg.	0,5	1,6
uz Ukrainas PSR	2,2	7,1
uz Lietuvas PSR	1,1	3,5
uz Baltkrievijas PSR	1,1	3,2
uz Igaunijas PSR	0,9	3,0
uz ārzemēm	0,3	1,1
[..]		

B. No lauku apvidiem

No lauku apvidiem 1949. gadā izbrauca 69096 cilvēki, no tiem izbrauca: aiz republikas robežām 22338 cilvēki vai 32,3%. [..] Ievērojams skaits izbraukušo, ailē «nezināmi» ir izskaidrojams ar pārvietošanu pēc īpaša norādījuma *.

3. Iedzīvotāju mehāniskais pieaugums

A. Pilsētās

Iedzīvotāju mehāniskais pieaugums visās republikas pilsētās 1949. gadā sastādīja 19756 cilvēkus, salīdzinot ar 34700 cilvēkiem 1948. gadā vai samazinājās par 14944 cilvēkiem.[..]

B. Lauku apvidos

Iedzīvotāju mehāniskais pieaugums 1949. gadā lauku apvidos sastādīja — 25550 cilvēkus. Kā noskaidrots, analizējot 1950. gada 1. janvāra lauku iedzīvotāju vienlaicīgās uzskaites materiālus (forma «s») un vēlāk pārbaudot iedzīvotāju pierakstīšanās un izrakstīšanās

stāvokli, ko 1950. gada 1. ceturksnī veica PSRS CSP rajonu inspektori, lauku iedzīvotāju ievērojams daudzums, kurš 1949. gadā no lauku apvidiem faktiski izbrauca aiz republikas robežām pēc īpaša rīkojuma, līdz 1950. gada 1. janvārim ar pierakstīšanos vēl nebija noformēts. Latvijas PSR Statistikas pārvalde ieteica Valsts drošības ministrijas Galvenajai milicijas pārvaldei veikt pasākumus, lai paātrinātu izbraukušo iedzīvotāju izrakstīšanu. Valsts drošības ministrijas Galvenā milicijas pārvalde sakarā ar Statistikas pārvaldes norādījumu izdeva (divas reizes) speciālu pavēli un šajā jautājumā deva attiecīgus norādījumus. Veikto pasākumu rezultātā 1950. gada pirmajā pusgadā turpinājās 1949. gadā izbraukušo iedzīvotāju izrakstīšana.

Latvijas PSR Statistikas pārvaldes priekšnieks.
R. Bojārs

LVA, 277. f., 14. apr., 28.l., 91.-98. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

*1949. gada 25. marta deportācijas laikā no Latvijas uz Sibīriju izsūtīja vairāk nekā 42 tūkstošus Latvijas iedzīvotāju.

9. Izvilkums no Rīgas pilsētas Statistikas pārvaldes priekšnieka ziņojuma Latvijas PSR Statistikas pārvaldes Kultūras, veselības aizsardzības un demogrāfijas statistikas sektoram par iedzīvotāju mehāniskās kustības rezultātiem Rīgas pilsētā 1950. gadā

1951. gada 26. maijā

Rīgas pilsētas Statistikas pārvalde
Latvijas PSR Statistikas pārvaldes Kultūras,
veselības aizsardzības un demogrāfijas statistikas sektoram

Nosūtām iedzīvotāju mehāniskās kustības rezultātus Rīgas pilsētā
1950. gadā

1. Ieradušies iedzīvotāji

1950. gadā pavisam Rīgas pilsētā ieradās 42,8 tūkstoši cilvēku. Ieradušos iedzīvotāju dinamika 1950. gadā pa atsevišķiem mēnešiem ir šāda:

Mēneši	1950.g.		1949.g.	
	pieaugušie	bērni līdz 16 gadiem	pieaugušie	bērni līdz 16 gadiem
Janvāris	2667	390	2632	534
Februāris	2515	424	3144	457
Marts	2966	647	2024	297
Aprīlis	2689	414	1710	247
Maijs	2806	376	2942	319
Jūnijs	2246	298	2213	382
Jūlijs	2781	385	1891	328
Augusts	1791	289	2117	404
Septembris	3805	633	3125	613
Oktobris	4322	1150	3339	760
Novembris	3629	491	4064	766
Decembris	4398	688	3030	520
Kopā	36615	6185	32231	5627

[..] No kopējā ieradušos iedzīvotāju skaita — 42800 cilvēki — ārpus Latvijas PSR robežām ieradās 13070 vai 53,9%.

Tie iedzīvotāji, kuri ieradās no ārpus Latvijas robežām, pēc punkta «no kurienes ieradās» sadalās šādi:

	Tūkst. cilvēki	Procentos pret visiem atbraucējiem
No KPFSR	15,66	67,8
t.sk.:		
No Ļeņingradas	1,83	7,9
No Maskavas	1,47	6,4
No Kaļiņingradas apg.	1,0	4,3
No Veļikije Luku apg.	1,0	4,3
No Kaļiņinas apg.	0,6	2,6
No Pleskavas apg.	0,6	2,6
No Maskavas apg.	0,5	2,2
No Ukrainas PSR	2,1	9,1
No Baltkrievijas PSR	1,8	7,8
No Lietuvas PSR	0,8	3,4
No Igaunijas PSR	0,7	3,0
No ārzemēm	0,5	2,2 [..]

Rīgas pilsētas Statistikas pārvaldes priekšnieks
F. Rjamins

LVA, 277. f., 14. apr., 36. l., 120.-121. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

10. Izvilkums no Latvijas PSR Statistikas pārvaldes izziņas PSRS Centrālās statistikas pārvaldes Demogrāfiskās statistikas nodaļai par iedzīvotāju kustību 1953. gadā

Nr. 11/2/4/166

1954. gada 15. jūlijā

PSRS Centrālās statistikas pārvaldes Demogrāfiskās statistikas nodaļai

Nosūtām rezultātus par iedzīvotāju mehānisko kustību 1953. gadā.

[..]

Ieradušies iedzīvotāji

A. Pilsētās un pilsētīpa ciematos

[..]

No kopējā pilsētās un pilsētīpa ciematos ieradušos skaita — 106181 cilvēka — ieradās no ārpus Latvijas PSR robežām — 55976 cilvēki vai 52,7%, uz iedzīvotāju pārvietošanās rēķina republikas iekšienē — 50205 cilvēki vai 47,3%, t.sk. no republikas lauku apvidiem — 25785 cilvēki.

1953. — 1950. gadā ieradušos iedzīvotāju dinamiku raksturo šādi rādītāji:

	1953. g.	1952. g.	1951. g.	1950. g.
	cilvēki			
Pavisam ieradās iedzīvotāju t.sk.:	103181	95196	93204	92383
no ārpus Latvijas PSR robežām	55976	47816	42241	38718 [..]

B. Lauku apvidos

Republikas lauku apvidos ieradās 50531 cilvēks. [..]

No ārpus republikas robežām ieradās — 13991 cilvēks vai 27% no visiem atbraucējiem. [..]

Latvijas PSR Statistikas pārvaldes priekšnieka vietnieks
(R. Bojārs)

LVA, 277. f., 14. apr., 66. l., 94., 96., 98. lp. Paliku dokuments. Tulkojums no krievu valodas.

11. Izvilums no Latvijas PSR Statistikas pārvaldes priekšnieka ziņojuma PSRS Centrālās statistikas pārvaldes Iedzīvotāju statistikas un veselības aizsardzības nodaļai par iedzīvotāju mehānisko kustību 1954. gadā

1955. gada 2. augustā

PSRS Centrālās statistikas pārvaldes Iedzīvotāju statistikas
un veselības aizsardzības nodaļai

[..]

1. Ieradušies iedzīvotāji

A. Pilsētās un strādnieku ciematos

1954. gadā republikas pilsētās un strādnieku ciematos ieradās 102068 cilvēki, salīdzinot ar 106181 cilvēku 1953. gadā vai par 4113 cilvēkiem mazāk. [..]

No kopējā republikas pilsētās un strādnieku ciematos ieradušos iedzīvotāju skaita — 102068 cilvēki vai 53,1%, uz iedzīvotāju pārvietošanās rēķina republikas iekšienē — 47822 cilvēki vai 46,9%, t.sk. no republikas lauku apvidiem — 25507 cilvēki.

Ieradušos cilvēku dinamika par 1954.-1950. gadu ir šāda:

	1954. g.	1953. g.	1952. g.	1951. g.	1950. g.
Pilsētās un strādnieku ciematos pavisam ieradās	102068	106181	95196	93204	92383
t.sk.: no citām republikām	54246	55976	47816	42241	38718
Uz iedzīvotāju pārvietošanās rēķina republikā	47822	50205	47380	50963	53665
No tiem — no lauku apvidiem	25507	25785	24411	28092	28690

Ieradušies iedzīvotāji pa atsevišķām republikas pilsētām 1954.-1950. gadā sadalījās šādi:

Ieradās	1954. g.	1953. g.	1952. g.	1951. g.	1950. g.
Rīgā	52367	54045	45656	45963	42800
Liepājā	6590	7597	6940	5029	6288
Ventspilī	3498	3660	4069	2940	2536
Jelgavā	3216	3665	3041	3468	3762
Daugavpilī	5526	6295	5957	5519	5510
Citās republikas pilsētās un strādnieku ciematos	30871	30929	29533	30285	31487

[..]

No kopējā republikas pilsētās un strādnieku ciematos ieradušos iedzīvotāju skaita 1954. gadā visvairāk ieradās Rīgā — 52367 cilvēki vai 51,3%. [..]

Rīgā ieradušies iedzīvotāji pēc ierašanās iemesliem sadalījās šādi:

Uz darbu	11617	vai	22,2%	no visiem Rīgā iebraukušiem
Uz mācībām	10900	vai	20,8%	no visiem Rīgā iebraukušiem
Apgādājāmie	7135	vai	13,6%	no visiem Rīgā iebraukušiem
Uz pastāvīgu dzīvesvietu	6388	vai	12,2%	no visiem Rīgā iebraukušiem
Pēc demobilizācijas	9127	vai	17,4%	no visiem Rīgā iebraukušiem
Citi	3344	vai	6,4%	no visiem Rīgā iebraukušiem
Vecāku talonos pierakstītie bērni kopā	3856	vai	7,4%	no visiem Rīgā iebraukušiem
	52367	vai	100,0%	no visiem Rīgā iebraukušiem

[..]

B. Lauku apvidos

Republikas lauku apvidos 1954. gadā ieradās 52763 cilvēki, salīdzinot ar 50531 cilvēku 1953. gadā, t.sk.: uz dzīvesvietas maiņas rēķina republikas iekšienē — 35760 cilvēki vai 67,8%, no citām republikām — 17003 cilvēki vai 32,2%, no tiem — no pilsētu iedzīvotājiem — 5885 cilvēki un no lauku apvidiem — 5430 cilvēki.[..]

2. Iebraukušie iedzīvotāji

A. No pilsētām un strādnieku ciematiem

1954. gadā no republikas pilsētām un strādnieku ciematiem izbrauca 77247 cilvēki, salīdzinot ar 71713 cilvēkiem 1953. gadā, vai par 5534 cilvēkiem vairāk.

No kopējā iedzīvotāju skaita, kuri izbrauca no republikas pilsētām un strādnieku ciematiem, izbrauca: ārpus republikas robežām — 43203 cilvēki vai 55,9%.

[..]

Izbraukušo iedzīvotāju dinamika par 1954.-1950. gadu ir šāda:

	1954. g.	1953. g.	1952. g.	1951. g.	1950. g.
No pilsētām un strādnieku ciematiem izbrauca	77247	71713	75579	74407	77081
t.sk.: ārpus Latvijas PSR robežām	43203	39991	39742	39411	38501

	1954. g.	1953. g.	1952. g.	1951. g.	1950. g.
Uz iedzīvotāju pārvietošanās rēķina republikā	34044	31722	35837	34996	38580
No tiem — uz lauku apvidiem	12349	9848	11329	10802	11565 [..]

B. Pa lauku apvidiem

No republikas lauku apvidiem 1954. gadā izbrauca 53439 cilvēki, salīdzinot ar 55225 cilvēkiem 1953. gadā, t.sk. uz dzīvesvietas maiņas rēķina republikā — 42130 cilvēki vai 78,8%, aiz republikas robežām — 11309 cilvēki vai 21,2%. [..]

3. Mehāniskais pieaugums

A. pilsētās un strādnieku ciematos

Iedzīvotāju mehāniskais pieaugums republikas pilsētās un strādnieku ciematos 1954. gadā sastādīja plus 24821 cilvēks, salīdzinot ar plus 34468 cilvēkiem 1953. gadā.

Iedzīvotāju mehāniskais pieaugums atsevišķās republikas pilsētās 1954.-1950. gadā bija šāds:

	1954. g.	1953. g.	1952. g.	1951. g.	1950. g.
Rīgā	+18159	+23994	+12066	+12938	+12425
Liepājā	+1095	+2606	+1905	-500	-1347
Ventspilī	+1280	+1348	+1693	+514	+471
Jelgavā	+302	+865	+668	+944	+1029
Daugavpilī	+356	+1274	+914	+639	+203
Citās republikas pilsētās un strādnieku ciematos	+3629	+4381	+2371	+4262	+252
Pavisam:	+24821	+34468	+19617	+18797	+15302

[..]

B. Lauku apvidos

Iedzīvotāju mehāniskais pieaugums republikas lauku apvidos 1954. gadā sastādīja mīnus 676 cilvēkus, salīdzinot ar mīnus 4694 cilvēkiem 1953. gadā.

Iedzīvotāju mehāniskais pieaugums republikas lauku apvidos 1954.-1950. gadā sastādīja:

1954. g.	1953. g.	1952. g.	1951. g.	1950. g.
-676	-4694	-13827	-13353	-12747

Kopumā pa republiku 1954. gadā iedzīvotāju mehāniskais pieau-

gums sastādīja plus 24145 cilvēkus, salīdzinot ar 29774 cilvēkiem 1953. gadā.

Latvijas PSR Statistikas pārvaldes priekšnieks
(A. Drjučins)

LVA, 277. f., 14. apr., 73. l., 85.-90. lp. Paliku dokuments. Tulkojums no krievu valodas.

12. Izvilks no Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas lēmuma Nr. 260 «Par pasākumiem pasu režīma nostiprināšanā Rīgas pilsētā»

Rīga

1956. gada 27. jūnijā

Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja
Lēmums Nr. 260

Par pasākumiem pasu režīma nostiprināšanā Rīgas pilsētā

Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja atzīmē, ka valdības noteiktais pasu režīms Rīgas pilsētā pilnā mērā netiek ievērots.

Pilsētā dzīvo liels skaits pilsoņu bez pierakstīšanās, ar pagarinātām pasēm un bez pasēm. Liels daudzums personu, kuras pilsētā dzīvo ilgu laiku, ar sabiedriski derīgu darbu nenodarbojas.[..]

Daudzu rūpniecības, celtniecības un citu uzņēmumu administrācijas pilsētā noformē darbā personas, kuras nav pierakstītas Rīgas pilsētā.

Bez tam vairāki resori, uzņēmumi un organizācijas praktizē pilsoņu izsaukšanu darbā uz Rīgas pilsētu no dažādām pilsētām un apgabaliem, neraugoties uz iespējām salīgt attiecīgo specialitāšu strādniekus no Rīgas pilsētas iedzīvotāju vidus.[..]

Sevišķi nepieļaujama, bez nepieciešamības, ir celtniecības strādnieku masveida savešana Rīgas pilsētā, kuri bieži izvietojas mazpiemērotās un pārpildītās kopmītnēs.

[..]

Izpildu komitejas neanalizē datus par iedzīvotāju mehānisko pieaugumu rajonā.

Lai novērstu minētos trūkumus pasu režīma ievērošanā pilsētā, Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja nolēma:

[..]

Pierakstot pilsoņus, stingri ievērot noteikto dzīvojamās platības normu uz cilvēku — 9 m² dzīvojamā namos un 4,5 m² visās kopmītnēs. [..]

7. Aizliegt rūpniecības, celtniecības un citu organizāciju, kurām ir strādnieku — vieninieku kopmītnes, vadītājiem:

- a) iemitināt tādās kopmītnēs personas, kurām nav darba saistību ar šo ražošanu, tajā skaitā arī tajās dzīvojošo ģimenes locekļus;
- b) ierīkot jaukta tipa kopmītnes strādniekiem — vieniniekiem un ģimenes cilvēkiem;
- c) pārkāpt strādnieku kopmītnēs noteikto sanitāro normu — 4,5 m² uz cilvēku;

[..]

9. Aizliegt Rīgas pilsētas celtniecības pārvalžu priekšniekiem, rūpniecības uzņēmumu un citu iestāžu direktoriem izsaukt darbā pilsoņus no perifērijas.

[..]

Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes
izpildu komitejas priekšsēdētāja vietnieks

A. Timarevs

Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes
izpildu komitejas sekretāre

P. Ņelle

LVA, 1400. f., 4. apr., 675. l., 98.-101. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

13. Izvilkums no Latvijas PSR Statistikas pārvaldes atskaites PSRS Statistikas pārvaldes Iedzīvotāju statistikas un veselības aizsardzības nodaļai par iedzīvotāju mehānisko kustību 1955. gadā

1956. gada 20. jūlijā

PSRS Statistikas pārvaldes Iedzīvotāju statistikas
un veselības aizsardzības nodaļai

[..]

1. Ieradušies iedzīvotāji

A. Pilsētās un strādnieku ciematos

[..]

No citām republikām Latvijas PSR pilsētās un strādnieku ciematos visvairāk ieradās no šādām vietām:

Vieta, no kurienes ieradās	Ieradušies cilvēki
KPFPSR	26348
t.sk.:	
Ļeņingradas	2728
Maskavas	1520
Kaļiņingradas apg.	2176
Veļikije Luku apg.	1204
Pleskavas apg.	932
Komi APSR	856
Ukrainas PSR	4320
t.sk.:	
Krimas apg.	416
Staļina apg.	340
Harkovas pilsētas	324
Baltkrievijas PSR	3028
t.sk.:	
Molodečenas apg.	864
Vitebskas apg.	616
Lietuvas PSR	1559
Kazahijas PSR	924
Igaunijas PSR	952
	[..]

B. Lauku apvidos

Republikas lauku apvidos 1955. gadā ieradās 58632 cilvēki, salīdzinot ar 52763 cilvēkiem 1954. gadā, tajā skaitā no citām republikām 21112 cilvēki vai 36,0%. [..]

2. Izbraukušie cilvēki

A. No pilsētām un strādnieku ciematiem

1955. gadā no republikas pilsētām un strādnieku ciematiem izbrauca 74219 cilvēki, salīdzinot ar 77247 cilvēkiem 1954. gadā vai par 3028 cilvēkiem mazāk.

No kopējā republikas pilsētu izbraukušo iedzīvotāju skaita izbrauca: ārpus republikas robežām — 42189 cilvēki. [..]

Ārpus Latvijas PSR robežām no republikas pilsētām visvairāk izbrauca uz šādām vietām:

Vieta, no kurienes ieradās	Ieradušies cilvēki
KPFSR	21955
t.sk.:	
Leņingradas	3069
Maskavas	1899
Kaļiņingradas apg.	1556
Veļikije Luku apg.	807
Pleskavas apg.	620
Altaja novadu	630
Ukrainas PSR	4457
t.sk.:	
Kijevu	451
Baltkrievijas PSR	1776
Kazahijas PSR	1992
t.sk.:	
Kokčetas apg.	781
Lietuvas PSR	1836
Igaunijas PSR	1037

[..]

B. Lauku apvidos

No republikas lauku apvidiem 1955. gadā aizbrauca 52355 cilvēki, salīdzinot ar 53439 cilvēkiem 1954. gadā, tajā skaitā — aiz republikas robežām 12570 cilvēki vai 24% [..].

Latvijas PSR Statistikas pārvaldes priekšnieks
(A. Drjučins)

LVA, 277. f., 14. apr., 84. l., 89.-94. lp. Paliku dokuments. Tulkojums no krievu valodas.

14. Izvilkums no Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas ziņojuma Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās komitejai un Latvijas PSR Ministru Padomei par repatriantu un reemigrantu ierašanos Rīgas pilsētā

Nr. 283-s

Slepeni
1956. gada 28. decembrī
LPSR Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja

Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās komitejas sekretāram
biedram J. Kalnbērziņam

Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētāja vietniekam biedram
M. Plūdonim

Izpildot Latvijas KP CK un Latvijas PSR Ministru Padomes 1956. gada 6. decembra lēmuma, protokola Nr. 51, 3. punktu «Par pasākumiem darba uzlabošanai to padomju pilsoņu vidū, kuri no ārzemēm atgriezušies uz dzīvi Latvijas PSR», pilsētas izpildu komiteja ziņo, ka 1955./56. gadā Rīgas pilsētā repatriācijas un reemigrācijas kārtībā ieradās 67 cilvēki, tajā skaitā 9 bērni.

Bez tam uzskaitē uzņemti 3 cilvēki, kuri Rīgā dzīvo no agrākajiem gadiem, un tādējādi pēc reemigrantu un repatriantu sarakstiem pavisam uzskaitīti 70 cilvēki, kuri ieradās no:

- 1) Ķīnas Tautas republikas - 24 cilvēki
- 2) Rietumvācijas - 12 cilvēki
- 3) Austrālijas - 8 cilvēki
- 4) Zviedrijas - 5 cilvēki
- 5) Francijas - 4 cilvēki
- 6) Polijas - 4 cilvēki
- 7) Bulgārijas - 3 cilvēki
- 8) Anglijas - 2 cilvēki
- 9) Urugvajas - 3 cilvēki
- 10) Argentīnas - 2 cilvēki
- 11) Austrijas - 1 cilvēki
- 12) Dānijas - 1 cilvēki
- 13) ASV - 1 cilvēki

Visiem pilsoņiem, kuri ieradās no ārzemēm un kuriem bija nepieciešama materiālā palīdzība, izsniegts vienreizējs pabalsts, bet daudziem no viņiem pabalsts tika izsniegts sistemātiski līdz pat apdzīvojamās platības piešķiršanai un iekārtošanai darbā.

[..]

Nepieciešams norādīt, ka daži no reemigrantiem un repatriantiem, kuri ieradās Rīgas pilsētā (pilsonis Moskaļenko — no Urugvajas, kur dzīvoja vairāk nekā 20 gadus, Ovčiņņikovs, Truhins, Bušujevs, Jakovļevs — no Ķīnas un citi) Latvijā agrāk nekad nav dzīvojuši.

Atsevišķi repatrianti atgriezās savās agrākajās dzīves vietās citās PSRS pilsētās, taču pēc kāda laika (vairākos gadījumos — pēc dažiem gadiem) pārbrauca uz Rīgu. Tā, piemēram, pilsonis Truhins, kurš 1948. gadā no Ķīnas ieradās Tagilas pilsētā, 1955. gadā pārcēlās uz Rīgu un pieprasa viņam piešķirt apdzīvojamo platību ārpus kārtas kā repatriantam.

Nemot vērā saspringto stāvokli ar dzīvojamo platību Rīgas pilsētā, kā arī grūtības ar iekārtošanu darbā specialitātē, pilsētas izpildu komiteja uzskata, ka šie apstākļi būtu jāņem vērā, nosūtot uz šejieni pilsoņus no ārzemēm uz pastāvīgu dzīvi.

Pēc to stāstiem, kuri ieradušies no Ķīnas, tuvākajā laikā uz Rīgu, uz pastāvīgu dzīvi gatavojas pārbraukt ievērojama padomju pilsoņu grupa.

Pilsētas izpildu komiteja lūdz griezties PSRS Ministru Padomē ar lūgumu, lai turpmāk tiktu ierobežota repatriantu un reemigrantu nosūtīšana uz Rīgu.

Reizē ar to vajadzētu noteikt, ka tiem pilsoņiem, kuri repatriācijas un reemigrācijas kārtībā no ārzemēm ieradušies citās pilsētās un apdzīvotās vietās, nav pamata pieprasīt ārpuskārtas nodrošināšanu ar dzīvojamo platību un citiem atvieglojumiem Rīgas pilsētā, ja viņi dzīves vietu ir mainījuši pēc pašu vēlēšanās.

Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes
izpildu komitejas priekšsēdētājs

V. Lecis

LVA, 270. f., 1.s. apr., 1101. l., 91., 93.-94. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

Atzīmes dokumentā:

b. Krūmiņam

29/XII Plūdonis

b. Freimanim

Vajag noteikt pastāvīgu kontroli par to, kā tiek apgādāti ar darbu un dzīvojamo platību tie, kuriem tās vēl nav.

29/XII 56.Paraksts — nesalasāms.

15. Latvijas PSR Statistikas pārvaldes Iedzīvotāju veselības aizsardzības un kultūras statistikas nodaļas uzziņa par Latvijas PSR pilsētās un pilsētciematos iebraukušo un izbraukušo iedzīvotāju skaitu laika posmā no 1939. līdz 1957. gadam

[1957. gada 1. cet.]

Uzziņa par Latvijas PSR pilsētās un pilsētciematos iebraukušiem un izbraukušiem iedzīvotājiem laika posmā no 1939. līdz 1957. gadam (tūkst. cilvēku)

Gadi	Atbraucēju skaits	Aizbraucējus skaits	Mehāniskais pieaugums
1939	ziņu nav	ziņu nav	- 42,1*
1940	ziņu nav	ziņu nav	0,0
1941	ziņu nav	ziņu nav	33,2**
1942	ziņu nav	ziņu nav	- 23,2
1943	ziņu nav	ziņu nav	ziņu nav
1944	ziņu nav	ziņu nav	ziņu nav
1945	137,4	17,3	120,1
1946	159,4	48,0	111,4
1947	118,8	58,0	60,8
1948	92,6	57,9	34,7
1949	78,9	59,1	19,8
1950	92,4	77,1	15,3
1951	93,2	74,4	18,8
1952	95,2	75,6	19,6
1953	106,2	71,7	34,5
1954	102,1	77,3	24,8
1955	99,1	74,2	14,9
1956	91,9	72,8	19,1
1957	79,3	76,5	2,8

* tajā skaitā 42,0 tūkstoši repatriantu.

** tajā skaitā 8,6 tūkstoši repatriantu un 24,6 tūkstoši iedzīvotāju, kuri sakarā ar kara sākumu evakuējās vai tika pārvietoti uz citām republikām.

Ziņas par iedzīvotāju kustību par 1939. -1942. gadu ir saņemtas aprēķinu rezultātā.

Ziņas par 1945. gadu ir nepilnīgas, jo no janvāra līdz maijam daļa pilsētu atradās okupētajā teritorijā.

Iedzīvotāju statistikas, veselības aizsardzības
un kultūras nodaļas priekšnieks
J. Rudzāts

16. Izvilkums no Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas lēmuma Nr. 281. «Par pasu režīma nostiprināšanu Rīgā»

Izraksts

Rīga Lēmums Nr. 281. 1957. gada 17. maijā

Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja Par pasu režīma nostiprināšanu Rīgā

Lai nostiprinātu pasu režīmu pilsētā, Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja nolēma:

1. Visus pilsoņus, kas Rīgā ierodas no citām pilsētām, rajoniem, laukiem un pierakstās kā apakširnietki, pierakstīt tikai uz laiku, ievērojot noteikto sanitāro normu uz katru ģimenes locekli, t.i. 9 kv.m. dzīvojamās namos un 4,5 kv.m. kopmītnēs, neatkarīgi no viņu dzīves vietas.

[..]

3. Aizliegt pierakstīt:

- a) dienesta dzīvokļos, pagraba un citās dzīvošanai nederīgās telpās, mājās, kas atrodas avārijas stāvoklī, vai kas paredzētas nojaukšanai, kā arī mājās, kas ir pilsoņu personīgā īpašumā un vēl nav nodotas ekspluatācijā;
- b) ģimenes locekļus kopmītnēs, kas paredzētas vieniniekiem;
- c) iebraucējus, kas vēlas pierakstīties pilsoņiem personīgi piederošās mājās, ja dzīvoklī trūkst sanitārās normas;
- d) ģimenes locekļus, kas ierodas Rīgā pie personām, kuras pašas dzīvo kā apakširnietki;

Piezīme: Ģimenes locekļus karavīriem, kas ierodas pilsētā uz mācībām, pierakstīt ar rajona darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas atļauju tikai uz karavīra mācību laiku.

[..]

4. Aizliegt rūpnīcu, iestāžu un organizāciju vadītājiem pieņemt darbā personas:

- a) ar pases ierobežojumiem,
- b) pilsētā nepierakstītas,
- c) pilsētā nedzīvojušas, izņemot speciālistus un kvalificētus strādniekus, kuri dzīvo un ir pierakstīti Rīgas piepilsētās.

5. Aizliegt rūpnīcu, iestāžu un organizāciju vadītājiem piešķirt dzīvojamo platību kopmītnēs personām, kuras neestrādā attiecīgā rūpnīcā, iestādē vai organizācijā, kā arī to darbinieku ģimenes locekļiem, kas dzīvo vieninieku kopmītnēs.
6. Pārceļšanās un organizētās strādnieku pieņemšanas galvenajai pārvaldei neizsaukt uz Rīgu no citām vietām strādniekus un kalpotājus bez izpildu komitejas piekrišanas.
7. Noteikt, ka iebraukušo pilsoņu pierakstīšana, pierakstīšanās pagarināšana kā arī pilsoņu pierakstīšana uz laiku piekrīt tikai Rīgas Milicijas pārvaldei, bet pilsētā pastāvīgi dzīvojošo pilsoņu pierakstīšana, mainot tiem dzīves vietas — rajonu milicijas daļām.
8. Lūgt Rīgas garnizona priekšnieku pastiprināt kontroli par karavīru pasu režīma ievērošanu.

[..]

Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes
izpildu komitejas priekšsēdētājs
(V. Lecis)

Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes
izpildu komitejas sekretārs
(A. Serdants)

LVA, 1437. f., 2. apr., 89. l., 170.-171. lp. Izraksts.

17. Izvilums no Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas lēmuma Nr. 490 «Par pasākumiem pasu režīma un pilsoņu pierakstīšanās kārtības nostiprināšanā Rīgā»

Rīga Lēmums Nr. 490 1958. gada 20. augustā

Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja
Par pasākumiem pasu režīma un pilsoņu pierakstīšanās kārtības
nostiprināšanā Rīgā

[..] pasu režīma vispārējais stāvoklis vēl joprojām paliek zemā līmenī, ko apstiprina liels tā pārkāpēju skaits.

Milicijas pārvalde un rajonu daļas nepietiekami veic ciņu pret tām

personām, kuras rupji pārkāpj pasu režīmu, dzīvo pilsētā bez pierakstīšanās. [..]

Vairāku rūpniecības, celtniecības, transporta uzņēmumu un iestāžu vadītāji līdz šim laikam noformē darbā personas, kurām nav Rīgas pieraksta, iemitina tās kopmītnēs, bet pēc tam ierosina lūgumus par viņu pierakstīšanu pilsētā.

Lai Rīgas pilsētā nostiprinātu pasu režīmu un pilsoņu pierakstīšanās kārtību, Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja nolēma:

[..]

3. Sevišķi deficīto profesiju kvalificētos speciālistus, kurus uzaicina darbā Rīgas pilsētā Latvijas PSR Tautas saimniecības padome, ministrijas un resori, pierakstīt tajā gadījumā, ja ir šo organizāciju rakstisks lūgums un pilsētas izpildu komitejas iepriekšējā atļauja.

[..]

11. Uzņēmumiem, organizācijām un iestādēm piederošajā dzīvojamā platībā personu pierakstīšanu veikt uz vispārējiem pamatiem un tikai pēc noteiktas formas orderiem, kurus ir reģistrējušas rajonu izpildu komitejas, ņemot vērā ne mazāk kā 9 kv.m. uz vienu cilvēku.

[..]

Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes
izpildu komitejas priekšsēdētāja vietnieks
V. Kreituss

Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes
izpildu komitejas sekretārs
A. Serdants

LVA, 1400. f., 4. apr., 795. l., 234.-236. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

18. Izvilkums no Rīgas pilsētas Statistikas pārvaldes pārskata par Rīgas pilsētas iedzīvotāju mehānisko kustību 1958. gadā

[1959. gada 1.cet.]

Rīgas pilsētas iedzīvotāju mehāniskā kustība 1958. gadā
Rīgas pilsētas iedzīvotāju mehāniskā kustība vairākos gados
raksturojama šādiem datiem:

(tūkst. cilvēku)

Gadi	Ieradās	Aizbrauca	Pieaugums + samazinājums -	t.sk. uz iedzīvotāju rēķina	
				pilsētu	lauku apvidi
1945.	88,8	6,7	+ 82,1	...	...
1946.	86,8	19,1	+ 67,7	39,8	20,5
1947.	59,7	23,2	+ 36,5	19,4	10,2
1948.	45,8	24,0	+ 21,8	12,5	8,1
1949.	37,8	22,9	+ 14,9	4,0	10,6
1950.	42,8	30,4	+ 12,4	3,5	11,7
1951.	46,0	33,0	+ 13,0	3,7	11,5
1952.	45,7	33,6	+ 12,1	2,9	11,7
1953.	54,0	30,0	+ 24,0	7,3	14,0
1954.	52,4	34,2	+ 18,2	5,0	13,3
1955.	43,9	34,1	+ 9,8	0,8	7,4
1956.	39,5	32,2	+ 7,3	- 0,6	5,6
1957.	28,5	34,3	- 5,8	- 7,5	+ 3,1
1958.	28,1	31,5	- 3,4	- 6,4	+ 3,6
Kopā	699,8	389,2	310,6	84,4	131,3

Sākot no 1945. gada līdz 1958. gadam, t.i. par 14 gadiem Rīgas pilsētā ieradās 699,8 tūkstoši cilvēku, izbrauca šajā laikā 389,2 tūkstoši cilvēku. Tādējādi pilsētas iedzīvotāju skaita pieaugums sastādīja 310,6 tūkstoši cilvēku.

Īpaši liels iedzīvotāju pieaugums bija pirmajos pēckara gados, kad agrākajās dzīves vietās atgriezās uz valsts iekšieni evakuētie iedzīvotāji un kad sagrautās pilsētas saimniecības atjaunošanai un jaunās celtniecībai visās pilsētas tautas saimniecības nozarēs bija nepieciešams liels darbinieku skaits.

[..]

	Ieradās		Aizbrauca		Pieaugums + samazinājums -
	Pavisam	%	Pavisam	%	
Pavisam ieradās un aizbrauca	28140	100,0	31565	100,0	- 3425
t.sk.: no Latv.PSR un uz Latv.PSR	12130	43,1	10409	33,0	+ 1721
no Pad.Savienības republikām un uz PSRS republikām	16010	56,9	21156	67,0	- 5146

[..]

Pēc nacionālā sastāva iebraucēji un aizbraucēji par 1958. gadu sadalījās šādi:

	Ieradās		Aizbrauca		Pieaugums + samazinājums -
	Pavisam	%	Pavisam	%	
Pavisam	28140	100,0	31565	100,0	- 3425
Latvieši	10576	37,6	9547	30,3	+ 1029
Krievi	12836	45,6	16189	51,3	- 3353
Lietuvieši	302	1,1	213	0,7	+ 89
Igauņi	78	0,3	72	0,2	+ 6
Ebreji	960	3,4	1416	4,5	- 456
Poļi	512	1,8	549	1,4	- 37
Baltkrievi	1238	4,4	1353	4,3	- 115
Ukraiņi	1160	4,1	1722	5,4	- 562
Citas tautības	478	1,7	504	1,6	- 22

[..]

Mehāniskās, kā arī dabiskās kustības rezultātā Rīgas pilsētas iedzīvotāju skaits palielinājās par 1061 cilvēku, bet 1957. gadā bija samazinājums par 1521 cilvēku.

Rīgas pilsētas Statistikas pārvaldes priekšnieks
(S. Guļņickis)

LVA, 277. f., 14. apr., 101. l., 107.-109., 112. lp. Paliku dokuments. Tulkojums no krievu valodas.

19. Izvilkums no Latvijas PSR Statistikas pārvaldes ziņojuma PSRS Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldei par Latvijas PSR iedzīvotāju skaitu, izglītības līmeni, nacionālo sastāvu un vecuma struktūru pēc 1959. gada Vissavienības tautas skaitīšanas datiem

[1960. gada 8. februārī]

Latvijas PSR Statistikas pārvaldes ziņojums

Par Latvijas PSR iedzīvotāju skaitu, izglītības līmeni, nacionālo sastāvu un vecuma struktūru pēc 1959. gada Vissavienības tautas skaitīšanas datiem

Iedzīvotāju skaits

Uz 1959. gada 15. janvāri Latvijas PSR klātesošo iedzīvotāju skaits sastādīja 2093458 cilvēkus, t.sk. 919008 vīriešus un 1174450 sievietes. Salīdzinot ar 1939. gadu, republikas iedzīvotāju skaits ir palielinājies par 209 tūkstošiem cilvēku jeb par 11 procentiem.

[..]

Iedzīvotāju nacionālais sastāvs

[..]

1959. gada tautas skaitīšanā paši aptaujātie sauca savu tautību un dzimto valodu. Bērnu tautību un dzimto valodu noteica vecāki. Dzimtā valoda varēja nesakrist ar tautību.

Latvijas PSR iedzīvotāju sadalījums pēc tautības raksturojas ar šādiem datiem.

	Attiecīgās tautības personu skaits — tūkstoš cilvēki	Procentos pret kopējo
Visi Latvijas PSR iedzīvotāji	2093	100,0
Latvieši	1298	62,0
Krievi	556	26,6
Baltkrievi	62	2,9
Poļi	66	2,9
Ebreji	37	1,7
Lietuvieši	32	1,5
Ukraiņi	29	1,4
Igauņi	5	0,2
Čigāni	4	0,2

	Attiecīgās tautības personu skaits — tūkstoš cilvēki	Procentos pret kopējo
Tatāri	2	0,1
Vācieši	2	0,1
Armēņi	1,1	0,1

Latvijas PSR dzīvo 1 miljons 298 tūkstoši latviešu, bet kopumā Padomju Savienībā latviešu tautības iedzīvotāju ir 1 miljons 400 tūkstoši, jo 102 tūkstoši latviešu dzīvo citās brālīgajās republikās.

[..] Hitleriskās okupācijas laikā tika iznīcināta vai aizdzīta uz Vācijas gandrīz 1/3 republikas iedzīvotāju. Neraugoties uz to, iedzīvotāju kopējais skaits patlaban, salīdzinot ar 1939. gadu, ir palielinājies, taču latviešu tautības personu skaits vēl nav sasniedzis pirmskara līmeni. [..]

Iedzīvotāju sadalījums pēc dzimtās valodas raksturo šādi dati:

Tautība	Uzskata par dzimto valodu *			
	Savas tautības valoda		Krievu valoda	
	Tūkst. cilvēku	Procentos pret visu šās tautības iedzīvotāju skaitu	Tūkst. cilvēku	Procentos pret visu šās tautības iedzīvotāju skaitu
Latvieši	1276	98,4	19	1,5
Krievi	548	98,5	x	x
Baltkrievi	26	42,6	33	53,0
Poļi	33	55,3	0,2	2,8
Ebreji	18	47,9	18	50,0
Lietuvieši	25	76,5	1	4,3
Ukraiņi	13	42,8	16	55,7
Igauni	3	62,8	1	13,8
Čigāni	3	69,4	0,2	5,1
Tatāri	1	59,3	1	39,2
Vācieši	1	41,4	0,4	24,9
Armēņi	0,5	43,1	0,6	53,3

* Neskaitot krievus

[..]

Latvijas PSR Statistikas pārvaldes priekšnieks
E. Āboliņš

LVA, 277. f., 14. apr., 21. l., 95., 103.-105., 109. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

20. Izvilkums no Rīgas pilsētas Proletāriešu rajona Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas lēmuma Nr. 142. «Par Rīgas pilsētas izpildu komitejas 1958. gada 20. augusta lēmuma «Par pasākumiem pasu režīma un pilsoņu pierakstīšanās kārtības nostiprināšanā Rīgas pilsētā» izpildes gaitu»

1959. gada 11. maijā

Rīgas pilsētas Proletāriešu rajona darbaļaužu deputātu padomes
izpildu komiteja
Lēmums Nr. 142

Par Rīgas pilsētas izpildu komitejas 1958. gada 20. augusta lēmuma
«Par pasākumiem pasu režīma un pilsoņu pierakstīšanās kārtības
nostiprināšanā Rīgas pilsētā» izpildes gaitu

Noklausījusies rajona milicijas daļas priekšnieka biedra Zvidra ziņojumu un pastāvīgās komisijas priekšsēdētāja biedra Paegles līdzziņojumu, Proletāriešu rajona Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja atzīmē, ka Proletāriešu rajona izpildu komitejas milicijas daļa un Proletāriešu rajona izpildu komiteja, izpildot Rīgas pilsētas izpildu komitejas 1958. gada 20. augusta lēmumu Nr. 490, 1958. gada otrajā pusē un 1959. gada sākumā ir paveikusi nozīmīgu darbu, lai nostiprinātu pasu režīmu un ierobežotu pilsoņu pierakstīšanos Rīgas pilsētā.

[..]

Taču pasu režīma stāvoklis vēl nav pienācīgā līmenī. Rajonā turpina dzīvot bez pierakstīšanās ievērojams personu daudzums, tajā skaitā arī antisabiedriski parazitiski elementi.

Iecirkņu pilnvarotie nepievērš nopietnu nozīmi pasu režīma uzturēšanai savos iecirkņos, bet milicijas daļas priekšnieks biedrs Zvidris vēl nepietiekami kontrolē darbu, kā rezultātā daži iecirkņu pilnvarotie (Zaščirinskis, Orlovs, Larionovs) ir pieļāvuši liela skaita pasu režīma pārkāpēju dzīvošanu bez pierakstīšanās.

[..]

Atsevišķi uzņēmumu, organizāciju un iestāžu vadītāji vēl rupji pārkāpj pasu režīmu un milicijas norādījumus, neizpilda Rīgas pilsētas izpildu komitejas lēmumu, pieņem darbā pilsoņus, kuriem nav pieraksta, pierakstītus uz mācību laiku, tos, kuri ierodas ciemos, ārstēties, kā arī tādas personas, kurām beidzies pagaidu pierakstīšanās termiņš, pilsoņus no Rīgas pilsētas tuvajiem rajoniem, kuriem tur nav savas dzīvojamās platības, kuri tur dzīvo neilgu laiku

un pat tos, kuriem ir pasu ierobežojumi (Gaļas konservu kombināts, «Varonis», «Komunārs», TEC, VEF, IV Pilsētas pārtikas tirdzniecības trests, Sarkanais metālists un citi).

[..]

Atsevišķi uzņēmumu, organizāciju un iestāžu vadītāji izsniedz pierakstīšanās orderus no jauna iebraukušajiem pilsoņiem kopmītnēs, barakās, pieļauj pilsoņu dzīvošanu kopmītnēs, barakās, resoru mājās (Lopbarības rūpnīca, Rīgas celtniecības trests, Vagonu būves rūpnīca, Dzemdību nams, rūpnīca «VEF», «Rīgas audums», rūpnīca Nr. 29 un citi).

[..]

Proletāriešu rajona Darbaļaužu deputātu padomes
izpildu komitejas priekšsēdētājs
Ozoliņš

Proletāriešu rajona Darbaļaužu deputātu padomes
izpildu komitejas sekretāre
(Černobrova)

LVA, 1462. f., 2. apr., 207. l., 152.-54. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

21. Izvilkums no Latvijas PSR Statistikas pārvaldes pārskata Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidijam par 1959. gada Vissavienības tautas skaitīšanas aptuveniem rezultātiem Latvijas PSR

Nr. 120 ps

1959. gada 14. maijā

Latvijas PSR Statistikas pārvaldes 1. daļa

Par 1959. gada Vissavienības tautas skaitīšanas aptuveniem
rezultātiem Latvijas PSR

[..]

Par iedzīvotāju nacionālo sastāvu

Latvijas PSR iedzīvotāju skaita izmaiņas pa pamattautībām raksturo šādi dati:

(procentos pret iedzīvotāju kopskaitu)

5. tabula

	1897.	1920.	1925.	1930.	1935.	1939.	1959.
Latvieši	68	73	79	79	75	77	62
Krievi	12	8	10	11	11	10	26
Baltkrievi	-	5	2	2	1	1	3
Ukraiņi	-	-	-	-	-	-	1
Ebreji	7	5	5	5	5	5	2
Citi	13	9	10	9	8	7	6
Kopā	100	100	100	100	100	100	100

[..]

Pilsētu un lauku iedzīvotāju sadalījums pēc atsevišķām daudzskaitlīgām tautībām Latvijas PSR:

(procentos)

6. tabula

	Kopā republikā		Tajā skaitā			
			Dzīvo pilsētās		Dzīvo laukos	
	1935.	1959.	1935.	1959.	1935.	1959.
Latvieši	75	62	65	52	81	76
Krievi	11	26	7	34	13	16
Baltkrievi	1	3	1	3	1	3
Ukraiņi	-	1	-	2	-	-
Ebreji	5	2	12	3	1	-
Citi	8	6	15	6	4	5
Kopā	100	100	100	100	100	100

Pamattautību īpatsvars republikas pakļautības pilsētās:

(procentos)

7. tabula

	Rīga		Liepāja		Daugavpils		Jelgava		Ventspils		Rēzekne	
	1935	1959	1935	1959	1939	1959	1935	1959	1935	1959	1935	1959
Latvieši	63	45	68	52	34	13	79	60	83	61	44	31
Krievi	7	39	3	34	18	56	3	29	1	29	20	58
Baltkrievi	1	3	1	2	3	6	1	3	-	4	3	2
Ukraiņi	-	3	-	4	-	2	-	2	-	3	-	2
Ebreji	11	5	13	1	25	3	6	-	8	-	25	2
Citi	18	5	15	7	20	20	11	6	8	3	8	5
	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

[..]

Pamatnācijas un krievu tautības īpatsvara izmaiņas Latvijas PSR salīdzinājumā ar kaimiņu savienotajām republikām raksturo šādi procenti:

8. tabula

Republikas	1939. g.		1959. g.	
	Pamatnācija	Krievi	Pamatnācija	Krievi
Latvijas PSR	77	10	62	26
Lietuvas PSR	74	4	79	9
Igaunijas PSR	88	8	74	20
Baltkrievijas PSR	77	6	80	9

[..]

Latviešu un krievu iedzīvotāju skaita izmaiņas pēc 1897. g., 1935. g. un 1959. gada, kā arī bāzes — 1939. gada tautas skaitīšanas datiem Latvijas PSR parāda šāda tabula:

9. tabula

Gadi	Latvieši		Krievi	
	Tūkst. cilvēki	Izmaiņas (tūkstošos)	Tūkst. cilvēki	Izmaiņas (tūkstošos)
1897. g.	1318	-	132	-
1935. g.	1467	+ 149	168	- 64
1939. g.	1460	- 7	180	+ 12
1959. g.	1310	- 150	550	+ 370

Latvijas PSR Statistikas pārvaldes priekšnieks
E. Āboliņš

LVA, 277. f., 17. apr., 20. l., 95., 102.-104. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

22. Izvilums no Latvijas PSR Valsts plāna komisijas ziņojuma Latvijas PSR Ministru Padomei par iedzīvotāju dabisko pieaugumu un migrāciju uz Latvijas PSR no citiem PSRS rajoniem

Pilnīgi slepeni
Eks. Nr. 2

Nr. 53 ps

1965. gada 1. martā

Latvijas PSR Ministru Padomei

Atbildot uz 1964. gada 24. decembra Nr. 2168/1145 ps

[..]
[..] pēc PSRS Centrālās statistikas pārvaldes prognozēm iedzīvotāju dabiskais pieaugums darba spējīgā vecumā būs tikai 2 tūkstoši cilvēku, bet migrāciju no citiem valsts rajoniem PSRS Valsts plāna komisija paredz 6 tūkstošus cilvēku gadā, faktiskā migrācija iepriekšējos 4 gados bija 13,7 tūkstoši cilvēku gadā.
[..]

Latvijas PSR Valsts plāna komisijas priekšsēdētāja vietnieks
I. Gailis

LVA, 693. f., 1.s. apr., 553. l., 6.-8. lp. Paliku dokuments. Tulkojums no krievu valodas.

23. Izvilkums no Latvijas PSR Ministru Padomes lēmuma Nr. 602 «Par trūkumu novēršanu pasu režīma ievērošanā Latvijas Padomju Sociālistiskajā Republikā»

Rīga

1965. gada 24. novembrī

Latvijas PSR Ministru Padome
Lēmums Nr. 602

Par trūkumu novēršanu pasu režīma ievērošanā
Latvijas Padomju Sociālistiskajā Republikā

Latvijas PSR Ministru Padome atzīmē, ka, lai gan Latvijas PSR Sabiedriskās kārtības sargāšanas ministrijas un vietējās darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas veikušas zināmus pasākumus, lai republikā ievērotu pasu režīmu, tomēr pasu režīmu joprojām ievēro neapmierinoši, sevišķi Rīgā.

Daudzi pasu režīma pārkāpumi konstatēti Rīgā, Liepājā, Daugavpilī, Jelgavā, kā arī Rīgas, Bauskas, Cēsu un dažos citos rajonos.

Daži uzņēmumu un iestāžu vadītāji turpina pieņemt darbā pilsoņus, kas nav pierakstīti. Tādi gadījumi bijuši Rīgas dzīvokļu celtniecības trestā, Rīgas dīzeļbūves rūpnīcā, Rīgas elektroarmatūras rūpnīcā, Rīgas ēku celtniecības kombinātā, Jelgavas teritoriālās celtniecības un montāžas pārvaldē («Himstroj»), Olaines ciematā, kūdras fabrikā «Olaime», Dobeles rajona padomju saimniecībā «Kaķenieki». Talsu rajona kolhozos «Blāzma» un «Uzvara» pieņemti darbā cilvēki, kam nav pases.

Bieži pasu režīmu neievēro kopmītnēs. Daudzi uzņēmumu un organizāciju vadītāji rupji pārkāpj Nolikumu par kopmītņu piešķiršanas kārtību un to lietošanas noteikumiem, kas apstiprināts ar Latvijas PSR Ministru Padomes 1964. gada 28. augusta lēmumu Nr. 500. Rīgā nav reģistrētas vairāk nekā 100 kopmītņu. Līdzīgi gadījumi ir Daugavpilī, Jelgavā, Liepājā.

Sevišķi slikti minēto lēmumu izpilda Rīgas dzīvokļu celtniecības tresta, Rīgas jūras ostas, Rīgas elektromašīnbūves rūpnīcas kopmītnēs u.c.

Pilsētu un rajonu darbaļaužu deputātu padomju izpildu komitejas neizvirza pietiekamas prasības uzņēmumu, iestāžu un kolhozu vadītājiem, viņi praktiski neatbild par pasu režīma pārkāpumiem.

[..]

Milicijas iestādes neizvirza pietiekamas prasības amatpersonām, kas atbild par pieņemšanu darbā un pierakstīšanos.

[..]

Lai uzlabotu pasu režīmu, Latvijas PSR Ministru Padome nolemj:

1. Uzlikt par pienākumu Latvijas PSR Sabiedriskās kārtības sargāšanas ministrijai, kā arī rajonu un pilsētu darbaļaužu deputātu padomju izpildu komitejām stingrāk kontrolēt pasu režīma stāvokli, izvirzīt stingrākas prasības personām, kas atbild par pierakstīšanos, izrakstīšanos un pieņemšanu darbā.
2. Uzlikt par pienākumu ministrijām, resoriem, uzņēmumiem, iestādēm un organizācijām, kam ir kopmītnes:
  - a) trīs mēnešu laikā noteiktā kārtībā reģistrēt visas kopmītnes;
  - b) nepieļaut gadījumus, kad atsevišķām personām ļauj dzīvot kopmītnēs, pārkāpjot Nolikumu par kopmītņu piešķiršanas kārtību un to lietošanas noteikumiem, kas apstiprināts ar Latvijas PSR Ministru Padomes 1964. gada 28. augusta lēmumu Nr. 500.
3. Uzdot pilsētu un rajonu darbaļaužu deputātu padomju izpildu komitejām:
  - a) nodrošināt, lai rajonu un pilsētu darbaļaužu deputātu padomju izpildu komiteju administratīvās komisijas laikā un rūpīgi izskatītu protokolus par pasu režīma pārkāpējiem. Veikt stingrākus administratīvās iedarbības pasākumus pret ļaunprātīgiem pasu režīma pārkāpējiem, tai skaitā pret amatpersonām, kas atbild par pierakstīšanos, izrakstīšanos un pieņemšanu darbā

[..]

5. Ar Latvijas PSR Ministru Padomes 1964. gada 8. februāra lēmumu Nr. 72 noteiktajā Rīgas piepilsētas zonā, kam paredzēta sanitārā pierakstīšanās norma, iekļaut Ogres rajona Ķeguma, Kokneses, Lielvārdes, Skrīveru, Pētera Stučkas pilsētciematu padomēm pakļautos lauku apvidus un Ikšķiles, Ķeipenes, Ogresgala, Rembates, Suntažu, Tīnūžu un Jumpravas ciemu padomes.

[..]

Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētājs
V. Rubenis

Latvijas PSR Ministru Padomes lietu pārvaldnieks
V. Krastiņš

LVA, 270. f., 3. apr., 2411. l., 225., 227.-228. lp. Oriģināls.

24. Izvilkums no Latvijas PSR Centrālās statistikas pārvaldes ziņojuma Latvijas PSR Ministru Padomei par Latvijas PSR iedzīvotāju un darba resursu izvietojumu pēckara laikā un tuvākajā perspektīvā

Slepeni
Eks. Nr. 2

Nr. 60 s

1968. gada 12. aprīlī

Par Latvijas PSR iedzīvotāju un darba resursu izvietojumu pēckara laikā un tuvākajā perspektīvā

[..]

Latvijas PSR iedzīvotāju skaita dinamikas ilgākā laikā raksturojas ar šādiem datiem:

(tūkst. cilvēku)

	1913. g. beigās	1940. g.	1950. g.	1960. g.	1967. g.	1969. gada iepriekšē- jie dati
Visi iedzīvotāji (gada sākumā)	2493	1886	1943,5	2112,5	2285,1	2307

Latvijas PSR iedzīvotāju skaits nemitīgi pieaug, taču pašreiz republikā dzīvo mazāk iedzīvotāju nekā laika posmā līdz Pirmajam pasau-

les karam un 1913. gada iedzīvotāju skaits tiks sasniegts aptuveni 1980. gadā. Salīdzinājumam nākas atzīmēt, ka citās savienotajās republikās iedzīvotāju skaita 1913. gada līmenis tika sasniegts līdz 1940. gadam un patlaban ir augstāks nekā 1913. gadā. [..]

Latvijas PSR iedzīvotāju skaita vidējais pieaugums iepriekšējā laikā posmā raksturojas ar šādiem datiem:

(tūkst. cilvēku)

Gadi	Pavisam		
	Gada vidējais pieaugums	tajā skaitā uz	
		iedzīvotāju dabiskās kustības rēķina	iedzīvotāju mehāniskās kustības rēķina
vidēji 5 gados 1950.-1954.	13,3	9,4	3,9
1955.-1959.	20,5	12,6	7,9
1960.-1964.	25,7	12,6	13,1
vidēji 3 gados 1965.-1967.	22,3	8,4	13,9
vidēji 18 gados (1950.-1967.)	20,3	11,0	9,2

Laika posmā no 1950. līdz 1967. gadam republikas iedzīvotāju skaits palielinājās par 364,5 tūkstošiem cilvēku jeb 18,8 procentiem, tajā skaitā uz iedzīvotāju dabiskās kustības rēķina par 198,1 tūkstošiem cilvēku, kas sastāda 54,3 procentus no kopējā republikas iedzīvotāju pieauguma. Taču jāatzīmē mehāniskā pieauguma īpatnsvara palielināšanās tendence kopējā iedzīvotāju pieaugumā. Tā, piemēram, 50-to gadu sākumā mehāniskais pieaugums sastādīja aptuveni tikai vienu trešo daļu no visa pieauguma, tad pēc 60-tajiem gadiem tas kļuva augstāks par dabisko un pēdējos gados gandrīz divas reizes pārsniedza dabisko pieaugumu. [..]

Vidēji laika posmā no 1965. līdz 1967. gadam kopā pa republiku mehāniskā pieauguma daļa sasniedz 62,3 procentus no kopējā iedzīvotāju skaita pieauguma un ir jānorāda, ka Latvijas PSR ir vienīgā savienotā republika, kurā mehāniskais pieaugums ir lielāks par dabisko.

[..]

Latvijas PSR CSP priekšnieka vietnieks

J. Rudzāts

LVA, 270. f., 1.s. apr., 1905. l., 12.-14., 31. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

25. Izvilums no Latvijas PSR Ministru Padomes Lietu pārvaldes Pirmās daļas un Latvijas PSR Ministru Padomes Lietu pārvaldes Vēstulju grupas izziņas par Latvijas PSR Ministru Padomes 1965. gada 24. novembra lēmuma Nr. 602 «Par trūkumu novēršanu pasu režīma ievērošanā Latvijas PSR» izpildi»

1969. gada 10. decembrī

Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētājam
biedram V. Rubenim
Izziņa

Par Latvijas PSR Ministru Padomes 1965. gada 24. novembra lēmuma Nr. 602 «Par trūkumu novēršanu pasu režīma ievērošanā Latvijas PSR» izpildi

Latvijas PSR Prokuratūras veiktā pārbaude, kā arī Latvijas PSR Ministru Padomē ienākušās pilsoņu sūdzības liecina, ka ministrijas, resori un vietējo darbaļaužu deputātu padomju izpildu komitejas neapmierinoši izpilda Latvijas PSR Ministru Padomes 1965. gada 24. novembra lēmumu Nr. 602 «Par trūkumu novēršanu pasu režīma ievērošanā Latvijas PSR». Tā rezultātā pasu režīma ievērošana republikā turpina palikt neapmierinoša. Īpaši neapmierinošs stāvoklis šajā ziņā ir kopmītnēs.

Augstāk minētajā lēmumā tām ministrijām, resoriem, uzņēmumiem, iestādēm un organizācijām, kurām ir kopmītnes, tika uzdots triju mēnešu laikā noteiktajā kārtībā pierēģistrēt visas esošās kopmītnes un nepieļaut atsevišķu personu ievietošanu kopmītnēs, pārkāpjot Nolikumu par kopmītņu piešķiršanas kārtību. Lēmums šajā daļā nav izpildīts un stāvoklis ir ievērojami pasliktinājies. Ja augstāk minētā lēmuma pieņemšanas momentā, t.i. uz 1965. gada 25. novembri, Rīgas pilsētā bija vairāk nekā 100 neregistrētas kopmītnes, tad patlaban tādu kopmītņu ir jau 157, kurās bez pierakstišanās dzīvo 3528 cilvēki. Šīs kopmītnes nav pierēģistrētas galvenokārt tādēļ, ka tās neatbilst izvirzītajām sanitārajām un citām prasībām. Šīs kopmītnes galvenokārt ir izvietotas tādās ēkās, kuras nav piemērotas šim mērķim, nav labiekārtotas un tām ir nepieciešams remonts.

[..]

Rīgā izvietotās, neregistrētas kopmītnes galvenokārt atrodas šādu ministriju, resoru, uzņēmumu un organizāciju pārziņā:

	Neregistrēto kopmītņu skaits	Istabu skaits šajās kopmītnēs	Cilvēku skaits, kuri dzīvo bez pierakstīšanās
1. LPSR Celtniecības ministrija	23	777	451
2. LPSR Viegglās rūpniecības ministrija	27	552	419
3. LPSR Kokapstrādāšanas rūpniecības ministrija	8	67	48
4. LPSR Iekšlietu ministrija	6	167	45
5. LPSR Vietējās rūpniecības ministrija	6	70	27
6. Baltijas kara apgabals	14	141	74
7. Rīgas elektromašīnu rūpnīca	5	127	37
8. Aparātu būves rūpnīca	5	24	8
9. Rīgas lauksaimniecības mašīnu rūpnīca	3	9	26

Atsevišķas ministrijas, resori un organizācijas ne tikai neveic pasākumus, lai likvidētu kopmītnes, kas neatbilst izvirzītajām prasībām, bet tās pat paplašina. Tā, piemēram, Baltijas transporta celtniecības trests Rīgas rajona Mārupes ciema padomes teritorijā, uz kolhoza «Mārupe» zemes bez kompetentu orgānu atļaujas patvaļīgu uzcēla barakas, kurās ievietoja apmēram 100 strādniekus. Viņi visi dzīvo bez pierakstīšanās.

[..]

Neraugoties uz valdības vairākkārtējiem norādījumiem, atsevišķi uzņēmumu un organizāciju vadītāji turpina pieņemt darbā pilsoņus, kuriem nav pierakstīšanās.

[..]

Latvijas PSR Ministru Padomes Lietu pārvaldes
pirmās daļas vadītājs
I. Krafts

Latvijas PSR Ministru Padomes Lietu pārvaldes
Vēstuļu grupas vadītājs
J. Bondars

27. Izvilkums no Latvijas PSR Ministru Padomes Centrālās Statistikas pārvaldes izdevuma dienesta vajadzībām «1970. gada Vissavienības tautas skaitīšanas rezultāti Latvijas PSR» par Latvijas PSR iedzīvotāju nacionālo sastāvu 1959. un 1970. gadā

[1974. gads]

Latvijas PSR iedzīvotāju nacionālais sastāvs 1959. un 1970. gadā

	Cilvēku skaits		Procentos no visiem iedzīvotājiem		1970. g. procentos pret 1959. g.
	1959.	1970.	1959.	1970.	
Pilsētu un lauku iedzīvotāji					
Visi iedzīvotāji	2093458	2364127	100	100	113
Tai skaitā:					
Latvieši	1297881	1341805	62,0	56,8	103
Krievi	556448	704599	26,6	29,8	127
Baltkrievi	61587	94898	2,9	4,0	154
Poļi	59774	63045	2,9	2,7	105
Ukraiņi	29440	53461	1,4	2,3	182
Lietuvieši	32383	40589	1,5	1,7	125
Ebreji	36592	36680	1,7	1,6	100,2
Čigāni	4301	5427	0,2	0,2	126
Vācieši	1609	5413	0,1	0,2	336
Igauņi	4610	4334	0,2	0,2	94
Tatāri	1836	2688	0,1	0,1	146
Moldāvieši	228	1591	0,0	0,1	698
Armēņi	1060	1511	0,1	0,1	143
Citas tautības	5709	8086	0,3	0,2	144

LVA, 277. f., 35. apr., 98. l., 109. lp.

28. Izvilkums no Latvijas PSR Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldes izdevuma dienesta vajadzībām «1970. gada Vissavienības tautas skaitīšanas rezultāti Latvijas PSR» par Latvijas PSR iebraukušo iedzīvotāju skaitu divu gadu laikā pirms tautas skaitīšanas

[1974. gads]

Divu gadu laikā pirms tautas skaitīšanas iebraukušo iedzīvotāju skaits

	Kopā	Vīrieši	Sievietes
Pavisam iebraukušo	138865	69925	68940
Tai skaitā no:			
KPFSR	22387	12217	10170
No tās:			
Ziemeļrietumu rajona	5739	2997	2742
Centrālā rajona	4352	2443	1909
Volgas-Vjatkas rajona	693	380	313
Centrālā Melnzemes rajona	843	437	406
Pievargas rajona	1700	1046	654
Ziemeļkaukāza rajona	1333	755	578
Urālu rajona	1771	1051	720
Rietumsibīrijas rajona	1324	673	651
Austrumsibīrijas rajona	1066	516	550
Tālo Austrumu rajona	1659	887	772
Ukrainas PSR	6267	3941	2326
Baltkrievijas PSR	6688	3337	3351
Uzbekijas PSR	613	364	249
Kazahijas PSR	2455	1000	855
Gruzijas PSR	358	266	92
Azerbaidžānas PSR	368	207	161
Lietuvas PSR	3237	1562	1675
Moldāvijas PSR	808	684	124
Latvijas PSR	93601	44532	49069
Kirgīzijas PSR	282	162	120
Tadžikijas PSR	181	109	72
Armēnijas PSR	92	52	40
Turkmēnijas PSR	145	85	60
Igaunijas PSR	1052	649	403

LVA, 277. f., 35. apr., 98. l., 224. lp.

29. Izvilkums no Latvijas PSR Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldes izdevuma dienesta vajadzībām «1970. gada Vissavienības tautas skaitīšanas rezultāti Latvijas PSR» par Rīgas iedzīvotāju nacionālo sastāvu 1959. un 1970. gadā

[1974. gads]

Rīgas iedzīvotāju nacionālais sastāvs 1959. un 1970. gadā

	1959			1970		
	Kopā	Vīrieši	Sievietes	Kopā	Vīrieši	Sievietes
Visi iedzīvotāji	580423	249150	331273	731831	329672	402159
Tai skaitā:						
Krievi	228612	96964	131648	312857	141581	171276
Latvieši	258528	109583	148945	299072	129236	169836
Ebreji	29836	13899	15937	30581	14594	15987
Baltkrievi	18615	8522	10093	30114	14436	15678
Ukraiņi	16323	8376	7947	25293	14290	11003
Poļi	16291	6041	10250	17324	6606	10718
Lietuvieši	5634	2475	3159	6696	3213	3483
Igauņi	1360	476	884	1500	626	874
Citas tautības	5224	2814	2410	8394	5090	3304
Procentos pret visiem iedzīvotājiem						
Visi iedzīvotāji	100	100	100	100	100	100
Tai skaitā:						
Krievi	39,4	38,9	39,7	42,7	43,0	42,6
Latvieši	44,6	44,0	45,0	49,9	39,2	42,2
Ebreji	5,1	5,6	4,8	4,2	4,4	4,0
Baltkrievi	3,2	3,4	3,0	4,1	4,4	3,9
Ukraiņi	2,8	2,4	3,1	2,4	2,0	2,7
Poļi	2,8	2,4	3,1	2,4	2,0	2,7
Lietuvieši	1,0	1,0	1,0	0,9	1,0	0,9
Igauņi	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2
Citas tautības	0,9	1,1	0,7	1,1	1,5	0,8

LVA, 277. f., 35. apr., 98. l., 115. lp.

30. Izvilums no Latvijas PSR Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldes izdevuma dienesta vajadzībām «1970. gada Vissavienības tautas skaitīšanas rezultāti Latvijas PSR» par Latvijas PSR iedzīvotāju mehānisko pieaugumu divu gadu laikā pirms tautas skaitīšanas

[1974. gads]

Iedzīvotāju mehāniskais pieaugums divu gadu laikā pirms tautas skaitīšanas

	Kopā	Vīrieši	Sievietes
Viss mehāniskais pieaugums	14217	7372	6845
Tai skaitā no:			
KPFSR	3208	685	2523
No tās:			
Ziemeļrietumu rajona	579	205	374
Centrālā rajona	-576	205	374
Volgas-Vjatkas rajona	296	123	173
Centrālā Melnzemes rajona	510	272	238
Pievargas rajona	255	32	223
Ziemeļkaukāza rajona	340	233	107
Urālu rajona	634	406	228
Rietumsibīrijas rajona	455	179	276
Austrumsibīrijas rajona	373	103	270
Tālo Austrumu rajona	-79	-120	41
Ukrainas PSR	2793	2092	701
Baltkrievijas PSR	4161	2069	2092
Uzbekijas PSR	284	109	115
Kazahijas PSR	1406	894	512
Gruzijas PSR	226	192	34
Azerbaidžānas PSR	213	115	98
Lietuvas PSR	670	119	551
Moldāvijas PSR	592	576	16
Kirgīzijas PSR	182	114	68
Tadžikijas PSR	126	70	56
Armēnijas PSR	36	28	8
Turkmēnijas PSR	75	47	28
Igaunijas PSR	-86	44	-130

LVA, 277. f., 35. apr., 98. l., 228. lp.

31. Izvilkums no Latvijas PSR Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldes izdevuma dienesta vajadzībām «Latvijas PSR iedzīvotāju da-biskā un mehāniskā kustība 1973. gadā» par Latvijas PSR iedzīvotāju mehānisko pieaugumu pēc migrantu izbraukšanas vietām

[1974. gads]

[..]

Latvijas PSR iedzīvotāju mehāniskais pieaugums pēc migrantu izbraukšanas vietām (procentos)

1	2	3
Mehāniskais pieaugums — pavisam	100	100
t.sk.no:		
KPFSR	61,6	60,9
no tās no:		
Kaļiņingradas apgabala	6,5	7,0
Pleskavas apgabala	4,9	5,1
Kaļiņinas apgabala	2,4	3,2
Braņņskas apgabala	2,0	2,3
Leņņingradas apgabala	1,1	2,0
Sverdļovskas apgabala	2,4	1,9
Krasnojarskas novada	2,0	1,9
Arhangeliskas apgabala	2,1	1,6
Murmanskas apgabala	2,0	1,6
Krasnodaras novada	2,4	1,6
Saratovas apgabala	1,0	1,5
Smolenskas apgabala	1,4	1,5
Baltkrievijas PSR	26,7	24,8
no tās no:		
Vitebskas apgabala	13,9	13,9
Grodņņas apgabala	4,0	3,4
Brestas apgabala	3,0	2,4
Minskas apgabala	2,3	1,5
Gomeļņas apgabala	2,3	1,8
Mogilevas apgabala	1,2	1,8
Ukrainas PSR	19,3	16,3
no tās no:		
Donecas apgabala	1,5	1,3
Lvovas apgabala	1,4	1,2
Dņepropetrovskas apgabala	0,9	1,2
Vinnīcas apgabala	1,3	1,1
Vorošilovgradas apgabala	0,6	1,0
Ļdesas apgabala	0,6	1,0
Āerkasu apgabala	0,5	1,0
Hmeļņickas apgabala	1,3	0,9
Kazahijņas PSR	4,9	4,2
Vīdusāzijas republikām	1,7	2,4
Aizkaukāza republikām	1,6	1,2
No citiem PSRS reģioniem un ārzemēm	-15,8	-9,6

LVA, 277. f., 35. apr., 140. l., 168.-169. lp. Tulkojums no krievu valodas.

32. Izvilkums no Latvijas PSR Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldes izdevuma dienesta vajadzībām «Latvijas PSR iedzīvotāju dabiskā un mehāniskā kustība 1974. gadā» par iedzīvotāju mehānisko kustību uz Latvijas PSR

[1975. gads]

[..]

Iedzīvotāju mehāniskā kustība

Iedzīvotāju mehāniskais pieaugums 1974. gadā — 16,7 tūkstoši cilvēku — salīdzinot ar 1973. gadu — nedaudz samazinājies (par 1,5 tūkstošiem cilvēku) un sastādīja 92 procentus no iepriekšējā gada pieauguma.

[..]

Iedzīvotāju plūsmas uz Latvijas PSR galvenie rajoni palika tie paši, kas iepriekšējos gados. Latvijas PSR iedzīvotāju papildinājuma galvenais rajons ir KPFSR — 57 procenti no visa iedzīvotāju mehāniskā pieauguma. 1974. gadā visbiežāk uz Latvijas PSR pārcēlās Kaļiņingradas, Pleskavas, Brjanskas un Kaļiņingradas apgabalu iedzīvotāji.

Latvijas PSR iedzīvotāju papildināšanas ievērojams avots paliek Baltkrievijas PSR. Tāpat kā iepriekšējos gados izceļas Vitebskas apgabals, kurš 1974. gadā deva 14,3 procentus no visa Latvijas PSR iedzīvotāju mehāniskā pieauguma.

Salīdzinot ar iepriekšējo gadu nedaudz palielinājās iedzīvotāju mehāniskais pieaugums, kuru deva Ukrainas PSR (16,1 procenti 1973. gadā, 17,6 procenti 1974. gadā).

[..]

LVA, 277. f., 35. apr., 147. l., 13. lp. Tulkojums no krievu valodas.

33. Izvilkums no Latvijas PSR Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldes izdevuma dienesta vajadzībām «Latvijas PSR iedzīvotāju dabiskā un mehāniskā kustība 1975. gadā» par migrāciju uz Latvijas PSR 1975. gadā

[1976. gads]

[..]

Iedzīvotāju migrācija

1975. gadā migrācija uz Latvijas PSR deva 14,4 tūkstošus iedzīvotāju pieaugumu, kas ir par 2,3 tūkstošiem cilvēku mazāk nekā 1974. gadā.

1975. gada sākumā Latvijas PSR iedzīvotāju skaits sastādīja 2496,8 tūkstošus cilvēku, t.sk. — pilsētu — 1649,9 tūkstošus cilvēku un lauku — 846,9 tūkstošus cilvēku. 1975. gadā republikas iedzīvotāju skaits palielinājās par 19,2 tūkstošiem cilvēku, t.sk. par 14,4 tūkstošiem cilvēku uz migrācijas rēķina (75 % no visa pieauguma) un par 4,8 tūkstošiem cilvēku (25 %) uz dabiskā pieauguma rēķina.

[..]

LVA, 277. f., 35. apr., 158. l., 13. lp. . Tulkojums no krievu valodas.

34. Izvilkums no Latvijas PSR Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldes izdevuma dienesta vajadzībām «Latvijas PSR iedzīvotāju dabisko un mehānisko kustību 1977. gadā» par iedzīvotāju migrāciju uz Latvijas PSR 1977. gadā

[1978. gads]

[..]

Iedzīvotāju migrācija

1977. gadā republikas iedzīvotāju skaits palielinājās par 17,5 tūkstošiem cilvēku, t.sk. par 14,1 tūkstoti (81 procents pieauguma) uz migrācijas rēķina [..].

[..]

Latvijas PSR iedzīvotāju mehāniskais pieaugums pēc migrantu izbraukšanas vietām ir šāds:

	(procentos)			
	1970. g.	1975. g.	1976. g.	1977. g.
Mehāniskais pieaugums pavisam	100,0	100,0	100,0	100,0
t.sk. no:				
KPFSR	50,5	58,2	56,4	53,0
Baltkrievijas PSR	24,0	23,9	23,6	22,1
Ukrainas PSR	17,5	20,2	18,2	19,9
Kazahijas PSR	4,9	5,1	5,6	5,9
no citām savienotajām republikām	5,0	2,2	6,8	7,0
no ārvalstīm	-1,9	-9,6	-10,6	-7,9

Tāpat kā iepriekš uz migrācijas rēķina vairāk nekā pusi iedzīvotāju skaita pieauguma dod KPFSR, gandrīz vienu ceturto daļu Baltkrievijas PSR, vienu piekto daļu Ukraina. Kopīgais no šīm republikām iebraukušo un no tām izbraukušo skaits sadalās šādi:

	(tūkst. cilvēku)	
	Iebrauca	Izbrauca
KPFSR	20,8	14,9
Ukrainas PSR	6,6	4,4
Baltkrievijas PSR	5,8	3,3

[..]

LVA, 277. f., 35. apr., 187. l., 13. - 15. lp. Tulkojums no krievu valodas.

35. Latvijas PSR Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldes precizētie dati par Daugavpils iedzīvotāju skaitu pēc tautības un dzimuma

[1980. gads]

1970. gada Vissavienības tautas skaitīšana Dienesta vajadzībām
Tabula 7-s

robežās uz 1979. gada 17. janvāri
klātesošie iedzīvotāji

Iedzīvotāju sadalījums pēc tautības un dzimuma Daugavpilī

Tautība	Abi dzimumi	Vīrieši	Sievietes
Visi iedzīvotāji	100431	48337	52094
t.sk.:			
Latvieši	14406	7758	6648
Krievi	57274	27213	30061
Baltkrievi	7719	3599	4120
Ukraiņi	2654	1589	1065
Lietuvieši	968	525	443
Ebreji	2101	956	1145
Čigāni	278	148	130
Igauņi	51	24	27
Citas tautības	684	409	275

LVA, 277. f., 17. apr., 387. l., 30. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

36. Latvijas PSR Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldes precizētie dati par Jelgavas iedzīvotāju skaitu pēc tautības un dzimuma

[1980. gads]

1970. gada Vissavienības tautas skaitīšana Dienesta vajadzībām
Tabula 7-s

robežās uz 1979. gada 17. janvāri
klātesošie iedzīvotāji

Iedzīvotāju sadalījums pēc tautības un dzimuma Jelgavā

Tautība	Abi dzimumi	Vīrieši	Sievietes
Visi iedzīvotāji	55297	25356	29941
t.sk.: Latvieši	31217	14297	16920
Krievi	16676	7507	9169
Baltkrievi	2635	1130	1505
Poļi	933	396	537
Ukraiņi	1502	844	658
Lietuvieši	918	428	490
Ebreji	249	141	108
Čigāni	545	287	258
Igauņi	53	16	37
Citas tautības	569	310	259

LVA, 277. f., 17. apr., 387. l., 32. lp. Origināls. Tulkojums no krievu valodas.

37. Latvijas PSR Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldes precizētie dati par Liepājas iedzīvotāju skaitu pēc tautības un dzimuma

[1980. gads]

1970. gada Vissavienības tautas skaitīšana Dienesta vajadzībām
Tabula 7-s

robežās uz 1979. gada 17. janvāri
klātesošie iedzīvotāji

Iedzīvotāju sadalījums pēc tautības un dzimuma Liepājā

Tautība	Abi dzimumi	Vīrieši	Sievietes
Visi iedzīvotāji	92884	44273	48611
t.sk.:			
Latvieši	44169	19475	24694
Krievi	34857	17202	17655
Baltkrievi	3150	1718	1432
Poļi	1591	707	884
Ukraiņi	4629	2888	1741
Lietuvieši	2849	1363	1486
Ebreji	636	331	305
Čigāni	40	27	13
Igauņi	118	52	66
Citas tautības	845	510	335

LVA, 277. f., 17. apr., 387. l., 31. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

38. Izvilkums no Latvijas PSR Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldes izdevuma dienesta vajadzībām «1979. gada Vissavienības tautas skaitīšanas rezultāti Latvijas PSR» par latviešu īpatsvara samazināšanos Latvijas PSR iedzīvotāju kopskaitā

[1980. gads]

[..]

Latvijas PSR iedzīvotāji pēc tautībām izmainījās šādi:

	Tūkstoši cilvēku			Procentos pret visiem iedzīvotājiem		
	1959.	1970.	1979.	1959.	1970.	1979.
Visi iedzīvotāji	2093,5	2364,1	2502,8	100	100	100
t.sk.						
Latvieši	1297,9	1341,8	1344,1	62,0	56,8	53,7
Krievi	556,5	704,6	821,5	26,6	29,8	32,8
Baltkrievi	61,6	94,9	11,5	2,9	4,0	4,5
Ukraiņi	29,4	53,5	66,7	1,4	2,3	2,7
Poļi	59,8	63,0	62,7	2,9	2,7	2,5
Lietuvieši	32,4	40,6	37,8	1,5	1,7	1,5
Ebreji	36,6	36,7	28,3	1,7	1,6	1,1
Čigāni	4,3	5,4	6,1	0,2	0,2	0,2
Tatāri	1,8	2,7	3,8	0,1	0,1	0,2
Igauņi	4,6	4,3	3,7	0,2	0,2	0,1
Vācieši	1,6	5,4	3,3	0,1	0,2	0,1
Citas tautības	7,0	11,2	13,3	0,4	0,4	0,6

1959.-1979. gadā republikā palielinājās visu pamattautību pārstāvju skaits, izņemot ebrejus un igauņus. Visātrākajos tempos pieauga ukraiņu (2,3 reizes), vāciešu un tatāru (2,1 reizes), baltkrievu (1,8 reizes) un krievu (1,5 reizes) skaits.

Ļoti zemos tempos palielinājās latviešu un poļu skaits, kas radīja viņu īpatsvara samazināšanos republikas iedzīvotāju kopskaitā.

[..]

LVA, 277. f., 35. apr., 216. l., 8.-9. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

39. Izvilkums no Latvijas PSR Valsts plāna komitejas un Latvijas PSR Valsts plāna komitejas Darba, darba algas un kadru sagatavošanas daļas izstrādātā Latvijas PSR darba resursu summārās bilances aprēķina 1981. gadam

Slepeni
Eks. Nr. 2

Nr. 30 s

1981. gada 28. janvārī

**Latvijas PSR Ministru Padomei
Latvijas PSR darba resursu summārās bilances aprēķins 1981. gadam**

Pēc demogrāfiskā aprēķina ziņām 1981. gadā Latvijas PSR saglabāsies iedzīvotāju pieauguma tempu samazināšanās tendence mehāniskā pieauguma samazināšanās un dabiskā pieauguma samazināšanās rezultātā:

Gadi	Pieauguma tempi %	Pavisam pieaugums tūkst. cilv.	Tajā skaitā			
			mehāniskais pieaugums		dabiskais pieaugums	
			pavisam tūkst. cilv.	uz 1000 cilv.	pavisam tūkst. cilv.	uz 1000 cilv.
1975.	0,77	16,8	12,0	4,8	4,8	2,0
1976.	0,60	12,9	8,6	3,5	4,3	1,7
1977.	0,57	15,3	11,9	4,7	3,4	1,5
1978.	0,52	10,4	7,4	3,0	3,0	1,2
1979.	0,35	9,1	6,5	2,6	2,6	1,0
1980.	0,34	9,5	7,0	2,7	2,5	1,0
1981.	0,34	7,4	5,0	2,0	2,4	1,0

Migrantu samazinājumu ir radījuši kā demogrāfiskie procesi galvenajos izbraukšanas rajonos, t.i. KPFSR, Baltkrievijas PSR, Ukrainas PSR, tā arī sociāli ekonomisko apstākļu un nodarbinātības līmeņa izlīdzināšana valsts rajonos. [..]

Latvijas PSR Valsts plāna komitejas priekšdētāja pirmais vietnieks
E. Āboliņš

Latvijas PSR Valsts plāna komitejas
Darba, darba algas un kadru sagatavošanas daļas priekšnieks
V. Šulcs

LVA, 693. f., 1.s apr., 893. l., 2.-4. lp. Paliku dokuments. Tulkojums no krievu valodas.

**40. Izvilums no Latvijas PSR Ministru Padomes lēmuma «Par
iedzīvotāju mehāniskā pieauguma pārtraukšanas pasākumiem»
projekta apspriešanas protokola Nr.1**

Dienesta vajadzībām
Eks.Nr. 1

1989. gada 4. janvārī

**Latvijas PSR Ministru Padomes sēdes
protokols Nr. 1**

Vadīja: biedrs V. Bresis

Piedalījās:

Latvijas PSR Ministru Padomes Prezidija locekļi — bb.

O. Misurkins, V. Rimaševskis,

L. Bartkevičs, A. Čepānis, J. Lancers, M. Ramāns, J. Blekte,

Ē. Auškaps, P. Ziediņš, K. Līcis.

Latvijas PSR Augstākās padomes Prezidija priekšsēdētājs —

b. A. Gorbunovs

Latvijas Kompartijas CK sekretārs — b. J. Oherins

LRAP priekšsēdētājs — A. Zitmanis

Latvijas PSR Ministru Padomes locekļi — b.b. G. Baltiņš,

R. Baškevics, A. Builis, L. Vītols, D. Ģeģeris, A. Gūtmanis,

D. Znatnajs, V. Kaņeps, N. Kaftailovs, A. Krols, A. Lazdiņš, J. Leja,

J. Liepiņš, G. Lussa, V. Markots, L. Matisons, V. Nižņiks, R. Pauls,

G. Poļanskis, V. Skudra, R. Salputra, O. Stungrevics, J.

Tumanovs-Bekis, G. Urvancevs, V. Čevačins, I. Čirksis,

B. Šteinbriks, N. Janaus, J. Janovskis.

LRAP Prezidija locekļi — J. Nesaule, M. Siņeļņikova, A. Dambis,

S. Dolgopolovs, R. Zariņa, I. Kravčenko, T. Mazure, V. Parfjonovs,

T. Patmalnieks.

Latvijas PSR Valsts plāna komitejas priekšsēdētāja vietnieki

J. Āboltiņš, V. Leitāns

Latvijas PSR prokurors — b. J. Dzenītis

Latvijas PSR TKK priekšsēdētāja vietnieki — bb. P. Patenko,

V. Kurpnieks.

Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas viceprezidents —

b. E. Jakubaitis

Latvijas Valsts bankas valdes priekšsēdētājs —

b. A. Bergs-Bergmanis

Latvijas PSR finansu ministra vietnieks — b. M. Skulte

Valsts komiteju priekšsēdētāju vietnieki — b.b. E. Ameriks, J. Červinskis

No Latvijas PSR Ministru Padomes Lietu pārvaldes:

Lietu pārvaldnieka vietnieks — b. J. Bondars

Nodaļu vadītāji — b.b. R. Aļeksņins, Z. Vuškāns, J. Gobelko,

J. Dinne, V. Lapoško, A. Krūmiņš, J. Liepiņš, B. Prozors,

A. Raskolovs, R. Senkāns, J. Spručs, A. Eidiņš.

Komiteju, pārvalžu un citu resoru, Savienības pakļautības apvienību un uzņēmumu vadītāji, rajonu (pilsētu) izpildu komiteju priekšsēdētāji, Latvijas PSR Ministru Padomes Lietu pārvaldes, Latvijas PSR Valsts plāna komitejas, Latvijas PSR TTK atbildīgie darbinieki.

[..]

§ 2

Par pasākumiem iedzīvotāju mehāniskā pieauguma pārtraukšanai un migrācijas procesu regulēšanai Latvijas PSR.

(b.b. Prozors, Porietis, Šteinbriks, Baškevics, Belaičuks, Kaftailovs, Dzenītis, Urvancevs, Paderovs, Bražis, Ivanovs, Īvāns, Rubiks, Vītols, Lazdiņš, Skudra, Dambis, Siņeļņikova, Čevačins, Ramāns, Čepānis, Misurkins, Zitmanis, Oherins, Gorbunovs, Bresis)

1. Šajā jautājumā iesniegtos priekšlikumus pamatos atbalstīt.

Biedram M. Ramānam, V. Čevačīnam, G. Baltiņam, J. Blektem, M. Siņeļņikovai, V. Skudram, B. Prozoram, R. Senkānam kopīgi ar komisiju priekšlikumu sagatavošanai par iedzīvotāju mehāniskā pieauguma regulēšanu Latvijas PSR, Latvijas PSR Ministru Padomes Lietu pārvaldes nodaļām, piesaistot attiecīgās ministrijas, resorus, rajonu (pilsētu) izpildu komitejas, uzņēmumus un organizācijas, zinātniekus, turpināt darbu pie šā lēmuma projekta, ņemot vērā sēdē izteiktās piezīmes un priekšlikumus un līdz 1989. gada 1. februārim iesniegt Latvijas PSR Ministru Padomei:

- 1.1. lēmuma projektu pārstrādātā veidā, paredzot tajā, tajā skaitā iemaksu kārtību rajonu (pilsētu) izpildu komiteju ārpusbudžetu kontos par noteiktā skaita limita pārsniegšanu;
- 1.2. slēdzienu par Latvijas PSR iedzīvotāju mehāniskā pieauguma pārtraukšanas iespējamām sekām;
- 1.3. priekšlikumu par pastāvošās likumdošanas nepieciešamām izmaiņām un papildinājumiem.
2. Valsts darba komitejai kopā ar Valsts plāna komiteju un Valsts statistikas komiteju pēc saskaņošanas ar rajonu (pilsētu) izpildu komitejām līdz 1989. gada 1. februārim apstiprināt strādnieku un

kalpotāju skaita limitēšanas kārtību rajonos un republikas pakļautības pilsētās un to sabalansētību ar darbaspēka resursiem.

[..]

Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētājs

V. Bresis

Latvijas PSR Ministru Padomes lietu pārvaldnieks

K. Liciis

LVA, 270. f., 7. apr., 1598. l., 1.-4. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

41. Latvijas PSR Valsts plāna komitejas atzinums Latvijas PSR Ministru Padomei par migrācijas pārtraukšanas sekām

Nr. 61-130.8/28

1989. gada 1. februārī

Latvijas PSR Valsts plāna komiteja

Latvijas PSR Ministru Padomei

Par uzdevumiem, kas izteikti LPSR MP 04.01.89. protokola Nr. 1§2

Latvijas PSR iedzīvotāju mehāniskā pieauguma pārtraukšanas iespējamo seku vidū dažas republikas ministrijas un resori izvirza darbaspēka deficīta saasināšanās problēmu, kā rezultātā it kā notiks ražotās produkcijas apjomu pazemināšanās, tajā skaitā arī tautas patēriņa precēm, netiks nodrošināta kapitālieguldījumu apgūšana celtniecības organizācijās u.t.t.

Ir nepieciešams atzīmēt, ka neierobežotas migrācijas apstākļos vairāki rūpniecības un celtniecības uzņēmumi un organizācijas atsaucas uz darbaspēka deficītu, jo viņu pastāvīgā darbā iesaistītie darba resursi, kā likums, tur nepaliek, bet pāriet uz citām tautas saimniecības nozarēm.

Neierobežotā migrācija neveicināja daudz pilnīgāku iedzīvotāju nodrošināšanu ar tautas patēriņa precēm un nenodrošināja sociālās infrastruktūras objektu celtniecību nepieciešamā apjomā, pirmām kārtām dzīvokļu [celtniecību]. Tā, piemēram, nodrošināšanā ar dzīvojamo platību uz vienu iedzīvotāju Rīgas pilsēta patlaban vēl nav sasniegusi pirmskara līmeni.

Ņemot vērā augstāk teikto, uzskatām, ka orientācija uz nepārtrauktu un neierobežotu darba resursu piesaistīšanu neveicina

sociāli ekonomiskās attīstības problēmu pozitīvu atrisināšanu, bet, tieši otrādi — pazemina uzņēmumu un organizāciju ieinteresētību ražošanas intensifikācijā, zinātniski tehniskā progresa sasniegumu ieviešanā. [..]

Priekšsēdētāja vietnieks
J. Āboliņš

LVA, 270. f., 7. apr., 1631. l., 206.-207. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

42. Izvilkums no Latvijas PSR Ministru Padomes prezidija sēdes protokola Nr.3 par pasākumiem iedzīvotāju nepamatotā pieauguma pārtraukšanai un migrācijas procesu regulēšanai Latvijas PSR

1989. gada 13. februārī

Latvijas PSR Ministru Padomes Prezidija sēdes protokols Nr. 3

Par pasākumiem iedzīvotāju nepamatotā pieauguma pārtraukšanai un migrācijas procesu regulēšanai Latvijas PSR

[..]

§1

(b.b. Prozors, Samsons, Šteinbriks, Vītols, Urvancevs, Baltiņš, Īvāns, Belaičuks, Porietis, Skudra, Markots, Baranovskis, Guļāns, Vītoliņš, Aļeksejevs, Zeltkalne, Nesaule, Kaftailovs, Bartkēvičs, Ziediņš, Čepānis, Rimaševskis, Misurkins, Zitmanis, Bresis)

1. Pieņemt iesniegto Latvijas PSR Ministru Padomes LRAP lēmuma projektu.

Biedriem O. Misurkinam, R. Senkānam, B. Prozoram līdz 1989. gada 14. februārim izrediģēt lēmuma projektu, ņemot vērā ieteiktās piezīmes un priekšlikumus un sēdē dotos norādījumus.

2. Biedriem V. Skudram, R. Senkānam līdz 1989. gada 10. martam sagatavot vēstules projektu PSRS Ministru Padomei par ierobežojumiem to militārpersonu nodrošināšanā ar dzīvojamo platību, kuri ieskaitīti rezervē vai atvaļināti.

[..]

LVA, 270. f., 7. apr., 1602. l., 9.-11. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

43. Izvilkums no Latvijas PSR Ministru Padomes un Latvijas Republikāniskās arodbiedrību padomes lēmums Nr. 46 «Par pasākumiem iedzīvotāju skaita nepamatota mehāniskā pieauguma pārtraukšanai un migrācijas procesu regulēšanai Latvijas Padomju Sociālistiskajā Republikā»

Rīga

1989. gada 14. februārī

Latvijas PSR Ministru Padomes un Latvijas Republikāniskās
arodbiedrību padome
Lēmums Nr. 46

Par pasākumiem iedzīvotāju skaita nepamatota mehāniskā
pieauguma pārtraukšanai un migrācijas procesu regulēšanai Latvijas
Padomju Sociālistiskajā Republikā

Latvijas PSR Ministru Padome un Latvijas Republikāniskā arodbiedrību padome atzīmē, ka pēdējos gados lielus apjomus sasniedzis republikas iedzīvotāju skaita nepamatots mehāniskais pieaugums, kas 1971.-1988. gadā bija vairāk nekā 200 tūkst. cilvēku un gandrīz 2 reizes pārsniedza iedzīvotāju dabisko pieaugumu. Mehāniskā pieauguma koeficients Latvijas Padomju Sociālistiskajā Republikā ir visaugstākais salīdzinājumā ar citām savienotajām republikām. Sevišķi liels tas ir Rīgā, kur jau dzīvo vairāk nekā viena trešā daļa visu republikas iedzīvotāju.

Daudzi saimnieciskie vadītāji neorientējas uz intensīvu attīstību, kas virzīta uz ražošanas tehnisko modernizāciju un jaunu, resurstaupīgu un darbaspēku izbrīvējošu tehnoloģiju ieviešanu. Gausi darbā tiek iesaistītas papildu rezerves darba ražīguma paaugstināšanai, izmantojot jaunas progresīvas darba organizācijas un stimulēšanas formas, kā arī ceļot darbinieku kvalifikāciju. Netiek veltīta pietiekama uzmanība strādājošo darba un sadzīves apstākļu uzlabošanai, tas rada kadru lielu mainību. Pavājinājusies darba disciplīnas kontrole. Praktiski nesamazinās darba laika zudumi sakarā ar darba kavējumiem, dīkstāvēm, slimībām un cita veida atraušānu no tiešā darba.

Latvijas PSR ministrijas, valsts komitejas un resori, apvienības, uzņēmumi, iestādes un organizācijas nepētī perspektīvās vajadzības pēc speciālistu kadriem, arī jaunās tehnikas un tehnoloģijas apgūšanai; bez zinātniski pamatotas pieejas tiek plānota vajadzība pēc kadriem.

Strādājošo skaits uzņēmumos, jaunu darba vietu radīšana tiek

plānota bez attiecīga saistījuma ar republikā esošajiem darbaspēka resursiem. Nepietiekama loma te ir darbaspēka resursu teritoriālajām bilancēm.

Vairums uzņēmumu neveic pasākumus, lai izveidotu mācību bāzi kadru sagatavošanai no vietējiem iedzīvotājiem. Joprojām tiek praktizēta kadru komplektēšana, nepamatoti iesaistot darbaspēku no mūsu valsts citām pilsētām un rajoniem, kur tāpat pamatā ir saspriņgta darbaspēka resursu bilance, tiek pieļauta pilsoņu pieņemšana darbā bez pierakstīšanās.

Augstais iedzīvotāju skaita mehāniskā pieauguma līmenis rada sociālās infrastruktūras pārslodzi, sarežģī jautājumu atrisināšanu iedzīvotāju nodrošināšanā ar dzīvokļiem un pārtiku, izglītības, veselības aizsardzības un kultūras iestādēm, kavē republikas iedzīvotāju medicīniskās, komunālās un sadzīves, tirdzniecības un transporta apkalpošanas nokārtošanu.

Lai racionāli izmantotu esošos darbaspēka resursus, pārtrauktu iedzīvotāju skaita nepamatotu mehānisko pieaugumu un regulētu migrācijas procesus republikā, par ko izteikušies vairākums iedzīvotāju, kā arī Latvijas tautu foruma delegāti, Latvijas PSR Ministru Padome un Latvijas Republikāniskā arodbiedrību padome nolemj:

1. Latvijas PSR ministrijām, valsts komitejām un resoriem, rajonu un pilsētu (republikas pakļautības pilsētu) Tautas deputātu padomju izpildkomitejām, republikas apvienībām, uzņēmumiem, iestādēm un organizācijām, ņemot vērā PSKP XXVII kongresa nostādnes un partijas XIX Vissavienības konferences lēmumus par ekonomikas sociālo pārorientāciju, neatliekami realizēt kompleksos pasākumus tautas saimniecības nozaru attīstības intensificēšanai, vienlaikus samazinot darba vietu skaitu un nepieļaujot to palielināšanu, lai pārtrauktu papildu darbaspēka iesaistīšanu. Šai nolūkā paātrināt zinātniski tehniskā progresa prasībām atbilstošu zinātnisko izstrādņu ieviešanu ražošanā, radikāli uzlabot darba organizāciju, strādājošo darba un sadzīves apstākļus, turpināt darba samaksas pilnveidošanu, lai nostiprinātu pastāvīgus kadrus un krasi samazinātu, to mainību, pilnveidot sistēmu nepieciešamo profesiju strādnieku kadru un speciālistu sagatavošanai no republikas iedzīvotāju vidus.

2. Lai pārtrauktu iedzīvotāju skaita nepamatotu mehānisko pieaugumu Latvijas Padomju Sociālistiskajā Republikā, ieviest republikas ministrijām, valsts komitejām, resoriem, apvienībām, uzņēmumiem, iestādēm un organizācijām (arī kooperatīvajām un sabiedriskajām organizācijām) neatkarīgi no to resorpakļautības obligātu diferencētu iemaksu no 15 tūkstošu līdz 25 tūkstošu rubļu apmērā rajo-

nu vai pilsētu (republikas pakļautības pilsētu) Tautas deputātu padomju izpildkomiteju ārpusbudžeta kontā par katru no jauna pieņemto darbinieku, kas ierodas no vietām ārpus republikas, un par katru viņa ģimenes locekli, bet Rīgā, Jūrmalā un Rīgas rajonā arī par darbiniekiem, kas iestājas darbā no citiem republikas rajoniem un pilsētām, kā arī par viņu ģimenes locekļiem.

Apstiprināt pievienoto Kārtību un apmērus, kādos rajonu un pilsētu (republikas pakļautības pilsētu) Tautas deputātu padomju izpildkomiteju ārpusbudžeta kontos pārskaitāmas iemaksu summas par darbiniekiem, ko iesaista darbā no vietām ārpus Latvijas PSR, kā arī ārpus Rīgas, Jūrmalas un Rīgas rajona robežām.

Rajonu un pilsētu (republikas pakļautības pilsētu) Tautas deputātu padomju izpildkomitejām pārskaitītos līdzekļus izmantot sociālās infrastruktūrās un dzīvokļu celtniecības attīstīšanai, kā arī Pārtikas programmas realizēšanai.

Ar šo lēmumu punktu apstiprinātā kārtība netiek attiecināta:

2.1. uz personām, kas ar rajonu un pilsētu (republikas pakļautības pilsētu) Tautas deputātu

padomju izpildkomiteju atļauju pieņemtas sezonas vai pagaidu darbā (ne ilgāk par sešiem mēnešiem kalendāra gadā);

2.2. uz personām, kas iestājas darbā Rīgā, Jūrmalā un Rīgas rajonā, dzīvo un ir pierakstītas šajos reģionos, kā arī Bauskas, Dobeles, Jelgavas, Ogres un Tukuma rajonā un Jelgavas pilsētā;

2.3. uz jaunajiem speciālistiem — augstāko, vidējo speciālo un arodizglītības mācību iestāžu absolventiem — no republikas pastāvīgo iedzīvotāju vidus, kas iestājas darbā pēc norīkojuma, kā arī (līdz 1992. gadam) uz jaunajiem speciālistiem, kuru sagatavošana republikā pagaidām netiek veikta;

2.4. uz personām, ko ievēlējusi vai iecēlusi amatā Latvijas Komunistiskās partijas Centrālā komiteja, Latvijas PSR Augstākā Padome vai tās Prezidijs, Latvijas PSR Ministru Padome, Latvijas Republikāniskā arodbiedrību padome un Latvijas LKJS Centrālā komiteja;

2.5. uz personām, kas agrāk pastāvīgi dzīvojušas (ne mazāk kā desmit gadus) Latvijas Padomju Sociālistiskajā Republikā, bet Rīgā un Jūrmalā, kā arī Rīgas rajonā — uz personām, kas agrāk pastāvīgi dzīvojušas šajās teritorijās un atgriežas uz pastāvīgu dzīvesvietu;

2.6. uz pamatnācijas iedzīvotājiem, kas ierodas republikā no citām vietām ārpus republikas, kā arī rehabilitētajiem pilsoņiem, kas dzīvojuši Latvijas Padomju Sociālistiskajā Republikā;

2.7. uz personām, kas ieradušās Latvijas Padomju Sociālistiskajā Republikā sakarā ar dzīvojamās platības apmaiņu, ja personu skaits, kas iebrauc republikā, nav lielāks par iebraucēju skaitu. Šī kārtība nav attiecināma uz to personu ģimenes locekļiem, kas minētas šī punkta 2.3.-2.6. apakšpunktā, kā arī uz tām personām, kas iebrauc Latvijas Padomju Sociālistiskajā Republikā, lai ģimenes apvienotos.

3. Rajonu un pilsētu (republikas pakļautības pilsētu) Tautas deputātu padomju izpildkomitejām atbilstoši PSRS likumam «Par valsts uzņēmumu (apvienību)», saskaņojot ar apvienībām, uzņēmumiem un organizācijām plānu projektus attiecībā uz strādājošo skaitu, panākt tā atbilstību esošajiem darbaspēka resursiem, ievērot attiecīgo teritoriju ražošanas intensifikācijas un sociālās attīstības paātrināšanas nepieciešamību atrisināt prioritāros uzdevumus šajā jomā.

Apstiprināt pievienoto Kārtību, kādā limitējams strādājošo skaits rajonos un republikas pakļautības pilsētās.*

Ieviest ar 1989. gadu Latvijas PSR teritorijā apvienībām, uzņēmumiem un iestādēm, neatkarīgi no to resorpakļautības, obligātu ikgadēju iemaksu rajonu un pilsētu (republikas pakļautības pilsētu) ārpusbudžeta kontos 20 tūkstošu rubļu apmērā par katru strādājošo, kas ir virs noteiktā strādājošo skaita limita.

Apstiprināt pievienoto Kārtību, kādā rajonu un pilsētu (republikas pakļautības pilsētu) ārpusbudžeta kontos pārskaitāmas iemaksu summas par noteiktā strādājošo skaita limita pārsniegšanu.

4. Latvijas PSR ministrijām, valsts komitejām un resoriem, kuru pārziņā ir augstākās, vidējās speciālās un arodizglītības mācību iestādes, kā arī republikas teritorijā esošajām Vissavienības pakļautības mācību iestādēm (filiālēm) uzņemt studentus un audzēkņus tikai no republikā pastāvīgi pierakstīto personu vidus, kā arī tos, kuri no citām savienotajām republikām komandēti mācīties ar mērķnorikojumu.

Mācību iestādēm, izstrādājot jauno speciālistu sadales plānu projektus, paredzēt, ka no citām republikām mācīties ieradušies absolventi darbā jānosūta pēc viņu agrākajām dzīvesvietām.

[..]

7. Latvijas PSR ministrijām, valsts komitejām un resoriem, apvienībām, uzņēmumiem iestādēm un organizācijām, kam ir kopmītnes vai vietas kopmītnēs, kopīgi ar attiecīgajiem arodbiedrību orgāniem izstrādāt un apstiprināt pēc saskaņošanas ar attiecīgajām Tautas deputātu padomju izpildkomitejām līdz 1989. gada 1. jūnijam programmas gultasvietu un istabu tipa kopmītnu slēgšanai, to

pārkārtošanai par viesnīcām vai dzīvokļiem, izņemot mācību iestāžu kopmītnes. Nodrošināt šo jautājumu atrisināšanu līdz 1996. gadam.

Līdz strādnieku kopmītņu pilnīgai likvidēšanai atļaut, ka vienā mājā vai sekcijā ir gan dzīvokļi, kas piešķirti saskaņā ar dzīvokļu īres līgumiem, gan arī telpas, kuras aizņem kopmītnes.

Rajonu un pilsētu (republikas pakļautības pilsētu) Tautas deputātu padomju izpildkomitejām katru gadu noteikt tādas kopmītnēs dzīvojošo skaita limitus, kas pastāvīgi samazinās, līdz šo kopmītņu pilnīgai likvidēšanai.

Uzņēmumiem, iestādēm un organizācijām likumā noteiktā kārtībā veikt pasākumus to personu izlikšanai no kopmītnēm, kuras izbeigušas darba līgumus ar šiem uzņēmumiem, iestādēm un organizācijām.

8. Aizliegt pierakstīt pilsoņus, ja viņiem netiek reāli piešķirta lietošanā dzīvojamā platība, kā arī aizliegt pilsoņu pierakstīšanu sanitārajām un tehniskajām prasībām neatbilstošās telpās.

9. Izteikt Nolikuma par kārtību pilsoņu, kuriem nepieciešams uzlabot dzīvokļa apstākļus, ņemšanai uzskaitē un dzīvojamo telpu piešķiršanai Latvijas Padomju Sociālistiskajā Republikā (apstiprināts ar Latvijas PSR Ministru Padomes un Latvijas Republikāniskās arodbiedrību padomes 1983. gada 23. decembra lēmumu Nr. 722) 10. punktu šādā redakcijā:

«10. Dzīvokļa apstākļu uzlabošanas uzskaitē uzņem personas, kuras attiecīgajā apdzīvotajā vietā pastāvīgi dzīvo un ir tajā pierakstītas ne mazāk kā 10 gadus.

Neatkarīgi no attiecīgajā apdzīvotajā vietā nodzīvotā laika dzīvokļa apstākļu uzlabošanas uzskaitē darbavietā uzņem personas, kuras apdzīvotās vietas uzņēmumos, iestādēs un organizācijās nepārtraukti nostrādājušas ne mazāk kā 10 gadus, ja pēc dzīvesvietas uz šīm personām attiecas noteikumi par uzņemšanu dzīvokļa apstākļu uzlabošanas uzskaitē, kādi ir spēkā apdzīvotajā vietā pēc darbavietas, un ja šīs personas 10 gadus ir bijušas pierakstītas republikā.»

10. Noteikt, ka jautājumus par dzīvokļu sadali rezervē ieskaitītajiem vai no PSRS Bruņotajiem spēkiem atvaļinātajiem virsdienesta karavīriem un virsnieka sastāva personām risina Latvijas PSR Kara komisariāts tās platības ietvaros, kāda tiek iedalīta saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu. No minētajām personām ar dzīvokli pirmām kārtām jānodrošina tie, kuri PSRS Bruņotajos spēkos iesaukti no Latvijas PSR.

11. Atļaut pierakstīt personas, kas ierodas no citam savienotajām republikām, par īrniekiem dzīvokļu celtniecības kooperatīviem piederošās mājās vai individuālā dzīvokļu fonda mājās un par

apakširniekiem valsts un sabiedriskā dzīvokļu fonda mājās tikai tajos gadījumos, ja uzņēmums, iestāde vai organizācija ir nomaksājusi šī lēmuma 2. punktā noteikto iemaksu.

12. Latvijas PSR Iekšlietu Ministrijai, rajonu un pilsētu (republikas pakļautības pilsētu) Tautas deputātu padomju izpildkomitejām nodrošināt pasu režīma stingru ievērošanu.

13. Lai nodrošinātu kompleksās programmas «Dzīvoklis-2000» realizēšanu, atļaut personiskajā īpašumā esošās dzīvojamās mājas pārdot tikai tiem pilsoņiem, kas pastāvīgi dzīvo un ir pierakstīti Latvijas PSR teritorijā ne mazāk kā 10 gadus.

14. Lai tiktu pastiprināta izpildkomiteju kontrole pār kopmītņu izmantošanu un likvidēšanu, atzīt par lietderīgu izdarīt spēkā esošajā likumdošanā grozījumus, kuri noteic, ka:

14.1. orderus dzīvošanai uzņēmuma, iestāžu un organizāciju kopmītnēs izsniedz attiecīgā izpildkomiteja pēc uzņēmumu, iestāžu un organizāciju priekšlikuma;

14.2. dzīvošana kopmītnēs nav atzīstama par pamatu uzņemšanai to personu uzskaitē, kurām nepieciešams uzlabot dzīvokļa apstākļus (nodrošināt ar dzīvokli).

Iesniegt Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidijam izskatīšanai attiecīgu Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija dekrēta projektu «Par grozījumiem Latvijas PSR dzīvokļu kodeksā».

15. Šis lēmums neattiecas uz personām, kas uzņemtas dzīvokļa apstākļu uzlabošanas uzskaitē līdz 1989. gada 15. februārim.

16. Latvijas PSR Tieslietu ministrijai:

16.1. kopīgi ar attiecīgajām ministrijām un resoriem līdz 1989. gada 15. martam sagatavot priekšlikumus par grozījumiem, kādi Latvijas PSR valdības lēmumos un rīkojumos izdarāmi atbilstoši šim lēmumam;

16.2. kopīgi ar Latvijas Republikānisko arodbiedrību padomi un Latvijas PSR Komunālās saimniecības ministriju līdz 1989. gada 31. martam sagatavot projektu jaunajam nolikumam par dzīvojamo telpu piešķiršanu Latvijas Padomju Sociālistiskajā Republikā, paredzot dzīvokļu sadalē republikā nostiprināt sociālā taisnīguma principus. Īpaši minētajā projektā paredzēt šādus noteikumus:

personām, kas vienā un tajā pašā apdzīvotajā vietā nodzīvojušas ne mazāk kā 20 gadus dzīvokļos bez ērtībām (bez labierīcībām), ir pirmās kārtas tiesības uz dzīvokļa apstākļu uzlabošanu;

to personu, kuras ieradušās republikā no citām vietām, kas atrodas ārpus republikas robežām, un viņu ģimenes locekļu apgādāšanai ar dzīvokli izmantojamas tās dzīvojamās telpas, kas

izbrīvējušās sakarā ar dzīvokļa apstākļu uzlabošanu vietējiem iedzīvotājiem.

[..]

20. Latvijas PSR Valsts televīzijas un radoraidījumu komitejai, Latvijas PSR Valsts kultūras komitejai, Latvijas PSR Zinību biedrībai, kā arī laikrakstu un žurnālu redakcijām sistemātiski informēt republikas iedzīvotājus par iedzīvotāju migrāciju un darbaspēka resursu izmantošanu.

21. Latvijas PSR Valsts statistikas komitejai un Latvijas PSR Valsts darba un sociālo jautājumu komitejai katru pusgadu publicēt kārtējos datus par iedzīvotāju kustību, arī par migrāciju.

22. Latvijas PSR Valsts statistikas komitejai, Latvijas PSR Iekšlietu ministrijai un rajonu un pilsētu (republikas pakļautības pilsētu) Tautas deputātu padomju izpildkomitejām, sākot ar 1989. gadu, ik gadu līdz 1. augustam iesniegt Latvijas PSR Valsts darba un sociālo jautājumu komitejai informāciju par šī lēmuma izpildes gaitu.

Latvijas PSR Valsts darba un sociālo jautājumu komitejai ik gadu līdz 20. augustam iesniegt Latvijas PSR Ministru Padomei un Latvijas Republikāniskajai arodbiedrību padomei apkopotu ziņojumu par šo jautājumu.

23. Personisku atbildību par šī lēmuma izpildi uzlikt rajonu un pilsētu (republikas pakļautības pilsētu) Tautas deputātu padomju izpildkomiteju priekšsēdētājiem, Latvijas PSR ministriju, valsts komiteju un resoru, kā arī apvienību, uzņēmumu, iestāžu un organizāciju (neatkarīgi no to resorpakļautības) vadītājiem.

24. Ieteikt rajonu un pilsētu (republikas pakļautības pilsētu) Tautas deputātu padomēm, lai pastāvīgi kontrolētu šī lēmuma izpildes gaitu, izveidot pastāvīgas darbības komisijas, plaši iesaistot sabiedrisko organizāciju pārstāvjus.

Latvijas PSR Ministru padomes priekšsēdētājs

V. Bresis

Latvijas Republikāniskās arodbiedrību padomes priekšsēdētājs

A. Zitmanis

LVA, 270.f., 7. apr., 1614. l., 79. - 92. lp. Oriģināls.

*Ar Latvijas PSR Ministru Padomes un Latvijas Republikāniskās arodbiedrību padomes 1989. gada 14. februāra lēmumu Nr. 46. apstiprinātā «Kārtība un apmēri, kādos rajonu un pilsētu (republikas pakļautības pilsētu) tautas deputātu izpildkomiteju ārpusbudžeta kontos pārskaitāmas summas par darbiniekiem, kurus iesaista darbā no vietām ārpus Latvijas PSR, kā arī ārpus Rīgas, Jūrmalas un Rīgas rajona robežām» netiek publicēta.

44. Izvilkums no Alūksnes rajona Tautas deputātu padomes izpildkomitejas informācijas Latvijas PSR Valsts darba un sociālo jautājumu komitejai par Latvijas PSR Ministru Padomes un Latvijas Republikāniskās arodbiedrību padomes 1989. gada 14. februāra lēmuma Nr. 46 izpildes gaitu

Nr. 14-001.2/333

1989. gada 5. jūlijā

Latvijas PSR Alūksnes rajona Tautas deputātu padomes izpildkomiteja
Latvijas PSR Valsts darba un sociālo jautājumu komitejai

Informācija par Latvijas PSR Ministru Padomes un Latvijas Republikāniskās arodbiedrību padomes lēmuma Nr. 46 no 14.02.89. izpildes gaitu

[..]

Vēl neatrisināts jautājums ir saistāms ar atvaļināto virsnieku pierakstu un pieņemšanu darbā. Kā zināms, pēc demobilizācijas šīs personas izvēlas sev dzīvesvietu, kur pēc pastāvošās likumdošanas, tiem triju mēnešu laikā jāsaņem dzīvojamā platība, bet līdz tam tie tiek pierakstīti jaunajā vietā, pēc jebkuras adreses, neatkarīgi no dzīvojamās platības lieluma.[..]

Izpildu komitejas priekšsēdētāja vietnieks,
Migrācijas komisijas priekšsēdētājs
M. Lazdekalns

LVA, 270.f., 7. apr., 1720. l., 54.-55. lp. Oriģināls.

45. Liepājas rajona Tautas deputātu padomes izpildkomitejas informācija Valsts darba un sociālo jautājumu komitejai par Latvijas PSR Ministru Padomes un Latvijas Republikāniskās arodbiedrību padomes 1989. gada 14. februāra lēmuma Nr. 46 izpildes gaitu Liepājas rajonā

Nr. 2.1.-13.12./144

1989. gada 26. jūlijā

Latvijas PSR Liepājas rajons Tautas deputātu padome
izpildkomiteja
Valsts darba un sociālo jautājumu komiteja

Informācija par Latvijas PSR Ministru Padomes un Latvijas Republikāniskās arodbiedrību padomes 14.02.89. lēmuma Nr. 46 izpildes gaitu Liepājas rajonā

Liepājas rajona Tautas deputātu padomes 18. sasaukuma 7. sesijā 1988. gada 16. decembrī ir pieņemts lēmums «Par starprepublikāniskās imigrācijas pārtraukšanu Liepājas rajonā». Ņemot vērā Latvijas PSR Ministru Padomes un Latvijas Republikāniskās arodbiedrību padomes 14.02.89. lēmumu Nr. 46, iepriekšminētais sesijas lēmums 18. sasaukuma 10. sesijā tika papildināts. Atbilstoši 14.02.89. lēmuma Nr. 46 24. punktam, Liepājas rajona izpildu komiteja ir paplašinājusi un papildinājusi komisiju «Atsevišķu pilsoņu pierakstīšanai izņēmuma kārtā» ar sabiedrisko organizāciju pārstāvjiem. 1989. gada 1. pusgadā komisija izskatījusi vairāk kā 60 iesniegumu ar lūgumu pierakstīt Liepājas rajona teritorijā. Rajonā pierakstīti 48 pilsoņi. Visvairāk iebraukuši no KPFSR — 15 cilvēki, no Ukrainas PSR — 11, no Lietuvas — 10, no Azerbaidžānas — 4, no Kazahijas un Baltkrievijas pa 3, bet no Uzbekijas un Igaunijas pa vienam cilvēkam. 37 no minētajiem pilsoņiem ieradušies, lai savienotos ar ģimeni, 6 ir pamatnācijas iedzīvotāji, kas atgriežas republikā. 3 pilsoņi ieradušies sakarā ar dzīvojamās platības maiņu. 1 pilsonis nopircis māju, taču tas noticis līdz lēmuma pieņemšanai. 1 cilvēks pierakstīts uz mācību laiku. Rajonā ieradušies arī 125 virsnieki, kopā ar ģimenes locekļiem — 353 cilvēki. Diemžēl šī migrācijas plūsmas joma nepakļaujas izpildu komitejas regulācijai.

Liepājas rajona teritorijā atrodas 13 kopmītnes, neskaitot mācību iestāžu kopmītnes. Pierakstīšana kopmītnēs notiek tikai ar rajona izpildu komitejas atļauju. Kopmītnēs pierakstīti 20, pieraksts atteikts 2 cilvēkiem. Liepājas rajona Tautas deputāta padomes 18. sasauku-

ma 10. sesijā tika nolemts, izdot Dzīvokļu komunālai nodaļai kopā ar uzņēmumiem un organizācijām līdz 1990. gada 1. martam izskatīt jautājumu par kopmītņu likvidēšanas nepieciešamību, to pārvēršanu par viesnīcām un iesniegt priekšlikumus rajona padomei.

Pirmajā pusgadā pieraksts rajonā atteikts 14 pilsoņiem.

Lai lēmums par migrācijas ierobežošanu efektīvāk funkcionētu, būtu nepieciešams steidzami atrisināt problēmas, kuras saistītas ar atvaļināto militārpersonu pierakstīšanas pakļaušanu RIK [Rajona izpildu komitejai]. Ierosinam stingrāk reglamentēt lēmuma 2. punkta apakšpunkta «lai savienotos ar ģimeni» pierakstīšanās noteikumus, sašaurinot pierakstāmo loku.

Izpildu komitejas priekšsēdētāja vietnieks

A. Brikmanis

LVA, 270. f., 7. apr., 7720. l., 28.-29. lp. Oriģināls.

46. Izvilkums no Latvijas PSR Iekšlietu ministrijas ziņojuma Latvijas PSR Ministru Padomei un Latvijas PSR Valsts darba un sociālo jautājumu komitejai «Par 14.02.89. g. lēmuma Nr. 46 izpildes gaitu»

Nr. 17/225

1989. gada 28. jūlijā

Latvijas PSR Iekšlietu ministrija

Latvijas PSR Ministru Padomes Latvijas PSR Valsts darba un sociālo jautājumu komitejai

Par 14.02.89. g. lēmuma Nr. 46 izpildes gaitu

[..]

Latvijas PSR IeM pasu daļā veica pārbaudi par lēmuma Nr. 46 prasību izpildi. Pārbaudes procesā tika atrasti fakti kā par Nolikuma par pasu sistēmu PSRS, tā arī par minētā lēmuma pārkāpumiem. Daugavpils pilsētas izpildu komiteja deva atļauju par pagaidu pierakstīšanos pilsoni T. Astahovai, kura 1987. gada septembrī ieradās no Gomeļas, pēc tam pagaidu pierakstīšanās tika vairākas reizes pagarināta. Pēdējā pieraksta termiņš beidzas š.g 1. augustā. Pilsonē N. Serebrjakova ieradās no Vitebskas apgabala Braslavas

pilsētas un š.g. martā viņai dota atļauja pagaidu pierakstam ar termiņu uz 1 gadu bez izrakstīšanās no iepriekšējās dzīves vietas. Tādu piemēru Daugavpilī ir daudz.

[..]

28. martā Krāslavas rajona Istras ciema padomē pierakstīts pilsonis O. Rudenko no Moldāvijas PSR. Tā paša rajona Šķeltovas ciema padomē 16. martā pierakstīts pilsonis S. Ļevickis no Žitomiras apgabala.[..]

Līdzīgi pārkāpumi ir arī Alūksnes un Bauskas rajonos.

Rīgas pilsētas izpildu komitejas pierakstīšanas jautājumu komisija š.g. 14. aprīlī deva atļauju A. Kraveca un L. Kravecas pierakstīšanai kopmītnēs Platā ielā 22, bez izrakstīšanās no iepriekšējās dzīves vietas. Minētā ģimene ieradās no Maskavas apgabala Narofominskas.

Pārkāpjot lēmuma Nr. 46 10. punktu, Rīgas pilsētas izpildu komiteja deva atļauju bijušajai militārpersonai A. Krotkovam un viņa ģimenei pierakstīties Zentenes ielā 26, dz. 40.

[..]

Ministra vietnieks P. Jekimovs

LVA, 270. f., 7. apr., 1720. l., 40.- 42. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

47. Latvijas PSR Valsts statistikas komitejas ziņojums Latvijas PSR Ministru padomei par Latvijas PSR Ministru Padomes un Latvijas Republikāniskās arodbiedrību padomes 1989. gada 14. februāra lēmuma Nr. 46 «Par pasākumiem iedzīvotāju skaita nepamatota mehāniskā pieauguma pārtraukšanai un migrācijas procesu regulēšanai Latvijas Padomju Sociālistiskajā Republikā» izpildes gaitu

Nr. 05-4-121

1989. gada 4. decembrī

Uz Nr. 10-08/103 no 18.10.89.

Latvijas PSR Valsts statistikas komiteja
Latvijas PSR Ministru Padomei

Par Latvijas PSR Ministru Padomes un Latvijas Republikāniskās arodbiedrību padomes 1989. gada 14. februāra lēmuma Nr. 46 «Par

pasākumiem iedzīvotāju skaita nepamatota mehāniskā pieauguma pārtraukšanai un migrācijas procesu regulēšanai Latvijas Padomju Sociālistiskajā Republikā» izpildes gaitu.

Latvijas PSR Valsts statistikas komiteja, ņemot vērā Latvijas PSR Ministru Padomes un LRAP 1989. gada 14. februāra pieņemtā lēmuma Nr. 46 svarīgo nozīmi demogrāfiskās situācijas uzlabošanā un, atbilstoši republikas Valdības uzdevumam, izanalizēja minētā lēmuma izpildes gaitu šī gada 9 mēnešos.

Kopīgi ar vietējām statistikas iestādēm un pilsētu un rajonu izpildkomiteju iekšlietu daļu pasu dienestiem tika pārbaudīta 1989. gada 2. un 3. ceturksnī no citiem valsts reģioniem iebraukušo pilsoņu pierakstīšanas pamatotība un atbilstība Latvijas PSR Ministru Padomes un LRAP 1989. gada 14. februāra lēmumā Nr. 46 noteiktajai kārtībai. Attiecībā uz Rīgu, Jūrmalu un Rīgas rajonu pārbaudē tika iekļauta arī dokumentācija par pilsoņiem, kuri šajās teritorijās ieradušies un pierakstīti no citām Latvijas PSR pilsētām un lauku rajoniem pēc 46. lēmuma stāšanās spēkā.

Izslases veidā republikas rūpniecības uzņēmumos, celtniecības organizācijās, kolektīvajās un valsts saimniecībās (kopskaitā 98 objektos) tika veikta pārbaude par to, kā tiek ievērotas LPSR Ministru Padomes un LRAP 46. lēmuma prasības, pieņemot darbā pilsoņus, kuri ieradušies Latvijas PSR no citām republikām un apgabaliem.

Lai gan lēmums par pasākumiem iedzīvotāju skaita nepamatota migrācijas pieauguma pārtraukšanai ir spēkā tikai nedaudz vairāk par 9 mēnešiem, ir pamats izdarīt secinājumu, ka tā pieņemšana būtiski izmainījusi migrācijas plūsmu virzienu, lēmums devis zināmus pozitīvus rezultātus demogrāfisko procesu uzlabošanās virzienā republikā, kam turpmāk jāsekmē pamatiedzīvotāju sociālo un dzīvokļu sadzīves problēmu risināšanas iespējas.

Iedzīvotāju skaits republikā 1989. gada janvārī-septembrī migrācijas rezultātā samazinājies par 5269 cilvēkiem. Atbilstošā laika periodā 1988. gadā republikā bija iedzīvotāju skaita migrācijas pieaugums vairāk nekā 6 tūkstoši cilvēku. Gan pilsētās, gan lauku teritorijās šī gada 9 mēnešos izbraukušo skaits ir lielāks nekā iebraukušo: migrācijas rezultātā pilsētu iedzīvotāju skaits samazinājies par 3423 cilvēkiem, lauku iedzīvotāju skaits par 1846 cilvēkiem.

Migrācijas apjoms (iebraukušo un izbraukušo kopsumma) janvārī-septembrī, salīdzinot ar attiecīgo 1988. gada periodu, samazinājies par 29,7 tūkst. cilvēku vai 16,5 %, pilsētās par 18,4 tūkst. vai par 16,8 %, lauku teritorijās — par 11,3 tūkst. vai par 16,1 %.

Svarīgi atzīmēt, ka galvenais faktors, kura darbības rezultātā šī gada 9 mēnešos migrācijas saldo kļuvis negatīvs (migrācijas pieauguma nav), ir iebraukušo un pierakstījušos pilsoņu skaita aptuveni 2 reizes straujāks samazinājums, salīdzinot ar izbraukušo pilsoņu skaita samazinājumu. To apliecina sekojoši dati: ja 1989. gada janvārī-septembrī republikā iebraukušo skaits, rēķinot uz 1000 iedzīvotājiem, salīdzinājumā ar pagājušā gada attiecīgo periodu, samazinājies par 22,4 %, tad iebraukušo skaits — tikai par 11,0 %, tajā skaita pilsētīpa apdzīvotajās vietās, attiecīgi, 23,9 % un 10,6 %, lauku teritorijās - 20,2 % un 11,6 %.

No citām republikām un apgabaliem, atbilstoši iekšlietu iestāžu iesniegtajiem statistiskajiem taloniem, 1989. gada 9 mēnešos Latvijas PSR pierakstīti 13,7 tūkst. cilvēku, izrakstīti pilsoņi, kuri izbrauca ārpus republikas — 18,5 tūkst. Iedzīvotāju skaits starprepubliku migrācijas rezultātā samazinājies par 4,8 tūkst. cilvēku. Uz Ukrainas PSR izbraukušo skaita pārsvars par iebraukušo skaitu ir 2,1 tūkst., uz Baltkrievijas PSR — 1,2 tūkst., uz KPFSR — 0,8 tūkst. cilvēku. Minētās trīs republikas starprepubliku migrācijas salīdzinājumā sastāda 87 %.

Šī gada 9 mēnešos iedzīvotāju skaits Rīgā migrācijas rezultātā samazinājies par 3749 cilvēkiem, turpretī attiecīgajā periodā 1988. gadā bija vērojams iedzīvotāju skaita migrācijas pieaugums par 1184 cilvēkiem. Iebraukušo skaits, salīdzinot ar 1988. gada janvārī-septembri, samazinājās par 26,6 %. No iepriekš minētā kopējā migrācijas rezultātā Rīgas iedzīvotāju skaits samazinājās par 1179 cilvēkiem. 91,8 % no šī skaita sastāda izbraukušie uz Ukrainas PSR, Baltkrievijas PSR un KPFSR.

Samazinājies iedzīvotāju skaits Rīgā arī iekšējās migrācijas rezultātā. No Rīgas uz republikas lauku rajoniem un pilsētām 9 mēnešos izrakstījušies 7,0 tūkst. iedzīvotāju, pierakstīti — 5,0 tūkst.

Galvenais cēlonis šādai situācijai, atbilstoši mūsu veiktajai analīzei, ir tas, ka mācības uzsākušie studenti, tehnikumu un profesionāli tehnisko skolu audzēkņi augustā-septembrī vēl pilnībā nebija pierakstīti mācību iestāžu kopmītnēs.

Pieaugusi arī iedzīvotāju migrācija uz ārzemēm. Šī gada 9 mēnešos no Latvijas PSR uz ārzemēm izbraukušo skaits par 943 cilvēkiem pārsniedza iebraukušo skaitu. No Rīgas uz ārzemēm izbraukušo skaits pārsniedza iebraukušo skaitu par 1059 cilvēkiem. Starpība rādītājos lielā mērā saistīta ar to, ka migrācijas plūsmā no ārzemēm uz LPSR lauku teritorijām kļuvis vairāk Padomju armijas virsnieku.

Lielāko īpatsvaru migrējošo iedzīvotāju kopskaitā sastāda darbspējīgie iedzīvotāji. Republikā iebraukušo kopskaitā to īpatsvars bija 70,1 %, Rīgā — 72,7 %. Tomēr migrantu pieaicināšana nevar tikt uzskatīta par optimālāko darbaspēka deficīta segšanas ceļu. Šādas taktikas rezultātā saasinās disproporcija starp ražošanas un sociālās infrastruktūras attīstību, nemitīgi palielinās dzīvokļu rindas.

Gan republikas iekšējās, gan starprepubliku migrācijas rezultātā iedzīvotāju skaita pieaugums šī gada 9 mēnešos atzīmēts 3 republikas pakļautības pilsētās — Daugavpilī (418 cilv.), Rēzeknē (300) un Jūrmalā (267) un 9 republikas rajonos, no kuriem lielākais migrācijas pieaugums bija Rīgas (411) un Valmieras (108) rajonos. Jāpiezīmē, ka šis iedzīvotāju skaita pieaugums pārsvarā noticis republikas iekšējās migrācijas rezultātā, izņemot Rēzekni, Rīgas un Daugavpils rajonus, kur starprepubliku migrācijas pieaugums (ieskaitot ārzemes) attiecīgi bija 17 cilvēki, 323 un 16 cilvēki. Pārējās republikas pakļautības pilsētās un lauku rajonos, realizējot pasākumus 46. lēmuma izpildei, starprepubliku migrācijas saldo 9 mēnešos bija negatīvs (neskaitot speckontingentus, t.i. personas, kuras atgriežas no aktīvā karadienesta Padomju armijā, kā arī no ieslodzījuma vietām).

Lai varētu izdarīt iespējami pamatotākus secinājumus par migrācijas ierobežošanas jautājumā pieņemtā Latvijas PSR Ministru Padomes un LRAP lēmuma Nr. 46 ievērošanu republikas pilsētās un rajonos, kā arī ar šo lēmumu noteikto pasākumu aktivitāti tika pārbaudīti pierakstīšanās pamatojumi par 19,9 tūkstošiem lēmuma darbības laikā (š.g. 2., 3. ceturksnī) pierakstītām personām (ieskaitot speckontingentus), kas ieradušies no citām republikām, bet Rīgā, Jūrmalā un Rīgas raj. — arī no citiem republikas rajoniem (1864 cilvēki). No visa pierakstīto skaita 7 tūkst. cilv. vai 35 % sastāda Latvijas iedzīvotāji, kuri atjaunojuši pierakstīšanos pēc dienesta Padomju armijā, 1,5 tūkst. cilv. vai 7,5 % — pēc apcietinājuma. Ja izslēdzam augstāk minētos kontingentus, pārējos pierakstīšanās pamatojumus var sadalīt sekojošās grupās:

	% %
Pavisam pierakstījušies 100	
t.sk. ar pamatojumiem pagaidu darbā uz laiku līdz 6 mēnešiem (lēmuma Nr. 46 p. 2.1.)	0,7
personas, kas agrāk pastāvīgi (ne mazāk kā 10 gadus) dzīvojušas Latvijā (p. 2.5.)	16,6
jaunie speciālisti pēc norīkojuma (p. 2.3)	1,6
pamatnācijas iedzīvotāji, kas ierodas no citām republikām, kā arī reabilitētie pilsoņi (p. 2.6)	1,1

ieradušies sakarā ar dzīvokļu apmaiņu (p. 2.7.)	6,9
ieradušies uz mācībām vai no tām	6,5
sakarā ar ģimenes apvienošanu	37,6
Padomju armijas virsnieki un viņu ģimenes locekļi	25,2
pēc rajonu un republikas pakļautības pilsētu Tautas deputātu	3,8
padomju izpildkomiteju lēmumiem	

Analizējot pārbaudes rezultātus, var secināt, ka pagaidām 46. lēmuma ietekme izjūtama galvenokārt iebraucēju skaita ierobežošanā. Tajā pašā laikā ir daudz faktu, kas liecina, ka lielā daļa rajonu un republikas pakļautības pilsētu Tautas deputātu padomju izpildkomitejas nav izveidojušas pārdomātu un efektīvu sistēmu, kas nodrošinātu Latvijas PSR Ministru Padomes un LRAP 1989. g. 14. februāra lēmumā Nr. 46 paredzētā mērķa sasniegšanu — pārtrauktu nepamatoto iedzīvotāju skaitu migrācijas pieaugumu no citiem valsts reģioniem, optimizētu iedzīvotāju pārvietošanās virzienus republikas iekšienē.

Rīgas Proletāriešu rajonā, Jūrmalā, Stučkas rajonā nav nodibinātas komisijas 46. lēmuma izpildes gaitas kontrolei, bet Balvu un Limbažu rajonos tās nodibinātas tikai šī gada novembrī. Izpildkomiteju pierakstīšanās komisiju vadītāji to locekļi daudzos gadījumos ir lielo uzņēmumu pārstāvji, kuri nav ieinteresēti migrācijas ierobežošanā (piemēram, vairākos Rīgas pilsētas rajonos, Jūrmalā).

Daudz pārkāpumu tiek pieļauts, noformējot pilsoņu pierakstīšanu ar atsauci uz lēmuma 2. punktā noteiktajiem gadījumiem, kuros uzņēmumiem un organizācijām nav jāmaksā līdzekļi izpildkomiteju ārpus budžeta kontos. Kā jaunie speciālisti, kurus republikā nesaģatavo, pierakstīti tirdzniecības darbinieki, projektētāji, zootehniķi, vetārsti (Daugavpils, Jūrmalas pilsētu izpildkomitejas, Proletāriešu RIK, Krāslavas RIK). Kā savienošanās tiek pamatota pierakstīšanās uz nākotnē iespējamās laulības rēķina (Rīgas pilsētas Kirova, Ļeņingradas, Maskavas rajonu izpildkomitejas).

Izpildkomitejas vāji izmanto iespēju papildināt savus finansu resursus sociālo jautājumu risināšanai ar maksājumiem par darbiniekiem, kurus uzņēmumi iesaista darbā no citām republikām, bet Rīgā, Jūrmalā un Rīgas rajonā — arī no citiem republikas rajoniem. Visā republikā šī gada 9 mēnešos ienākuši ārpus budžeta ieskaitījums tikai 70 tūkst. rbļ., tai skaitā Daugavpils pilsētā 50 tūkst. rbļ. Rīgas pilsētas izpildkomiteja uz šī pamata no uzņēmumiem nav iekasējusi ne rubli.

Migrācijas ierobežošanas jautājuma pieņemtā republikas Valdības un Republikāniskā arodbiedrību padomes lēmuma izpildi vāji orga-

nizē un kontrolē Rīgas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildkomiteja, kā arī Rīgas pilsētas rajonu izpildkomitejas. Šai darbā minimāli tiek izmantotas iespējas, ko var sniegt automatizētā datu banka «Iedzīvotāji».

Kā sekas tādai attieksmei ir daudzie lēmumā noteiktās kārtības pārkāpumi, kuri tika atklāti pārbaudē. Vairākos gadījumos piešķirti dzīvokļi pilsoņiem, kuri nav bijuši Rīgā pierakstīti, piemēram, r/a «Radiotehnika» darbinieki Beļajevi, kuri pierakstīti Viļņā, saņēmuši orderi uz dzīvokli un 7.04. pierakstīti Popova ielā 10. Baltijas dzelzceļa civilbūvju iekārtu meistars A. Vansovičs pierakstīts Madonā, saņēmis dzīvokli un pierakstīts Rīgā, Zasuļauka stacijā.

Rīgas uzņēmumi joprojām praktizē pieņemšanu darbā un izvieta kopmītnēs bez pieraksta (r/a «Alfa», «Rīgas adītājs», «Rīgas manu-faktūra»).

Kaut arī Rīgas uzņēmumu un organizāciju kopmītnēs dzīvojošo skaits šī gada 1. pusgadā samazinājies par 1,5 tūkst. cilvēku, ar dzīvojamo platību vēl jānodrošina ap 35 tūkst. cilvēku, no kuriem gandrīz 11 tūkst. cilvēku, kuru iepriekšējās dzīves vieta ir bijusi ārpus Latvijas PSR.

Tiek izdarīta strādājošo pagaidu pierakstīšana uz laiku, kas pārsniedz 6 mēnešus (r/a «Rīgas tekstils», u.c.).

Rīgas pilsētas izpildkomiteja, pārkāpjot 46. lēmumu, 23.08.89. g. uzdevusi pasu galdiem (protokols Nr. 31) Latvijas PSR Valsts celtniecības komitejas darbinieku kopmītnēs uz laiku pierakstītos darbiniekus, apmēram 800 cilvēkus, pierakstīt pastāvīgi. 15.09.89. g. ar lēmumu Nr. 302 tā piešķirusi tiesības rajonu izpildu komitejām izsniegt atļaujas uzņēmumiem, lai pieņemtu darbiniekus no citām republikām un ārzemēm, tai skaitā r/a «Rīgas tekstils» — 107 strādniekus no Ķīnas TR, r/a «Rīgas elektromašīnu rūpnīca» — 100 strādniekus no Uzbekijas PSR, Dīzeļu rūpnīcai — 40 cilvēkus.

Tiek pārkāpta 46. lēmumā noteiktā kārtība individuālo māju pārdošanā, piemēram, pilsonim no Harkovas pilsētas pārdots mājpašums Beberbeķu ielā 76^a — 2.

Rīgas PIK pierakstīšanas komisija bez maksas iekasēšanas izniegusi atļauju pieņemt darbā un pierakstīt fabrikas «Kaija» kopmītnē arodskolu absolventus, kuru pastāvīga dzīves vieta līdz šim bijusi ārpus mūsu republikas.

Neskatoties uz to, ka mūsu republikā dzīvo ļoti daudz Padomju armijas virsnieku, uz darbu rajonu kara komisariātos ar garantiju uz dzīvokli tiek pārcelti virsnieki no citiem Savienības reģioniem, kuri nemaz nepārzina mūsu republikas apstākļus, sabiedriski politisko

klimatu, nepārvalda latviešu valodu. Piemēram, darbā uz Balvu un Ludzas rajonu kara komisariātiem pārcelti un labiekārtotus dzīvokļus saņēmuši virsnieki no Uzbekijas PSR, uz Saldus rajonu — no Kazahijas PSR.

Pārbaudē atklāto migrācijas ierobežošanas lēmuma pārkāpumu sarakstu sk. pielikumā. **

Pilsētu un rajonu statistikas nodaļu veiktā pārbaude 37 rūpniecības uzņēmumos, 27 lauksaimniecības uzņēmumos, 34 celtniecības organizācijās par migrācijas lēmumā noteiktās kārtības ievērošanu, pieņemot darbiniekus darbā, liecina, ka šī gada 2.-3. ceturkšņos samazinājusies kadru pieaicināšana no citiem valsts reģioniem. Tomēr daļā uzņēmumu un organizāciju šī nosodāmā prakse turpinās. Vislielākais citu republiku iedzīvotāju īpatsvars no kopējā pieņemto darbinieku skaita minētajā periodā bija Daugavpils apvienībā «Ķīmiskā šķiedra» — 38 no 73, Slokas celulozes un papīra rūpnīcā — 14 no 16, Dobeles rajona padomju saimniecībā «Kaķenieki» — 100 no 248, padomju saimniecībā «Ludza» — 21 no 56.

Analizējot no citiem reģioniem iebraukušo iedzīvotāju pierakstīšanas pamatojumu, redzam, ka 65 % no viņiem pierakstīti 1989. gada 14. februāra lēmuma Nr. 46 2.1.-2.7. apakšpunktos minētajā atvieglotajā kārtībā, t.i. bez naudas līdzekļu iemaksas izpildu komiteju ārpus budžeta kontos. Tas liecina par nepieciešamību pilnveidot lēmumu un tā noteikto kārtību par darbinieku iesaistišanu no vietām ārpus Latvijas PSR.

Republikas Iekšlietu ministrijai būtu jāpilnveido pierakstīšanās kārtība atbilstoši 46. lēmumam. Pamatojums iesniegumā par pierakstīšanos (15. forma) līdz šim bija ierakstīts kā vispārēja frāze «ģimenes apvienošana», «pie radiem», «RIK lēmums», «izsniegts orderis». Pamatojumi ir pārāk nekonkrēti, kas rada iespējas paslēpt dažādas nelikumības.

Pasu dienesta darbinieki vairākos gadījumos ir pierakstījuši pilsoņus kā apakširniekus, pārkāpjot 46. lēmuma 11. punktu, t.i., bez dokumenta par noteiktās iemaksas nokārtošanu no uzņēmuma puses, kurā šie pilsoņi stājas darbā (Rīgas pils. Proletāriešu, Maskavas raj.).

[..]

Latvijas PSR Valsts statistikas komiteja, pildot Latvijas PSR Ministru Padomes un LRAP 1989. gada 14. februāra lēmumu Nr. 46, arī turpmāk veltīs nepieciešamo uzmanību iedzīvotāju migrācijas uzskaites pilnveidošanai, sabiedrības informēšanai par šī procesa apmēriem, plūsmām, kontrolei par noteiktās kārtības ievērošanu

darbinieku pierakstīšanā un izvietošanā uzņēmumu kopmītnēs, savlaicīgai izpildkomiteju nodrošināšanai ar informāciju par noteikto strādājošo skaita limitu ievērošanu.

Latvijas PSR Valsts statistikas komitejas priekšsēdētājs
G. Baltiņš

LVA, 270. f., 7. apr., 1720.l., 126.-133. lp. Oriģināls.

* Tālāk tekstā minēti 19,9 tūkstoši

** Netiek publicēts.

48. Izvilkums no Latvijas PSR Valsts statistikas komitejas ziņojuma par 1989. gada Vissavienības tautas skaitīšanas rezultātiem Latvijas PSR

Nr. 05-12-8

1990. gada 28. februārī

Latvijas PSR Valsts statistikas komiteja
Latvijas PSR Ministru Padomei
LKP Centrālajai komitejai
Latvijas PSR Ekonomikas ministrijai
Latvijas PSR Republikāniskajai arodbiedrību padomei

Par 1989. gada Vissavienības skaitīšanas rezultātiem Latvijas PSR

Pamatojoties uz Latvijas PSR Ministru Padomes 1985. gada 30. decembra lēmumu Nr. 626 un 1988. gada 16. aprīļa lēmumu Nr. 122 valsts statistikas iestādes 1989. gada janvārī veica Vissavienības tautas skaitīšanu. Latvijas PSR Valsts statistikas komiteja paziņo tās galvenos rezultātus.

[..]

Precizētais Latvijas PSR klātesošo iedzīvotāju skaits skaitīšanas momentā, t.i. 1989. gada 12. janvārī bija 2 miljoni 680 tūkstoši un pastāvīgo iedzīvotāju — 2 miljoni 667 tūkstoši. Salīdzinājumā ar 1979. gadu klātesošie iedzīvotāji palielinājušies par 159,5 tūkstošiem jeb par 6 %. Iedzīvotāju skaita dinamika pēc pēckara tautas skaitīšanas datiem ir sekojoša:

	Iedzīvotāju skaits tūkst. cilvēku				1989. g. procento s pret 1959. g.	Gada vidējie pieauguma tempi procentos		
	1959.	1970.	1979.	1989.		1959.- 1969.	1970.- 1978.	1979.- 1988.
Visi iedzīvotāji	2093,5	2364,1	2520,5	2680,0	128,0	1,1	0,6	0,6
Pilsētās	1114,2	1476,6	1725,6	1905,9	171,1	2,6	1,8	1,0
Laukos	979,3	887,5	794,9	774,1	79,1	-0,9	-1,2	-0,3

Samērā augsti iedzīvotāju skaita pieauguma tempi republikā bija vērojami līdz 1980. gadam. Pēc tam nākošajā desmitgadē sakarā ar dzimstības samazināšanos iedzīvotāju skaita pieauguma tempi palēninājās. Ar 70. gadu sākumu pieauguma tempi praktiski nemainījās un Latvijas PSR bija vieni no zemākajiem visā Padomju Savienībā.

Iedzīvotāju skaita izmaiņas nosaka ne tikai dabiskā kustība, bet arī migrācija. Abu šo faktoru ietekmi uz iedzīvotāju skaita pieaugumu rāda šādi dati (vidēji gadā):

	tūkst. cilvēku			uz 1000 iedzīvotājiem		
Iedzīvotāju skaita kopējais pieaugums no tā:	24,6	17,4	16,0	110,1	70,9	81,9
dabiskais pieaugums %	10,3	5,8	6,7	46,1	23,6	25,9
pret kopējo pieaugumu	41,9	33,3	41,9	41,9	33,3	41,9
migrācijas pieaugums %	14,3	11,6	9,3	64,0	47,3	36,0
pret kopējo pieaugumu	58,1	66,7	58,1	58,1	66,7	58,1

[..]

1989. gada tautas skaitīšanā iegūtas ziņas par visu republikā dzīvojošo tautību iedzīvotājiem. Tautību, tāpat ka iepriekšējās skaitīšanās, nosauca pats iztaujājamais. Bērnu tautību noteica vecāki.

Pēc skaitīšanas datiem visā Padomju Savienībā dzīvo 1 miljons 459 tūkstoši latviešu. 10 gados latviešu skaits palielinājies par 20 tūkstošiem jeb par 1,4 %. Latvijas PSR teritorijā dzīvo 1 miljons 388 tūkstoši latviešu jeb 95 % no visa PSRS dzīvojošo latviešu kopskaita. Latviešu īpatsvars republikas iedzīvotāju kopskaitā samazinājies no 53,7 % 1979. gadā līdz 52,0 % 1989. gadā. Tas noticis iedzīvotāju starprepubliku migrācijas dēļ, kā arī tāpēc, ka nelabvēlīgas vecuma struktūras un ar to saistītā augstāka mirstības līmeņa dēļ latviešiem bija relatīvi zemāks iedzīvotāju dabiskais pieaugums nekā citām republikā dzīvojošām tautībām.

Republikas galveno tautību skaita un īpatsvara izmaiņas ir šādas:

	Tūkst. cilvēku		1989. g. procentos pret 1979. g.	Iedzīvotāju kopskaitā procentos	
	1979.	1989.			
Visi iedzīvotāji tai skaitā	2503	2667	106,5	100	100
Latvieši	1344	1388	103,2	53,7	52,0
Krievi	821	906	110,2	32,8	34,0
Baltkrievi	112	120	107,4	4,5	4,5
Ukraiņi	67	92	138,1	2,7	3,5
Poli	63	60	96,4	2,5	2,3
Lietuvieši	38	35	91,6	1,5	1,3
Ebreji	28	23	80,9	1,1	0,9
Čigāni	6,1	7,0	14,8	0,2	0,2
Tatāri	3,8	4,8	128,3	0,2	0,2
Vācieši	3,3	3,8	114,7	0,1	0,1
Igauņi	3,7	3,3	99,0	0,1	0,1
Citas tautības	13	24	184,8	0,6	0,8

[..]

Pilsētu iedzīvotāju vidū latviešu īpatsvars 1989. gada sākumā bija 44 %, lauku iedzīvotāju vidū — 71,5 %, salīdzinot attiecīgi ar 45,1 % un 71,9 % iepriekšējās tautas skaitīšanas laikā 1979. gadā. Rīgā dzīvo 332 tūkstoši latviešu vai 36,5 % no iedzīvotāju kopskaita (1979. gada — 38,3 %).

Vislielākais pamattautības iedzīvotāju īpatsvars no republikāniskajām pilsētām ir Jelgavā — 49,7 %, vismazākais — Daugavpili — 13,0 %, no lauku rajoniem, Talsu rajonā — 89,8 %, Daugavpils rajonā — 36 %.

Tautas skaitīšanā tika iegūti dati arī par dzimto valodu un otru PSRS tautu valodu, kuru izjautājamais brīvi pārvalda. Dati liecina, ka 97,4 % latviešu par dzimto uzskata latviešu valodu, bet 68 % brīvi pārvalda krievu valodu. Vienlaicīgi jāatzīmē, ka tikai 23 % citu tautību iedzīvotāju norādījuši, ka viņi pārvalda latviešu valodu.

[..]

Latvijas PSR Valsts statistikas komitejas priekšsēdētājs
G. Baltiņš

LVA, 277. f., 17. apr., 445.1., 1.-3., 7.-8., 10. lp. Oriģināls.

49. Latvijas PSR Valsts statistikas komitejas Iedzīvotāju statistikas pārvaldes ziņojums par Latvijas iedzīvotāju nacionālo sastāvu pēc 1989. gada Vissavienības tautas skaitīšanas datiem

[1990. gada 15. jūnijā]

Par Latvijas iedzīvotāju nacionālo sastāvu
(pēc 1989. gada Vissavienības tautas skaitīšanas datiem)

Viens no svarīgākajiem 1989. gada Vissavienības tautas skaitīšanas programmas punktiem, kuri rada interesi valsts orgāniem, zinātniekiem, sabiedrībai, bija jautājums par iedzīvotāju nacionālo sastāvu.

Kā parādīja skaitīšanas materiālu apstrāde, patlaban Latvijā dzīvo vairāk nekā 130 tautību, nacionalitāšu un etnisko grupu pārstāvji.

Latvijas pastāvīgo iedzīvotāju skaits laika posmā starp divām pēdējām skaitīšanām palielinājās par 6,5 % un sastāda 2666,6 tūkstošus cilvēku. Salīdzinot ar pirmskara skaitu (1935. gada dati) iedzīvotāju pieaugums palielinājies 1,4 reizes. Tomēr pamatnācijas — latviešu skaits, kuri dzīvo republikas teritorijā, vēl joprojām nav sasniedzis 1935. gada līmeni: starpība sastāda 79,2 tūkstoši cilvēku. Latvieši ir vienīgā no PSRS pamattautībām, kuri nav sasnieguši pirmskara skaitu. 1989. gadā latviešu skaits republikā bija par 5,4 % mazāks nekā 1935. gadā, bet tajā pašā laikā krievu skaits ir palielinājies 5,4 reizes, baltkrievu — 4,5 reizes, ukraiņu — vairāk nekā 50 reizes.

Latvija pieder pie republiku skaita ar augstu slāvu tautu daļu, kurās dzīvo tās teritorijā. Tik pat augsts slāvu tautību īpatsvars ir tikai divās savienotajās republikās — Igaunijas un Kazahijas PSR. Taču ja Kazahijas PSR to īpatsvars nemitīgi samazinās, tad Igaunijā un Latvijā tas palielinās (Skat. pielikumu Nr. 1).

Kā parāda visu pēckara tautas skaitīšanas dati, neraugoties uz latviešu tautības personu skaita absolūto palielināšanos, latviešu īpatsvars kopējā republikas iedzīvotāju skaitā nepārtraukti samazinās (Skat. pielikumu Nr. 2).

Īpatsvara, kā arī, salīdzinot ar 1935. gadu, arī latviešu absolūtā skaita samazināšanās, galvenokārt ir izskaidrojama ar kara sekām, sekojošām represijām, nosacīti daudz vecāko vecuma sastāvu, kā arī pēckara gados neattaisnoto rūpniecības un dažu citu ekonomikas nozaru attīstību un ar to saistīto darbaspēka pieplūdumu no citiem valsts reģioniem.

Pēdējos 30 gados migrācija kļuva par latviešu īpatsvara samazināšanās galveno faktoru Latvijas iedzīvotāju kopējā skaitā. Mūsu republikas iedzīvotāju skaita migrācijas pieaugums uz citu PSRS reģionu rēķina minētajā laika posmā pārsniedz 350 tūkstoš cilvēku. Tā rezultātā laika posmā no 1959. gada līdz 1989. gadam krievu tautības personu skaits pieauga 1,6 reizes, Baltkrievu — 1,9 reizes, ukraiņu — pat 3,1 reizi, bet pamattautības — latviešu — tikai par 7 %. Tajā pat laikā samazinājās, tādu tautību daļa, kuras vēsturiski dzīvoja Latvijas teritorijā, kā, piemēram, vācieši, ebreji, poļi un igauņi. [..]

Vēl daudz ātrāk, nekā Latvijā, notika Igaunijas pamattautības — igauņu īpatsvara samazināšanās. Pēdējos 30 gados viņu daļa iedzīvotāju kopskaitā samazinājās par 13 procent punktiem un 1989. gadā sastādīja 62,5 %. Atšķirībā no Latvijas un Igaunijas, Lietuvā iedzīvotāju pamattautības — lietuviešu īpatsvars šajā laika posmā praktiski palika bez izmaiņām — 80 % līmenī.

Šeit ir nepieciešams norādīt, ka mūsu republikas iedzīvotāju vidū desmit gadu laikā starp 1979. un 1989. gada tautas skaitīšanām straujiem tempiem pieauga tādu tautību pilsoņu skaits kā tadžiki (3 reizes), azerbaidžāņi (2,9 reizes), turkmēņi (2,5 reizes), kazahi un moldāvi (1,3 reizes), uzbeki (1,9 reizes). Tiesa, viņu kopējais skaits pašreiz ir neliels — apmēram 10 tūkstoši cilvēku, salīdzinot ar 4,3 tūkstošiem cilvēku 1979. gadā. Pie tam, minēto tautību personu daļa, kuri dzīvo attiecīgajās savienotajās republikās, laika posmā no 1979. līdz 1988. gadam turpināja samazināties. (Skat. pielikumu Nr. 3)

Latviešu daļa, kura dzīvo aiz mūsu republikas robežām nav liela un visu laiku samazinās, tai skaitā laika posmā no 1979. līdz 1988. gadam — par 24 tūkstošiem cilvēku. 95 % no Vissavienības tautas skaitīšanā uzskaitītām latviešu tautības personām pašreiz dzīvo Latvijas Republikas teritorijā.

Republikā ir ievērojamas atšķirības atsevišķu tautību iedzīvotāju teritoriālajā sadalījumā. (Skat. pielikumu Nr. 4). Tā, piemēram, pamattautības personu īpatsvars svārstās pa republikas rajoniem no 90 % Talsu rajonā līdz 36 % Daugavpils rajonā. Ja kopsummā republikas ziemeļu daļā latviešu īpatsvars pārsniedz 80 %, tad austrumu un centrālajā daļā tas ir zemāks par 50 %. Republikas pilsētu vidū viszemāk pamattautības iedzīvotāju personu ir Daugavpilī — 13 % no kopējā skaita, vislielākais Jelgavā — 49,7 %.

[..] Tās personas, kuras ierodas no citiem valsts reģioniem, galvenokārt apmetas pilsētās. Šā iemesla dēļ republikas pilsētu iedzīvotāji lielākā veidā ir etniski dažādāki: ja lauku iedzīvotāju vidū pamat-

tautības personu ir 72 %, tad pilsētu iedzīvotāju vidū — 44 %, bet krievu attiecīgi 18 un 41 %.

Republikā viskompaktākā dzīvošana ir raksturīga ebreju tautības personām, 82 % šās tautības iedzīvotāju dzīvo Rīgā. Republikas galvaspilsētā no kopējā attiecīgās tautības personu skaita dzīvo 67 % armēņu, 62 % gruzīnu, 53 % tatāru un azerbaidžāņu. Attiecīgi krievu tautības personu rādītāji — 47,5 %, latviešu — 23,9 %.

Latvijas iedzīvotāju daudznacionālais sastāvs veicina starpnacionālo ģimeņu izplatīšanos. Latvija pieder republikām ar vislielāko starpnacionālo ģimeņu skaita daļu. Pie tam, pilsētu iedzīvotājiem šis rādītājs ir augstāks un sastāda 27 %, bet lauku apvidos 18 %, kas izskaidrojams ar lauku iedzīvotāju sastāva viendabīgumu. Sākot ar septiņdesmitajiem gadiem jauktā nacionālā sastāva ģimeņu pieaugums samazinājās. Dažādu tautību ģimenes galvenokārt izveidojās starpnacionālo laulību rezultātā — 1989. gadā 37 % laulību tika noslēgtas starp dažādu tautību dzīvesbiedriem. Divām vislielākajām tautībām — latviešiem un krieviem — raksturīgas ir viendabīgas laulības — attiecīgi 80 % un 62 %. [..]

Tautas skaitīšanas dati liecina arī par tādu parādību, ka starpnacionālajās ģimenēs, kur viens no vecākiem ir pamattautības, nosakot bērna tautību, visbiežāk priekšroka tiek dota pamattautībai, izņemot laulības ar krieviem. Tādās ģimenēs latviešu un krievu tautības bērnu daļa ir apmēram vienāda — apmēram 50 %.

Latvijas iedzīvotāju daudznacionālais sastāvs veicina arī citu valodu, bez dzimtās, apgušanu. Pagājušās tautas skaitīšanas programma uzskaitīja arī to, ka iedzīvotāji kā otro valodu zināja kādu no PSRS tautu valodām. Republikā pieņemtais valodu likums, acīmredzot veicinās tās personu daļas palielināšanu t.s. krievvalodīgo Latvijas iedzīvotāju vidū, kura pārvalda latviešu valodu. Līdz šim tā iedzīvotāju daļa, kura pārvalda latviešu valodu, ir ļoti neliela ukraiņu un tatāru, kā arī krievu un baltkrievu vidū, par ko liecina zemāk minētie dati.

(procentos)

	1979. g.		1989. g.	
	pārvalda latviešu valodu	pārvalda krievu valodu	pārvalda latviešu valodu	pārvalda krievu valodu
Visi iedzīvotāji	62,9	76,8	62,4	81,6
Latvieši	98,9	60,5	98,7	68,3
Krievi	20,1	99,8	22,3	99,8
Baltkrievi	14,7	93,3	18,0	94,5

	1979. g.		1989. g.	
	pārvalda latviešu valodu	pārvalda krievu valodu	pārvalda latviešu valodu	pārvalda krievu valodu
Ukraiņi	7,3	95,5	9,8	93,2
Poļi	35,6	88,1	37,6	87,9
Lietuvieši	57,6	46,9	64,0	47,9
Ebreji	23,7	94,8	29,0	92,4
Čigāni	58,9	34,6	62,5	33,4
Tatāri	5,3	96,8	7,2	96,5
Vācieši	30,7	86,3	28,8	89,1
Igauņi	54,1	57,9	53,9	64,3
Citas tautības	8,7	94,3	10,1	87,6

Kopumā republikā laika posmā starp tautas skaitīšanām tā personu daļa, kura pārvalda krievu valodu, pieauga, bet tā daļa, kura pārvalda latviešu valodu, palika tajā pašā līmenī. To iedzīvotāju īpatsvars, kurš bez dzimtās valodas pārvalda vēl kādu PSRS tautu valodu, 10 gados palielinājies no 48 % līdz 52 %. Ir nepieciešams norādīt, ka divvalodības augstais procents Latvijā ir izskaidrojams ar to, ka 10 % iedzīvotāju par savu dzimto valodu nosauca ne savas tautības valodu [..], bet 2,3 % iedzīvotāju kā otro norādīja savas tautības valodu. To apstiprina šādi 1989. gada tautas skaitīšanas dati (procentos):

	To iedzīvotāju īpatsvars, kas pārvalda divas PSRS tautu valodas	Iedzīvotāju daļa, kas par dzimto nosauca ne savas tautības valodu
Visi iedzīvotāji t.sk.:	52	10
Latvieši	68	3
Krievi	24	2
Ukraiņi	69	51
Baltkrievi	57	68
Lietuvieši	86	36
Igauņi	82	50
Tatāri	65	53
Ebreji	55	77
Čigāni	85	15
Vācieši	54	66
Poļi	61	73
Citas tautības	66	55

[..]

Pielikums Nr. 1
Pamattautības un slāvu tautību daļa republikās
(procentos)

	Pamattautība				Slāvu tautības (krievi, ukraiņi, baltkrievi)			
	1959.	1970.	1979.	1989.	1959.	1970.	1979.	1989.
Latvija	62,0	56,8	53,7	52,0	30,9	36,1	39,9	42,0
Igaunija	74,6	68,2	64,7	61,5	22,3	28,2	32,0	35,2
Lietuva	79,3	80,1	80,0	79,6	10,5	10,0	11,6	12,3
KPFSR	83,3	82,8	82,6	81,5	3,6	3,3	3,4	3,8
Ukrainas PSR	76,8	74,9	73,6	72,6	17,6	20,2	21,9	22,9
Baltkrievijas PSR	84,1	81,0	79,4	77,8	9,9	12,5	14,3	16,1
Uzbekijas PSR	62,1	65,6	68,7	71,3	14,6	13,4	11,6	9,3
Kazahijas PSR	30,0	32,6	35,9	39,7	52,1	51,1	48,2	44,4
Gruzijas PSR	64,3	66,8	68,8	70,2	11,4	9,6	7,3	7,4
Azerbaidžānas PSR	67,5	73,8	78,1	82,6	13,6	10,0	8,3	6,2
Moldāvijas PSR	65,4	64,6	63,9	64,4	24,8	25,8	27,4	27,2
Kirgizijas PSR	40,5	43,8	47,9	52,8	36,7	33,3	29,0	24,3
Tadžikijas PSR	53,1	56,2	58,7	62,2	14,7	13,0	11,3	8,5
Armēnijas PSR	88,0	88,6	89,7	93,3	3,2	2,7	2,6	1,8
Turkmēnijas PSR	60,9	65,6	68,4	71,9	18,7	16,1	14,0	10,8

Pielikums Nr. 2
(tūkst. cilvēku)

	1935.*	1959.	1970.	1979.	1989.
Visi iedzīvotāji t.sk.:	1905,4	2093,5	2364,1	2502,8	2666,6
Latvieši	1467,0	1297,9	1341,8	1344,1	1387,8
Krievi	168,3	556,4	704,6	821,5	905,5
Baltkrievi	26,8	61,6	94,9	111,5	119,7
Ukraiņi	1,8	29,4	53,5	66,7	92,1
Poļi	48,6	59,8	63,0	62,7	90,4
Lietuvieši	22,8	32,4	40,6	37,8	34,6
Ebreji	93,4	36,6	36,7	28,3	22,9
Čigāni	3,8	4,3	5,4	6,1	7,0
Tatāri	0,04	1,8	2,7	3,8	4,8
Vācieši	62,1	4,6	4,3	3,7	3,3
Igauņi	6,9	1,6	5,4	3,3	3,8
Citas tautības	3,9	7,1	11,2	13,3	24,7

* Iedzīvotāju skaits pašreizējās Latvijas PSR robežās

Pielikums Nr. 3

Pamattautību iedzīvotāju sadalījums PSRS teritorijā
(procentos)

	Dzīvo							
	savā republikā				aiz savas republikas robežām			
	1959.	1970.	1979.	1989.	1959.	1970.	1979.	1989.
Krievi	85,8	83,5	82,6	82,6	14,2	16,5	17,4	17,4
Ukraiņi	86,3	86,6	86,2	84,7	13,7	13,4	13,8	15,3
Baltkrievi	82,5	80,5	80,0	78,7	17,5	19,5	20,0	21,3
Uzbeki	83,5	84,0	84,8	84,6	16,5	16,0	15,2	15,4
Kazahi	77,2	79,9	80,7	80,3	22,8	20,1	19,3	19,7
Gruzīni	96,5	96,5	96,1	95,1	3,5	3,5	3,9	4,9
Azerbaidžāņi	84,9	86,2	86,0	85,4	15,1	13,8	14,0	14,6
Lietuvieši	92,5	94,1	95,1	95,3	7,5	5,9	4,9	4,7
Moldāvi	85,2	85,4	85,1	83,2	14,8	14,6	14,9	16,8
Latvieši	92,7	93,8	93,4	95,1	7,3	6,2	6,6	4,9
Kirgīzi	86,4	85,5	88,5	88,0	13,6	14,5	11,5	12,0
Tadžiki	75,2	76,3	77,2	75,1	14,8	23,7	22,8	24,9
Armēņi	55,7	62,0	65,6	66,6	44,3	38,0	34,4	33,4
Turkmēņi	92,2	92,9	93,3	92,9	7,8	7,1	6,7	7,1
Igauņi	90,3	91,8	92,9	93,8	9,7	8,2	7,1	6,2

Pielikums Nr. 4

Latvijas republikas pakļautības pilsētu un rajonu iedzīvotāju
nacionālais sastāvs
(procentos)

	Atsevišķu tautību iedzīvotāju īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā							
	latvieši	krievi	baltkrievi	ukraiņi	poļi	lietuvieši	igauņi	citas tautības
Kopā republikā	52,0	34,0	4,5	3,5	2,3	1,3	0,1	2,3
Rīga	36,5	47,3	4,8	4,8	1,8	0,6	0,1	3,9
Ventspils	43,0	39,4	5,8	6,4	1,0	0,7	0,1	3,6
Daugavpils	13,0	58,3	9,1	3,1	13,1	0,9	0,0	2,5
Jelgava	49,7	34,7	6,0	3,9	1,7	1,2	0,1	2,7
Liepāja	38,8	43,1	4,9	7,5	1,1	2,3	0,1	2,2
Rēzekne	37,3	55,0	2,0	1,6	2,7	0,2	0,0	1,2
Jūrmala	44,2	42,1	4,9	3,4	1,5	0,9	0,1	2,9

	Atsevišķu tautību iedzīvotāju īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā							
	latvieši	krievi	baltkrievi	ukraiņi	poļi	lietuvieši	igauņi	citas tautības
Rajoni								
Alūksnes	75,0	18,2	0,9	2,6	0,3	0,2	1,4	1,4
Balvu	71,8	24,5	0,8	1,3	0,3	0,1	0,1	1,1
Bauskas	60,4	14,3	4,7	3,1	1,5	6,5	0,1	1,6
Valkas	74,3	17,4	2,6	2,0	0,9	0,5	0,8	1,5
Valmieras	78,5	14,3	2,6	2,0	0,9	0,3	0,2	1,2
Ventspils	85,9	8,2	1,2	1,8	0,6	0,4	0,0	1,4
Gulbenes	79,8	15,5	1,4	1,4	0,7	0,5	0,1	0,8
Daugavpils	35,9	40,8	7,0	1,9	11,2	1,7	0,0	1,5
Dobeles	63,7	18,7	5,6	3,6	1,7	4,9	0,0	1,8
Jēkabpils	61,6	27,1	3,6	2,2	2,1	1,6	0,1	1,2
Jelgavas	61,1	21,3	8,0	2,6	2,4	3,3	0,1	1,2
Krāslavas	45,1	27,4	20,1	1,6	6,0	0,0	0,0	1,4
Kuldīgas	84,4	8,0	1,4	2,4	0,6	1,6	0,0	1,4
Liepājas	79,2	9,2	1,6	2,6	0,5	5,9	0,0	1,0
Limbažu	85,4	8,0	1,5	1,8	0,8	0,5	0,3	1,6
Ludzas	53,4	38,4	4,3	1,6	0,8	0,3	0,1	1,1
Madonas	82,3	12,4	1,7	1,4	0,9	0,4	0,0	0,9
Ogres	70,5	20,1	3,7	2,2	1,5	0,6	0,1	1,1
Preiļu	63,5	29,9	2,0	1,1	1,9	0,4	0,0	1,2
Rēzeknes	53,3	41,7	1,6	0,9	1,4	0,3	0,0	0,8
Rīgas	58,1	29,4	5,0	3,3	1,7	1,0	0,1	1,4
Saldus	80,7	7,0	1,9	1,7	0,7	7,2	0,0	0,9
Stučkas	75,7	16,0	2,8	1,6	1,3	2,9	0,0	1,1
Talsu	89,8	4,9	1,1	1,0	0,7	0,6	0,1	1,8
Tukuma	79,0	12,1	2,9	2,8	1,0	1,3	0,0	1,6
Cēsu	81,3	12,8	2,0	1,4	1,1	0,5	0,1	0,8

Rādītājs 0,0 ailē «igauņi» nozīmē, ka šās tautības personu, kuras dzīvo attiecīgajā pilsētā vai rajonā, ir mazāk par 0,1 procentu.

LVA, 277. f., 17. apr., 445. l., 18.-23., 26.-29. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

50. Latvijas Republikas Valsts statistikas ziņojums ekonomikas ministram J. Āboltiņam par Ministru Padomes un Latvijas Republikāniskās arodbiedrību padomes 1989. gada 14. februāra lēmuma Nr. 46 izpildes gaitu republikā 1989. gadā

Nr. 05-12 39

1990. gada 1. augustā

Latvijas Republikas Valsts statistikas komiteja
ekonomikas ministram J. Āboltiņam

Par Ministru Padomes un LRAP 1989. g. 14. februāra lēmuma Nr.
46 izpildes gaitu republikā 1989. gadā

Atbilstoši Ministru Padomes un LRAP 1989. gada 14. februāra lēmuma «Par pasākumiem iedzīvotāju skaita nepamatota mehāniskā pieauguma pārtraukšanai un migrācijas procesu regulēšanai» 22. punktam Latvijas Republikas Valsts statistikas komiteja ziņo par minētā lēmuma izpildes gaitu republikā 1989. gadā.

Statistiskie dati par 1989. gadu liecina, ka gan republikā kopumā, gan arī vairumā tās pilsētu un rajonu vērojamas būtiskas izmaiņas iedzīvotāju migrācijas pamattendencēs. Mainījies migrācijas apjoms, atsevišķu migrācijas plūsmu īpatsvars, to demogrāfiskais sastāvs, migrācijas intensitāte un to noteicošie faktori.

Ir četras dažādu veidu migrācijas plūsmas: starprepubliku, ārvalstu, speckontingenta (Padomju armijā iesauktie un no tās demobilizētie, kā arī personas, kuras tiek izrakstītas vai pierakstītas sakara ar apcietinājumu vai atbrīvošanu no tā) un iedzīvotāju pārvietošanās republikas iekšienē.

1989. gadā pirmo reizi pēdējos 30 gados iedzīvotāju mehāniskā pieauguma no citām PSRS republikām nebija — izbraukušo skaits uz tām par 4,3 tūkst. cilvēku pārsniedza Latvijas Republikā iebraukušo personu skaitu. Rīgas pilsētai šis negatīvais migrācijas saldo sastādīja 2,3 tūkstošus cilvēku.

Arī migrācijas plūsmai starp Latvijas Republiku un ārzemēm (bez PSRS) 1989. gadā bija negatīvs saldo: uz ārzemēm no Latvijas izbrauca par 1116 cilvēkiem vairāk nekā ieradās. Tomēr jāatzīmē, ka uz Latviju no ārvalstīm tiek pārvietots samērā daudz militārpersonu ar viņu ģimenes locekļiem. Šī iemesla dēļ Dobeles rajonā no ārvalstīm iebraukušo skaits par 214 pārsniedz izbraukušo skaitu, Rīgas rajonā par 140, Alūksnes rajonā par 111.

1989. gadā Latvijā ieradušos no Padomju armijas demobilizēto jauniešu skaits bija par 6,6 tūkst. cilvēku lielāks nekā armijā iesaukto personu skaits, kas arī summējot visas migrācijas plūsmas, deva

kopīgo iedzīvotāju skaita migrācijas pieaugumu par 1,2 tūkstošiem cilvēku. Šīs iedzīvotāju kategorijas migrācija (atgriešanās Latvijā) ir pamatota un izskaidrojama ar iepriekšējos gados Padomju armijā iesaukto studentu un vidējo speciālo mācību iestāžu audzēkņu demobilizāciju, pamatojoties uz attiecīgu PSRS valdības lēmumu.

1990. gada 1. pusgadā iedzīvotāju skaits republikā kopīgās migrācijas rezultātā samazinājies par 2,6 tūkst. cilvēku (pagājušā gada attiecīgā periodā par 1,6 tūkst.).

No citām PSRS republikām šī gada 6 mēnešos Latvijā ieradās 6,2 tūkst. pilsoņu, izbrauca uz tām — 11,5 tūkst. (neskaitot speckontingentu).

Speckontingenta migrācijas rezultātā iedzīvotāju skaits ir pieaudzis par 2,6 tūkst. cilvēku (pierakstījās 7,3 tūkst., izrakstījās — 4,5 tūkst.).

Iedzīvotāju skaits Rīgā kopīgās migrācijas rezultātā pusgada laikā samazinājies par 3,5 tūkst. no citām republikām atbraukuši 3,2 tūkst. cilvēku, izbraukuši uz tām — 5,0 tūkst. (neskaitot speckontingentu).

Turpmāk sīkāk tiek analizēti migrācijas procesi 1989. gadā.

Starprepubliku migrācijas kopējā aprīte (iebraukušo un izbraukušo migrantu kopskaits, neskaitot speckontingentu), salīdzinot ar 1988. gadu, samazinājies par 15,6 tūkstošiem cilvēku vai par 27,3 %. Taču ja iebraukušo (pierakstījušos) kopskaits samazinājies par 42,4 %, tad izbraukušo pilsoņu skaits samazinājies par 7,7 %. Tādējādi iedzīvotāju migrācijas samazināšanās, galvenokārt panākta uz pilsoņu iebraukšanas intensitātes samazināšanas rēķina. Tas liecina, ka nepamatoti ir dažu sabiedrisko organizāciju apgalvojumi par to, ka it kā palielinoties iedzīvotāju izbraukšana no Latvijas.

Turpinājās iedzīvotāju skaita pieaugums uz citu republiku pilsoņu rēķina Rīgas rajonā — par 251 cilvēku, Daugavpils rajonā — par 33 cilvēkiem, kā arī republikāniskajās pilsētās: Daugavpilī (32), Rēzeknē (34), Jūrmalā (26).

Iedzīvotāju migrācijas motīvu analīze liecina, ka 34 % no visiem darbaspējas vecuma migrantiem (neskaitot speckontingentu) dzīves vietu ir mainījuši nolūkā atrast piemērotāku, interesēm atbilstošāku, bieži vien arī materiāli labāk nodrošinātu darbu. Starprepublikāniskie migranti darbu kā migrācijas iemeslu uzrāda salīdzinoši biežāk nekā migranti, kas dzīves vietu maina Latvijas robežās. Visplašāk tomēr ir pārstāvēti migranti, kuri kā migrācijas iemeslu norādījuši «citi iemesli». Šajā grupā ietilpst 42 % no darbaspējīgā vecuma migrantiem.

Vecā sastāva vietējās padomes un to izpildu komitejas nepievērsa pietiekošu uzmanību 46. lēmuma izpildes kontrolei un tajā paredzēto ekonomisko sviru izmantošanai.

Tā, piemēram, Statistikas materiālu papildizstrādes par 1989.

gadu liecina, ka kopējā iemaksa par migrantu un viņu ģimenes locekļu pierakstīšanu tautas deputātu padomju izpildu komiteju ārpus budžeta kontos sastādīja tikai 150 tūkst. rubļu. No tiem 60 tūkst. iemaksājuši rūpniecības uzņēmumi, 30 tūkstošus — lauksaimniecības uzņēmumi un organizācijas, 45 tūkst. celtniecības organizācijas, bet 15 tūkst. zinātnes un tās apkalpes organizācijas. Rīgas pilsētā iemaksāti tikai 20 tūkst. rubļu, bet Daugavpilī — 40 tūkst. Atlikušie 90 tūkstoši rubļu iemaksāti lauku rajonos: Bauskas rajonā — 30 tūkst., Jelgavas raj. — 15 tūkst., Stučkas rajonā — 45 tūkst. Tādējādi republikā iemaksa izdarīta tikai par 9 migrantiem. Tas, protams, ne tuvu neatbilst faktiskajam migrantu skaitam, par kuru šāda būtu jāizdara.

Sīkāk analizējot pierakstīšanās motīvus, izrādās, ka vismaz četras piektdaļas no migrantiem tiek pierakstīti saskaņā ar izņēmumiem, kuri paredzēti migrācijas lēmuma 22. punktā. Līdz ar to uz šiem pilsoņiem 46. lēmumā paredzētie ierobežojumi faktiski neattiecas. Tādējādi kontingenta apjoms, uz kuru attiecas lēmums, ievērojami samazinās. Par to liecina arī Valsts statistikas komitejas 1989. gada nogalē veiktā migrantu pierakstīšanās pamatojuma pārbaude. Taču pat šādos apstākļos faktiskais migrantu skaits, par kuru vajadzētu iemaksāt TDP izpildu komiteju kontos, 1989. gadā pēc ekspertu vērtējuma sastāda vismaz 1,8 tūkst. cilvēku.

Ir pamats uzskatīt, ka vairāku izpildu komiteju pierakstīšanās komisijas pagaidām savu darbu veic pavirši, tikai formāli fiksējot migrācijas motīvus, neveicot pārbaudes, lai noteiktu to pareizību. Šo komisiju vadītāji un locekļi daudzos gadījumos bija lielo ražošanas uzņēmumu pārstāvji, kuri nav ieinteresēti migrācijas ierobežošanā (1989. gadā tāda situācija bija vairākos Rīgas pilsētas rajonos, Jūrmalā).

Tiek pieļauti pārkāpumi, noformējot pilsoņu pierakstīšanu ar atsauci uz 46. lēmuma 2. punktā noteiktajiem gadījumiem, kuros uzņēmumiem un organizācijām nav jāmaksā līdzekļi izpildu komiteju ārpus budžeta kontos. Kā jaunie speciālisti, kurus republikā nesaģatavo (p. 2.3) 1989. gadā pierakstīti tirdzniecības darbinieki, projektētāji, zootehniķi, vetārsti (Daugavpils un Jūrmalas izpildu komitejas, Proletāriešu rajona izpildu komiteja, Krāslavas RIK). Kā ģimeņu savienošanās pamatota pierakstīšanās uz nākotnē iespējamās laulības rēķina (Rīgas pilsētas Kirova, Ļeņingradas un Maskavas rajonu izpildu komitejas). Šai sakarā būtu lietderīgi pārņemt Igaunijas pieredzi, kur ieprecējušos ģimenes locekļus pieraksta uz laiku, un tikai pēc noteikta termiņa izbeigšanās pieraksta uz pastāvīgu dzīvi. Šāda kārtība palīdzētu novērst fiktīvu laulību rezultātā iespējamās mahinācijas ar pierakstīšanos un dzīvokļiem.

Lēmumā par nepamatota iedzīvotāju mehāniskā pieauguma pārtraukšanu kā viens no svarīgākajiem uzdevumiem ministrijām un resoriem, vietējo padomju izpildu komitejām noteikta pakāpeniska gultasvietu un istabu tipa kopmītņu slēgšana, to pārkārtošana par viesnīcām vai dzīvokļiem. 1989. gada 1. janvāri uzskaitītas 1836 strādnieku kopmītnes, uz 1. jūliju — 1717, tajās dzīvo 86 tūkst. cilvēku, tai skaitā 15 tūkst. cilvēku, kas kopmītnēs pierakstīti pēc ierašanās no citām republikām.

1989. gada beigās uzņēmumu un organizāciju strādnieku kopmītnēs dzīvoja 9,5 tūkst. darbinieku un viņu ģimeņu locekļu (10,3 % no kopmītnēs dzīvojošiem), kuri pārtraukuši darba attiecības ar doto uzņēmumu. Tā, piemēram, Rīgas Ļeņina rajonā maizes kombināta strādnieku kopmītnēs tādas personas sastāda 49 % no visiem iemītniekiem. Lielākais vairums pilsoņu, kuri pārtraukuši darba līgumu ar doto uzņēmumu, dzīvo kopmītnēs, kuras pieder asociācijas «Latvijas celtnieks» organizācijām — 3010 cilvēki (12 % no kopmītņu iemītniekiem). Lauksaimniecības ministrijas sistēmas uzņēmumiem — 1320 cilvēki (9 %).

Latvijas Valsts statistikas komiteja veikusi virkni pasākumu, lai uzlabotu kontroli par migrācijas procesiem. [..]

Izlasveidā republikas rūpniecības uzņēmumos, celtniecības organizācijās, kolektīvajās un valsts saimniecībās (kopskaitā 98 objektos) tika veikta pārbaude par 1989. gada 2. un 3. ceturksnī no citiem valsts reģioniem iebraukušo pilsoņu pierakstīšanās pamatotību. Pārbaudes materiāli apkopoti un iesniegti Republikas Ministru Padomei 1989. gada 4. decembrī. (Nr. 05-4-121).

Latvijas Valsts statistikas komiteja kopīgi ar Iekšlietu ministriju, sākot ar 1990. gada 1. janvāri ieviesa pilnveidotu pierakstīšanās statistikas uzskaites talonu, kas ļaus iegūt papildus informāciju par dzīvojamās platības piederību un tipu, kurā pilsonis pierakstās, kā arī viņa ierašanās motīviem dotajā apdzīvotajā vietā.

Kopumā varam secināt, ka Latvijā realizējamā migrācijas politika 1989. gadā un šī gada 1. pusgadā ļāva būtiski samazināt iedzīvotāju migrāciju kā republikā, tā arī vairumā tās apdzīvoto vietu.

Iedzīvotāju migrācijas pietiekami kvalitatīva uzskaite un pieņemto migrācijas lēmumu efektīva kontrole var tikt nodrošināta tikai ieviešot iedzīvotāju reģistru. Tam jānodrošina kompleksa iedzīvotāju uzskaite, aptverot visus republikas iedzīvotājus. [..]

Latvijas Republikas Valsts statistikas komitejas priekšsēdētājs
(G. Baltiņš)

31. Rīgas pilsētas Darbaspēka deputātu padomes izpildu komitejas rīkojums nepieciešamī darba strādniekus un kalpotājus bez pusem

Stipendi
1944. gada 21. decembris

Rīgas pilsētas izpildu komitejas
Rīkojums

Rīgas pilsētas izpildu komitejas nodalījuma un pārvaldību, rajonu
Spēkā komitejām (pēc saraksta) ieskaņā ar Latvijas KOP CK, būv-
niecības LPSR TKP 1944. gada 7. decembra Īpašais protokols Nr. 88,
3. punktu:

II nodaļa

ORGANIZĒTĀ MIGRĀCIJA

Rīgas pilsētas izpildu komitejas rīkojums

1944. gada 1. decembris, Nr. 1. 1. p. Organizētā Migrācija

SL. PSRS Tautas Komisārs Paskaidro, ka šis komitejas
sagatavotā vietnieka Latvijas PSR darbspēka bilancē par Latvi-
ju PSR darbspēka bilanci 1945. gadam.

[1944. gada 1. dec.]

Paskaidrojuma raksts par Latvijas PSR darbspēka bilanci 1945. gadam

Pievienotās bilancēs parādās, ka darbspēka bilancē mūsu apriņķa
daļiņās no Vissavienības darbspēka bilancē un pārvaldība, kā
arī no Republikāniskajās darbspēka bilancēs — republikāniskajās
daļiņās komunisti.

Darbaspēka bilancē ir iekļauti darbspēki ar tautas komisariātu ap-
vienotajiem migrācijas darbspēkiem 1945. gadam.

Lēmumā par nepieciešamību iedzīvotāju sociāliskā pieauguma pārtraukšanu kā vienu no svarīgākajiem uzdevumiem ministram un ministriem, vietējo padomju valdību komitejām noteikts pakāpeniska gultasvietu un istabu tipa kopmītnu slēgšana, to pārveidošana par viasnīcām vai divokļiem. 1989. gada 1. janvārī uzskaitītas 1836 strādnieku kopmītnes, uz 1. jūliju — 1717, tajās dzīvo 86 tūkst. cilvēku, tai skaitā 15 tūkst. cilvēku, kas kopmītnēs pierakstīti pēc ierašanās no citām republikām.

1989. gada beigās uzņēmumu un organizāciju strādnieku kopmītnēs dzīvoja 9,5 tūkst. darbinieku un viņu ģimeņu locekļi (10,3 % no kopmītnēs dzīvojošiem), kuri pārtraukuši darba attiecību ar otro uzņēmumu. Tā, piemēram, Rīgas Ēģināņu rajonā tālruni komandanti strādnieku kopmītnēs rādās personas sastāda 49 % no visiem iemītniekiem, 1989. gada beigās vairums pūsoja, kuri pārtraukuši darba ņemumu. Kopmītnēs dzīvojošiem, dzīvo kopmītnēs, kurās nodarbojas ar darbu «Līvijas celtniecības organizācija» — 3010 cilvēki, 27 % no kopmītnu iemītniekiem. Lauksaimniecības ministram

ORGANIZĒTA MIGRĀCIJA

Latvijas Republikas iedzīvotāju sociāliskā pieauguma celtniecības organizācija kopmītnēs dzīvojošiem (kopmītnēs 98 objektos) (saskaņā ar 1988. gada 2. un 3. oktobra 4. un 5. sēdēm) no citām valstīs reģistrēti iedzīvotāju pārogo pierakstīšanas pamatotību. Pārbaudes materiāli sūtīti un iesniegti Republikas Ministru Padomei 1989. gada 4. decembrī (Nr. 05-4-121).

Latvijas Valsts statistikas katedrē kopīgi ar Iekšlietu ministriju, sākot ar 1990. gada 1. janvāri ieviesta pārvērtota pierakstīšanas statistikas uzskaites sistēma, kas ļaus iegūt papildus informāciju par dzīvojamās platības pierakstu un tipu, kurā pilsoņi pierakstīti, kā arī viņu ierašanās motīviem dotajā apdzīvotajā vietā.

Kopumā varat secināt, ka Latvijā realizētā migrācijas politika 1989. gada un šī gada 1. jūlijā bija būtiski samazinājusi iedzīvotāju migrāciju kā republikā, tā arī valstī un tā apdzīvotajā vietā.

Iedzīvotāju migrācijas pietiekami kvalitatīva uzskaitē un precīzā migrācijas lēmumu rādītāja kopums var tikt nodrošināts tikai ieviešot iedzīvotāju reģistru. Tam jānodrošina iedzīvotāju iedzīvotāju uzskaitē, aptverot visu republikas teritoriju. [1]

Latvijas Republikas Valsts statistikas katedrējas priekšsēdētājs
(G. Balduis)

51. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas rīkojums nepieņemt darbā strādniekus un kalpotājus bez pasēm

Slepeni

1944. gada 21. decembrī

**Rīgas pilsētas izpildu komitejas
Rīkojums**

Rīgas pilsētas izpildu komitejas nodaļām un pārvaldēm, rajonu izpildu komitejām (pēc saraksta) saskaņā ar Latvijas K(b)P CK biroja un LPSR TKP 1944. gada 7. decembra lēmuma, protokols Nr. 88, 9 § iesaku:

Iestāžu un uzņēmumu, kuri atrodas Rīgas pilsētas izpildu komitejas sistēmā, pārvalžu un nodaļu vadītājiem, kā arī visām personām, kuras ir atbildīgas par darbaspēka pieņemšanu un atbrīvošanu, ar 1945. gada 1. janvāri pārtraukt to strādnieku un kalpotāju pieņemšanu darbā, kuriem nav pasēs.

Rīgas pilsētas izpildu komitejas priekšsēdētājs

A. Deglavs

LVA, 1400. f., 1^a. apr., 10. l., 3. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

52. PSRS Tautas Komisāru Padomes Valsts plāna komisijas pilnvarotā vietnieka Latvijas PSR paskaidrojuma raksts par Latvijas PSR darbaspēka bilanci 1945. gadam

[1945. gada 4. cet.]

Paskaidrojuma raksts par Latvijas PSR darbaspēka bilanci 1945. gadam

Pievienotās bilances pamatā ir likti materiāli, kurus mūsu aparāts savācis no Vissavienības pakļautības uzņēmumiem un pārvaldēm, kā arī no republikāniskajiem un Vissavienības — republikāniskajiem tautas komisariātiem.

Darbaspēka bilance ir sastādīta saskaņā ar tautas komisariātu apstiprinātajiem prognozējamiem plāniem 1945. gadam.

Strādnieku un kalpotāju kopējais skaits pēc bilances sastāda uz 1944. gada beigām — 169532 cilvēkus un 1945. gada beigās — 363950 cilvēkus jeb 214 % attiecībā pret 1944. gada skaitu.

Tādējādi darbaspēka papildus vajadzība 1945. gadā sastāda 194418 cilvēkus.

Minētais strādnieku un kalpotāju skaits pa tautas komisariātiem sadalās šādā veidā:

	1944. g. beigās	1945. g. beigās	Papildus nepieciešams
Mežrūpniecības taut. komisariāts	13552	35764	22212
Vietējās rūpniecības taut. komisariāts	918	19180	10000
Vieglās rūpniecības taut. komisariāts	9995	19513	9518
Pārtikas rūpniecības taut. komisariāts	5733	12044	6311
Gaļas un piena rūpn. taut. komisariāts	4748	6880	2132
Vietējā kurināmā rūpn. taut. komisariāts	850	2629	1779
Komunālās saimn. taut. komisariāts	13968	38035	24037
Tirdzniecības taut. komisariāts	3970	7615	3643
Izglītības taut. komisariāts	41803	41850	47
Veselības aizsardz. taut. komisariāts	5019	13918	8899
Celtniecības mat. rūpn. Galvenā pārvalde	2904	25308	22404
Zivju rūpn. Galvenā pārvalde	1726	4348	2622
Mākslas lietu pārvalde	1748	3829	2081
Autotransporta Galvenā pārvalde	869	3692	2823
Izdevniecību un poligrāfijas pārvalde	1989	2967	978
Zemkopības taut. komisariāts	4800	43109	38309
Sovhozu trests	280	1740	1460
Rūpnīca «VEF»	2001	10169	8168
Rūpnīca «Vairogs»	860	1700	840
Rīgas jūras osta	1206	5509	4303
Jūras flotes pārvalde	494	1870	1376
Valsts jūras kuģniecība	472	2165	1693
Latvijas dzelzceļu pārvalde	31352	39030	7678
Sakaru taut. kom. pilnvarotā pārvalde	6720	13500	6780
Kopā:	166239	356346	190125
Citas organizācijas	3293	7586	4295
Pavisam:	169532	363950	194418

No tabulas ir redzams, ka strādnieku un kalpotāju skaits 1945. gadā attiecībā pret 1944. gadu palielinājies:

- a) galvenajos tautas komisariātos un pārvaldēs par 190125 cilvēkiem;
- b) citās organizācijās par 4293 cilvēkiem.

Darbaspēka papildus vajadzība [..] pilsētās tiks apmierināta par 121956 cilvēkiem un laukos par 37058 cilvēkiem.

Tādējādi darbaspēka trūkums, kas jāsedz uz citu republiku rēķina, sastāda 35404 cilvēkus, no tiem — pilsētās 15804 cilvēki un laukos 19600 cilvēki.

[..]

PSRS TKP Valsts plāna komisijas pilnvarotā vietnieks Latvijas PSR
(Nečotnijs)

LVA, 283. f., 1. apr., 113. l., 185.-186. lp. Kopija. Tulkojums no krievu valodas.

53. PSRS Tautas Komisāru Padomes Valsts plāna komisijas pilnvarotā vietnieka Latvijas PSR ziņojums par strādnieku un kalpotāju skaitu un vajadzību pēc papildus darbaspēka Latvijas PSR tautas saimniecības nozarēs

[1945. gads]

Strādnieku un kalpotāju skaits un Latvijas PSR darbaspēka vajadzības tautas saimniecības nozarēs 1945. gadā

Tautas saimniecības nozares	Strādnieku un kalpotāju skaits		Skaita izmaiņas 1945. g. attiecībā pret 1944. g. (% %)	Darbaspēka papildvajadzība 1945. g.
	Uz 1944. g. beigām	Uz 1945. g. beigām		
Rūpniecība	50071	112009	223,7	61988
Lauksaimniecība	5548	48124	369,0	42666
Celtniecība	11920	47273	396,6	35358
Transports t.sk.	27768	28870	116,3	4042
a) dzelzceļa	24828	28870	116,3	4042
b) ūdens	60	1168	1946,7	1108
c) autotransports	2055	7108	345,9	5053
d) cits transports	825	2985	361,8	2160
Sakari	5115	10640	208,0	5525
Tirdzniecība	3283	6468	197,0	3185
Sabiedriskā ēdināšana	1455	3419	235,0	1964
Kredīta iestādes	770	1434	186,2	664
Izglītība	41991	43706	104,1	1715

Tautas saimniecības nozares	Strādnieku un kalpotāju skaits		Skaita izmaiņas 1945. g. attiecībā pret 1944. g. (% %)	Darbaspēka papildvadjadzība 1945. g.
	Uz 1944. g. beigām	Uz 1945. g. beigām		
Māksla	1701	3773	221,8	2072
Veselības aizsardzība	4308	12393	287,7	8085
Valsts un sabiedriskās iestādes	6091	10954	179,8	4863
Pilsētas uzņēmumi	2500	6387	255,5	3887
Citas nozares	7011	17144	244,5	10133
Kopā pa republiku	169532	363950	214,7	194418

PSRS TKP Valsts plāna komisijas pilnvarotā vietnieks Latvijas PSR (Nečotnijs)

LVA, 283. f., 1. apr., 113. l., 187. lp. Kopija. Tulkojums no krievu valodas.

54. Izraksts no PSRS Valsts aizsardzības komitejas lēmuma par atļauju PSRS Jūras kara flotes tautas komisariātam ievest brīva līguma strādniekus un kalpotājus

Pilnīgi slepeni
[1945. gada augustā]

Izraksts no PSRS Valsts aizsardzības komitejas lēmuma par Jūras kara flotes tautas komisariāta pasūtījumu plāna apstiprināšanu 1945. gada IV ceturksnī

[..]

Atļaut Jūras kara flotes tautas komisariātam ievest papildus brīva līguma strādniekus un kalpotājus

Ļeņingradā   7000 cilvēkus
Igaunijas PSR   3000 cilvēkus
Latvijas PSR   3000 cilvēkus

[..]

LVA, 270. f., 1.s. apr., 139. l., 36. lp. Apstiprināta kopija. Tulkojums no krievu valodas.

55. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas rīkojums Nr. 26 -s par Nolikuma par pasēm ievērošanu

Slepeni

Rīga

Rīkojums Nr. 26-s 1945. gada 31. oktobrī

Visām rajonu izpildu komitejām, Rīgas pilsētas izpildu komitejas sistēmas pārvaldēm, nodaļām, trestiem un kantoriem

Neraugoties uz vairākkārtīgiem brīdinājumiem, tomēr ir sastopami gadījumi, kad iestāžu un uzņēmumu vadītāji sistemātiski pārkāpj Nolikumu par pasēm, kuru PSRS Tautas Komisāru Padome ar Nr. 1667. apstiprināja 1940. gada 10. septembrī. Vairāki vadītāji turpina pieņemt darbā tādas personas, kurām nav ne pasu, ne vispār jebkādu dokumentu, tajā skaitā arī personas, kuras ieradās no Vācijas, Polijas, Kurzemes un citām vietām, kuras nav izgājušas attiecīgo pārbaudi Iekšlietu tautas komisariāta pārbaudes — filtrācijas punktos. Ir sastopami gadījumi, kad pases ir, bet pierakstīšanās nav noformēta, ka daži darbinieki ir iekļuvuši ar viltotiem dokumentiem u.t.t.

Tāda nolaidīga attieksme pret Nolikuma par pasēm ievērošanu rada apstākļus, lai iestādēs un uzņēmumos netraucēti iekļūtu šaubīgi, krimināli — noziedzīgi un citi naidīgi elementi.

Iesaku:

- 1) Rīgas pilsētas izpildu komitejas sistēmas iestāžu un uzņēmumu vadītājiem nekavējoties veikt pasākumus, lai pieņemot darbā izpildītu visas Nolikuma par pasēm prasības.
- 2) Līdz 1945. gada 10. novembrim pārbaudīt pasu dokumentu esamību un pierakstīšanu Rīgas pilsētā visiem uzņēmumu un iestāžu strādniekiem un kalpotājiem un kara klausībai pakļautajiem — viņu atrašanos kara uzskaitē dzīves vietās.
- 3) Atbildību un kontroli par šā rīkojuma izpildi uzdodu iestāžu un uzņēmumu vadītājiem. Pret pasu nolikuma pārkāpējiem tiks veikti likumā paredzētie pasākumi.

Rīgas pilsētas izpildu komitejas priekšsēdētājs

A. Deglavs

**56. PSRS Tautas Komisāru Padomes Lietu pārvaldes paziņojums
Latvijas PSR Tautas Komisāru Padomei par strādnieku vervēšanu
PSRS Jūras kara flotes tautas komisariātam**

Slepeni

Nr. s-876

1946. gada 1. februārī

**PSRS Tautas Komisāru Padomes Lietu pārvalde
Latvijas PSR Tautas Komisāru Padomē, biedram V. Lācim**

Atbildot uz Jūsu Nr. III-3818/39

PSRS Tautas Komisāru Padomes uzdevumā paziņoju, ka ar PSRS Tautas Komisāru Padomes 1945. gada 23. oktobra lēmumu Nr. 2703-752-s Jūras kara flotes tautas komisariātam ir atļauts veikt 15 tūkstošu strādnieku organizētu vervēšanu brīvprātīga līguma kārtībā no armijā neiesaucamā vecuma repatriantu kontingenta punktos pēc saskaņošanas ar PSRS Tautas Komisāru Padomes PSRS pilsoņu repatriācijas lietu pilnvaroto.

Jūras kara flotes tautas komisariāts paziņo, ka minēto pilsoņu at-lase notiek noteiktajā kārtībā pēc attiecīgās Iekšlietu Tautas komisa-riāta orgānu pārbaudes.

Repatriēto strādnieku pierakstīšanu Rīgā ir atļāvusi Iekšlietu tau-tas komisariāta Milicijas galvenā pārvalde.

**PSRS Tautas Komisāru Padomes lietu pārvaldnieks
J. Čadajevs**

LVA, 270. f., 1.s. apr., 212. l., 7. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

Atzīmes dokumentā:

b. Trinkleram *

6/II 46. V. Lācis

Lasīju. Trinklers 7/II 46.

Lasīju. I. Bastins ** 6/II 46.

* I. Triklers - Latvijas PSR Tautas Komisāru Padomes priekšsēdētāja vietnieks

** I. Bastins — Latvijas PSR Tautas Komisāru Padomes lietu pārvaldnieka vietnieks

57. Izvilkums no PSRS Tautas Komisāru Padomes Valsts plāna komisijas pilnvarotā pārvaldes Latvijas PSR Plānu izpildes pārbaudes nodaļas ziņojuma par Latvijas PSR nodrošināšanu ar darbaspēku ceturtnās piecgades izpildei

1946. gada 8. aprīlī

Nodrošināšana ar darbaspēku, lai Latvijas PSR izpildītu Staļina ceturto piecgadi

[..]

Vajadzība pēc darbaspēka visas piecgades laikā nepārtraukti no gada gadā pieaugs. Ja 1945. gada beigās republikas rūpniecībā bija nodarbināti 59 tūkstoši strādnieku, tad piecgades beigās, neraugoties uz ievērojamu darba ražības pieaugumu, kuru Valsts plāna komisija attiecībā pret pirmskara līmeni ir noteikusi 36 % apmērā, piecgades beigās būs nepieciešami līdz 150 tūkstoši strādnieku. Viss dzelzceļa transporta personāls pieaugs no 29 tūkstošiem 1945. gada beigās līdz 39 tūkstošiem cilvēku 1950. gadā. Šajā pašā laikā ūdenstransporta personāls palielināsies no 3 tūkstošiem līdz 9 tūkstošiem cilvēkiem, bet Latvijas Sakaru pārvaldes personāls no 9 tūkstošiem līdz 11 tūkstošiem cilvēkiem.

[..]

Vēl ir nepieciešams pieminēt dažu biedru kļūdaino viedokli, kuri domā, ka iztrūkstošo darbaspēku vienmēr varēs piesaistīt no citām Padomju Savienības republikām un apgabaliem, vai no mūsu republikas lauksaimniecības. [..]

Vecākais ekonomists kontrolieris
L. Starodubskis

LVA, 283. f., 1. apr., 34. l., 24.-25. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

58. Latvijas PSR Ministru Padomes lēmums Nr. 868 «Par strādnieku darbaspēka izmantošanu un dzīvokļu un sadzīves apstākļiem PSRS Kara un jūras kara uzņēmumu celtniecības ministrijas celtnēs»

1946. gada 9. oktobrī

Latvijas PSR Ministru Padome
Lēmums Nr. 868

Par strādnieku darbaspēka izmantošanu un dzīvokļu un sadzīves apstākļiem PSRS Kara un jūras kara uzņēmumu celtniecības ministrijas celtnēs

Latvijas PSR Ministru Padome atzīmē, ka Jūras kara celtniecības pārvaldes Nr. 5, Kara celtniecības pārvaldes Nr. 1, 62. kara montāžas tresta 6. kantora, 52. elektromontāžas tresta Nr. 4 kantora celtniecības darba apjoms uz 1946. gada 1. oktobri neprasa papildus darba spēka ieviešanu PSRS Kara un jūras kara uzņēmumu celtniecības ministrijai, jo šajās celtnēs esošais strādnieku skaits kopumā pārsniedz to darbaspēka plānu, kas ir noteikts ministrijai, līdz 1000 cilvēkiem.

Jūras kara celtniecības pārvaldē Nr. 5 celtniecības vadība, biedru Afanašjeva un Pavska personā, neizpildīja dzīvokļu celtniecības plānu brīva līguma strādniekiem un savlaicīgi nesagatavojās, lai viņu vietā pieņemtu demobilizētos karavīrus no celtniecības bataljoniem, sakarā ar to izjauca demobilizācijas grafika izpildi, pārceļot to uz daudz vēlāku laiku.

Ar savu birokrātisko un bezsirdīgo attieksmi viņi nostādīja strādniekus smagos dzīvokļu un sadzīves apstākļos, sakompromitēja sevi kā vadītājus [...].

Tāda Jūras kara celtniecības pārvaldes Nr. 5 vadītāju attieksme noveda pie tā, ka Pārvaldes strādnieki atrodas ārkārtīgi smagos apstākļos. Brīva līguma strādnieki izvietoti antisanitāros apstākļos, mītrās nepabeigtās barakās, kurās nav itin nekādu ērtību. Ir utis, savairojušās blaktis. Pastāv saspīestība. Ir gadījumi, ka vienā barakā izvietoti gan vīrieši, gan sievietes. Jūras kara celtniecības pārvalde Nr. 5 absolūti nav sagatavojusi dzīvojamās telpas no jauna pieņemtajiem strādniekiem.

Pretvalstiskas, bezsirdīgi birokrātiskas attieksmes rezultātā no Jūras kara celtniecības Nr. 5 vadītāju puses radās darba disciplīnas pārkāpumi, morāls pagrimums un patvaļīga aiziešana no darba.

1946. gada septembrī no celtniecības aizgāja 56 strādnieki un katru dienu darbā neiziet apmēram 70 cilvēki. 1946. gada 1. oktobrī 270 strādnieki, kuri bija atstāti bez maizes, neizgāja darbā.

Līdzīgs stāvoklis ir Jūras kara montāžas tresta Nr. 62 6. kantorī (priekšnieks biedrs Gutins) un Jūras kara elektromontāžas darbu tresta Nr. 52 4. kantorī (priekšnieks biedrs Taics).

PSRS Kara un jūras kara uzņēmumu celtniecības ministrijas «Strādnieku organizētās vervēšanas savienības» kantorī, dažādās pilsētās vervējot strādniekus pēc brīva līguma zem organizētās vervēšanas izkārtnes, kuru it kā atļāvusi Darba rezervju ministrija, sūta uz celtnēm nevajadzīgu profesiju cilvēkus, fiziski darba nespējīgus un deklasētos, kuri pēc tam, kad viņus darbā nepieņem, paliek Rīgas pilsētā.

Latvijas PSR Ministru Padome nolemj:

1. ieteikt Latvijas PSR prokuroram biedram Mišutinam saukt vainīgos pie kriminālatbildības par pasākumu neveikšanu, lai darbaļaudis nodrošinātu ar normāliem dzīvokļu un sadzīves apstākļiem, kā arī par bezsirdīgu un birokrātisku attieksmi pret strādnieku dzīvokļu un sadzīves vajadzībām,
2. uzdot Jūras kara celtniecības pārvaldes Nr. 5 un 4. un 6. katoru vadībai ne vēlāk par 1946. gada 20. oktobri pabeigt un nodot ekspluatācijā dzīvokļu fondu [..], kurš paredzēts plānā, un nodrošināt kopmītnēs normālus dzīvošanas apstākļus, pilnīgi nodrošinot ar inventāru un gultas piederumiem.[..]
3. aizliegt visām Kara un jūras kara uzņēmumu celtniecības ministrijas organizācijām pieņemt strādniekus, kuri ir savervēti bez PSRS Valdības atļaujas un kam nav pienācīgā veidā noformēti līgumi.
4. uzdot Latvijas PSR iekšlietu ministra vietniekam biedram Košeļevam pārtraukt to personu pierakstīšanu Rīgā, kuras nosūtītas darbā uz uzņēmumiem un celtniecību, ja tās netiks nodrošinātas ar Valsts sanitārās inspekcijas pieņemtām dzīvojamām telpām, bet tās personas, kurām nav dokumentu par tiesībām dzīvot Rīgas pilsētā - izraidīt.[..]

Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētāja vietnieks
M. Plūdonis

Latvijas PSR Ministru Padomes lietu pārvaldnieka vietnieks
I. Bastins

59. Rīgas pilsētas Milicijas pārvaldes Pasu daļas uzziņa Latvijas PSR Ministru Padomei par Transporta strādnieku organizētās vervēšanas savienības Baltijas kantora pasu likuma pārkāpumiem darbaspēka vervēšanā

Slepeni
Eks. Nr. 1

1947. gada 22. februārī

Uzziņa

par Transporta strādnieku organizētās vervēšanas savienības Baltijas kantora pasu likuma pārkāpumiem, vervējot darbaspēku

Transporta strādnieku organizētās vervēšanas savienības Baltijas kantorim, kas atrodas Rīgā, Merķeļa ielā (kantora priekšniekam Petrenko), saskaņā ar PSRS Ministru Padomes 1946. gada 6. jūlija lēmumu Nr. 1980/650-s ir jāveic darbaspēka organizēta vervēšana dzelzceļa transportam Baltijā, Ļeņingradas un Veļikije Luku apgabalos. Taču vervēšana tiek galvenokārt veikta tieši Rīgā no tām personām, kuras šeit ieradušās nejauši un piedāvājušas kantorim savus pakalpojumus.

Rīgas pilsētas Milicijas pārvalde 1946. gadā no tām personām, kuras bija savervējis minētais kantoris, atrada 150 cilvēkus, kuri agrāk bija sodīti par kriminālnoziegiem, kurus tur aizdomās par dezertēšanu no rūpniecības uzņēmumiem, un kas nav izrakstījušies no agrākajām dzīves vietām. Līgumi, kurus noslēdz ar katru savervēto atsevišķi, tiek noformēti tieši kantorī, taču strādnieku organizētās vervēšanas noteikumi prasa, lai līgumi tiktu reģistrēti vietējo padomju izpildu komitejās.

Kantora priekšnieks biedrs Petrenko, kuram ir atļauja veikt darbaspēka vervēšanu dzelzceļa transportam, vervē strādniekus citiem uzņēmumiem. Tā, piemēram, 1947. gada janvārī Petrenko savervēja 13 strādniekus no to personu skaita, kuras ieradušās Rīgā, un nodeva tos LPSR Vietējās rūpniecības ministrijas Uzgriežņu rūpnicai.

Darbaspēka analogiska vervēšanas kārtība ir Transporta strādnieku organizētās vervēšanas savienības Baltijas kantora darba sistēma, tā rezultātā Rīgas pilsēta tiek piesārņota ar nevēlamiem elementiem un visāda veida pārkāpējiem.

Rīgas pilsētas Milicijas pārvaldes Pasu daļas
priekšnieks milicijas apakšpulkvedis Bedins

LVA, 270. f., 1. s. apr., 277. l., 1. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

60. PSRS Bruņoto spēku Galvenās artilērijas pārvaldes Traktoru pārvaldes 29. remontrūpnīcas lūgums Latvijas PSR Ministru Padomei par 150 strādnieku pierakstīšanu kopmītnēs

Slepeni
Eks. Nr. 1

Nr. 0103

1948. gada 27. februārī

Bruņoto spēku Galvenā artilērijas pārvalde Remontrūpnīca Nr. 29
Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētāja vietniekam biedram
Ponomorjovam

Ar šo ziņojumu, ka Bruņoto spēku Galvenās artilērijas pārvaldes Traktoru pārvaldes traktoru remontrūpnīca Nr. 29 izjūt lielu darbaspēka trūkumu, lai izpildītu 1948. gada traktoru remontu plānu.

Nemot vērā augstāk teikto, es lūdzu Jūsu atļauju 1948. gadā pierakstīt rūpnīcas kopmītnēs 150 strādniekus, kuri rūpnīcā ieradušies uz brīva līguma pamata.

Ziņojot par augstāk teikto, es lūdzu Jūs šo lūgumu apmierināt.

Bruņoto spēku Galvenās artilērijas pārvaldes Traktoru pārvaldes
remontrūpnīcas Nr. 29 priekšnieka vietas izpildītājs
inženierpulkvedis
M. Suļimovs

Kadru daļas priekšnieks kapteinis
(Garcevs) Vidonovs

LVA, 270. f., 1.s. apr., 378. l., 20. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

Atzīmes dokumentā:

Lietā pēc saskaņošanas ar biedru Ponomorjovu. Remontrūpnīcas Nr. 29 direktoram biedram Bredijevam ir paskaidrots, ka strādnieku pierakstīšana tiks veikta katrā atsevišķā gadījumā pēc iesniegtajiem sarakstiem.

11/III-48. Paraksts — nesalasāms.

61. Latvijas PSR Iekšlietu ministrijas ziņojums Latvijas PSR Ministru Padomei par Nolikuma par pasēm pārkāpumiem Jūras celtniecības galvenās pārvaldes 2. celtniecības trestā

Slepeni
Eks. Nr. 1

Nr. 7/6-729-s

1948. gada 10. novembrī

Latvijas PSR Iekšlietu ministrija Milicijas pārvalde
Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētāja palīgam biedram
Sausverdam

Atbildot uz 1948. gada 27 IX Nr. 1022-s

Saskaņā ar «Nolikumu par pasēm», kas apstiprināts ar PSRS Tautas Komisāru Padomes 1940. gada 10. septembra lēmumu Nr. 1667, no jauna ieradušos pilsoņu pierakstīšana 1. kategorijas režīma vietās, kāda ir arī Rīgas pilsētā, ir atļauts tikai tajā gadījumā, ja iedzīvotāji ierodas organizētā kārtībā pēc organizāciju, augstāko un vidējo mācību iestāžu izsaukuma, sakarā ar komandējumiem, savervēti pēc PSRS Darba rezervju ministrijas norīkojumiem jeb ar savienoto republiku ministru padomju atļaujām.

Vadoties pēc augstāk minētā nolikuma, Rīgas pilsētas Milicijas pārvalde 1948. gadā vairākkārt atteica Jūras celtniecības galvenās pārvaldes 2. celtniecības tresta strādnieku pierakstīšanu, jo tresta vadība darbaspēku savervēja no tiem pilsoņiem, kuri Rīgas pilsētā ieradās neorganizētā kārtībā (pašplūsmā). Tad tresta vadība griezās pie Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētāja vietnieka biedra Ponomorjova ar lūgumu atļaut pierakstīties tādā veidā atbraukušiem strādniekiem, kurš šos lūgumus daļēji apmierināja.

Pamatojoties uz Ministru Padomes priekšsēdētāja vietnieka palīga biedra Koržņeva 1948. gada 3. marta vēstuli Nr. 23/1860, 1948. gada 1. jūnija vēstuli Nr. 23/4826, Rīgas pilsētas Milicijas pārvalde 2. celtniecības tresta kopmītnēs ir pierakstījusi 38 cilvēkus, kurus trests pieņēmis no to iedzīvotāju skaita, kuri Rīgas pilsētā ieradušies neorganizētā kārtībā.

Patlaban tresta vadība atkal izvirza jautājumu par darbaspēka pierakstīšanu, kuru cer savervēt stacijās, tirgos un citās vietās no to pilsoņu skaita, kuri tādā vai citādā veidā ir iekļuvuši Rīgā.

Par cik tādā veidā savervētā darbaspēka pierakstīšana ir pretrunā ar Nolikumu par pasēm, Latvijas PSR Iekšlietu ministrijas Milicijas pārvalde bez attiecīgā Ministru Padomes norādījuma-atļaujas to nevar atļaut.[..]

Latvijas PSR iekšlietu ministra vietnieks
3. ranga milicijas komisārs
A. Košeļevs

LVA, 270. f., 1.s. apr., 349. l., 24.-24^a. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

62. Izvilkums no PSRS Valsts plāna komisijas pilnvarotā Latvijas PSR ziņojuma PSRS Valsts plāna komisijai par darbaspēka komplektēšanu un izmantošanu Latvijas PSR uzņēmumos

Nr. 1357-3/7

1948. gada 26. martā

PSRS Valsts plāna komisijas priekšsēdētāja vietniekam biedram
G. Kosjačenko

Saskaņā ar Jūsu uzdevumu mēs esam veikuši pārbaudi 19 uzņēmumos par darbaspēka komplektēšanu un izmantošanu pēc naudas reformas un kartīšu sistēmas atcelšanas[..].

1. Strādnieku pieņemšana un atbrīvošana

Visos uzņēmumos, kuri ietilpst rūpniecības ministrijas sastāvā, darbaspēka kustības izmaiņas raksturojas ar šādiem datiem:

	Vidējais strādnieku skaits pēc saraksta	Mēneša laikā pieņemtie strādnieki		Mēneša laikā atbrīvotie strādnieki	
		pavisam	% pret vidējo skaitu pēc saraksta	pavisam	% pret vidējo skaitu pēc saraksta
1947. g. janvāris	28936	2504	8,6	2133	7,1
1947. g. februāris	29785	2265	6,8	1712	5,7
1947. g. novembris	41150	2651	6,4	2388	5,8
1948. gada janvāris	42778	4496	10,5	2329	5,4
1948. gada februāris	44331	3355	7,6	2587	5,8

Vislielākais darbaspēka pieplūdums tika novērots Sakaru līdzekļu ministrijas rūpnīcā «VEF», Automobiļu un traktoru rūpniecības ministrijas [rūpnīcā] «Autoelektropiederumi», vietējās rūpniecības metālapstrādes uzņēmumos, tekstila, papīra un sērkokciņfabrikās.

Citu nozaru (finiera, kokzāģētavu, celtniecības materiālu u.c.) rūpniecības uzņēmumi arī palielināja strādnieku pieņemšanu. Taču šajās nozarēs strādnieku pieplūdums bija ievērojami mazāks.

Zemāk tiek sniegtas ziņas par strādnieku pieņemšanu un atbrīvošanu pārbaudītajos uzņēmumos laika posmā no 1947. gada 16. decembra līdz 1948. gada martam:

Uzņēmuma nosaukums	Pieņemti				Atbrīvoti no 1947. g. 16. XII līdz 1948. g. 1. III	Uzņēmums pilnīgi nokomplektēts ar darbaspēku
	decembra otrajā pusē	janvāri	februāri	Pavisam		
Tekstilfabrika «Sarkanā Komūna»	6	60	10	76	42	jā
Rīgas tekstilfabrika	4	12	2	18	46	jā
Tekstilfabrika «Juglas manufaktūra»	22	72	78	172	36	jā
Tekstilfabrika «Kurzemes manufaktūra»	7	17	18	42	17	jā
Tekstilfabrika «Zasulauka manufaktūra»	50	118	167	335	90	nē
Sērkokciņu fabrika «Vezuvs»	5	13	18	36	21	jā
Porcelāna fajansa rūpnīca	20	53	33	106	73	nē
Velosipēdu rūpnīca «Sarkanā zvaigzne»	22	41	36	99	62	jā
Rīgas šifera rūpnīca	14	19	12	45	14	jā
Rīgas cementa rūpnīca	2	30	35	67	11	jā
Papīra fabrika «Jaunciems»	15	27	15	57	20	jā
Papīra fabrika «Sloka»	17	59	33	109	32	nē
Stikla fabrika «Komunārs»	13	22	24	59	45	jā
Mehāniskais kombināts	9	14	12	35	8	jā
Kokapstrādes rūpnīca «Proletārietis»	7	9	14	30	12	nē

Uzņēmuma nosaukums	Pieņemti				Atbrīvoti no 1947. g. 16 XII līdz 1948. g. 1 III	Uzņēmums pilnīgi nokomplek- tēts ar darbaspēku
	decembra otrajā pusē	janvārī	februārī	Pavisam		
Rīgas finiera rūpnīca	5	17	24	46	19	nē
Rīgas elektrorūpnīca	24	54	71	149	38	jā
Sērkociņu fabrika «Komēta»	4	31	42	77	42	jā
Kuģu būves rūpnīca	5	7	13	25	31	nē

No kopējā skaita, ko pieņēmuši darbā šie uzņēmumi, 72 ir no lauku iedzīvotājiem. [..]

PSRS Valsts plāna komisijas pilnvarotais
(Marčenkovs)

LVA, 283. f., 1. apr., 116. l., 3.-5. lp. Paliku dokuments. Tulkojums no krievu valodas.

* Naudas reforma un kartiņu sistēmas atcelšana notika 1947. gada decembrī.

63. Baltijas kara apgabala Bruņutanku un mehanizētā karaspēka pārvaldes lūgums Latvijas PSR Ministru Padomei par savervēto brīva līguma strādnieku pierakstīšanu

Slepeni
Eks. Nr. 1

Nr. 050193

1948. gada 15. novembrī

Baltijas kara apgabala Bruņutanku un mehanizētā karaspēka pārvalde
Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētājam biedram Lācim

Bruņutanku remontrūpnīca Nr. 49 (karaspēka daļa Nr. 51488), kas dislocējas Rīgā, Starta iela Nr. 3 no 1948. gada 1. augusta pārgāja uz brīva līguma strādnieku sastāvu (t.i. bez militārpersonām, karēivjiem un seržantiem, kuri agrāk rūpnīcā bija galvenais darba spēks) un no jauna, no 1948. gada 1. jūlija saformētās bruņutanku darbnīcas Nr. 77, kas dislocējas Rīgas pilsētā, Krūzes iela Nr. 2, arī ar brīva līguma štatu, tāpat kā rūpnīca Nr. 49, izjūt asu darbaspēka trūkumu.

Rūpnīca Nr. 49 un darbnīcas Nr. 77 atrodas Baltijas kara apgabala sastāvā. rūpnīcas Nr. 49 nokomplektējums ar darbaspēku sastāda 54 % no štatā paredzētā, bet darbnīcu Nr. 77 — tikai 25-30 %. Sakarā ar to kaujas mašīnu (tanku un bruņumašīnu) remonta programmu rūpnīca neizpilda, bet 77. darbnīcas nevar izklūt no formēšanas stadijas un uzsākt plānveidīgu darbu artilērijas pašgājēju remontā.

Veiktie pasākumi, lai savervētu darbaspēku no Rīgas pilsētas iedzīvotājiem, pienācīgos rezultātus nedeva, jo rūpnīcai un darbnīcām trūka nepieciešamo speciālistu, kā, piemēram, tanku un pašgājēju atslēdznieku — montētāju, tanku elektroiekārtu elektriķu, mehāniķu — vadītāju, kontroles un ražošanas meistarū, radiomeistaru un citi tanku speciālistu.

Minēto specialitāšu strādnieku vervēšana Latvijas republikas teritorijā un citos PSRS rajonos nav iespējama, jo personām, kas agrāk dzīvojušas Rīgā, iebraukšana šeit uz dzīves vietu nav atļauta.

Sakarā ar darbaspēka vervēšanas smago situāciju, kāda ir izveidojies 49. bruņutanku remontrūpnīcā un 77. bruņutanku remonddarbnīcās, es lūdzu Jūsu atļauju pierakstīt Rīgā rūpnīcas un darbnīcu izsauktos strādniekus — speciālistus saskaņā ar pievienotajiem sarakstiem.

Bez tam lūdzu dot norādījumu Rīgas pilsētas milicijas priekšniekam izsniegt atļauju 50 cilvēkiem — 49. bruņutanku remontrūpnīcas strādniekiem un 50 — 60 cilvēkiem — 77. bruņutanku remonddarbnīcu strādniekiem (galvenokārt no Padomju armijas demobilizētiem karavīriem — tankistiem), kurus darbā ir uzaicinājusi rūpnīca un darbnīcas.

No jauna pieņemtie rūpnīcas un darbnīcu strādnieki ar dzīvojamo platību tiek nodrošināti uz esošo kopmītņu rēķina. [..]

Baltijas kara apgabala Bruņutanku un mehanizētā karaspēka
pavēlnieka
palīgs gvardes inženierpulkvedis
Timošenko

LVA, 270. f., 1.s. apr., 373. l., 259.-260. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

Atzīmes dokumentā:

b. Šarapovam

Pierakstīšanos atļauju, ja individuāli tiks pārbaudīta katra pierakstāmā personība.

18/XI

V. Lācis

*D. Šarapovs — Latvijas PSR Ministru Padomes Kara daļas vadītājs.

64. Izvilkums no Latvijas PSR Iekšlietu ministrijas Milicijas pārvaldes dienesta ziņojuma Latvijas PSR Ministru Padomei par pasākumiem pasu režīma nostiprināšanā Liepājas pilsētā un attīrīšanā no krimināli noziedzīgiem elementiem un personām, kas nenodarbojas ar sabiedriski derīgu darbu

Pilnīgi slepeni

Nr. 7/6-57-ps

1949. gada 11. aprīlī

Latvijas PSR Iekšlietu ministrijas Milicijas pārvalde
Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētājam biedram V. Lācim
Dienesta ziņojums

Par pasākumiem, lai tālāk nostiprinātu pasu režīmu Liepājas pilsētā un attīrītu no krimināli noziedzīgiem elementiem un personām, kas nenodarbojas ar sabiedriski derīgu darbu

Ziņoju, ka ar nolūku tālāk nostiprināt pasu režīmu Liepājas pilsētā un attīrīt no krimināli noziedzīgiem elementiem un personām, kuras nenodarbojas ar sabiedriski derīgu darbu, es uz Liepājas pilsētu komandēju operatīvo darbinieku grupu, kuru vadīja Milicijas pārvaldes Pasu daļas priekšnieks milicijas apakšpulkvedis Bisenieks, kas, piesaistot visu Liepājas pilsētas milicijas nodaļas vadošo un operatīvo sastāvu, tika paveikusi šādu darbu:

[..]

1 Tika veikta pārbaude par to, kā tiek pieņemts un noformēts tas darbaspēks, kurš savervēts pēc līgumiem — tirdzniecības ostā, cukura rūpnīcā, rūpnīcā «Sarkanais metalurģis», rūpnīcā «Liepājas koks», Zivju rūpnīcā, rūpnīcā «Tosmare» [..].

Pārbaudē tika noskaidrots, ka vairākas personas, kuras tika savervētas šīm rūpnīcām, patlaban tur nestrādā. Tā, piemēram, rūpnīcā «Sarkanais metalurģis» no 150 cilvēkiem, [..] kurus savervēja 1948. gadā, patlaban rūpnīcā nestrādā 29 cilvēki jeb 19 %. 12 cilvēki darbu neuzsāka. Rūpnīcā «Liepājas koks» no 38 savervētajiem strādniekiem pašlaik rūpnīcā nestrādā 11 cilvēki [..]. Dažas rūpnīcas un uzņēmumi no PSRS Ministru Padomes lēmuma atbilstošus secinājumus nav izdarījuši un agrāk norādītos trūkumus nav novērtējuši. Tā, piemēram, tirdzniecības osta turpina vervēt un pieņemt darbā — ievest Liepājas pilsētā strādniekus ar kompromitējošiem datiem. Kriminālie elementi, personas, kurām nav pastāvīgas dzīves vietas, kļūst no pilsētas uz pilsētu u.t.t.

Tā, piemēram, š.g. martā tirdzniecības ostā ieradās Maskavas apgabālā savervētais Gerasims Marvenko — dzimis 1919. gadā, 1946. gada Rīgā notiesāts par zagšanu. Izcietis sodu Rīgas cietumā, viņš 1947. gadā aizbrauca uz Tulu, kur dzīvoja līdz 1948. gada 20. maijam, kad aizbrauca uz Maskavas apgabalu, kur 1949. gada 8. martā tika savervēts par Liepājas ostas krāvēju.

1949. gada 13. martā Liepājā ieradās pilsonis Gļebs Povorotovs — dzimis 1929. gadā Tālo Austrumu novada Nikoļsko-Usurijskas rajona Borisovas sādžā, kurš mācījās Arhangeļskas mežinstitutā līdz 1949. gada 25. janvārim. No turienes viņš aizbrauca uz Maskavu ar nolūku atgriezties dzimtenē, taču sakarā ar to, ka nevarēja saņemt caurlaidi izbraukšanai uz Nikoļsko-Usurijas rajonu, savervējās darbā Liepājas tirdzniecības ostā.

1949. gada 13. martā Liepājā ieradās Mihails Siļičenko — dzimis 1906. gadā Baltkrievijas PSR Mogiļevas apgabalā. Viņš dzīvoja Mogiļevas apgabalā no kurienes 1949. gada 5. februārī aizbrauca darbā uz Urāliem strādāt ražošanā, no turienes atgriezās Maskavas apgabalā. Maskavas stacijā tika savervēts par krāvēju Liepājas tirdzniecības ostā.

50 savervēto cilvēku skaitā tādu personu bija 13, kurām pierakstīšanās atteikta un kas no Liepājas izraidītas.

Ir novērojams arī tas, ka daži iestāžu un uzņēmumu vadītāji savu dienesta stāvokli izmanto ļaunprātīgi. Tā, piemēram, 1949. gada 8. janvārī pēc kara tirdzniecības tresta Liepājas nodaļas priekšnieka biedra Ņilova lūguma Liepājā tika pierakstīta pilsone Tatjana Ivanova, dzimusi 1927. gadā, kura ieradās no Novgorodas apgabala. Kara tirdzniecības tresta priekšnieks biedrs Ņilovs savā iesniegumā pilsētas milicijas daļai lūdz pierakstīt pilsoni Ivanovu, jo viņa esot pieņemta darbā par virtuves strādnieci. Ivanovu darbā nepieņēma un līdz pārbaudes dienai viņa Liepājā vispār ar sabiedriski derīgu darbu nenodarbojās. Kara tirdzniecības priekšnieka lūgums tika izmantots tikai tam, lai Ivanova pierakstītos Liepājā. [..]

Latvijas PSR iekšlietu ministra vietnieks 3. ranga milicijas komisārs
A. Košeļevs

LVA, 270. f., 1.s. apr., 439. l., 98.-102.lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

Atzīmes dokumentā:
Iepazīstināt b. Plūdoni, Šarapovu
13 IV 49 V. Lācis

65. 64228. karaspēka daļas lūgums Latvijas PSR Ministru Padomes Kara grupai atļaut pierakstīt karaspēka daļā no KPFSR iebraukušos strādniekus

Slepeni
Eks. Nr. 1

Kara bāze Nr. 437   Nr. 0769   1949. gada 29. septembrī
Rīga, k/d 64328

LPSR Ministru Padomes Kara grupas priekšniekam pulkvedim
biedram Šarapovam

Karaspēka daļa 64328. izpilda Bruņoto spēku Gaisa karaspēka virspavēlnieka atbildīgu uzdevumu, remontējot aviācijas tehniku.

Sakarā ar darba slepenības apstākļiem darbaspēka vervēšana Rīgas pilsētā un Latvijā ir ļoti apgrūtināta un patlaban ražošana izjūt nopietnas grūtības, kuras ir radījis darbaspēka trūkums.

Tajā pašā laikā mums ir iespēja jau tagad iesaistīt darbā 50 cilvēkus no Krievijas Padomju Federatīvās Sociālistiskās Republikas no brīva līguma strādnieku un tuvinieku vidus un nodrošināt viņus ar dzīvojamo platību tajā gadījumā, ja viņiem tiks atļauta pierakstīšanās Rīgas pilsētā.

Es lūdzu Jūsu rīkojumu par 50 cilvēku pierakstīšanu 64328. karaspēka daļā.

Visas minētās personas tiks nodrošinātas ar dzīvojamo platību un politiskā ziņā pārbaudītas Valsts drošības ministrijā.

Uz mūsu vairākkārtējiem lūgumiem Rīgas pilsētas Milicijas pārvaldes priekšniekam pierakstīšanas jautājumā saņēmām atteikumu.

Lūdzu Jūsu lēmumu paziņot uz šādu adresi Rīga, k/d 64328. Slokas ielā 52, telefona Nr. 42-71 un 43-01.

64328. karaspēka daļas priekšnieks
administratīvā dienesta apakšpulkvedis
N. Jeņisovs

LVA, 270. f., 1.s. apr., 457. l., 203. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

Atzīmes dokumentā:

6.10.1949. g. paziņots pa telefonu, lai griežas Rīgas pilsētas izpildu komitejā.

Paraksts — nesalasāms

66. Izvilkums no LKP CK pirmā sekretāra J. Kalnbērziņa runas «Par lieliem trūkumiem politiskajā darbā, saimnieciskās un kulturālās celtniecības vadīšanā mūsu republikā» Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās komitejas 1953. gada 22.-23. jūnija plēnumā

1953. gada 22. jūnijā

Par lieliem trūkumiem politiskajā darbā, saimnieciskās un kulturālās celtniecības vadīšanā mūsu republikā

[..]

Latvijas Komunistiskās partijas CK un Ministru Padome nopietni pārkāpj padomju nacionālās politikas principus kadru audzināšanā un izvirzīšanā un pavisam maz izvirza latviešus vadošā darbā partijās, padomju un saimnieciskajos orgānos.

Daudzi partijas, padomju un saimnieciskie vadītāji, slēpdamies aiz viltus modrības, bieži vien izturējās nepareizi pret visiem vietējiem kadriem bez izņēmuma, atrunājoties ar to, ka šiem kadriem trūkstot pieredzes, un vadošā darbā izvirzīja galvenokārt kadrus ne no vietējiem cilvēkiem.

Latvijas Komunistiskās partijas Centrālā komiteja un Ministru Padome samierinājās ar tādu stāvokli. Tā bija rupja kļūda, kādēļ radies tāds stāvoklis, ka pēc Latvijas atbrīvošanas no vācu okupācijas gan jau pagājuši daudzi gadi, tomēr partijas organizācija nav spējusi nodrošināt republikāniskos un vietējos orgānus ar latviešu tautības kadriem.

Daudzos partijas, padomju, saimnieciskajos un citos orgānos strādā lielāko tiesu tādi kadri, kas neprot latviešu valodu un nepazīst ne vietējos apstākļus, ne šejienes iedzīvotāju tradīcijas, sadzīvi, kultūru.[..]

[..]

Sevišķi neapmierinošs ir saimniecisko kadru sastāvs. Mēs ļoti maz interesējamies par šo kadru nacionālo sastāvu, kaut gan rūpnīcu direktoru un galveno inženieru vidū latviešu ir ne vairāk par 22,5 %, padomju saimniecību direktoru vidū — 12 %, viņu vietnieku — 9 %, MTS direktoru vidū — 45 % un MTS politdaļu priekšnieku vidū — 369 %.

[..]

Sevišķi liela nozīme ir to organizāciju darbinieku nacionālajam sastāvam, kas diendienā saskaras ar vietējiem iedzīvotājiem, veic lauksaimniecības produktu sagādi, pārzina nodokļu savākšanu un

tirdzniecību. No 56 Lauksaimniecības un sagādes ministrijas pilnvarotiem latviešu ir tikai 21 cilvēks, no 72 pilsētu un rajonu finanšu nodaļu vadītājiem 32, no 306 nodokļu inspektoriem — 235, no 58 rajonu patērētāju savienību priekšsēdētājiem latviešu ir 105 cilvēki. [..]

LVA, PA - 101. f., 16. apr., 9. l., 45., 56.-57., 59., 61. lp. Oriģināls.

67. Izvilkums no LKP CK sekretāra J. Kalnbērziņa un Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētāja V. Lāča lūguma PSKP CK pirmajam sekretāram Ņ. Hruščovam un PSRS Ministru Padomes priekšsēdētājam N. Bulgaņinam par migrācijas ierobežošanu un darbaspēka sadali

Slepeni

Rīga

Nr. 5/96

1957. gada 11. janvārī

Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas pirmajam sekretāram biedram Ņ. S. Hruščovam
PSR Savienības Ministru Padomes priekšsēdētājam biedram
N. A. Bulgaņinam

Latvijas PSR pēdējā laikā ir nobrieduši un prasa risinājumu vairāki jautājumi, kuriem ir svarīga politiska un saimnieciska nozīme:

1. Republikā ir nopietni trūkumi jauno speciālistu sagatavošanā un sadalē, īpaši no pamatiedzīvotāju jaunatnes vidus. Salīdzinot ar 1940. gadu, rūpnieciskās ražošanas apjoms

Latvijas PSR ir palielinājies sešas reizes un tautas saimniecība asi izjūt kvalificētu inženieru tehnisko speciālistu trūkumu, galvenokārt mašīnbūvē, aparātu būvē, radiotehnikā, celtniecībā, autotransportā.

Patlaban tautas saimniecībā pietrūkst vairāk nekā 3000 speciālistu. Rūpniecībā, celtniecībā, transportā un citās nozarēs 55-70 procentus inženiertehnisko amatu aizņem praktiķi, kuriem nav atbilstošas izglītības. Nenormāli ir tas, ka lielais vairums uzņēmumu vadītāju un inženieru nepārvalda latviešu valodu.

Tā, piemēram, Rīgas vagonbūves rūpnīcā no 101 inženiera tikai ir 11 latvieši, Rīgas elektromašīnu rūpnīcā no 123 inženieriem 15 ir latvieši, Rīgas uzņēmumu vadītāju vidū, kuri atrodas Rīgas pilsētas partijas komitejas nomenklatūrā, no 291 cilvēka latviešu ir tikai 73, no 212 galvenajiem inženieriem latviešu ir 39, celtniecībā no 43 celtniecības organizāciju galvenajiem inženieriem latviešu ir 6 cilvēki.

Apmēram tāds pats stāvoklis ir ar medicīnas, tirdzniecības un Iekšlietu ministrijas vadošo darbinieku nacionālo sastāvu.

Tajā pašā laikā ievērojam daļa republikā sagatavoto speciālistu, kuri zin valodu un vietējos apstākļus, pēc PSRS Augstākās izglītības ministrijas sadales tiek nosūtīti darbā uz citām republikām.

Tā, piemēram, no 1952. gada līdz 1956. gadam no Latvijas Valsts universitātes tehnisko fakultāšu beidzējiem vairāk nekā 38 procenti tika nosūtīti darbā uz citām savienotajām republikām.

Inženieru — tehnisko kadru sagatavošana notiek Latvijas Valsts universitātes Mehānikas un inženieru — celtniecības fakultātē, taču šo speciālistu ikgadējais izlaidums, pat ja šie kadri tiktu atstāti Latvijas PSR, nenodrošina republikas tautas saimniecības vajadzības. Lielas grūtības augstākajās un vidējās speciālajās mācību iestādēs rada arī mācību grāmatu trūkums latviešu valodā.

Lai radikāli uzlabotu nacionālo kadru sagatavošanu un Latvijas PSR tautas saimniecības nodrošināšanu ar kvalificētiem speciālistiem, Komunistiskās partijas Centrālā komiteja un Latvijas PSR Ministru Padome lūdz:

- piešķirt Latvijas PSR Ministru Padomei tiesības noteikt uzņemšanas kontingentu pa specialitātēm republikas augstākajā mācību iestādēs un to jauno speciālistu sadali, kuri ir beiguši augstākās mācību iestādes.
- dot norādījumu PSRS Valsts ekonomiskajai komisijai un PSRS Augstākās izglītības ministrijai nosūtīt darbā uz Latvijas PSR jaunus speciālistus — latviešus, kuri ir beiguši citu republiku augstākās mācību iestādes un kurus uz mācībām ir nosūtījuši Latvijas PSR Ministru Padome un visus jautājumus par audzēkņu uzņemšanu tehnikumos un jauno speciālistu sadali, kuri beiguši tehnikumus, izlemt pēc saskaņošanas ar republiku.
- iešķirt Latvijas Valsts universitātei tiesības sagatavot un izdot dzimtajā valodā mācību grāmatas augstākajām mācību iestādēm un tehnikumiem.
- dot norādījumu PSRS Veselības aizsardzības ministrijai, PSRS Tirdzniecības ministrijai un PSRS Iekšlietu ministrijai speciālistu izraudzīšanā un izvietojšanā panākt ievērojamu nacionālo kad-

ru palielinājumu tām pakļautajās iestādēs un Latvijas PSR uzņēmumos.

[..]

Pēckara laikā Rīgas iedzīvotāju skaits ir palielinājies divas reizes, bet dzīvojamās platības pieaugums šajā pašā laikā sastādīja tikai 5 procentus.

Tikai 1955.-1956. gadā Rīgas pilsētā no citām pilsētām un laukiem ieradās 85 tūkstoši cilvēku. Tā rezultātā izveidojās milzīgas grūtības iedzīvotāju nodrošināšanā ar dzīvojamo platību un citiem komunālo un sadzīves pakalpojumu veidiem. Patlaban dzīvojamās platības nodrošināšanas uzskaitē sastāv 16 tūkstoši ģimeņu.

Ņemot vērā to, ka pirmām kārtām ar dzīvojamo platību ir jānodrošina no Padomju armijas demobilizējamie, no ārzemēm repatriētie, kuru skaits nepārtraukti pieaug, avārijas mājās dzīvojošie — pārējiem pilsoņiem, kuri ilgu laiku dzīvo pilsētā un stāv vietējo padomju izpildu komiteju rindās, perspektīvu tuvākajos gados saņemt dzīvojamo platību vispār nav. Pieaug to personu skaits, kuri nav aizņemti sabiedriski derīgā darbā, jo nav iespējams viņus nodarbināt.

Līdzīgs stāvoklis ir izveidojies arī republikas pakļautības pilsētās - Liepājā, Daugavpilī, Jelgavā, Ventspilī.

Ņemot vērā nosauktajās pilsētās un sevišķi Rīgā izveidojušos stāvokli, Latvijas KP CK un Latvijas PSR Ministru Padome lūdz Jūs izskatīt un pieņemt lēmumu par iedzīvotāju pieplūduma ierobežošanu Rīgā, Liepājā, Daugavpilī, Jelgavā, Ventspilī. Noteikt, kā pagaidu pasākumu — aizliegumu pierakstīt minētajās pilsētās tās personas, kuras ieradušās no citām pilsētām un laukiem, izņemot gados vecos un slimos vecākus, kuri ieradušies pie bērniem, nepilngadīgos bērnus pie vecākiem, vienu laulāto pie otra, tajā gadījumā, ja ieradušies pierakstās pie personām, kuras ir dzīvokļa pamatirnieki, kā arī vidējo, augstāko un vidējo speciālo mācību iestāžu audzēkņus, ja ir noteiktā dzīvojamās platības sanitārā norma.

Dot norādījumu Aizsardzības ministrijai nesūtīt uz Rīgu tos no Padomju armijas demobilizējamos virsniekus, kuri līdz iesaukšanai armijā nav dzīvojuši Rīgas pilsētā.

Attiecināt uz Rīgas pilsētu, Rīgas lauku rajonu un Jelgavas, Ogres un Siguldas pilsētām, kas minētas Nolikuma par pasēm 4. pantā. Nepieciešamību šajās pilsētās un Rīgas rajonā noteikt īpašu pasu režīmu rada tas, ka vairums to personu, kurām pierakstīšanās tiek atteikta Rīgas pilsētā, sameklē dzīvojamo platību un noformē pierakstīšanos Rīgas tuvumā. Pēdējo triju gadu laikā, piemēram, ti-

kai Rīgas rajona teritorijā ir pierakstītas personas, kuras agrāk sodītas par smagiem kriminālnoziegiem un kurām ir pasu ierobežojumi — 3182 cilvēki.

Lai nostiprinātu pasu režīmu, attiecināt KPFSR Kriminālkodeksa 192.^a panta otro daļu uz tām personām, kuras ir pieļāvušas pasu režīma atkārtotus pārkāpumus, neatkarīgi no pasu esamības.

Latvijas KP Centrālā komiteja un Latvijas PSR Ministru Padome lūdz augstāk minētos jautājumus izskatīt un izlemt pozitīvi.

Latvijas Komunistiskās partijas CK sekretārs
J. Kalnbērziņš

Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētājs
(V. Lācis)

LVA, 270. f., 1.s. apr., 1132. l., 15.-20. lp. Paliku dokuments. Tulkojums no krievu valodas.

68. Izvilkums no Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās komitejas pirmā sekretāra J. Kalnbērziņa runas Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās komitejas 1959. gada 7.- 8. jūlija VII slēgtajā plēnumā

Slepeni

1959. gada 7. jūlijā

Latvijas KP Centrālās komitejas VII slēgtā plēnuma stenogramma
1959. gada 7.- 8. jūlijā

[..]

Mūsu zemē nevar būt tāda stāvokļa, ka nacionālajā republikā dzīvos tikai kāda viena tautība. Ar to mums jārēķinās un jāstrādā ar cilvēkiem tā, lai visi mūs labi saprastu. [..]

Daži vadošie darbinieki uzskata, ka republikā visai nelabvēlīgs esot nacionālo kadru jautājums, ka galvenos vadošos amatus ieņemot no citurienes atbraukušie biedri. Nevajag daudz pūļu, lai to atspēkotu.

Lūk, skaitļi, kas liecina par vadošo darbinieku nacionālo sastāvu.

No partijas pilsētu un rajonu komiteju pirmo sekretāru kopskaita latviešu ir 64,5 %, krievu — 32 % un citu tautību pārstāvju — 3,5 %.

No partijas pilsētu un rajonu komiteju otrajiem sekretāriem latviešu ir 67,8 % un no pilsētu un rajonu izpildu komiteju priekšsēdētājiem — 76,8 procenti. Ministru un ministru vietnieku vidū latviešu ir 74,3 %, tautas saimniecības padomes pārvalžu priekšnieku un to vietnieku vidū latviešu ir 62 %, krievu — 30 % un citu — 6 procenti. Turklāt jāievēro, ka nacionālo kadru īpatsvars republikā gandrīz visās tautas saimniecības un kultūras nozarēs ar katru gadu palielinās.

Lai varētu pareizi spriest par mūsu kadru nacionālo sastāvu, jārēķinās ar visas republikas un atsevišķi tās rajonu daudz nacionālo kadru dažās tautas saimniecības nozarēs, piemēram, rūpniecības uzņēmumu direktoru vidū un administratīvajos orgānos, jo sevišķi milicijā. Bet kas gan te vainīgs? Vainīgi esam paši, ka esam pieļāvuši tādu stāvokli.[..]

[..]

Nopietnas kļūdas tika pieļautas, ierobežojot pierakstīšanos Rīgā. Latvijas PSR Ministru Padome un Rīgas pilsētas izpildu komiteja ar CK ziņu, atsaucoties uz nepieciešamību stingri ievērot pasu režīmu Rīgā, visādi kavēja pierakstīties cilvēkiem, jo sevišķi nelatviešiem.[..] Visādi šķēršļi tika radīti karavīru ģimeņu locekļi, kā arī uz Rīgu darbā nosūtīto speciālistu pierakstīšanā. Šķiet, pierakstīšana būtu tīri tehnisks jautājums, taču nepareizas īstenošanas rezultātā tā mums izvērtusies par tīri politisku jautājumu un ieguvusi nacionālistisku nokrāsu.

Pašlaik, pēc nepilnīgiem datiem, Rīgā bez pierakstīšanās dzīvo vairāk nekā 20000 cilvēku. Milicijas darbinieki uzliek naudas sodus un pastāvīgi izsaka brīdinājumus, ka nepierakstītām personām Rīga jāatstāj. Tas bija radis atspoguļojumu laikrakstā «Padomju Jaunatne», kas rakstā «Tā Rīga pildās» izsaka sašutumu par to, ka montieris Troņņikovs atvedis uz Rīgu savu sievu. Rakstā pausta vēlēšanās piedzīvot brīnišķīgo dienu, kad Rīgā nepierakstītās personas atstās šo pilsētu un atgriezīsies tur, kur tās agrāk dzīvojušas.

Šāds «ierobežojums» attiecībā uz pierakstīšanos Rīgā būtībā apturējis cilvēku iebraukšanu Latvijā no citiem novadiem un apgabaliem, tas ir, novedis pie nacionālas savrupības.

Bija mēģinājumi novirzīt partijas organizācijas no pareizā ļeņinskā ceļa un iedibināt mūsu zemē nacionālu norobežotību un noslēgtību. Piemēram, CK biroja loceklis b. Berklavs, kad CK biroja un Ministru Padomes apvienotajā sēdē pagājušā gada oktobrī tika apspriests setiņgadu plāns, atklāti vērsās pret partijas ģenerāllīniju uz smagās rūpniecības attīstīšanu un neatlaidīgi pieprasīja nepaplašināt vagonu rūpnīcu un dīzeļu rūpnīcu un nepalielināt produkcijas izlaidi tajās. Ar ko viņš šos iebildumus motivēja? Galvenais

pierādījums viņam bija tas, ka pēdējos gados republikas iedzīvotāju skaits ar strādnieku iebraukšanu no citurienes palielinājies par 450000 un ka rūpniecība un paplašināšana prasis tālāku darbaspēka iebraukšanu. Nelatviešu tautības iedzīvotāju aicināšanu uz Latviju, pēc viņa domām, nevajadzētu praktizēt tāpēc, ka metālu, kā zināms, mūsu republikā iaved. Dīzeļu izlaidi nevajag paplašināt tāpēc, ka kara gadījumā Rīga cietīšot vispirms.[..] Vienlaikus b. Berklavs izteicās par nepieciešamību vispusīgi attīstīt vieglo un pārtikas rūpniecību, kuras produkcija jāpatērē tepat uz vietas.[..]

Berklava priekšlikumi būtībā nenozīmēja neko citu kā sliekšmi uz autarkiju — nacionālu norobežotību, noslēgtību, kas ļoti kaitē valsts kopīgajām interesēm, latviešu tautai, Latvijas ekonomiskajiem saka-riem ar citām mūsu zemes republikām un ražotājspēku attīstībai mūsu republikā.

Dažādus argumentus par to, ka nav lietderīgi attīstīt zināmas rūpniecības nozares, izvirzīja arī daži citi darbinieki. Visaktuālāk — nacionālistiskā garā — šajā jautājumā izteicās b. Reimanis — laikraksta «Padomju Jaunatne» literārais līdzstrādnieks. Vēstulē, ko viņš nosūtīja laikrakstam «Pravda», bija teikts: «Izbrīnu rada daži Latvijas industrijas aprēķini. Pie mums dibina vairākus lielus uzņēmumus, kuriem itin visu atved Krievijas — iekārtas, speciālistus, strādniekus un izejvielas. Produkciju aizved atpakaļ uz Krieviju. Jājautā, kāda jēga ir dibināt nacionālās republikas teritorijā tādas rūpnīcas, ja nu vienīgi palielināt krievu iedzīvotāju skaitu, lai tie būtu vairākumā, un tad kādā jaukā dienā, balstoties uz šo vairākumu, paziņot par nacionālās savienotās republikas likvidēšanu.»

Tie ir politiski kaitīgi, buržuāziski nacionālistiski uzskati.[..]

Mums Latvijā vajadzīga attīstīta lielrūpniecība. To var panākt, nodibinot ciešus savstarpējus sakarus ar citām brālīgajām republikām, no kurām mēs saņemam nepieciešamās iekārtas, izejvielas, mašīnas un degvielu dažādiem transporta līdzekļiem, kas mums ir. Bet produkcija, ko ražo mūsu uzņēmumos, tiek sadalīta un ir jāsadala, ievērojot mūsu zemes ekonomikas kopīgās intereses, pretēji dažiem biedriem, kas vēlas nacionālu savrupību un noslēgtību.

Šie biedri aizmirsuši, ka mēs esam Padomju Sociālistiska republika, bet nevis atsevišķa buržuāziska valsts. Mēs dzīvojam brālīgā Padomju Savienības tautu saimē ar visai valstij kopīgu plānu, kopīgām interesēm, kopīgiem mērķiem — uzcelt komunismu.

[..]

69. Izvilkums no Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētāja vietnieka E. Berklava runas Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās komitejas 1959. gada 7.- 8. jūlijā VII slēgtajā plēnumā

1959. gada 7. jūlijā

[..]

Mani apsūdz, ka es, ar nolūku diskriminēt, nostādīt neizdevīgā stāvoklī iedzīvotāju nelatviešu daļu, esot izdomājis un prasījis ierobežot pilsoņu pierakstīšanu Rīgā.

Pirmkārt, ne jau es esmu izdomājis. Šādi ierobežojumi ir noteikti Maskavā, Ļeņingradā, Kijevā un vairākās citās pilsētās daudz agrāk, nekā tas tika izdarīts Rīgā, bet tagad šādi ierobežojumi ir ieviesti visās vai gandrīz visās mūsu zemes lielajās pilsētās. Ja nedrīkst ierobežot pierakstīšanos, tad acīmredzot, šāda ierobežošana jāaizliedz visiem.

Otrkārt, mēs saņēmām rakstisku lēmumu no PSRS Ministru Padomes, kurš deva mums tiesības noteikt šo ierobežošānu.

Un, treškārt, paraudzīsimies, vai tiešām tā ir, ka mēs pēdējos gados neesot pierakstījuši nevienu, kas ieradies no citurienes, un kas ir tie, kurus mēs esam pierakstījuši. Aplūkosim oficiālos faktus, kas attiecas uz pēdējos gados Rīgā pierakstītajiem. Visos pēckara gados Rīgā ieradušies gandrīz 700000 cilvēku un pilsētas iedzīvotāju skaita mahāniskais pieaugums šajos gados sasniedz 310600 cilvēku. 1958. gadā vien mēs esam pierakstījuši Rīgā 28000 cilvēku, no kuriem 10500 ir latvieši un 17500 — pārējie. Šā gada 5 mēnešos Rīgā pierakstīti gandrīz 8500 cilvēku, kuru vidū latvieši ir nepilni 3000. Pagājušā gada 5 mēnešos Rīgā komunālajos un privātā īpašumā esošajos dzīvokļos vien tika pierakstīti 514 karavīri, bet 1959. gada 5 mēnešos pierakstīti par 140 cilvēkiem vairāk. Sakiet, lūdzami, kā gan pēc tam var apgalvot, ka Berklavs izdomājis pierakstīšanās ierobežošānu, lai kaitētu pilsoņu nelatviešu daļas interesēm.

Lūdzu padomāt par to, kāds šodien būtu stāvoklis mūsu Rīgas komunālo un sadzīves pakalpojumu dienestā, ja mēs būtu pierakstījuši Rīgā visus 200000 pilsoņus, kuri 1959. un 1958. gadā lūdza pierakstu milicijas orgānos.[..]

Tika sacīts, ka iedzīvotāju nelatviešu daļas diskriminācija notikusi arī dzīvojamās platības sadalē un orderu izsniegšanā. Fakti drīzāk liecina par pretējo. Lūk, oficiālie dati.

1958. gadā un šā gada piecos mēnešos dzīvojamo platību Rīgā saņēma 3355 ģimenes, to skaitā 1089 latviešu ģimenes, tas ir, mazāk

par vienu trešdaļu. Tāda ir patiesība. Kas pateiks, kā nosaukt atsevišķu personu centienus par katru cenu sagrozīt patieso ainu, pierādīt, ka tiekot darīts pāri krieviem vai citiem nelatviešu tautības cilvēkiem.

[..]

No 552 Tautas saimniecības padomes uzņēmumu direktoriem latvieši ir tikai 202, bet par galvenajiem inženieriem šajos uzņēmumos strādā tikai 160 latviešu, tas ir, nedaudz vairāk kā viena ceturtdaļa.

No 36 Autotransporta ministrijas autosaimniecības priekšniekiem latvieši ir 11, no 43 Komunālās saimniecības ministrijas remonta kantoru priekšniekiem latvieši ir 18. No 46 celtniecības pārvalžu un trestu priekšniekiem un galvenajiem inženieriem latviešu ir 19, no 16 uzņēmumu direktoriem un galvenajiem inženieriem latviešu ir 2.

No 44 republikas ārstniecības iestāžu galvenajiem ārstiem latviešu ir 18, bet Rīgā starp 53 ārstniecības iestāžu galvenajiem ārstiem 19 ir latvieši.

Tirdzniecības ministrijā visā republikā strādā 20057 cilvēki, latvieši no viņiem ir 11186; no ēdnīcu vadītājiem tikai 29,6 % ir latvieši.

Iekšlietu ministrijas sistēmā Rīgā strādā 1334 darbinieki, no tiem ir tikai 361 latvietis.

Kā redzat, b. Kalnbērziņ, partijas rajonu komiteju pirmo un otro sekretāru sastāvs raksturo ne gluži visu.[..]

LVA, PA - 101. f., 22. apr., 15. l., 32.-34. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

70. Izvilkums no Latvijas PSR Valsts plāna komisijas priekšsēdētāja A. Čuliša runas Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās komitejas 1959. gada 7.- 8. jūlija VII slēgtajā plēnumā

1959. gada 7. jūlijā

[..]

Kaut gan b. Berklavs to noliedz, tas ir fakts, ka viņš vērsās pret rūpniecības attīstības tempiem un vispirmām kārtām pret mašīnbūves attīstības tempiem.[..] Un tas viss tika motivēts it kā ar darbaspēka trūkumu. Īstenībā b. Berklavs konsekventi ieturēja līniju, pret to, ka republikā (ne tikai Rīgā, bet arī citās pilsētās)

jebkādā veidā iebrauktu pilsoņi no pārējām republikām. Atkārtoju ne tikai Rīgā un citās republikas pilsētās, bet pat kolhozos, kur jautājums par dzīvojamo platību tādiem atbraucējiem nepastāvēja. Jāsaka, runāšana par dzīvokļiem, kuru trūkuma dēļ nevarot attīstīt rūpniecību, ir pa lielākai daļai izdomāta, jo dzīvokļu celtniecības attīstības plānā paredzēts ne tikai pašreizējais iedzīvotāju skaits, bet arī pilsētu un tāpat sovhozu un rajonu centru iedzīvotāju skaita pieaugums par apmēram 128000 cilvēkiem.[..] Turklāt dzīvojamās platības uz vienu cilvēku palielināsies.[..]

[..] man jāpasaka tas, ko b. Berklavs runāja pagājušā gada 18. oktobrī CK biroja un Ministru Padomes apvienotajā sēdē. Viņš sacīja: «[..] nevaru piekrist zināmai plāna vispārējai orientācijai, tā virzienam. Es uzskatu, ka par vienu no izejas pozīcijām [..] jāklūst tādām stāvoklim, ka iedzīvotāju skaitu Rīgā nedrīkst uz mehāniskā pieauguma rēķina palielināt ne par vienu cilvēku [..]. Tāpēc plānā jāizdara korektīvas [..], bet, ja būs iebildumi, es palūgšu personālu nobalsošanu.»

Bet mašīnbūve, biedri, tās taču ir Vissavienības intereses. Vagonus taču ražojam visai Padomju Savienībai, jo sevišķi elektrizētos motorvagonus, ko izlaiž mūsu rūpnīca. Ja Rīgā nedrīkst pieļaut iedzīvotāju skaita palielināšanos ne par vienu cilvēku, tad, protams, nedrīkst Rīgā palielināt vagonu ražošanu ne par vienu vagonu. Vai ne tā? Tā. Tālāk viņš saka: «Es nevaru piekrist tik lielām strukturālajām pārmaiņām. [..] Es uzskatu, ka šādi tempi mums nav pa spēkam un diez vai tas ir pareizi.[..] Ko nozīmē mašīnbūve? Metāla ievēšana. Un tālāk: dīzeļu dēļ, ja gadīsies nelaime, Rīga, droši vien, cietīs pirmā. Vai šeit turpmāk vajadzīga dīzeļu būve? Neredzu, ka tas būtu lietderīgi.»

Tas spilgti raksturo Ministru Padomes priekšsēdētāja vietnieku un CK biroja locekli, kas nevis mobilizē organizāciju un cilvēkus godpilnam darbam, bet ieteic tai slēpties krūmos.

[..]

Tajā pašā apvienotajā sēdē b. Berklavs, lai nodrošinātu savu līniju, steidzīgi iesniedza priekšlikumu paplašināt Valsts plāna komisijas sastāvu. Līdz ar agrāk iecelto B. Mūkinu* tās sastāvā iekļāva tagad par Ekonomikas institūta direktoru strādājošo b. Dzērvi **un Latvijas Republikāniskās arodbiedrību padomes priekšsēdētāju b. Pinksi.*** Kā izrādījās, šie biedri tur nebija iekļauti velti. Tie atspoguļoja biedru Krūmiņa **** un Berklava uzskatus, un viņi uz tiem pēc tam balstījās, kaut gan veselā virknē pozīciju minētie biedri pieļāva kļūdas ar šauri lokālu un nacionālistisku ievirzi.

Tie, biedru Berklava un Krūmiņa atbalstītāji, ievirzīja pastāvīgas prasības nepieļaut strādnieku ievēšanu no citurienes. Jāsaka, ka aprēķini jau toreiz parādīja, ka organizēta ievēšana nemaz nav vajadzīga, ka republika iztikas ar savu darbaspēku, taču pārsteidz tā paaugstinātā piesardzība pret ievēšanu, kas bija vērojama visu laiku. Pats vārds «atbraucējs» kaitināja šos biedrus. Lai samazinātu strādnieku skaitu rūpniecībā, šie biedri — Dzērve, Pinksis un Mūkins — ierosināja paaugstināt darba ražīgumu. Darba ražīguma paaugstināšanas rezerve plānā katrā ziņā ir, to nekad neviens nav apstrīdējis. Šī rezerve tiks mobilizēta vēl lielākā apjomā, nekā saka autori. Taču autori ierosināja šo darba ražīguma rezervi izmantot nevis rūpnieciskās ražošanas apjoma palielināšanai un tempu paātrināšanai, kā to prasa partija, t.i. nevis laika iegūšanai sacensībā ar kapitālismu un papildu materiālo vērtību radīšanai, bet lai samazinātu vajadzību, pēc strādniekiem un kalpotājiem, samazinātu to skaitu. Acīmredzot, tas bija saistīts ar bailēm, kaut tikai nevajadzētu ievest strādniekus.[..]

Paskatieties, kas iznāk. Rīgā nevienu neielaiž. Pavasarī rajonu izpildu komiteju priekšsēdētāju vietnieku apspriedē b. Berklavs paziņoja, ka jāslēdz vārti atbraucējiem republikas pakļautības pilsētās. Tātad, uz Rīgu, galvaspilsētu, nedrīkst. Uz svarīgākajām republikas pilsētām nedrīkst, bet nesēn CK birojs pieņēma lēmumu [..], kurā rajonu komitejām uzlikts par pienākumu kopā ar milicijas orgāniem pārbaudīt, vai rajonos nav personu, kas dzīvo un pierakstītas, pārkāpjot pasu režīma prasības, un veikt pasākumus, lai tās atgrieztos agrākajā dzīvesvietā. Iznāk, ka tagad partijas rajonu komitejām kopā ar miliciju jāpārbauda visā republikā (runa ir par kolhoziem), vai atbraucēji pareizi pierakstīti, ja nepareizi — sūtīt atpakaļ. Nu, bet ja nebrauks, ko tad? Tātad piespiedu izsūtīšana no republikas? Jāsaka, prāva daļa jau uzņemta kolhozos, ir kolhoznieki, viņi uzņemti saskaņā ar statūtiem un strādā par kolhozniekiem, daļa no viņiem jau uzcēlušī kolhozā savas mājas, iedzīvojušies un labi strādā. Bet tagad viņi jāpārbauda un saskaņā ar šo lēmumu jāizliek. Manuprāt, CK birojs, pieņemdam šo lēmumu, darīja to nepārdomāti. Kam tas vajadzīgs? Iznāk kaut kas līdzīgs ģenerālpārbaudei, vai iedzīvotāji, kurus nepieskaita pie vietējiem, republikas teritorijā dzīvo likumīgi. Iznāk, atlicis vairs tikai viens solis: pasludināt iebraukšanu ar vīzām un slēgt robežu. Manuprāt, te ir stipri pārsālīts, un tas jāizlabo.

Nākamais biedrs, ko es pieminēju, ir biedrs Dzērve. Viņu jāpārlabo. Pēdējā Valsts plāna komisijas sēdē viņš iesniedza šādu priekšlikumu: plānot atsevišķi uzņēmumus, kuru produkcija paliek republikā un šādus uzņēmumus paplašināt, un atsevišķi plānot

uzņēmumus, kuru produkciju aizved aiz republikas robežām, un tur ražošanu ierobežot. Tas, protams, nav pareizi, tas kaitē Vissavienības interesēm.[..]

LVA, PA — 101. f., 22. apr., 15. l., 77.- 80. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

* Edgars Mūkins — 1958.-1959. g. LPSR Ministru Padomes Valsts plāna komisijas priekšsēdētāja vietnieks.

** Pauls Dzērve — 1953.-1959. g. LPSR ZA Ekonomikas institūta direktora vietnieks, vēlāk direktors.

***Indriķis Pīnkis — Latvijas Republikāniskās arod biedrību padomes priekšsēdētājs.

****Vilis Krūmiņš — 1958.-1960. g. LKP CK otrais sekretārs.

71. Izvilkums no Latvijas PSR Ministru Padomes Valsts drošības komitejas priekšsēdētāja J. Vēvera runas Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās komitejas 1959. gada 7. — 8. jūlija VII slēgtajā plēnumā

1959. gada 8. jūlijā

[..]

Pretestība republikas industrializācijai ir tas pats, par ko latviešu nacionālisti 1958. gadā sacēla lielu jandāliņu sakarā ar Pļaviņu HES celtniecības projektu.

Kā zināms, pērnvasar sabiedrisko darbinieku, latviešu inteliģences pārstāvju vārdā sākās plaša kampaņa pret šī HES celtniecību. Pret HES būvi tika izvirzīts tāds arguments, ka tiks appludināts Kokneses rajons un tam tuvējās vietas. Protestu autori paziņoja, ka neviens latvietis nevar iedomāties savu eksistenci bez šīm vietām. Tā ir jautājuma nostādnes oficiālā, ārējā puse.

Aiz šīs ārējās puses protestu autori perināja citu domu, savu īsto domu par to, ka līdz ar Pļaviņu HES uzcelšanu, dabiski palielināsies vajadzība pēc darbaspēka. Lai segtu šīs vajadzības, nāksies ievest darbaspēku no PSRS, kas nozīmē Latvijas rusifikāciju. Lūk, tieši tāpēc tā saucamie latviešu sabiedrības pārstāvji sacēlās pret Pļaviņu HES celtniecību. Šie pārstāvji mēģināja iesaistīt šajā lietā plašus Rīgas strādnieku un studentu slāņus. Uzņēmumos, universitātē un citās augstākajās mācību iestādēs sākās parakstu vākšana kolektīviem protesta paziņojumiem, pret Pļaviņu HES celtniecību. Šos kolektīvos protestus, kas musināja sabiedrību pret industrializāciju, nācās pārtraukt ar mūsu operatīvu iejaukšanos.

[..]

LVA, PA — 101. f., 22. apr., 15. l., 128. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

72. Izvilkums no Latvijas PSR Valsts plāna komisijas paskaidrojuma raksta PSRS Valsts ekonomikas padomei par Latvijas PSR darba resursu bilanci ģenerālās perspektīvas laikā (1960 — 1980)

Slepeni
Eks.10.

1960. gada 11. decembrī

Latvijas PSR Valsts plāna paskaidrojuma raksts par Latvijas PSR darba resursu bilanci ģenerālās perspektīvas laikā (1960 — 1980)

Darba resursu bilances aprēķinā ir paredzēta iedzīvotāju skaita palielināšanās, ņemot vērā mehānisko kustību, no 2110,2 tūkstošiem cilvēku 1960. gadā līdz 2360,0 tūkstošiem 1980. gadā, t.i. ar pieaugumu par 11,7 %, tajā skaitā iedzīvotāji darbaspējīgā vecumā par 4,8 procentiem.

[..]

Plānotajā periodā rūpniecībā skaits palielinās no 286,7 tūkstošiem cilvēku līdz 395,8 tūkstošiem cilvēku — par 33,1 procentiem, celtniecībā no 75,7 tūkstošiem cilvēku līdz 101,6 tūkstošiem cilvēku — 34,2 %, transportā un sakaros (ieskaitot transportu un sakarus, kas apkalpo neražojošās nozares un iedzīvotājus) no 87,6 tūkstošiem cilvēku līdz 153,0 tūkstošiem cilvēku — par 75,0 procentiem, tirdzniecībā un sabiedriskajā ēdināšanā no 61,5 tūkstošiem cilvēku līdz 110,7 tūkstošiem cilvēku — par 80,0 procentiem, izglītības un kultūras iestādēs no 61,7 tūkstošiem cilvēku līdz 106,2 tūkstošiem cilvēku — 1,7 reizes, zinātnē un zinātnes apkalpošanā no 9,5 tūkstošiem cilvēku līdz 22,9 tūkstošiem cilvēku — 2,4 reizes, veselības aizsardzības, sociālajā nodrošināšanā no 46,6 tūkstošiem cilvēku līdz 105,0 tūkstošiem cilvēku — 2,3 reizes, dzīvokļu — komunālajā saimniecībā no 33,0 tūkstošiem cilvēku līdz 57,0 tūkstošiem cilvēku — 1,7 reizes. Lauksaimniecībā nodarbināto skaits samazinās no 395,3 tūkstošiem cilvēku 1960. gadā līdz 266,0 tūkstošiem cilvēku 1980. gadā — par 32,7 procentiem.

[..]

Latvijas PSR 20 gados paredzēts mehāniskais pieaugums uz citu republiku rēķina par 100,0 tūkstošiem cilvēku.[..]

Latvijas PSR Valsts plāna komisijas priekšsēdētājs A. Vīndedzs
Latvijas PSR Valsts plāna komisijas Darba un darba algas daļas
priekšnieks N. Šulcs

73. Izvilkums no Latvijas PSR Ministru Padomes lūguma PSRS Ministru Padomei par rūpniecībā strādājošo limita palielināšanu

Nr. 09-36

1961. gada 20. janvārī

Latvijas PSR Ministru Padome

PSRS Ministru Padomes priekšsēdētāja vietniekam biedram
V. Novikovam

Latvijas PSR Ministru Padome lūdz palielināt republikas rūpniecībā strādājošo limitu pēc 1961. gada plāna par 2900 cilvēkiem ar darba algas fondu 3,0 miljoniem rubļu.

Šis lūgums ir pamatots ar šādiem apstākļiem:

1. Pēc 1961. gada plāna saskaņošanas ar PSRS Valsts plāna komiteju Savienības valdība ir pieņēmusi vairākus lēmumus, kuri republikai uzliek pienākumu organizēt speciālus konstruktoru birojus un eksperimentālās bāzes.
2. 1960. gadā faktiskais republikas rūpniecībā strādājošo skaits izrādījās par 1 tūkstoti cilvēku augstāks par gaidāmajiem rezultātiem, kādi bija pieņemti, nosakot 1961. gada plānu.

[..]

Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētājs
(J. Peive)

LVA, 270. f., 3. pr., 1004. l., 345. lp. Apstiprināta kopija. Tulkojums no krievu valodas.

Atzīmes dokumentā:

PSRS Valsts plāna komitejai izskatīšanai.

A. Kosigins. 1961. g. 30.01.

74. Latvijas PSR Valsts plāna komisijas informācija Latvijas PSR Centrālās statistikas pārvaldei par plānoto iedzīvotāju mehāniskā pieauguma apjomu no 1961. līdz 1965. gadam

Nr. 1/32-3

1961. gada 5. aprīlī

Latvijas PSR Ministru Padomes Valsts plāna komisija
Latvijas PSR Centrālās statistikas pārvaldes priekšniekam biedram
E. Āboliņam

Atbildot uz Jūsu Nr. 14-9-4/28 1961. g. 25 III

Latvijas PSR Valsts plāna komisija, izstrādājot Latvijas PSR tautas saimniecības attīstības ģenerālo perspektīvu no 1961. līdz 1980. gadam, iedzīvotāju mehānisko pieaugumu laika posmā no 1961. līdz 1965. gadam, ieplānoja šādos apmēros:

1961. gadā - 6,5 tūkstošus cilvēku

1962. gadā - 4,6 tūkstošus cilvēku

1963. gadā - 4,1 tūkstoši cilvēku

1964. gadā - 3,4 tūkstošus cilvēku

1965. gada - 4,6 tūkstošus cilvēku

Latvijas PSR Valsts plāna komisijas loceklis
V. Sitčihins

LVA, 277. f., 14. apr., 403. l., 31. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

75. Latvijas PSR Ministru Padomes Organizētās strādnieku pieņemšanas darbā un pārceļšanās Galvenās pārvaldes paziņojums Ogres rajona Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejai

Nr. 341

1961. gada 6. aprīlī

Ogres rajona izpildu komitejas priekšsēdētājam biedram A.
Sargunam

Paziņoju, ka pilsonēm Minadorai Žukovskai un Margaritai Sokolovai, kuras pārcēlušās no Sverdlovskas apgabala uz sovhozu «Oškalns», saskaņā ar Latvijas PSR Ministru Padomes 1959. gada 8. aprīļa lēmumu Nr. 8, nav tiesību saņemt pārceļšanās biļetes.

Latvijas PSR Ministru Padomes
Organizētās strādnieku pieņemšanas darbā un pārceļšanās
Galvenās pārvaldes priekšnieks
I. Ozoliņš

LVA, 1399. f., 3. apr., 140. l., 28. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

76. Latvijas PSR Ministru Padomes Organizētās strādnieku pieņemšanas darbā un pārceļšanās Galvenās pārvaldes pavēle par pārvaldes pilnvaroto sodīšanu par nolikuma par pārceļšanos pārkāpšanu

Nr. 58

1962. gada 11. jūnijā

Latvijas PSR Ministru Padomes Organizētās strādnieku pieņemšanas darbā un pārceļšanās Galvenā pārvaldes pavēle

Ir konstatēts, ka Rēzeknes rajona grupas pilnvarotais b. V. Dubrovskis, Daugavpils rajona pilnvarotais grupas — E. Lasmanis un Gulbenes rajona grupas pilnvarotais — J. Lamsteris, pārkāpj nolikumu par pārceļšanos, jo Latvijas PSR tiek veikta iekšrepubliķāniskā pārceļšana, patvaļīgi izbrauca uz Baltkrievijas PSR teritoriju, lai pieņemtu ģimenes darbam Latvijas PSR kolhozos.

Pilnvarotais V. Dubrovskis kopā ar Gulbenes rajona kolhoza «Druva» pārstāvi Baltkrievijā savervēja un nosūtīja uz šo kolhozu 19 ģimenes, bet pilnvarotie Lasmanis un Lamsteris izkāra paziņojumus Braslavas pilsētā.

Pavēlu:

1. Par organizētās strādnieku pieņemšanas darbā un pārceļšanas nolikuma pārkāpšanu pilnvarotajiem b.b. V. Dubrovskim, E. Lasmanim un J. Lamsterim aizrādīt un brīdināt, ka šādiem gadījumiem atkārtojoties, viņi tiks stingri sodīti.

Galvenās pārvaldes priekšnieks

I. Ozoliņš

LVA, 1399. f., 3. apr., 201. l., 69. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

77. Izvilkums no Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Ekonomikas institūta zinātniskā līdzstrādnieka B. Mežgaiļa paskaidrojuma raksta Latvijas PSR Valsts plānam par Latvijas PSR darba resursu bilanci

Slepeni
Eks Nr. 1

1963. gada 8. jūnijā

Paskaidrojuma raksts par Latvijas PSR darba resursu bilanci

[..]

[..] Visos pēckara gados Latvijas PSR bija stihisks iedzīvotāju mehāniskais pieaugums, kuru pēdējos 10 gados raksturo šādi dati:

Gadi	1953.	1954.	1955.	1956.	1957.	1958.	1959.	1960.	1961.	1962.
Mehāniskais pieaugums tūkst. cilvēku	29,8	24,1	21,3	39,1	19,0	4,5	11,6	18,4	15,3	16,5

Pēckara periodā iedzīvotāju mehānisko pieaugumu noteica vairāki faktori, tādi, kā iedzīvotāju skaita straujš samazinājums vācu fašistiskās okupācijas un karadarbības rezultātā, brīvo ražošanas

platību esamība un salīdzinoši daudz augstākais nodrošinājums ar dzīvojamo platību, kā arī augstie saimniecības attīstības tempi.[..]
[..]

Kopējā darbaspēka vajadzība Latvijas PSR tautas saimniecībā 20 gadu laikā pieaugs par 245 tūkstošiem cilvēku. Iekšējās rezerves dod iespēju palielināt darba resursus par 202 tūkstošiem cilvēku. Tātad, lai nodrošinātu ieplānoto ražošanas apjomu izpildi, ar noteikto darba ražīguma pieaugumu, ir nepieciešams zināms mehāniskais darba resursu pieaugums (43 tūkstoši), bet tātad arī iedzīvotāju mehāniskais pieaugums.

Pēc Latvijas PSR Centrālās statistikas pārvaldes aprēķiniem iedzīvotāju skaits, ņemot vērā tikai dabisko pieaugumu, 1980. gadā sasniegs 2242 tūkstošus cilvēku. Ņemot vērā augstāk norādīto darba resursu mehānisko pieaugumu, iedzīvotāju mehāniskais pieaugums 20 gados sastādīs 93 tūkstošus cilvēku. Kopējais iedzīvotāju skaits, tādā veidā, 1980. gadā var tikt noteikts 2335 tūkstošus cilvēku apmērā.[..]

Tēmas vadītājs
B. Mežgailis

LVA, 693. f., 1.s. apr., 486. l., 18.-20.,33. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

78. Izvilums no Latvijas PSR Valsts plāna komisijas paskaidrojuma raksta Latvijas PSR Ministru Padomei par Latvijas PSR darba resursu bilanci 1969. gadam

Slepeni
Eks. Nr. 3

1968. gada 23. jūlijā

Paskaidrojuma raksts par Latvijas PSR darba resursu bilanci 1969. gadam

[..]

1968. gada sākumā Latvijas PSR ir vienīgā Padomju Savienības republika, kurā iedzīvotāju skaits ir par 7,8 procentiem zemāks par tā līmeni 1913. gadā. Ja kopumā valstī visās savienotajās republikās 1913. gada iedzīvotāju skaita līmenis, tika sasniegts jau 1940. gadā, tad Latvijas PSR tas šajā laikā bija par 24,3 procentiem zemāks nekā 1913.

gadā. Pēc statistiķu un demogrāfu prognozēm Latvijas PSR 1913. gada iedzīvotāju skaita līmenis tiks sasniegts aptuveni 1980. gadā.

[..]

Republikas iedzīvotāju kopējā pieauguma īpatsvars ir ļoti augsts. Tā, piemēram, ja 50 — to gadu sākumā tas sastādīja apmēram vienu trešdaļu pieauguma, tad pēc 1960. gada tas bija augstāks par dabisko pieaugumu, bet laika posmā no 1965. līdz 1967. gadam tā īpatsvars sasniedza 62,3 procentus no kopējā pieauguma un Latvijas republika ir vienīgā savienotā republika, kurā iedzīvotāju mehāniskais pieaugums pārsniedz dabisko pieaugumu.

[..]

Saspringtās darba resursu bilances rezultātā šajā gadā ir ievērojams darbaspēka trūkums visās tautas saimniecības nozarēs. Tā, piemēram, š. g. 1. pusgadā celtniecībā trūkst 2,0 tūkstoši strādnieku, tirdzniecībā apmēram 1,0 tūkstotis cilvēku.

[..]

Sakarā ar to, ka iedzīvotāju atražošanas procesi republikā pēdējos gados veidojas nelabvēlīgi un dzimstības līmenis katru gadu samazinās, tas ir pats zemākais ne tikai savienoto republiku vidū, bet viens no viszemākajiem pasaulē un šis apstāklis nosaka zemu dabisko un augstu mehānisko pieaugumu un saspringtu darba resursu bilanci, aktuāli nepieciešama kļūva pētījumu veikšana par to, kā dzimstības līmeni ietekmē republikas iedzīvotāju sociāli ekonomiskie un sanitāri higiēniskie apstākļi.

[..]

Veiktā pētījuma dati parāda, ka viens no brīvprātīgas dzimstības ierobežošanas iemesliem ir sliktie sadzīves apstākļi, īpaši pamattiedzīvotājiem, kuri sakarā ar lielo mehānisko pieplūdumu republikā no citiem valsts rajoniem, pasliktinās no gada uz gadu. Vairāk nekā trešā daļa strādnieku un kalpotāju ģimeņu dzīvo kopējos dzīvokļos, bet tām ģimenēm, kuras dzīvo atsevišķos dzīvokļos, vidēji uz vienu istabu iznāk 2 cilvēki. Vienpadsmit procentiem strādnieku un kalpotāju ģimeņu uz vienu ģimenes locekli ir līdz 4 m² dzīvojamās platības, vissliktākos apstākļos atrodas jaunie laulātie pāri. Nodrošināšana ar dzīvojamo platību uz 1968. gada 1. janvāri republikas pilsētās sastāda 76 procentus no 1940. gada līmeņa, bet kopumā PSRS tā ir pieaugusi apmēram 1,5 reizes.

[..]

Latvijas PSR Valsts plāna komisijas priekšsēdētājs M. Ramāns

LVA, 270. f., 1.s. apr., 1903. l., 45.-46., 49.-50. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

79. Ražošanas apvienības «Komutators» lūgums Latvijas PSR Valsts plāna komitejai un Latvijas PSR Ministru Padomes Valsts darba komitejai apstiprināt rūpnieciskās ražošanas personāla limitus

Slepeni
Eks. Nr. 1

Nr. 1152-s

1977. gada 4. maijā

Ražošanas apvienība «Komutators»
Latvijas PSR Valsts plāna komitejas priekšsēdētāja vietniekam
biedram E. Aboliņam
Latvijas PSR Ministru Padomes Valsts darba komitejas
priekšsēdētāja vietniekam biedram I. Gavrilkinam

Atbildot uz Jūsu 1977. gada 11. aprīļa Nr. 103-s

8. un 9. piecgades laikā apvienības ražošanas apjoms palielinājies vairāk nekā 3,6 reizes. Kopš 1968. gada viss apjomu pieaugums tika nodrošināts vienīgi uz darba ražīguma pieauguma rēķina.

10. piecgadē apvienības uzņēmumos strauji pieaug stacionāro un pārvietojamo kompleksu trešās paaudzes izlaide. Preču plāna noņemklatūras izmaiņas rada negatīvu struktūras nobīdi, jo ražošanas programmas darbietilpība katru gadu pieaug par 22-26 %, apjomiem pieaugot par 12-14 %.

Ņemot vērā šos apstākļus un produkcijas īpašo svarīgumu, Sakaru līdzekļu rūpniecības ministrija apvienībai 10. piecgadē noteica šādus rūpnieciskās ražošanas personāla skaita limitus:

1976. gadā — 6130 cilvēki

1977. gadā — 6210 cilvēki

1978. gadā — 6400 cilvēki

1979. gadā — 6500 cilvēki

1980. gadā — 6600 cilvēki

1976. gadā apvienības rūpnieciskā personāla faktiskais skaits sastādīja 6130 cilvēkus, t.sk. Liepājā — 1970 cilvēkus.

1977. gadā apvienībā noorganizēta jauna filiāle Jelgavas rajona Kārniņu ciemā ar 150 cilvēku limitu, kas noteikts ar Latvijas PSR Ministru Padomes 1977. gada 21. februāra lēmumu Nr. 104 R.

Lūdzu LPSR Valsts plāna komiteju un LPSR Valsts darba komiteju noteikt attiecīgos limitus.

Ģenerāldirektors L. Lubockis

LVA, 693. f., 1.s. apr., 832. l., 29.-30. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

80. Rīgas ražošanas apvienības «ERA» lūgums Latvijas PSR Valsts plāna komitejai par apvienības rūpnieciskās ražošanas personāla skaita limitus pārskatīšanu

Slepeni
Eks. Nr. 2

Nr. 0415

1978. gada 15. martā

Rīgas ražošanas apvienība «ERA»
Latvijas PSR Valsts plāna komitejas priekšsēdētāja vietniekam
biedram E. Āboliņam
Par skaita limitiem 1978.-1980. gadam

Saskaņā ar ministrijas uzdevumu apvienība ir izpildījusi darbu kompleksu, lai apgūtu un organizētu speciālo izstrādājumu ražošanu aizsardzībai un valsts un republikas tautas saimniecībai.

Neraugoties uz Rīgas bāzē 1973.-1977. gadā sasniegto augsto darba ražīguma pieaugumu, vidēji pa 9 % gadā, noteiktā darba apjoma izpilde prasīja personāla papildskaita piesaistīšanu. 1977. gadā apvienības Rīgas bāzes kopējais dalībnieku skaits kopā ar kapitālās celtniecības daļas darbiniekiem sastādīja 1450 cilvēkus, tajā skaitā rūpnieciskās ražošanas personāla skaits — 1195 cilvēkus.

Sakarā ar to, ka pēc 1978. gada plāna metodoloģijas 115 personāla cilvēki no ražošanas sagatavošanas grupas tiek pārceļti uz rūpnieciskās ražošanas personāla grupu, neizmainot apvienības struktūru darbinieku kopējo skaitu, kuras atrodas Latvijas PSR teritorijā, apvienības Rīgas bāzes rūpnieciskās ražošanas personāla salīdzinošais skaits sastāda 1310 cilvēkus. Pēc 1978. gada metodoloģijas plāns nav nodrošināts ar Jūsu apstiprināto limitu.

1978. gadā apvienība turpina strādāt, lai palielinātu speciālās produkcijas ražošanas apjomu un apgūtu jaunus speciālos izstrādājumus. Šo darbu izpilde ir saistīta ar papildus 15 cilvēku piesaistīšanu.

Pamatojoties uz augstāk teikto, lūdzu Jūs pārskatīt apvienībai plānotā rūpnieciskās ražošanas personāla skaita limitus un noteikt tos atbilstoši 1350 cilvēku līmeni.

Ģenerāldirektors
I. Mironovs

LVA, 693. f., 1.s. apr., 852. l., 31.-32. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

**81. Izvilkums no V. I. Leņina Rīgas ražošanas apvienības «VEF»
ģenerāldirektora O. Leņova lūguma Latvijas PSR Ministru Pado-
mes Valsts plāna komitejai par apvienības strādājošo skaita limitu
noteikšanu**

Slepeni
Eks. Nr. 1

Nr. 2207-s

1980. gada 6. novembrī

V. I. Leņina Rīgas ražošanas apvienība «VEF»
Latvijas PSR Ministru Padomes Valsts plāna komitejas
priekšsēdētājam
biedram M. Ramānam

[..]

Mūsu apvienībā bez masu un lielsērijas ražošanas izstrādājumu pamatmasas izgatavošanas pastāv arī eksperimentālā ražošana paraugu, aizsardzības rūpniecības speciālās tehnikas mazo sēriju izstrādājumu izgatavošanai un speciālo pasūtījumu izpilde saskaņā ar valdības lēmumiem.

[..]

Nemot vērā papilduzdevumus speciālās tehnikas izgatavošanai karaspēkam daļām un citus speciālos pasūtījumus, mūsu apvienībai ministrija ir noteikusi skaita limitu — 18250 cilvēkus, t.sk. eksperimentālajā ražošanā 700 cilvēkus. Lai sekmīgi izpildītu nomenklatūras pamatplānu, kā arī, lai izgatavotu speciālo tehniku saskaņā ar atsevišķiem lēmumiem, lūdzu noteikt mūsu apvienības darbaspēka limitu 18200 cilvēku apmērā.

Ģenerāldirektors
O. Leņovs

LVA, 693. f., 1.s. apr., 880. l., 121.-122. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

82. 42. militārās rūpnīcas priekšnieka I. Beskrovnija lūgums Rīgas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildu komitejas Plāna komisijai atļaut rūpnīcas kopmītnēs pierakstīt 44 ievestos strādniekus

Slepeni
Eks. Nr. 1

Nr. 08

1985. gada 9. janvārī

42. automobiļu remontrūpnīca

Rīgas pilsētas Tautas deputātu padomes Plāna komisijas priekšniekam

42. militārā rūpnīca remontē automobiļus Baltijas kara apgabala vajadzībām un daļēji arī citiem PSRS Aizsardzības ministrijas kara apgabaliem.

Papildus tam rūpnīca piegādā produkciju eksportam.

Rūpnīca sistemātiski noteiktā kārtībā uzaicina darbā trīs — četrās specialitātēs, taču bez panākumiem. Iedzīvotāju darbā iekārtošanās birojs nav spējīgs nodrošināt to ar vietējiem kadriem.

Rūpnīcas kopmītnēs Kalnciema ielā 88^a ir brīvas vietas. PSRS Aizsardzības ministrijas 1985. gadā noteiktais skaita limits ir 425 cilvēki:

— rūpnieciskās ražošanas personāls	310 cilvēki
— faktiskais skaits	270 cilvēki
— rūpnieciskās ražošanas personāls	265 cilvēki
— vietu skaits kopmītnē	123 cilvēki
— pēc sanitārās pases	123 cilvēki
— brīvu vietu skaits	44 cilvēki

Strādnieku vajadzība pa profesijām:

1. virpotāji	5 cilvēki
2. automobiļu remontatslēdznieki	25 cilvēki
3. mehāniskās montāžas darbu atslēdznieki	9 cilvēki
4. elektrometinātāji	4 cilvēki

Sakarā ar to, ka rūpnīca strādā, lai uzturētu Baltijas kara apgabala karaspēka daļu kaujas gatavību, lūdzu Jūs atļaut 1985. gadā pierakstīt rūpnīcas kopmītnēs 44 cilvēkus.

42. militārās rūpnīcas priekšnieks
I. Beskrovnis

83. Izvilkums no Latvijas PSR Valsts plāna komitejas un Latvijas PSR Valsts plāna komitejas Darba, darba algas un kadru sagatavošanas daļas paskaidrojuma raksta PSRS Valsts plāna komitejai par Latvijas PSR darba resursu bilances projektu 1986. — 1990. gadam

1985. gada 16. decembrī

Paskaidrojuma raksts
par Latvijas PSR darba resursu bilances projektu 1986. — 1990. gadam

XII piecgadē ievērojami samazinās darba resursu pieauguma lielumus, kas redzams no šeit minētiem datiem.

	1971. - 1975. g.	1976. - 1980. g.	1981. - 1985. g.	1986. - 1990. g.
Darba resursu pieaugums % attiecībā pret iepriekšējo piecgadi	6,0	3,5	2,1	1,4
Pavisam pieaugums t. sk. uz	100,0	100,0	100,0	100,0
darba spējīgo iedzīvotāju dabiskā pieauguma rēķina	53,6	34,4	- 30,7	- 22,8
darba spējīgo iedzīvotāju mehāniskā pieauguma rēķina	49,8	61,9	88,7	86,4
uz vecāko gadu gājuma strādājošo personu un pusaudžu pieauguma rēķina	- 3,4	3,7	42,0	36,4

Darba resursu pieauguma dinamika ilgstošā perspektīvā raksturojas šādi:

	(tūkstoši cilvēku)			
	1971. - 1975. g.	1976. - 1980. g.	1981. - 1985. g.	1986. - 1990. g.
Darba resursu pieaugums t.sk.:	86,3	53,8	32,6	28,0
uz dabiskā pieauguma rēķina	46,3	18,5	- 10,0	- 5,0
uz mehāniskā pieauguma rēķina	43,0	33,3	28,9	19,0
uz vecākā gada gājuma strādājošo personu skaita pieauguma rēķina	- 3,0	2,2	13,7	14,0

Priekšsēdētāja pirmais vietnieks

E. Āboliņš

Latvijas PSR Valsts plāna komitejas

Darba, darba algas un kadru sagatavošanas daļas priekšnieks

V. Burtnieks

LVA, 693. f., 1. s. apr., 956. l., 157.-158. lp. Apstiprināta kopija. Tulkojums no krievu valodas.

84. Izvilkums no Latvijas PSR Valsts statistikas komitejas ziņojuma Latvijas PSR Ministru Padomei par vidējo darba algu, strādnieku mainības koeficientu, darba laika zudumiem un kadru mainību Latvijas PSR slēgtajos uzņēmumos 1989. gadā

Slepeni
Eks. Nr. 2

Nr. 34 s

1990. gada 27. februārī

Latvijas PSR Valsts statistikas komitejas galvenais skaitļošanas centrs
Latvijas PSR Ministru Padomei

Strādnieku pieņemšana un atlaišana rūpniecības uzņēmumos 1989. gadā:

	Pēc sarakstiem atrodas gada sākumā	Pavisam pieņemti	Pavisam atlaisti	Pēc sarakstiem atradās gada beigās
R/a «ERA»	2087	298	389	1991
R/a «Komutators»	4880	474	858	4495
R/a «VEF»	14441	2015	3268	13451
R/a «Radiotehnika»	9809	1740	2095	9515
R/a «Alfa»	5699	734	913	5473
Rūpniecisko robotu rūpnīca	309	94	111	307
R/a «Impulss»	970	171	214	922
R/a «Kompresors»	1177	312	403	1080
R/a «Straume»	1178	398	435	1771
Rūpnīca «Latpiščemaš»	215	74	79	209
Tekstiliekārtu rūpnīca	336	61	70	328
Fabrika «Tehnoinform»	289	54	63	280

[..]

LVA, 270. f., 9. apr., 230. l., 72.-73. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

32. Izveikums no Latvijas PSR Valsts kontroles tautas komisijas sastādītā Krievu pilsētas Stajina rajona dzīvokļu fonda uzskaites un izmantošanas pārbaudes akta

1945. gada 15. janvārī

Ats.

[1]

Pārbaude konstatē:

III nodaļa

[1]

MIGRANTU PRIVILĒGIJAS DZĪVOKĻU SADALĒ

[1]

Latvijas PSR Valsts kontrole

Latvijas PSR Valsts kontrole

EVA, 521. l. 1. ap., 151. l. 4. un 5. punkti, 1945. gada 15. janvārī

Ats. uz 1945. gada 15. janvārī

izveikto darbu Nr. 20 1945. g. 2048

84. Izvērtējums par Latvijas PSR Valsts statistikas komitejas rīkojuma Latvijas PSR Ministru Padomei par videjo darbu apguvi, strādnieku mainības koeficientu, darba laika izmaiņām un kadru mainību Latvijas PSR slēgtajos uzņēmumos 1989. gadā

Slepeni
Eks. Nr. 2

Nr. 343

1990. gada 27. februārī

Latvijas PSR Valsts statistikas komitejas galvenais skaitļošanas centrs
Latvijas PSR Ministru Padomei

Strādnieku pieprasījums III nodalījumā uzņēmumos
1989. gadā

R/a	1989. gada plāns	1989. gada fakts	1989. gada plāns	1989. gada fakts
R/a «Kumuls»	1561	1561	1561	1561
R/a «VPS»	4495	4495	4495	4495
R/a «VPS»	13451	13451	13451	13451
R/a «Rūpniecība»	587	172	200	515
R/a «Maš.»	509	73	913	5473
Rūpniecību robotu rūpniecība	309	34	111	307
R/a «Impuls»	970	171	213	922
R/a «Kompresors»	1177	312	403	1080
R/a «Sīpurs»	1178	298	435	1771
Rūpniecība «Latvijasmaš»	315	74	79	209
Maš. rūpniecība	330	67	70	328
Maš. tehnoloģija	284	54	63	280

11

PSR Valsts statistikas komiteja, Valsts statistikas departaments, Valsts statistikas departaments, Valsts statistikas departaments

85. Izvilkums no Latvijas PSR Valsts kontroles tautas komisariāta sastādītā Rīgas pilsētas Staļina rajona dzīvokļu fonda uzskaites un izmantošanas pārbaudes akta

1945. gada 18. janvārī

Akts

[..]

Pārbaudē konstatēts:

[..]

Iedzīvotāju pamatkategorijas, kuras saskaņā ar pilsētas Dzīvokļu pārvaldes 1944. gada 4. novembra rīkojumu ar dzīvojamo platību ir jānodrošina pirmā kārtā, un konkrēti : atbraucēji no citām republikām un apgabaliem sastāda 29 %, militārpersonas un militārpersonu ģimenes 16 %, kara darbībā cietušie 5 %.

[..]

Latvijas PSR Valsts kontroles tautas komisariāta kontroliere
I. Donskaja

Latvijas PSR Valsts kontroles tautas komisariāta kontroliere
I. Danvalde

LVA, 992. f., 1. apr., 15. l., 3., 6., 13. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

Atzīmes dokumentā:

Ieregistrēts lietā Nr. 10 1945. g. 28.01.

86. Izvilkums no Rīgas pilsētas Kirova rajona Dzīvokļu nodaļas paskaidrojuma Latvijas PSR Valsts kontroles tautas komisariātam par dzīvokļa nepamatotu piešķiršanu

[1945. gada [ ] janvāris]

LPSR Valsts kontroles tautas komisariātam
Kirova rajona priekšniekam Antmaņa Vladimira Antona d.
Paskaidrojuma papildinājums
Pie akta par Kirova rajona dzīvokļu nodaļas pārbaudi, ko izdarīja
Valsts kontroles tautas komisariāta darbinieki laikā līdz š.g.
[1945. g.] 16. janvārim.

[..]

Par pils. Gramova lietu varu paskaidrot sekojošo: š.g. [1944. g.] 15. dec. pie manis ieradās pils. Gramovs, uzrādīdams pieprasījumu ar brīvo dzīvokļu anketi uz dzīvokli Blaumaņa ielā Nr. 6-21, pieprasīja nekavējoties izdot orderi. Pils. Gramovs zvanīja b. Antonam* un b. Deglavam, ar kuru sarunu nedabūja un pēc tam man piedraudēja ar lielām nepatīkšanām, atkārtoti pieprasīja orderi. Tā kā pils. Gramovs izrādījās partijas instruktors, devu rīkojumu izdot orderi, atteikdams ievēšanu kartotēkā līdz vakaram. Tanī pašā laikā b. Grandsbergs izdeva orderi uz šo dzīvokli pils. Bubenko, kā lūgums jau bija iesniegts agrāk. Kā vēlāk izrādījās, pils. Bubenko jau bija aizņēmis minēto dzīvokli un izvedis remontu. Pils. Gramovs nezināmā veidā bija saņēmis no nama pārvaldnieka o t r u brīvo dzīvokļa pieteikumu uz šo dzīvokli un pat labojis anketas izdošanas datumu, lai rastos iespaids, ka viņa anketa ir izpildīta pirmā. Noskaidrojot šos apstākļus, anulēju pils. Gramovam izdoto orderi un liku viņam piešķirt piemērotu dzīvokli. Atrašana pils. Gramovam piemērotu dzīvokli ieilga, jo pils. Gramovam neviens no ierādītiem dzīvokļiem nebija pa prātam.[..]

Manā laikā vienmēr esam piešķīruši dzīvokļus pirmkārt iebraucējiem.[..]

V. Antmanis
rajona priekšnieks

LVA, 992. f., 1. apr., 6. l., 14.-14.^a lp. Oriģināls.

* Antons — Rīgas pilsētas Kirova rajona izpildu komitejas priekšsēdētājs

87. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas rīkojums par dzīvokļu un kopmītņu piešķiršanu Rīgas jūras celtniecības trestam

Slepeni

Rīga Rīkojums Nr. 14-rs 1945. gada 21. jūnijā

Rīgas pilsētas Dzīvokļu pārvaldes priekšniekam

Rīgas pilsētas izpildu komiteja, papildus mūsu mutvārdu informācijai Jums, iesaka:

- 1) Izpildīt PSRS Valsts aizsardzības komitejas lēmumu par 30 dzīvokļu piešķiršanu Rīgas jūras celtniecības trestam inženiertehnisko darbinieku izvietošanai un telpas kopmītnēm 1000 strādniekiem.
- 2) Nodot Rīgas jūras celtniecības trestam saimniecības ēkas Sverdlova ielā Nr. 19/13, lai tur iekārtotu autogarāžu.

Rīgas pilsētas izpildu komitejas priekšsēdētājs
A. Deglavs

LVA, 1400. f., 1.^a apr., 10. l., 69. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

88. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas lēmums Nr. 417 «Par dzīvojamās platības piešķiršanu rūpnīcas VEF strādniekiem, kuri ieradušies no Ļeņingradas»

1945. gada 27. jūnijā

Rīgas pilsētas izpildu komitejas
Lēmums Nr. 417

«Par dzīvojamās platības piešķiršanu rūpnīcas VEF strādniekiem, kuri ieradušies no Ļeņingradas».

Saskaņā ar Latvijas K(b)P CK un Latvijas PSR TKP 1945. gada 5. jūnija lēmumu Nr. 462 Rīgas pilsētas izpildu komiteja nolēma:

Nodot rūpnīcai VEF nomas lietošanā, lai organizētu strādniekiem kopmītnes, brīvos dzīvokļus šādās mājās:

1) Brīvības gatve Nr. 4	līdz 300 m ²
2) Brīvības iela Nr. 113	līdz 250 m ²
3) Ludzas iela Nr. 52	līdz 400 m ²
4) Čiekurkalna 1. līnija 12	līdz 200 m ²
5) Pionieru iela Nr. 9	līdz 150 m ²
6) Kr. Barona iela 129	līdz 100 m ²

Uzdot rajonu dzīvokļu nodaļām nekavējoties noformēt minēto dzīvokļu nodošanu.

Rīgas pilsētas izpildu komitejas priekšsēdētājs
A. Deglavs

Rīgas pilsētas izpildu komitejas sekretārs
J. Baumanis

LVA, 1400. f., 2. apr., 5. l., 309. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

89. Rīgas pilsētas Kirova rajona Dzīvokļu sadales nodaļas izziņa par izsniegtiem orderiem

1945. gada 17. novembrī

Kirova rajona Dzīvokļu sadales nodaļa

Ziņas par izdotiem orderiem par laiku no 20.8. līdz 16.11. 1945. g.

1. Demobilizētiem	586
2. Invalidiem	194
3. Karavīru ģim[enēm]	161
4. Reevak. no PSRS	685
5. Komand. no PSRS	438
6. Garnizona dzīvokļu ekspluatācijas daļai	352
7. Organizācijām	81
8. Vietējiem iedzīv[otājiem]	142
Kopā :	2639

Dzīvokļu sadales nodaļas priekšnieks Piļtaijs

LVA, 992. f., 1. apr., 155. l., 16. lp. Oriģināls.

90. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas rīkojums par ēku piešķiršanu rūpnīcas «Autoelektropribor» vadošajiem darbiniekiem

1946. gada 18. maijā

Rīgas pilsētas darba ļaužu deputātu padomes izpildu komiteja

Rīkojums Nr. 47 r

Uzlieku par pienākumu Staļina rajona izpildu komitejas priekšsēdētājam biedram [K.] Pinnim 10 dienu laikā piešķirt rūpnīcas «Autoelektropribor» vadošajam sastāvam divas ēkas Mežaparka rajonā.

Rīgas pilsētas izpildu komitejas priekšsēdētājs

A. Deglavs

LVA, 1400. f., 2. apr., 2. l., 82. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

91. Latvijas PSR prokurora A. Mišutina priekšlikumi Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētājam V. Lācim par dzīvokļu krīzes pārvarēšanu

Nr. 07-326

Rīgā, 1946. gada 20. augustā

PSRS Prokuratūra Latvijas republikas prokurors

Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētājam biedram V. T. Lācim

Tiesu un prokurora prakse liecina, ka dzīvokļu iestāžu darbā nav vienveidības un tās nepareizi sadala un nodod lietošanā dzīvojamo platību, kā rezultātā Rīgā un citās Latvijas pilsētās mums ir dzīvokļu krīze.

Tā, piemēram, uz š.g. 1. jūliju Rīgas pilsētas dzīvokļu daļas dzīvojamās platības saņemšanas rindā stāv apmēram 4000 cilvēku, no tiem — 1800 demobilizētie, izliktie ar tiesas lēmumu un prokurora sankciju — 2 cilvēki.

Tajā pašā laikā vientuļie pilsoņi un nelielas ģimenes aizņem 6-7 istabu dzīvokļus, t.i. ar lielu lieko platību. Pie kam šīs personas dzīvojamo platību aizņēma vācu okupācijas laikā vai patvarīgi, vai arī ar vācu varas atļauju un tām līdz pat šim laikam nav orderu.

PSR Savienības Augstākā tiesa un PSRS ģenerālprokurors norāda, ka iemitināšana dzīvojamā platībā vācu okupācijas laikā personai, kas aizņēmusi dzīvojamo platību, nedod nekādas tiesības uz šo dzīvojamo platību, ja viņa pēc vietas atbrīvošanas no okupantiem no dzīvokļu iestādēm nav saņēmusi orderi tās aizņemšanai.

Tādēļ dzīvokļu iestādēm dzīvojamās platības sanitārās normas robežās ir jānostiprina, izsniedzot orderus un noslēdzot līgumus, dzīvojamā platība tās pamatīrniekiem, bet liekā dzīvojamā platība ir jāizņem un jāizmanto pēc saviem ieskatiem.

Šis pasākums dos iespēju apmierināt ar dzīvojamo platību visus demobilizētos, kuri stāv rindā. Taču šis pasākums, bez šaubām, izsauks to personu neapmierinātību, kuras tiks sablīvētas, arī LPSR Augstākās Padomes priekšvēlēšanu kampaņas laikā. Šā iemesla dēļ es lūdzu šo jautājumu apspriest.

Otrkārt, uzdot komunālās saimniecības ministram, kā to prasa PSRS CIK* un PSRS TKP 1926. gada 4. maija lēmums, izdot instrukciju par dzīvokļa īres maksas iekasēšanu par lieko dzīvojamo platību trīskārtīgā apmērā attiecībā pret noteikto normu.

Un visbeidzot, ar caurlaižu atcelšanu braukšanai pa dzelzceļu, kā rezultātā ir novērojams iedzīvotāju masveida pieplūdums Rīgā un it īpaši — demobilizēto, bet dzīvokļu iestādes viņus ar dzīvojamo platību nodrošināt nevar, pēc stāvokļa uz 1946. gada 1. jūliju rindā stāv apmēram 1800 demobilizētie cilvēki.

Tādēļ, es uzskatu par nepieciešamu lūgt PSRS Bruņoto spēku ministriju ierobežot demobilizētajiem norīkojumu izsniegšanu uz Rīgas pilsētu.

Latvijas PSR prokurors justīcijas 2. klases valsts padomnieks
A. Mišutins

LVA, 270. f., 2. apr., 273. l., 23.-24. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

Atzīmes dokumentā:

b. Plūdonim

Lūdzu, sagatavot šo jautājumu uz nākamo Ministru Padomes biroja sēdi

21/VIII 46. V. Lācis

*Centrālā izpildu komiteja

92. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētāja A. Deglava rīkojums nodrošināt ar dzīvojamo platību demobilizētā karavīra Haļejeva ģimeni

1947. gada 12. februārī

Rīgas pilsētas darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja
Rīkojums Nr. 37-r
Proletāriešu rajona izpildu komitejas priekšsēdētājam biedram K. Rekkem

Iesakū piecu dienu laikā nodrošināt ar dzīvojamo platību no Sar-
kanās armijas demobilizētā biedra Haļejeva triju cilvēku ģimeni.

Rīgas pilsētas izpildu komitejas priekšsēdētājs
A. Deglavs

LVA, 1400 f., 2. apr., 34. l., 32. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

93. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētāja A. Deglava rīkojums par dzīvojamās platības piešķiršanu pilsonim Fjodorovam

1947. gada 20. novembrī

Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja
Rīkojums Nr. 212-r
II Kirova rajona Dzīvokļu pārvaldes priekšniekam b. Rapoportam

Noraksts: Kirova rajona izpildu komitejas priekšsēdētājam b. Pakal-
nam

Lieku Jums priekšā 10 dienu laikā ierādīt pils. Fjodorovam dzīvoja-
mo platību un atdot pils. Zavjalovam viņam piešķirto dzīvokli —
Valmieras ielā 3, dz. 7.

Par izpildīšanu ziņot man.

Rīgas pilsētas izpildu komiteju priekšsēdētājs
A. Deglavs

LVA, 1400. f., 2. apr., 34. l., 190. lp. Oriģināls.

94. Rīgas pilsētas Darbaļu deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētāja A. Deglava rīkojums par ordera izsniegšanu pilsonim Sakenkovam

1947. gada 19. decembrī

Rīgas pilsētas Darbaļu deputātu padomes izpildu komiteja
Rīkojums Nr. 236-r

Leņina rajona izpildu komitejas priekšsēdētājam biedram R. Riņķim

Iesaku nekavējoties izsniegt pilsonim Sakenkovam orderi uz 4 istabu dzīvokli Auces ielā 6, dz 5.

Par izpildi paziņot man 5 dienu laikā.

Rīgas pilsētas izpildu komitejas priekšsēdētājs
A. Deglavs

LVA, 1400. f., 2. apr., 34. l., 213. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

95. Rīgas pilsētas Darbaļu deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētāja A. Deglava rīkojums par dzīvojamās platības piešķiršanu demobilizētajam K. Meļņikovam

1948. gada 30. janvārī

Rīgas pilsētas darbaļu deputātu padomes izpildu komiteja
Rīkojums Nr. 37-r

Proletāriešu rajona izpildu komitejas priekšsēdētājam biedram K. Rekkem

Lieku priekšā 15 dienu laikā piešķirt apdzīvojamo platību demobilizētajam Meļņikovam K. P. ar pagaidu dzīves vietu Brīvības gatvē 66 dz. 2, kas no 1946. gada skaitās uzskaitē Proletāriešu rajona dzīvokļu nodaļā.

Par izpildīšanu ziņot man līdz š.g. 10. februārim.

Rīgas pilsētas izpildu komitejas priekšsēdētājs
A. Deglavs

LVA, 1400. f., 2. apr., 45. l., 39. lp. Oriģināls.

96. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētāja A. Deglava rīkojums par dzīvojamās platības piešķiršanu pulkvedim Kaverinam

1948. gada 30. martā

Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja.

Rīkojums Nr. 97-r

Proletāriešu rajona darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētājam b. Rekkem

Lieku Jums priekšā 3 dienu laikā apgādāt pulkvedi Kaverinu ar apdzīvojamo platību.

Par izpildīšanu ziņot man 10. aprīlī.

Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētājs A. Deglavs

LVA, 1400. f., 2. apr., 45. l., 106. lp. Oriģināls.

97. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētāja vietnieka O. Keneciusa rīkojums par dzīvojamās platības piešķiršanu izgudrotājam S. Korehovam

1948. gada 14. decembrī

Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja

Rīkojums Nr. 400-r

Kirova rajona Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētājam biedram K. Polim

Izpildot Latvijas K(b)P CK sekretāra biedra I. Ļebedeva norādījumu, iesaku:

Piešķirt ārpus kārtas 2 istabas dzīvošanai izgudrotājam biedram S. M. Korehovam.

Par pieņemtajiem mēriem lūdzu paziņot Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejai ne vēlāk par 16. decembrī, lai sniegtu ziņojumu Latvijas K(b)P CK sekretāram biedram I. Ļebedevam.

Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētāja vietnieks O. Kenecius

LVA, 1400. f., 2. apr., 35. l., 390. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

98. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas rīkojums par dzīvojamās platības piešķiršanu

1950. gada 20. jūnijā

Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja
Rīkojums Nr. 229-r

Iesaku rajonu darbaļaužu deputātu padomju izpildu komiteju priekšsēdētājiem 3 mēnešu laikā piešķirt dzīvojamo platību:

1. Kirova rajonā:
  - a) Rūpnīcas VEF galvenajam inženierim biedram Hubajevam
  - b) Sporta meistaram, futbolistam biedram Vinogradovam
  - c) Rīgas pilsētas prokuroram biedram A. Romanovskim
2. Staļina rajonā:
  - a) Rūpnīcas VEF Ražošanas daļas priekšniekam biedram Abramjanam
  - b) Sporta meistaram, futbolistam biedram Reinholdam
3. Proletāriešu rajonā:
  - a) Rūpnīcas VEF speciālā konstruktoru biroja galvenajam tehnologam biedram Kunam
  - c) Sporta meistaram, futbolistam Karièevam
4. Vienu dzīvokli rūpnīcas VEF darbiniekam Molotova rajonā.
5. Vienu dzīvokli rūpnīcas VEF darbiniekam Ļeņina rajonā.

Kontroli par šā rīkojuma izpildi uzdot Rīgas pilsētas Dzīvokļu daļas vadītājam biedram M. Proskurinam.

Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes
izpildu komitejas priekšsēdētāja vietnieks
J. Pupurs

LVA, 1400. f., 2. apr., 62. l., 251. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

99. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētāja vietnieka J. Pupura rīkojums piešķirt dzīvokli kontradmirālim Ciruļņikovam

1950. gada 10. augustā

Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja
Rīkojums Nr. 325-r

Izpildot Latvijas K(b)P CK norādījumu, uzdot Ļeņina rajona Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejai (b. Riņķim) piešķirt 3 istabas ar platību 45 m² Slokas ielā Nr. 10 dz. 16 kontradmirālim Ciruļņikovam ar ģimeni (4 cilvēki).

Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes
izpildu komitejas priekšsēdētāja vietnieks
J. Pupurs

LVA, 1400. f., 2. apr., 62. l., 351. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

100. Rīgas pilsētas Kirova rajona Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas lēmums «Par pilsones N. Tuļņikovas iesnieguma izskatīšanu»

1954. gada 22. martā

Rīgas pilsētas Kirova rajona Darbaļaužu deputātu padomes izpildu
komiteja

Lēmums Nr. 229

Protokols Nr. 13.

Par pilsones N. Tuļņikovas iesnieguma izskatīšanu

Uzklausot Kirova rajona izpildu komitejas instruktora b. Pētersona ziņojuma par pilsones N. Tuļņikovas iesnieguma izskatīšanu, Kirova rajona Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja atzīmē:

Pilsone N. Tuļņikova 1951. g. iebraukusi no Taškentas Rīgā kopā ar pulkveža Ivanova ģimeni, kur viņa strādāja kā mājamkalpotāja. Pierakstījās un dzīvoja K. Marksa ielā Nr. 20, dz. 17, pilsoņa Ivanova

apdzīvojamā platībā. 1952. gadā pilsonim Ivanovam atbrauca dzīvot viņa brāļa ģimene un sakarā ar mazās apdzīvojamās platības trūkumu pilsonē Tuļņikova bija spiesta no minētās platības aiziet.

1953. gada vasarā pilsonē Tuļņikova noslēdza ar pilsoni Tukajevu darba līgumu par to, ka viņa strādās pie viņas par mājkalpotāju un pierakstījās pilsones Tukajevas apdzīvojamā platībā Jumāras ielā Nr. 23, dz. 5.

1953. gada septembra mēnesī pilsonē Tukajeva darba līgumu lauza ar pilsoni Tuļņikovu un 8. oktobrī viņa tika izrakstīta no minētās apdzīvojamās platības.

Patreiz pilsonē Tuļņikova dzīvo bez pierakstīšanās, uzturas savā darba vietā, strādā kā strādniece artelī «Rīgas kooperators».

Nemot vērā minēto,

Kirova rajona darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja nolēma:

1) Uzņemt pilsoni Tuļņikovu N. Uzskaitē apdzīvojamās platības saņemšanai II grupā Nr. ....

Kirova rajona Darbaļaužu deputātu padomes
izpildu komitejas priekšsēdētājs
K. Polis

Kirova rajona Darbaļaužu deputātu padomes
izpildu komitejas sekretārs
P. Leimanis

LVA, 1432. f., 2. apr., 84. l., 114. lp. Oriģināls.

101. Rīgas pilsētas Kirova rajona Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas lēmums «Par rezerves majora N. Popova iesnieguma izskatīšanu par dzīvojamās platības piešķiršanu Ļeņina ielā Nr. 120, dz. 4»

1957. gada 10. jūnijā

Rīgas pilsētas Kirova rajona Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja
Lēmums Nr. 504

Protokols Nr. 15

Par rezerves majora N. Popova iesnieguma izskatīšanu par dzīvojamās platības piešķiršanu Ļeņina ielā Nr. 120, dz. 4

Noklausoties rajona izpildu komitejas kadru daļas vadītājas b. Žukovas ziņojumu, Kirova rajona Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja atzīmē:

ka rezerves majors N. Popovs ar ģimeni 5 cilvēki (sieva un trīs bērni) kā militārpersona ir pierakstīts Ļeņina ielā Nr. 120, dz. 4 kopš 1956. gada 4. februāra. Pēc demobilizācijas rezerves virsnieks Popovs aizbrauca uz Ļeņingradu, kur gribēja stāties dzīvojamās platības saņemšanas rindā. Ļeņingradas pilsētas Oktobra rajona izpildu komiteja atteicās uzņemt pilsoni Popovu uzskaitē, jo saskaņā ar Ļeņingradas pilsētas izpildu komitejas lēmumu uzskaitē tiek uzņemti pilsoņi, kuri līdz Tēvijas karam Ļeņingradā nodzīvojuši ne mazāk par 5 gadiem un kuriem Ļeņingradā ir dzīvojamā platība. Tādā veidā pilsonis Popovs atbrauca atpakaļ uz Rīgu pie ģimenes, kura visu šo laiku dzīvoja Ļeņina ielā Nr. 120, dz. 4.

Augstāk minētā dzīvokļa īrnieks pilsonis Korpačevs ar ģimeni aizbrauca no Rīgas apmēram pirms gada un no mājas grāmatas ir izrakstīts. Dzīvoklī palika dzīvot pilsonis Popovs ar ģimeni.

Nemot vērā augstāk teikto, Kirova rajona Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja nolēma:

Izsniegt virsniekam, rezerves majoram N. Popovam ar 5 cilvēku ģimeni orderi uz atbrīvojušos dzīvojamo platību Ļeņina ielā Nr. 120, dz. 4, kas sastāv no divām caurstaigājamām istabām ar platību 30,57 m² un kopīgas virtuves.

Kirova rajona Darbaļaužu deputātu padomes
izpildu komitejas priekšsēdētājs
V. Cellerts

Kirova rajona Darbaļaužu deputātu padomes
izpildu komitejas sekretāra vietas izpildītāja
E. Eglova

LVA, 1432. f., 2. apr., 121. l., 354. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

102. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētāja vietnieka J. Fadejeva izziņa par dzīvojamās platības piešķiršanas pārkāpumiem Rīgas pilsētā

[ne vēlāk par 1963. gada janvāri]

Izziņa

Par resoru un organizāciju dzīvojamās platības piešķiršanas pārkāpumiem Rīgas pilsētā 1962. gadā un to novēršanas pasākumiem

Augstāk teiktais ļauj lūgt LPSR Ministru Padomi:

- a) visas resoru mājas, izņemot to organizāciju mājas, kas dzīvokļiem saņem centralizētus kapitālieguldījumus (dzelzceļš, Jūras osta, Civilā flote, garnizona dzīvokļu ekspluatācijas daļa u.c.), pēc ēku attiecīgā remonta un dokumentu tehniskās noformēšanas — nodot pilsētas rajonu izpildu komiteju rīcībā;
- b) atteikties no prakses, kas resoriem dod tiesības Rīgas pilsētā pierakstīt pilsoņus uz resoru pakļautībā esošo dzīvojamo platību, izmantojot jebkādu iemeslu. Pierakstīšanu uzdot tikai pilsētas izpildu komitejas milicijas pārvaldei;
- c) resoru rīcībā atstāt tās kopmītnes, kurās tie atbilstoši sanitārajai pasei (bez orderiem) ar milicijas orgānu starpniecību pieraksta pilsoņus ar obligātu atzīmi «kopmītne».
- d) Rīgas pilsētai apstiprināt vienotu orderi, kurš dos tiesības iemitināt dzīvojamā platībā neatkarīgi no resora, kuru izpildu komitejas izsniedz pēc komisijas vai rajonu izpildu komiteju lēmumiem.

Liels ļaunums Rīgas pilsētā ir tas fakts, ka daudzas organizācijas un resori ar tautas celtniecības metodi uzceltajās mājās iemitina īrniekus, [...] bez valsts komisijas pieņemšanas, bez jebkādas, likumā noteiktās atļaujas, t.i. — patvaļīgi. Tā, piemēram, Ļeņina rajonā īrnieki ievietoti 20 mājās [...], Proletāriešu rajonā — 9 mājās ar dzīvojamo platību 2102 m².

Tāds stāvoklis ir ārkārtīgi neciešams, jo nedod iespēju rajonu izpildu komitejai kontrolēt, kā tiek ievērota likumība dzīvojamās platības piešķiršanā pilsoņiem, nostāda tās notikuša fakta priekšā.

Pilsoņi, kuri tādā nelikumīgā veidā ir saņēmuši dzīvojamo platību, ilgu laiku dzīvo bez pierakstīšanās [..].

Ne mazāks ļaunums ir tas fakts, ka Rīgas pilsētā ir mājas, kas atrodas pilsoņu personīgā īpašumā. [..] Tas ir tramplīns, lai pilsoņi Rīgā saplūstu no citiem rajoniem. Tas notiek tamdēļ, ka tie pilsoņi, kuriem ir pietiekama dzīvojamā platība, to izīrē, bez tās ierobežojumiem (vairākas reizes gadā).

Ir redzams, ka pilsoņu mehāniskais pieplūdums Rīgas pilsētā laika posmā no 1959. līdz 1962. gadam sastāda vairāk nekā 10200 cilvēkus, bet iedzīvotāju dabīgais pieaugums šajā pašā periodā sastāda vairāk nekā 3700 cilvēkus gadā.

Tādējādi, iedzīvotāju vidējais pieaugums gadā minētajā laikā sastāda apmēram 14 tūkstošus cilvēkus.

[..]

Pilsētas izpildu komiteja, izstudējusi šo jautājumu Lietuvas PSR, nonāca pie secinājuma, ka Lietuvas PSR Viļņas pilsētas piemērs var būt pieņemams arī Rīgas pilsētai tajā daļā, ka ar Lietuvas PSR Ministru Padomes 1962. gada 21. augusta lēmumu sanitārā norma Viļņas pilsētai ir noteikta 13 m², agrāko 9 m² vietā.

Šo sanitāro normu Viļņas pilsētas izpildu komiteja praktiski izmanto kā normu priekš tiem, kuri pilsētā ierodas no jauna, bet pilsoņiem pilsētā piešķir dzīvojamo platību pa 6,5-7,0 m² uz cilvēka.

Kā apgalvo Viļņas pilsētas izpildu komitejas darbinieki, noteiktā dzīvojamās platības norma 13 m² uz cilvēku, strauji samazināja iedzīvotāju mehānisko pieaugumu Viļņas pilsētā, samazināja to iedzīvotāju pieplūdumu, kuriem ir nepieciešama dzīvojamā platība un dzīvojamās platības nodrošināšanas rinda gada laikā nepalīelinājās par tūkstošiem ģimeņu, kā tas ir Rīgā, bet tikai par simtiem.

Balstoties uz teikto, Rīgas pilsētas izpildu komiteja lūdz LPSR Ministru Padomi izskatīt jautājumu par dzīvojamās platības sanitārās normas palielināšanu no 9 m² uz 13 m² uz katru pilsētā ierodošos.

Rīgas pilsētas izpildu komitejas priekšsēdētāja vietnieks
(J. Fadejevs)

103. Latvijas PSR Ministru Padomes lēmums Nr. 85 "Par dzīvojamās platības piešķiršanu 1971. gadā, lai nodrošinātu no PSRS Bruņotajiem spēkiem atvaļinātās militārpersonas "

1971. gada 9. martā

**Latvijas PSR Ministru Padomes
Lēmums Nr. 85**

Par dzīvojamās platības piešķiršanu 1971. gadā, lai nodrošinātu no PSRS Bruņotajiem spēkiem atvaļinātās militārpersonas

Saskaņā ar PSKP CK un PSRS Ministru Padomes 1960. gada 20. janvāra lēmumu Nr. 74 un 1963. gada 5. marta lēmumu Nr. 270 Latvijas PSRS Ministru Padome nolemj:

Uzdot Rīgas, Ventspils, Daugavpils, Jelgavas, Rēzeknes un Jūrmalas pilsētu un Ogres un Rīgas rajonu darbaļaužu deputātu padomju izpildu komitejām nodrošināt rezervē ieskaitītos un atvaļinātos virsniekus un virsdienesta militārpersonas ar dzīvojamo platību (neatkarīgi no tās resoru piederības, kas uzcelta uz centrālo kapitālieguldījumu rēķina) 1971. gadā 6560 m² platībā saskaņā ar pielikumu.*

Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētājs

J. Rubenis

Latvijas PSR Ministru Padomes lietu pārvaldnieks

P. Vilks

LVA, 270. f., 3. apr., 4725. l., 245. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

* Pielikumam tiek publicēts kā 104. dokuments.

**104. Latvijas PSR Ministru Padomes 1971. gada 9. marta
lēmuma Nr. 85. pielikums**

1971. gada 9. martā

Uzdevums

**dzīvojamās platības piešķiršanai 1971. gadā rezervē ieskaitītajiem un
atvaļinātajiem virsniekiem un virsdienesta militārpersonām**

Pilsētas un rajona nosaukums	Piešķirtās dzīvojamās platības daudzums kvadrātmetros
Rīga	4500
Ventspils	450
Daugavpils	600*
Jelgava	500
Rēzekne	200
Jūrmala	100
Ogres rajons	60
Rīgas rajons	150
Kopā:	6560

*t.sk. 100 m² uz tās dzīvojamās platības rēķina, kas Daugavpils rajona izpildu komitejai piešķirta ar Latvijas PSR Ministru Padomes 1970. gada 4. decembra lēmumu Nr. 660.

**Latvijas PSR Ministru Padomes lietu pārvaldnieks
P. Vilks**

LVA, 270. f., 3. apr., 4725. l., 246. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

105. Izvilkums no Latvijas PSR Tautas kontroles komitejas Darbaļaužu sūdzību un priekšlikumu biroja ziņojuma Latvijas PSR Tautas kontroles komitejai par pārkāpumiem dzīvojamās platības piešķiršanā

1973. gada 6. maijā

Latvijas PSR Tautas kontroles komitejai

Par Rīgas pilsētas Kirova rajona darbaļaužu Deputātu padomes izpildu komitejas dzīvokļu nodaļas darba pārbaudes rezultātiem, izpildot Nolikumu par dzīvojamās platības sadalīšanas kārtību.

[..]

Ir sastopami atsevišķi gadījumi, ka, pārkāpjot Nolikuma 13. punktu, uzskaitē tiek uzņemti rezervē atvaļinātie virsnieki, kuri ar dzīvojamo platību ir nodrošināti pilnīgi:

Tā, piemēram, rezerves apakšpulkvedis Nikolajs Petrenko, kurš rezervē atvaļināts 1960. gada 15. maijā, ar ģimeni 3 cilvēki dzīvojamās platības apmaiņas kārtībā no Orenburgas pārbrauca uz Rīgu un aizņēma divu istabu dzīvokli ar platību 44,7 m² Mārstaļu ielā 26 dz. 2a ar malkas apkuri un virtuvi divām ģimenēm.

1972. gadā Petrenko griezās Republikas kara komisariātā ar lūgumu par dzīvokļa apstākļu uzlabošanu. Neraugoties uz to, ka Petrenko ģimene ar dzīvojamo platību ir pilnīgi nodrošināta, pat virs maksimālās normas — 12 m² uz cilvēku, Petrenko skaitās uzņemts dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē no 1972. gada 16. marta.

[..]

Darbaļaužu sūdzību un iesniegumu birojs

LVA, 398. f., 1. apr., 1120. l., 5., 3., 10. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

106. Izvilkums no Latvijas PSR Tautas kontroles komitejas Darbaļaužu sūdzību un priekšlikumu biroja ziņojuma Latvijas PSR Tautas kontroles komitejai par Nolikuma par dzīvojamās platības sadalīšanas kārtības pārkāpumu faktiem atsevišķos republikas uzņēmumos un organizācijās

[1973. gads]

Latvijas PSR Tautas kontroles komitejai
Par Nolikuma par dzīvojamās platības sadalīšanas kārtības pārkāpumu
faktiem atsevišķos republikas uzņēmumos un organizācijās

[..]

[..] no 7774 ģimenēm, kuras 1972. gadā Rīgā saņēma dzīvojamo platību, saskaņā ar pastāvošo likumdošanu, ar dzīvojamo platību tika nodrošināti Lielā Tēvijas kara invalīdi un kritušo karavīru ģimenes locekļi, ar tuberkulozi lipīgā formā slimojošie, pagrabstāvos, barakās un avārijas mājās dzīvojošie un jaunie speciālisti — kopumā 1225 ģimenes.

Dzīvojamo platību saņēma arī 2989 ģimenes, kuras stāvēja uzskaitē kopējā rindā. Reizē ar to, dzīvojamā platība tika piešķirta 2166 ģimenēm jeb 28 %, kuras vispār nestāvēja uzskaitē, pie kam 50 % no viņiem bija nodrošināti ar dzīvojamo platību ar vairāk nekā 7 m² uz vienu ģimenes locekli. Tajā pašā laikā rindā skaitās 346 ģimenes, kurām ir mazāk nekā 4,5 m² uz cilvēku un kuras uzskaitē stāv pa 8-10 gadiem.

[..]

Tā, piemēram, Kirova rajona izpildu komiteja pēc Rīgas pilsētas izpildu komiteju vadošo darbinieku norādījuma 1970. gada augustā dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē pieņēma pilsoni M. Belkinu, kurš dzīvoja 2 istabu dzīvoklī ar platību 30,7 m². Viņa ģimenes sastāvs ir 3 cilvēki. Neraugoties uz to, ka viņa dēls A. Belkins 1971. gada decembrī ārpuskārtas saņēma vienistabas kooperatīvo dzīvokli, M. Belkins nelikumīgi pieņemts uzskaitē, jo viņam apstākļi ir pilnīgi apmierinoši un uzskaitē viņš atrodas tikai 2,5 gadus, š.g. 14. februārī viņš tika iekļauts to personu sarakstā, kuras ar dzīvojamo platību ir jānodrošina šajā gadā. Pēc mēneša viņam jau tika piešķirts 3,5 istabu dzīvoklis, ar platību 61 m² 4 cilvēkiem, t.i. 15,2 m² uz katru ģimenes locekli. Tikai pēc republikas Tautas kontroles komitejas iejaukšanās Kirova rajona izpildu komitejas lēmums par dzīvojamās platības piešķiršanu pilsoņa M. Belkina ģimenei tika atcelts.

[..]

Darbaļaužu sūdzību un priekšlikumu biroja vadītājs A. Čerņiševs

LVA, 398. f., 1. apr., 1034. l., 14.-15., 18., 20. lp. Origināls. Tulkojums no krievu valodas.

107. Izvilkums no Latvijas PSR Ministru Padomes Komunālās saimniecības daļas izziņas Latvijas PSR Ministru Padomei par dzīvojamās platības sadalīšanas praksi Latvijas PSR pilsētās

1973. gada 14. novembrī

Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētāja vietniekam biedram I. Gailim
Izziņa
par dzīvojamās platības sadalīšanas praksi Latvijas PSR pilsētās

[..]

2. Ievērojama daļa uzskaitē stāvošo pilsoņu dzīvojamo platību saņem pēc ilgas gaidīšanas. Tā, piemēram, 23 % ģimeņu dzīvojamo platību saņēma pēc 8 un vairāk gadu stāvēšanas rindā. Tas ir izskaidrojams ar to, ka daļa pilsoņu dzīvojamo platību saņem dažādos veidos apejot rindu, tā rezultātā no 3 un mazāk gadus rindā stāvošajiem dzīvojamo platību saņēma 40 % pilsoņu.

[..]

Komunālās saimniecības daļas vadītājs
A. Sarma

LVA, 398. f., 1. apr., 1034. l., 1.-3.lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

108. Izvilkums no Nolikuma par dzīvojamās platības sadales kārtību Latvijas Padomju Sociālistiskajā Republikā

Rīga

1974. gada 30. decembrī

Nolikums
par dzīvojamās platības sadales kārtību Latvijas Padomju
Sociālistiskajā Republikā

Apstiprināts ar Latvijas PSR Ministru Padomes
un Latvijas Republikāniskās arodbiedrību padomes
lēmumu Nr. 680

[..]

Priekšrocības tiesības saņemt dzīvojamo platību ir šādām personu grupām:

a) Lielā Tēvijas kara invalīdiem, invalīdiem no karavīru vidus, kas

par invalīdiem kļuvuši ievainojuma, kontūzijas vai sakropļojuma dēļ, ko viņi guvuši, aizstāvot Padomju Sociālistisko Republiku Savienību vai izpildot citus karadienesta pienākumus, vai slimības dēļ sakarā ar uzturēšanos frontē, un to karavīru un partizānu ģimenes locekļiem, kas krituši, vai pazuduši bez vēsts, aizstāvot Padomju Sociālistisko Republiku Savienību vai izpildot citus karadienesta pienākumus. [..]

- b) Padomju Savienības Varoņiem, Sociālistiskā Darba Varoņiem un personām, kas apbalvotas ar I, II un III pakāpes Slavas ordeņiem, I, II un III pakāpes ordeņiem «Par kalpošanu Dzimtenei PSRS Bruņotajos spēkos» un I, II un III Darba Slavas ordeņiem;
- e) PSRS Bruņoto spēku un Ministru Padomes Valsts drošības komitejas karaspēka un iestāžu, Iekšlietu ministrijas iekšējā dienesta, karaspēka un iekšējās apsardzes un konvojapsardzes ģenerāļiem, admirāļiem, virsniekiem un vismaz 20 kalendāra gadus nodienējušiem praporščikiem, mičmaņiem un virsdienesta karavīriem, kuri atvaļināti no karadienesta saskaņā ar 1960. gada 15. janvāra likumu par PSRS Bruņoto spēku jaunu, ievērojamu samazināšanu (PSRS Augstākās Padomes Ziņotājs, 1960. g., 3. nr., 26), kā arī veselības stāvokļa, vecuma vai štatu samazināšanas dēļ atvaļināti no karadienesta, sākot ar 1963. gada 1. janvāri;

[..]

- h) speciālistiem, kurus no citām pilsētām vai apdzīvotām vietām ministrijas, resori, uzņēmumi, iestādes un organizācijas, kas nekārto pilsoņu uzskaiti, kuriem nepieciešama dzīvojamā platība, uzaicinājušas darbā pēc saskaņošanas ar attiecīgo vietējās darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteju, un speciālistiem, kurus ministrijas, resori, uzņēmumi, iestādes un organizācijas, kas kārto minēto uzskaiti, uzaicinājušas darbā pēc saskaņošanas ar arodbiedrības fabrikas, rūpnīcas vai vietējo komiteju. Speciālistiem, kas ieradušies ar augstāko un vidējo speciālo mācību iestāžu ceļazīmēm pēc mācību iestādes vai aspirantūras beigšanas un kas strādā uzņēmumos, iestādēs un organizācijās pēc norīkojuma;

[..]

- l) ģeoloģijas izpētes organizāciju un topogrāfiskā un ģeodēziskā dienesta darbiniekiem, kuri nostrādājuši lauka apstākļos ne mazāk kā 20 gadus vai Galējos Ziemeļos ne mazāk kā 15 gadus un kuriem sakarā ar to nav pastāvīgas dzīves vietas;

m) citām personām, kuras pirmām kārtām nodrošināmas ar dzīvojamu platību pēc atsevišķiem PSRS un Latvijas PSR valdības lēmumiem un rīkojumiem.

[..]

LVA, 270. f., 3. apr., 5849. l., 217., 219., 225.-227.lp. Oriģināls.

109. Rīgas pilsētas PSRS Bruņoto spēku atvaļināto militārpersonu darbā iekārtošanas un dzīvokļu apgādes komisijas sēdes protokola Nr. 207 par dzīvokļu piešķiršanas kārtību PSRS Bruņoto spēku atvaļinātajām militārpersonām

Rīga 1975. gada 28. februārī

Rīgas pilsētas PSRS Bruņoto spēku atvaļināto militārpersonu darbā iekārtošanas un dzīvokļu apgādes komisijas sēdes protokols Nr. 207

1. Apstiprināt rezerves un atvaļināto virsnieku sarakstu, kuri pēc atvaļināšanas no PSRS Bruņoto spēku kadriem, stāv dzīvokļu saņemšanas rindā, lai tos saņemtu pirmā kārtā kā aktīvi 1941.-1945. gada Lielā Tēvijas kara dalībnieki.

N.p.k.	Dienesta pakāpe Uzvārds un iniciāļi	Ģimenes sastāvs	Piešķirt dzīvokli
Kirova rajona kara komisariāts			
1.	Majors I. Bistrovs	3 cilvēki	2 istabas
2.	Medicīnas dienesta apakšpulkvēdis S. Kašins	2 cilvēki	1,5 istabas
3.	Medicīnas dienesta apakšpulkvēdis P. Kogans	1 cilvēks	1 istabu
4.	Apakšpulkvēdis V. Kondratenko	4 cilvēki	3 istabas
5.	Medicīnas dienesta apakšpulkvēdis S. Nabutovskis	3 cilvēki	2 istabas
6.	Pulkvēdis N. Nesterovs	5 cilvēki	4 istabas
7.	Intendantu dienesta majors L. Soboļevs	1 cilvēks	1 istabu
8.	Majors D. Spiridonovs	4 cilvēki	3 istabas
9.	Apakšpulkvēdis V. Točilovs	4 cilvēki	3 istabas

N.p.k.	Dienesta pakāpe Uzvārds un iniciāļi	Ģimenes sastāvs	Piešķirt dzīvokli
10.	Pulkvedis V. Širins	3 cilvēki	2 istabas
11.	Apakšpulkvedis M. Kurakins	3 cilvēki	2 istabas
12.	Apakšpulkvedis D. Rogaliskis	3 cilvēki	2 istabas

Leningradas rajona kara komisariāts

1.	Tehniskā dienesta majors V. Vasins	4 cilvēki	3 istabas
2.	Majors A. Golubs	7 cilvēki	4-5 istabas
3.	Pulkvedis I. Grančenko	5 cilvēki	4 istabas
4.	Mirušā apakšpulkveža N. Molohatjko ģimene	2 cilvēki	1,5 istabas
5.	3. ranga kapteinis N. Skripovs	2 cilvēki	1,5 istabas
6.	Intendantu dienesta apakšpulkvedis A. Beļajevs	1 cilvēks	1 istabu

Leņina rajona kara komisariāts

1.	Pulkvedis P. Kursovs	3 cilvēki	3 istabas
2.	Majors I. Popovs	5 cilvēki	4 istabas
3.	3. ranga kapteinis N. Sokolovs	2 cilvēki	1,5 istabas
4.	Majors F. Ternovskis	4 cilvēki	3 istabas

Maskavas rajona kara komisariāts

1.	Apakšpulkvedis V. Agapovs	5 cilvēki	4 istabas
2.	Majors T. Gončarenko	4 cilvēki	3 istabas
3.	Apakšpulkvedis B. Džuranovičs	4 cilvēki	3 istabas
4.	Kapteinis A. Tkačenko	3 cilvēki	2 istabas
5.	Apakšpulkvedis D. Jandola	2 cilvēki	1,5 istabas

Oktoobra rajona kara komisariāts

1.	Apakšpulkvedis A. Bondarevs	4 cilvēki	3 istabas
2.	Kapteinis I. Lazarevs	5 cilvēki	4 istabas
3.	Apakšpulkvedis I. Popovs	3 cilvēki	2 istabas

Proletāriešu rajona kara komisariāts

1.	Justīcijas dienesta apakšpulkvedis P. Ščetilovs	2 cilvēki	1,5 istabas
2.	Pulkvedis J. Babickis	2 cilvēki	2 istabas
3.	1.ranga kapteinis D. Mkrtičjans	3 cilvēki	2 istabas
4.	Pulkvedis I. Filatovs	4 cilvēki	3 istabas
5.	Tehniskā dienesta majors L. Jaļcevs	3 cilvēki	2 istabas

2. Pilsoņa J. Simčihina (viens) iesniegums par pierakstīšanos Talsu ielā 9/11 dz. 102, kur 2 istabās ar platību 26,2 m² pierakstīts 1 cilvēks, un uzņemšanu dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē.

Nolēma: atļaut pierakstīšanos un uzņemt dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē uz rezerves virsnieku fonda rēķina 1 cilvēku.

3. Pilsoņa L. Krivošejeva iesniegums, ģimene — 3 cilvēki (viņš, sieva, dēls), par pierakstīšanos sievas mātes privātmājā Ceraukstes ielā 24, dz. 1, 3 istabas ar platību 39,0 m², un uzņemšanu dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē.

Nolēma: atļaut pierakstīšanos un uzņemt dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē uz rezerves virsnieku fonda rēķina 4 cilvēkus.

4. Pilsoņa B. Amusina iesniegums, ģimene — 4 cilvēki (viņš, sieva, divas meitas), par pierakstīšanos pie māsas Kalnciema ielā 105, dz. 5, kur uz platības 22,38 m² ir pierakstīti divi cilvēki, un uzņemšanu dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē.

Nolēma: atļaut 3 cilvēku pierakstīšanu un uzņemt dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē uz rezerves virsnieku fonda rēķina 4 cilvēkus.

5. Bojā gājušā virsnieka G. Kukina sieva ar diviem bērniem, dzimušiem 1959. un 1962. gadā, lūdz pierakstīt bojā gājušā vīra mātes dzīvojamā platībā Kalnciema ielā 62, dz. 2a, platība 22 m², pierakstīts 1 cilvēks, un uzņemt dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē.

Nolēma: atļaut pierakstīšanos 3 cilvēkiem un uzņemt dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē uz rezerves virsnieku fonda rēķina 4 cilvēkus (viņa, 2 bērni un bojā gājušā vīra māte).

6. Pilsoņa V. Višņakova iesniegums, ģimene 3 cilvēki (viņš, sieva, dēls atrodas aktīvajā karadienestā), par pierakstīšanos Codes ielā 42, dz. ar platību 53 m², kur pierakstīti 2 cilvēki, un uzņemšanu dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē.

Nolēma: atļaut pierakstīšanos 2 cilvēkiem un uzņemt dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē uz rezerves virsnieku fonda rēķina 3 cilvēkus.

7. Pilsoņa K. Žukova iesniegums, ģimene — 3 cilvēki (viņš, sieva un meita), par pierakstīšanos pie sievasmātes Grants ielā 4, dz. 6, kur uz 18 m² pierakstīts 1 cilvēks, un uzņemšanu dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē.

Nolēma: atļaut pierakstīšanos un uzņemt dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē uz rezerves virsnieku fonda rēķina 3 cilvēkus.

8. Pilsoņa V. Nižniha iesniegums (viena) par pierakstīšanos pie māsas Rudzutaka ielā 68, dz. 37, kur uz platības 31,88 m² pierakstīti 3 cilvēki, un uzņemšanu dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē.

Nolēma: atļaut pierakstīšanos un uzņemt dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē uz rezerves virsnieku fondu rēķina 1 cilvēku.

9. Pilsoņa Kučinska iesniegums, ģimene — 4 cilvēki (viņš, sieva, divi dēli), par pierakstīšanos uz brāļa dzīvojamās platības Pappardes ielā 9a, dz. 8, kur uz 18,55 m² pierakstīti 2 cilvēki, un uzņemšanu dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē.

Nolēma: atļaut pierakstīšanos un uzņemt dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē uz rezerves virsnieku fonda rēķina — 4 cilvēkus.

10. Pilsoņa Balajuka iesniegums, atvaļināts rezervē no 1960. gada, pierakstīts slēgtā garnizonā Mangaļos, ģimenē ir 7 cilvēki (viņš, sieva, divi dēli, līgava, mazmeita, meita), aizņemtā dzīvojamā platība 47,9 m², par uzņemšanu dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē.

Nolēma: uzņemt dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē uz rezerves virsnieku fonda rēķina ģimeni ar 7 cilvēkiem.

11. Pilsoņa V. Komkina iesniegums, ģimenē — 4 cilvēki (viņš, sieva, dēls, meita), par pierakstīšanos pie sievasmātes Maskavas ielā 268, dz. 21, uz 42,7 m² pierakstīti 5 cilvēki, un uzņemšanu dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē.

Nolēma: atļaut pierakstīšanos un uzņemt dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē uz rezerves virsnieku fondu ar rēķina — 4 cilvēkus.

12. Pilsoņa M. Jeļisejeva iesniegums, ģimenē 3 cilvēki (viņš, sieva, dēls), par pierakstīšanos pie sievasmātes Maskavas ielā 254/7, dz. 22, kooperatīvajā dzīvoklī ar platību 32,60 m², kur pierakstīti 3 cilvēki, un uzņemšanu dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē.

Nolēma: atļaut pierakstīšanos 3 cilvēkiem un uzņemt dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē uz rezerves virsnieku fonda rēķina — 3 cilvēkus.

13. Pilsoņa L. Savenkova iesniegums, ģimenē ir 2 cilvēki (viņš, sieva), par pierakstīšanos privātajā mājā Virānes ielā 11, dz. 1, kur uz platības 84,33 m² pierakstīti 5 cilvēki, un uzņemšanu dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē.

Nolēma: atļaut pierakstīšanos un uzņemt dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē uz rezerves virsnieku fonda rēķina — 2 cilvēkus.

14. Pilsoņa A. Tokareva iesniegums, ģimenē ir 4 cilvēki (viņš, sieva, meita, dēls), par pierakstīšanos Plaužu ielā 20, privātmājā, kur uz 70 m² pierakstīti 2 cilvēki, un uzņemšanu dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē.

Nolēma: atļaut pierakstīšanos un uzņemt dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē uz rezerves virsnieku fonda rēķina — 4 cilvēkus.

15. Pilsoņa O. Lavrinoviča iesniegums, ģimenē ir 2 cilvēki (viņš, sieva), par pierakstīšanos Kijevas ielā 2, dz. 23, ar platību 15,33 m², kur pierakstīti 4 cilvēki, un uzņemšanu dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē.

Nolēma: atļaut pierakstīšanos un uzņemt dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē uz rezerves virsnieku fonda rēķina — 2 cilvēkus.

16. Pilsoņa A. Kleinštaina iesniegums, ģimenē — 3 cilvēki (viņš, sieva, meita), par pierakstīšanos pie sievasmātes Festivāla ielā 1, dz. 105, kur uz platību 24 m² pierakstīti 2 cilvēki, un uzņemšanu dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē.

Nolēma: atļaut pierakstīšanos un uzņemt dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē uz rezerves virsnieku fonda rēķina — 3 cilvēkus.

17. Pilsoņa R. Haļiuļina iesniegums, ģimenē ir 3 cilvēki (viņš, sieva, dēls), par pierakstīšanos Vagonu ielā 27, dz. 1, kur uz platības 59,75 m² pierakstīti 3 cilvēki (dēls armijā), un uzņemšanu dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē.

Nolēma: atļaut pierakstīšanos un uzņemt dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē uz rezerves virsnieku fonda rēķina — 3 cilvēkus.

Komisijas sekretāre
A. Veidemane

LVA, 1400. f., 13. apr., 219. l., 5.-10. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

110. Izvilkums no Latvijas Komunistiskās partijas Rīgas pilsētas komitejas un Rīgas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildu komitejas dienesta ziņojuma Latvijas PSR Ministru Padomei par Rīgas pilsētas iedzīvotāju apgādāšanu ar dzīvojamo platību

Nr.1/36 - 2157

1978. gada 27. novembrī

Dienesta vajadzībām

Latvijas Komunistiskās partijas Rīgas pilsētas komiteja un
Rīgas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildu komiteja
Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētājam biedram J. Rubenim

Dienesta ziņojums

[..]

Pie tam pirmām kārtām ar dzīvojamo platību tiek nodrošināti Lielā Tēvijas kara invalīdi, kritušo karavīru ģimenes, kā arī tās ģimenes, kas dzīvo avārijas mājās un pagrabos, daudzbērnu ģimenes un citas personu grupas, kurām ir priekšrocības uz tiesībām saņemt dzīvojamo platību.

[..]

Veikto pasākumu rezultātā to pilsētas iedzīvotāju skaits, kuri uzskaitē stāv vairāk nekā 10 gadus, ir samazinājies par 1020 ģimenēm. 1977. gadā un 1978. gada astoņos mēnešos ir likvidētas 46 avārijas mājas, no kurām pārvietotas 316 ģimenes, tajā skaitā nojauktas septiņas vecas mājas uz pilsētas centrālās maģistrāles — Ļeņina ielas.

Tikai Rīgas pilsētas rajonu izpildu komitejas, sākot ar 1971. gadu, no pagrabiem ir pārcēlušas 1261 ģimeni. Tās barakas, kuras piederēja Rīgas vietējām padomēm, ir likvidētas 1972. gadā, bet 1976.-1977. gadā ir likvidētas 24 resoru barakas, no kurām pārvietotas 266 ģimenes.

1971.-1975. gadā Lielā Tēvijas kara invalīdiem ir piešķirti 1375 dzīvokļi, bet šās piecgades pirmajos gados dzīvokļa apstākļi ir uzlaboti vēl 466 Lielā Tēvijas kara invalīdu ģimenēm.

[..]

Vadoties no Latvijas PSR Konstitūcijas 42. panta, kas garantē tiesības uz dzīvojamo platību un iepazinusies ar PSRS likuma projektu «Par dzīvojamā fonda izmantošanu un aizsardzību PSRS», kurš paredz jaunu garantiju un atvieglojumu noteikšanu pilsoņiem, Rīgas pilsētas izpildu komiteja detalizēti izpētīja dzīvokļu problēmas stāvokli pilsētā.

Veiktā analīze liecina par to, ka pēdējos gados stāvoklis ar iedzīvotāju nodrošināšanu ar dzīvojamo platību ir ārkārtīgi saasinājies, neraugoties uz šajā virzienā pieņemtajiem mēriem.

[..] pēc stāvokļa uz 1978. gada 1. janvāri galvenokārt ar dzīvojamo platību nodrošināti tikai tie pilsoņi, kuri uzskaitē rūpnieciskajos uzņēmumos stāv no 1963. gada, bet rajonu izpildu komitejās no 1962. gada. Tajā pat laikā rindas turpina pieaugt.

Ja uz 1971. gada 1. janvāri kopumā pa pilsētu dzīvojamās platības nodrošināšanas uzskaitē atradās 31,5 tūkstoši ģimeņu, tad tagad — 37 tūkstoši ģimeņu, tajā skaitā — kopējā grupā — 29 tūkstoši un pēc uzskaites atvieglojumu grupās — 8 tūkstoši ģimeņu. No tām:

N. p. k.	Uzskaites grupa	Sastāvēja uzskaitē 1971. g.	1971.-1977.		Sastāv uzskaitē uz 1978. g. 1.01.
			Pilsētā nodrošināti	No jauna uzņemti uzskaitē	
1.	Lielā Tēvijas kara invalīdi un kritušo karavīru ģimenes	284	2243	3360	1401
2.	Rezervē atvaļinātie virsnieki	77	777	938	238
3.	Slimie ar atklātu tuberkulozes formu	382	833	848	397
4.	1. un 2. grupas invalīdi	-	57	161	104
5.	Daudz bērnu ģimenes	-	214	809	595
6.	Jaunie speciālisti	620	1237	3292	2675
7.	Bērnu namu audzēkņi	13	54	92	57
8.	Vientuļas sievietes, Lielā Tēvijas kara dalībnieces	-	8	56	48
9.	Ģimenes, kuras dzīvo pagrabstāvos	2830	2232	69	867

Ir jāuzsver, ka Rīgā ģimeni uzņem kopējās rindas grupā, ja uz katru ģimenes locekli ir mazāk par 4,5 m² dzīvojamās platības, bet darba stāžs dzīvošanas laikā pilsētā pārsniedz piecus gadus.

[..] Rīgas pilsētā patlaban ir 55 tūkstoši ģimeņu, kurām dzīvojamā platība ir ļoti vajadzīga, kuru nodrošināšanai ir nepieciešami 2,75 miljoni kvadrātmetru dzīvojamās platības.

[..]

3. Iedzīvotāju pieauguma tempi Rīgas pilsētā pēdējos gados daudzkārt apsteidz dzīvojamās platības nodošanas tempus ekspluatācijā. Saskaņā ar ģenerālplānu 1978. gadā Rīgas iedzīvotāju skaitam bija jābūt 780 tūkstoš cilvēku. Tikai uz mehāniskā pieauguma rēķina pilsētas iedzīvotāju skaits vidēji katru gadu palielinājās par 8-9 tūkstošiem cilvēku. Tā, piemēram, tikai 1975.-1977. gadā Rīgā

tika pierakstīti 105,3 tūkstoši cilvēku, bet izrakstīti 79,1 tūkstoši cilvēku.

No ikgadējā 8,5 tūkstošu cilvēku mehāniskā pieauguma Rīgā sastāda:

- ieradušies un strādnieku un kalpotāju kopmītnēs pierakstīti 31 %
- pierakstīti pie radniekiem, neievērojot dzīvojamās platības normu saskaņā ar Latvijas PSR Ministru Padomes 1974. gada 10. novembra lēmuma 1. punktu 29 %
- ar esošo dzīvojamās platības normu 15 %
- kuģu apkalpju kadru daļās pierakstītie 7 %
- no PSRS Bruņotajiem spēkiem atvaļinātās militārpersonas 4 %
- resoru mājās pierakstītie 6 %
- pierakstīti mājās, kas pieder pilsoņiem un ar personīgā īpašuma tiesībām 2 %
- citu kategoriju personas 6 %

No kopējā šajā laikā pierakstīto skaita, saskaņā ar PSRS Ministru Padomes 1974. gada 10. novembra lēmumu Nr. 613, neievērojot dzīvojamās platības normas, pierakstīti 33,4 tūkstoši cilvēku (tuvi radnieki). Bez tam, saskaņā ar šo lēmumu Rīgā pierakstītas 8,3 tūkstoši militārpersonu ģimenes, kuras ieskaitītas rezervē vai atvaļinātas, kuras uzņemtas dzīvojamās platības nodrošināšanas uzskaites rindā, taču ar dzīvojamo platību viņas tiek nodrošinātas triju gadu laikā likumā paredzēto triju mēnešu vietā.

Augstais mehāniskais pieaugums sarežģī jau bez tā ārkārtīgi smago stāvokli nodrošināšanā ar dzīvojamās platību pilsētā. Ja ņemtu vērā tikai minimālo kopējās (derīgās) platības normu uz vienu cilvēku (9 m²), tad šai pilsoņu kategorijai ir nepieciešams vairāk par 80 tūkstošiem m² dzīvojamās platības.

Vietu esamība kopmītnēs un liekā platība dzīvokļu īrniekiem dod iespēju uzņēmumu un organizāciju vadītājiem brīvi pieņemt darbā tās personas, kuras Rīgā ierodas no citām vietām, pie kam šo procesu pēc būtības neviens neregulē.

Tā rezultātā sevišķi strauji palielinās dažādu sīku organizāciju (zinātniski pētnieciskie institūti, skaitļošanas centri, konstruktoru biroji, laboratorijas, institūtu filiāles u.c.) strādājošo skaits. Ja pēdējos 10 gados Rīgas rūpniecības uzņēmumos strādājošo skaits pieauga par 6 %, tad pieminētajās organizācijās — par 170 %.

Tas viss, bez šaubām, atstāj negatīvu ietekmi uz dzīvokļu problēmas risināšanu pilsētā.

Ir nepieciešams aizliegt palielināt strādājošo skaitu šajās organizācijās un izveidot jaunas Rīgas pilsētas teritorijā, kā arī dažādu,

sīku organizāciju dienesta telpu paplašināšanu uz dzīvokļa fonda rēķina, izņemot Vecrīgu.

4. Pastāvošās dzīvokļu likumdošanas nepilnība arī, tieši vai netieši, veicina rindu pieaugumu dzīvokļu saņemšanai pilsētā. Tā, piemēram, Rīgā ir noteikts tikai piecu gadu dzīvošanas termiņš, lai pieņemtu dzīvojamās platības nodrošināšanas rindā, bet tajā pat laikā Ļeņingradā ar noteikumiem, kas attiecas uz uzņemšanu uzskaitē un dzīvojamās platības piešķiršanu, ir noteikts, ka uzskaitē uzņem tikai tos pilsoņus, tajā skaitā arī Lielā Tēvijas kara invalīdus, kuri pilsētā ar pastāvīgu pierakstu nodzīvojuši 10 gadus.

Mēs uzskatām, ka termiņš pilsoņu, tajā skaitā arī Lielā Tēvijas kara invalīdu un kritušo karavīru ģimeņu uzņemšanai uzskaitē, ir jāpalielina līdz 7 gadiem (Tallinā ir 7 gadi).

[..]

Pastāvoša likumdošana neizslēdz iespēju atkārtoti stāties uzskaitē Lielā Tēvijas kara invalīdiem, kuri jau ar priekšrocības tiesībām saņēmuši labiekārtotus dzīvokļus, bet pēc tam apzināti pasliktinājuši savus dzīvokļa apstākļus, sadalot vai apmainot dzīvojamo platību. Bet, piemēram, Ļeņingradā noteikumi par uzņemšanu uzskaitē un dzīvojamās platības piešķiršanu tādos gadījumos neļauj uzņemt uzskaitē.

Ievērojami apdzīvojamās platības zaudējumi pilsētā notiek tā rezultātā, ka no lēmuma pieņemšanas momenta par projektēšanas uzsākšanu līdz nojaucamās mājas iedzīvotāju izmitināšanai paiet ilgs laiks, kurā, kā likums, strauji palielinās ģimeņu skaits nojaukšanai paredzētajā mājā.

Tā kā pastāvošajā likumdošanā nav norādīta pierakstīšanās aizlieguma un dzīvojamās platības sadalīšanas stadija, ir nepieciešams noteikt pierakstīšanās un dzīvojamās platības ierobežojumus no lēmuma pieņemšanas momenta par projektēšanu, izņemot PSRS Ministru Padomes 1974. gada 28. augusta lēmuma «Par dažiem pilsoņu pierakstīšanas noteikumiem» 1. punktu.

[..]

Latvijas Komunistiskās partijas Rīgas pilsētas komitejas sekretārs
J. Vagris

Rīgas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildu komitejas
priekšsēdētājs
M. Dubra

111. Izvilkums no Latvijas PSR Tautas kontroles komitejas izziņas par Lielā Tēvijas kara invalīdu un kritušo karavīru ģimeņu iesniegumu izskatīšanas kārtību Rīgas pilsētas Kirova rajona Dzīvokļu nodaļā

1981. gada 12. martā

Latvijas PSR Tautas kontroles komitejai

Izziņa

par Lielā Tēvijas kara invalīdu un kritušo karavīru ģimeņu iesniegumu izskatīšanas kārtību Rīgas pilsētas Kirova rajona Dzīvokļu nodaļā

[..]

Dzīvokļu nodaļā tiek pieļauti gadījumi, ka uzskaitē tiek pieņemti bez pietiekama pamata. 1981. gadā uzskaitē uzņemts pilsonis Moisejs Karps. Ar ģimeni 4 cilvēki (viņš pats, sieva, meita, mazmeita) viņš aizņem 3,5 istabas ar platību 77,5 m². Dzīvoklis ir ar visām ērtībām, istabas ir izolētas. Savā iesniegumā M. Karps lūdz piešķirt viņam 4 vai 3 istabu dzīvokli ar nosacījumu, ka viena istaba ar platību 31,5 m² esošajā dzīvoklī tiks piešķirta viņa mazmeitai E. Zaičevai, kura dzimusi 1958. gadā.

[..]

Visiem 1980. gadā ar dzīvokļiem nodrošinātajiem uz katru ģimenes locekli bija no 7 līdz 25 m² dzīvojamās platības. [..]

Tā, piemēram, I. Dimenšteina ģimenei uz 5 cilvēkiem (sieva, meita, divas mazmeitas) bija 3 istabu dzīvokli ar 53,7 m² platību, I. Dimenšteina ģimenei uz 2 cilvēkiem piešķirts vienistabas dzīvoklis ar kopējo platību 46,2 m², I. Dimenšteina iepriekšējā dzīvoklī palika 3 cilvēki (meita un divas mazmeitas).

J. Zihmanes ģimene (viņa un meita) 1975. gadā nelikumīgi uzņemta kritušo karavīru ģimeņu nodrošināšanas uzskaitē un 1980. gadā viņa uz 2 cilvēkiem saņēma 2 istabu dzīvokli ar kopējo platību 57,5 m². J. Zihmanes ģimene aizņēma 2,5 istabas ar platību 43 m² Rīgā, P. Stučkas ielā 59/61.[..]

Abrama Cemakova 3 cilvēku ģimene kopējā dzīvoklī aizņēma 3 istabas ar 57,6 m². Savā iesniegumā Ā. Cemakovs lūdz uzņemt viņu uzskaitē un nodrošināt ar dzīvojamo platību, sakarā ar to, ka viņa radnieki, kuri viņa dzīvoklī aizņēma divas istabas, aizbrauc uz

Izraēlu. Dzīvokļu nodaļa Ā. Cemakovam piešķīra 3 stabu dzīvokli ar 62,87 2.[..]
[..]

LPSR TTK inspektori

J. Panteļejevs

E. Bukova

LVA, 398.f., 1. apr., 1989. l., 33.-36. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

112. Izvilkums no Latvijas PSR Tautas kontroles komitejas izziņas par Lielajā Tēvijā kara invalīdu un kritušo karavīru ģimeņu iesniegto rakstisko iesniegumu izskatīšanas pārbaudes rezultātiem

1981. gada 25. februārī

Izziņa

par Lielā Tēvijā kara invalīdu un kritušo karavīru ģimeņu iesniegto rakstisko iesniegumu izskatīšanas pārbaudes rezultātiem

Rīgas pilsētas izpildu komitejā ir izveidota Dzīvojamās platības uzskaites un sadalīšanas pārvalde.[..]

1980. gadā pilsētas izpildu komiteja saņēma 199 Lielā Tēvijā kara invalīdu un kritušo karavīru ģimeņu rakstiskus iesniegumus. Tos izskatot, apmierināti tika 27 iesniegumi, atteikti 50 un sniegti 122 paskaidrojumi iesniedzējiem.

Pavisam Rīgas pilsētā uz 1980. gada 1. janvāri, ieskaitot visus rajonus, uzņēmumus un organizācijas, uzskaitē bija 1049 Lielā Tēvijā kara invalīdu iesniegumi un 312 Lielajā Tēvijā karā kritušo karavīru ģimeņu iesniegumi.

1980. gadā ar labiekārtotiem dzīvokļiem tika nodrošināti 195 Lielā Tēvijā kara invalīdi un 65 Lielajā Tēvijā karā kritušo karavīru ģimenes.

[..] Bez tam, jo vairāk iesniedzējs raksta dažādām augstāk stāvošām organizācijām, jo vairāk viņš panāk savu prasību apmierināšanu, kaut arī nelikumīgi. [..]

Lielā Tēvijas kara 2. grupas invalīds A. Mirošņiks, kura ģimene sastāv no 4 cilvēkiem (viņš, sieva un divi bērni), Mālu ielā 16 dz. 66, 1 istaba ar 18 m².

1960. gadā viņš ar sievu izšķīra laulību un sieva ar dēlu 1966. gadā saņēma vienistabas dzīvokli, 13,43 m² Purvciema ielā 44 dz. 4.

Ar Ļeņina rajona izpildu komitejas 1972. gada 25. janvāra lēmumu A. Mirošņiks kā Lielā Tēvijas kara invalīds tika uzņemts dzīvojamās platības nodrošināšanas rindā un tā paša gada augustā viņam ar meitu tika piešķirts labiekārtots dzīvoklis 23,9 m² Dzirciema ielā 37 dz 35, ņemot viņu no uzskaites.

Pēc Mirošņika sūdzības par to, ka dzīvoklim ir celtniecības defekti, 1974. gada martā viņam ar meitu tika piešķirts cits divistabu dzīvoklis* ar platību 22,8 m² (meita dzimusi 1966. gadā. 1975. gada aprīlī A. Mirošņiks no šā dzīvokļa izrakstījās, to atstājot meitai, un pierakstījās pie bijušās šķirtās sievas, jo māja Purvciema ielā bija paredzēta nojaukšanai.

Mājas nojaukšanas rezultātā Purvciema ielā Mirošņiks no jauna tika uzņemts dzīvokļa piešķiršanas uzskaitē kā Lielā Tēvijas kara invalīds, un 1979. gada 10. septembrī viņš no jauna saņem vienistabas labiekārtotu dzīvokli Mičurina 32 dz. 45, bet viņa bijusī sieva ar dēlu — 2 istabu dzīvokli Lielvārdes ielā 109 dz. 8.

Taču Mirošņiks raksta uz visām instancēm, partijas un padomju orgāniem, ka dzīvoklim ir celtniecības defekti. Ir Proletāriešu rajona Tautas kontroles komitejas apsekošanas akts, ka dzīvoklis ir labiekārtots un nekādu defektu nav.

Neraugoties uz to, Proletāriešu rajona izpildu komiteja Mirošņikam piedāvā jaunu vienistabas labiekārtotu dzīvokli Dauges ielā 47 dz. 73 ar 12,64 m² platību. [..]

[..]

Latvijas PSR Tautas kontroles komitejas ārštata inspektors
V. Bloks

LVA, 398. f., 1. apr., 1989. l.-4. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

*Ielas nosaukums nesalasāms.

113. Izvilkums no Rīgas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētāja M. Dubras priekšlikumiem Latvijas PSR Ministru Padomei sakarā ar laikrakstā «Pravda» publicēto rakstu «Nevis ciemiņi, bet saimnieki»

Nr. 1/21-2-2 21-21 . 12-4609 ienāk.

1983. gada 31. martā

Latvijas PSR Rīgas pilsētas Tautas deputātu padome izpildu komiteja
Ministru Padomes priekšsēdētājam biedram J. Rubenim
Priekšlikumi saskaņā ar laikrakstā «Pravda» publicēto rakstu «Nevis
ciemiņi, bet saimnieki»

[..]

Pavisam Rīgas pilsētā dzīvojamās platības saņemšanas uzskaitē sastāv 49,4 tūkstoši ģimeņu, no tām — 36,9 tūkstoši valsts dzīvokļu saņemšanai.

Pilsētas īpatnība ir tā, ka 49 % no kopējā rindā stāvētāju skaita ir nepieciešami vienistabas dzīvokļi.

Uz 1983. gada 1. janvāri Rīgā ir 386 dažādu ministriju un resoru strādniekiem un kalpotāju reģistrētas kopmītnes (bez mācību iestāžu uzskaites).

Kopmītnēs ir 27794 gultas vietas un 4875 istabas, kurās, kā likums, dzīvo ģimenes ar bērniem un vientuļās mātes.

Kopmītnēm izmanto arī 27 dzīvojamās mājas, kas celtas mazām ģimenēm, ar 1903 dzīvokļiem un 6 parastā tipa dzīvojamās mājas ar 593 dzīvokļiem.

Pilsētas izpildu komitejai nav apkopotu ziņu par dzīvojamās platības nodrošināšanas uzskaitē stāvošo no kopmītnēm skaitu, taču pēc Latvijas PSR Celtniecības ministrijas zinām viņu īpatsvars sastāda apmēram apmēram 30 % no kopējā kopmītnēs dzīvojošo skaita. [..]

[..]

Nodrošināšanas ar dzīvojamo platību rindas struktūras analīze rāda, ka pēdējos gados ir palielinājies rindā stāvētāju īpatsvars uz vienistabas dzīvokļa saņemšanu. Ja 1976. gadā tas sastādīja 44,8 % no kopējā uzskaitē stāvošo ģimeņu skaita, tad 1982. gadā tas pieauga līdz 49,2 %. Zināmā mērā tas ir saistīts ar kopmītnu paplašināšanu, kuru ietilpība pēdējos 10 gados palielinājās apmēram par 7000 vietām. [..]

Izpildu komitejas priekšsēdētājs
M. Dubra

LVA, 270. f., 3. apr., 10414. l, 196.-197., 200., 203. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

114. Ražošanas apvienības "Alfa" ģenerāldirektora vietnieka A. Cibulška lūgums Rīgas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildu komitejas Plānu komisijas Kompleksās plānošanas nodaļas priekšniekam V. Jurenokam pierakstīt kopmītnēs 100 strādniekus

Slepeni

Nr. 74-s 1984. gada 12. janvārī

Ražošanas apvienība «Alfa»

Rīgas pilsētas izpildu komitejas Plānu komisijas Kompleksās
plānošanas nodaļas priekšniekam V. Jurenokam

Ražošanas apvienības «Alfa» administrācija lūdz izskatīt jautājumu par 100 cilvēku, pamatražošanas cehu Ļeņina ielā 402^a un Purvciema ielā 46 darbinieku, pierakstīšanu ražošanas apvienības «Alfa» kopmītnēs.

Limita skaits — 9461 cilvēks, rūpnieciskās ražošanas personāls — 7810 cilvēki. Faktiskais apvienībā strādājošo skaits uz 1984. gada 5. janvāri — 9421 cilvēks, rūpnieciskās ražošanas personāls — 7767 cilvēki.

Pēc sanitārās pases vietu skaits kopmītnēs — 500. Brīvas vietas uz 1984. gada 1. janvāri — 100. Apvienības vajadzība pēc kadru strādniekiem un [...] 1984. gadā, ņemot vērā kadru mainību, ir 310 cilvēki.

Augstāk minēto profesiju strādnieku vajadzība ir izskaidrojama ar ražošanas apjomu pieaugumu, kas ir paredzēts 1984. gada aizsardzības tehnikas izstrādājumu izlaides valsts plānā.

Ģenerāldirektora vietnieks kadru un režīma lietās
A. Cibulškis

LVA, 1400. f., 13. apr., 1075. l., 1. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

115. Karaspēka daļas Nr. 60092 komandiera N. Alkajeva lūgums Rīgas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildu komitejai nodrošināt ar dzīvojamo platību atvaļināto mičmani A. Jemeljanovu

1984. gada 27. martā

Karaspēka daļa Nr. 60092

Rīgas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildu komitejas
priekšsēdētājam

Uz pastāvīgu dzīves vietu Rīgā ierodas atvaļinātais mičmanis Aleksejs Jemeljanovs, kurš, ar karaspēka daļas Nr. 62695 komandiera 1984. gada 16. aprīļa pavēli Nr. 033., atvaļināts no dienesta saskaņā ar aktīvā karadienesta maksimālā vecuma sasniegšanu

PSRS Bruņotajos spēkos viņš iesaukts 1951. gada 3. oktobrī no Vitebskas apgabala Dubrovas rajona kara komisariāta. Atvaļināts rezervē 1962. gada 31. maijā un nosūtīts uz Rīgas pilsētas Ļeņina rajona kara komisariātu.

Iesaukts dienestā no rezerves 1963. gada 7. augustā no Rīgas pilsētas Ļeņina rajona kara komisariāta.

Atvaļinātais mičmanis A. Jemeljanovs PSRS Jūras kara flotē nodienēja 31 kalendāra gadu, no tiem uz zemūdenēm ar speciālām enerģētiskajām iekārtām* — 12 gadus un 6 mēnešus.

Saskaņā ar PSKP CK un Ministru Padomes 1962. gada 1. jūnija lēmumu, kas paziņots ar PSRS aizsardzības ministra 1962. gada 25. jūnija pavēli Nr. 0077, un PSKP CK un PSRS Ministru Padomes 1963. gada 5. marta lēmumu, atvaļinātajam mičmanim ir tiesības ārpuskārtas, ne vēlāk kā triju mēnešu laikā kopš ierašanās dienas dzīves vietā, saņemt dzīvojamo platību.

Lūdzu Jūs nodrošināt atvaļināto mičmani ar dzīvojamo platību norādītajā termiņā.

Karaspēka daļas Nr. 60092 komandieris
N. Alkajevs

LVA, 1400. f., 13. apr., 1075. l., 16. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

*t.i. atomzemūdenēm.

116. Klusā okeāna flotes 45. zemūdeņu divīzijas komandiera kontradmirāja I. Gordejeva lūgums Rīgas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildu komitejai nodrošināt ar dzīvojamo platību atvaļināto mičmani V. Abrosimovu

Ienāk. Nr. 161-0 1985. gada 26. jūnijā

Slepeni

Rīgas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētājam Latvijas PSR, Rīga

Lūgums

Uz pastāvīgu dzīves vietu pie Jums tiek nosūtīts mičmanis Vjačeslavs Abrosimovs, kurš no PSRS Bruņotajiem spēkiem ir atvaļināts pensijā.

Mičmanis V. Abrosimovs PSRS Bruņotajos spēkos tika iesaukts 1956. gada 13. septembrī no Gorkijas apgabala Bogorodas pilsētas kara komisariāta. Jūras kara flotē viņš nodienēja 18 kalendāra gadus un 7 mēnešus, no kuriem — 8 gadus uz zemūdenēm ar speciālajām enerģētiskajām iekārtām.

Saskaņā ar šodien darbojošās PSRS Aizsardzības ministrijas 1962. gada 25. jūnija pavēles Nr.-0077 pavēlošās daļas 7. punktu, paziņoju, ka mičmanim V. Abrosimovam, atbilstoši PSRS Ministru Padomes 1962. gada 1. jūnija lēmumam un augstāk norādīto virsdienesta laiku uz atomzemūdenēm, ir tiesības saņemt dzīvojamo platību ne vēlāk kā trīs mēnešos pēc ierašanās dzīves vietā.

Lūdzu mičmani V. Abrosimovu apgādāt ar dzīvojamo platību norādītajā laikā.

Nosūtu arī norādījumu:

Izraksts no PSRS aizsardzības ministra pavēles 1962. gada 25. jūnijā Nr.-0017 «Par raķešu karaspēka apakšvienību, daļu un vienību un atomzemūdeņu virsdienesta militārpersonu materiālās apgādes uzlabošanu.»

Lai izpildītu PSRS Ministru Padomes 1962. gada 1. jūnija Lēmumu Nr. 562-230, pavēlu:

[..]

7. Vienību, karaspēka daļu, apakšvienību un kuģu komandieriem, atvaļinot no dienesta virsdienesta militārpersonas, kuras

nodienējušas vairāk par 15 gadiem, tajā skaitā ne mazāk par 5 gadiem uz atomzemūdenēm, slēgtā kārtībā paziņot attiecīgajām novadu, apgabalu vai rajonu tautas deputātu padomju izpildu komitejām, ka minētajai militārpersonai saskaņā ar PSRS Ministru Padomes 1962. gada 1. jūnija lēmumu Nr. 562-230 ir tiesības saņemt dzīvojamu platību ne vēlāk kā triju mēnešu laikā pēc ierašanās dzīves vietā.

PSRS aizsardzības ministrs PSRS maršals R. Maļinovskis
Ģenerālštāba priekšnieka pienākumu pagaidu izpildītājs armijas
ģenerālis Ivanovs

Klusā okeāna flotes 45. zemūdeņu divīzijas komandieris
kontradmirālis
I. Gordejevs

LVA, 1400. f., 13. apr., 1074. l., 8. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

117. Latvijas PSR Komunālās saimniecības ministrijas Dzīvokļu saimniecības pārvaldes Latvijas PSR Ministru Padomes Pilsētu un komunālās saimniecības daļai iesniegtais kopmītņu saraksts

Nr. 30-7-205

1984. gada 17. oktobrī

Latvijas PSR Komunālās saimniecības ministrija Dzīvokļu
saimniecības pārvalde
Latvijas PSR Ministru Padomes Pilsētu un komunālās saimniecības
daļai

Iesniedzam Jums to ministriju, resoru, uzņēmumu un organizāciju sarakstus, kuru pārziņā atrodas kopmītnes

[..].

Ministriju, resoru, uzņēmumu un organizāciju saraksts, kuru pārziņā atrodas kopmītnes

1. Vissavienības republikāniskās ministrijas un resori — pavisam 421 tajā skaitā:

Kokapstrādes rūpniecības ministrija	18
Celtniecības materiālu celtniecības ministrija	21
Vieglās rūpniecības ministrija	63

Gaļas un piena rūpniecības ministrija	25
Sagādes ministrija	3
Augļu un dārzeņu ministrija	3
Mežrūpniecības saimniecības ministrija	12
Celtniecības ministrija	36
Lauksaimniecības ministrija	10
Valsts lauku tehnikas komiteja	18
Ūdens saimniecības ministrija	23
Sakaru ministrija	7
Veselības aizsardzības ministrija	36
Augstākās izglītības ministrija	29
Izglītības ministrija	34
Kultūras ministrija	11
Valsts profesionālās izglītības komiteja	39
Valsts naftas produktu komiteja	3
2. Republikāniskās ministrijas un resori	
Pavisam	140
tai skaitā:	
Vietējās rūpniecības	10
Kūdras rūpniecības pārvalde	3
Sadzīves pakalpojumu ministrija	22
Auto un šoseju ceļu ministrija	50
Sociālās nodrošināšanas ministrija	27
Komunālās saimniecības ministrija	18
3. Vissavienības pakļautības uzņēmumi un organizācijas	
Pavisam	152
tajā skaitā:	
Latvijas galvenā energopārvalde	13
Ražošanas apvienība «Latvijas papīra rūpniecība»	13
Valmieras stikla šķiedras rūpnīca	2
Olaines plastmasas pārstrādes rūpnīca	2
Daugavpils ražošanas apvienība «Ķīmiskā šķiedra»	2
Zinātniskās ražošanas apvienība «Bioķīmiskais reaktīvs»	1
Laku un krāsu rūpnīca	1
Ventspils ostas rūpnīca	1
Jelgavas mašīnbūves rūpnīca	1
Dīzeļbūves rūpnīca	3
Vagonbūves rūpnīca	2
Rīgas ķīmijas mašīnu rūpnīca	5
Mikroautobusu rūpnīca «RAF»	1
Daugavpils pievadķēžu rūpnīca	1

Rīgas lauksaimniecības mašīnu rūpnīca	3
Ražošanas apvienība «VEF»	3
4. Sabiedriskās un kooperatīvās organizācijas	
Pavisam	40
tajā skaitā:	
Latvijas patērētāju biedrība	29
Pavisam republikā	753 kopmītnes

Pārvaldes priekšnieks
A. Janelītis

LVA, 270. f., 3. apr., 10414. l., 112., 114.-115. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

118. Liepājas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildu komitejas Dzīvokļu nodaļas ziņas par pilsoņiem, kuri stāv dzīvokļu piešķiršanas uzskaitē Liepājas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildu komitejas Dzīvokļu nodaļā

[1986. gads]

**Ziņas
par pilsoņiem, kuri stāv dzīvokļu piešķiršanas uzskaitē Liepājas
pilsētas izpildu komitejas Dzīvokļu nodaļā**

Uzskaites grupas	Pavisam atrodas uzskaitē uz 1986. g. 1. 09.	Lietu skaits, kurās nav attiecīgo dokumentu	Plānots dzīvokļus piešķirt 1986. gadā
I Visu pirmās grupas			
29.1. LTK [Lielā Tēvijas kara] invalīdu	25		9
29.2. Varoņu	-		-
29.3. Tuberkulozes un citu slimību	81		2
29.4. LTK dalībnieku	194		6
29.5. Darba un PA [Padomju armijas] (1. un 2.grupas) invalīdu	22		2

Uzskaites grupas	Pavisam atrodas uzskaitē uz 1986. g. 1. 09.	Lietu skaits, kurās nav attiecīgo dokumentu	Plānots dzīvokļus piešķirt 1986. gadā
29.6. Pildot sabiedrisko pienākumu kritušo ģimenes locekļi	-		-
29.7. Ražošanas veterānu (15 gadi)	38		1
29.8. Daudzbērnu ģimeņu	116		1
29.9. Dviņu	8		1
29.10. kuru mājas neatbilst sanitārajiem apstākļiem un tehniskajām prasībām	1151		43
29.11. Rezerves virsnieki	41		2
29.12. Jaunlaulāto līdz 30 gadiem (izolēta dzīvojamā platība)	-		-
29.13. Bērna piedzimšanas pirmajos 3 gados(dzīvoklis)	-		-
29.14. Ģeologu	1		1
29.15. Pēc tiesas lēmuma	-		-
29.16. Pēc atsevišķiem valdības lēmumiem	3		1
II Ārpuskārtas grupas			
31.1. Dabas stihijās cietuši	-		-
31.2. Bērnu namu audzēkņu	-		-
31.3. Pēc norīkojuma darbā ieradušos	25		1
31.4. Rehabilitēto	-		-
32. Pēc līguma darbā ieradušos	1704		-
III Vispārējā grupa	1070		
	2774		

Dzīvokļu nodaļas vadītāja
I. Afanasjeva

LVA, 398. f., 1. apr., 2451. l., 21. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

119. Izvilkums no Latvijas PSR Komunālās saimniecības ministrijas Dzīvokļu saimniecības pārvaldes izziņas par pilsoņu uzskaites stāvokli, kuriem ir nepieciešams uzlabot dzīvokļu apstākļus un dzīvojamās platības sadalīšanu Rīgas pilsētas Proletāriešu rajonā

1986. gada 18.-19. novembrī

Izziņa

Par pilsoņu uzskaites stāvokli, kuriem ir nepieciešams uzlabot dzīvokļu apstākļus un dzīvojamās platības sadalīšanu Rīgas pilsētas Proletāriešu rajonā

[..]

Pārbaudes dienā rajona izpildu komitejas Dzīvokļu daļā uzskaitē stāvēja: vispārējā grupā 2449 ģimenes un atvieglojumu grupās — 1756 ģimenes.

Tajā skaitā:

	Ģimeņu skaits	Tiek nodrošināti uzskaitē uzņemtie
LTK invalīdu ģimenes	77	1982. gadā
Daudzbērnu ģimenes	232	1971. gadā
Ģimenes, kuras dzīvo nepiemērotās mājās	459	1970. gadā
Slimie	240	1972. gadā
Rezerves virsnieku ģimenes	98	1980. gada
Vientuļās mātes	66	
Darba invalīdu ģimenes	30	1983. gadā
Ģeologi	9	1976. gadā
PSRS varoņi	1	1978. gadā
Dvīņu ģimenes	24	1985. gadā
Skolotāji	58	1965. gadā
Kritušo ģimenes (Nolikuma 29.6. ap. punkts)	3	no 1985. gada
Ārpuskārtas nodrošināšanas grupa		
Speciālisti, kuri ieradušies pēc augstskolas beigšanas ar norīkojumu	221	no 1983. gada
Tas pats — ar darba līgumiem	3	

	Gimeņu skaits	Tiek nodrošināti uzskaitē uzņemtie
Bērnu namu audzēkņi	10	
Ar atsevišķiem valdības orgānu lēmumiem	7	

[..] rajona izpildu komiteja pieņem uzskaitē personas, kuras kopmītnēs faktiski nedzīvo, bet tikai skaitās tajās pierakstītas [..].

Jāatzīmē, ka dažās kopmītnēs, īpaši Iekšlietu ministrijas sistēmas, Celtniecības ministrijas kopmītnēs, netiek ievērots pasu režīms (cilvēki tur nedzīvo, bet skaitās pierakstīti) un nav ieviesta kārtība izziņu izsniegšanā no dzīves vietām (forma Nr. 22-ž, kura kalpo par pamatu, lai pieņemtu dzīvokļu uzskaitē). Šās izziņas bieži tiek izsniegtas cilvēkiem, kuriem ar kopmītnēm nav nekāda sakara, bet viņi tur ir pierakstīti tikai tādēļ, lai stātos dzīvojamās platības saņemšanas uzskaitē. Citādi sakot, viņiem tiek izdotas fiktīvas izziņas.

[..]

Trūkumi ir arī dzīvojamās platības sadalē. Visbūtiskākie no tiem ir — dzīvojamo telpu piešķiršana bez rindas, bet atsevišķos gadījumos — tiem, kuri vispār nestāv dzīvokļa apstākļu uzlabošanas uzskaitē. [..].

Apejot rindu, nereti ar dzīvokļiem tiek nodrošināti pilsoņi, kuri stāv uzskaitē priekšrocību grupās. [..]

Plašu izplatību ieguvusi nelikumīgā prakse, kad atsevišķiem pilsoņiem dzīvokļus piešķir pēc augstākstāvošo organizāciju norādījuma.

[..] Pilsone L. Saldova (medicīnas zinātņu kandidāte) ar ģimeni — 4 cilvēki aizņēma 2 istabu labiekārtotu dzīvokli ar platību 31,26 m². 1984. gadā viņa saskaņā ar Nolikuma 11.7. pantu tika uzņemta dzīvokļu uzskaitē. Un kaut arī viņas dzīvokļa apstākļi nebija sliktāki kā citiem pilsoņiem, kuri šajā grupā bija uzskaitē uzņemti 1972.-1973. gadā un līdz šim laikam ar dzīvojamo platību nav nodrošināti, pēc pilsētas izpildu komitejas priekšsēdētāja b. A. Rubika norādījuma viņa 1986. gada septembrī saņēma 3 istabu labiekārtotu dzīvokli ar platību 37,27 m².

Rajona izpildu komitejā tiek vesta pat to pilsoņu slepena uzskaitē, kuri ir jānodrošina ar dzīvojamo platību (apejot rindu) pēc augstākstāvošo organizāciju norādījuma un rajona izpildu komitejas vadītāju solījumiem.

Saskaņā ar PSRS Ministru Padomes 1985. gada 5. marta lēmumu Nr. 208, vietējo padomju izpildu komitejām 1985.-1986. gadā ar dzīvojamo platību ir jānodrošina visi kara invalīdi un karavīru ģime-

nes, kas dzīvokļu apstākļu uzlabošanas uzskaitē uzņemtas līdz 1985. gada 1. janvārim. Šo lēmumu rajona izpildu komitejas pilda. [..]

Pārbaudi veica un izziņu sagatavoja:

Latvijas PSR Komunālās saimniecības ministrijas
Dzīvokļu saimniecības pārvaldes galvenais inspektors

A. Makejevs

Latvijas PSR Komunālās saimniecības ministrijas
DzSP vecākais inženieris

A. Liepa

Latvijas PSR Komunālās saimniecības ministrijas
DzSP inženiere

J. Jakovļeva

LVA, 398. f., 1. apr., 2451. l., 123.-124., 126. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

120. Izvilkums no Rīgas pilsētas Ļeņingradas rajona Tautas deputātu padomes izpildu komitejas paskaidrojuma Latvijas PSR Tautas kontroles komitejai par orderu izsniegšanu

Nr. 18/47-863

1986. gada 12. decembrī

Latvijas PSR Rīgas pilsētas Ļeņingradas rajona Tautas deputātu
padome izpildu komiteja
Latvijas PSR Tautas kontroles komitejai

Par orderiem, kas izsniegti bez izpildu komitejas atļaujas:

1. Pilsonis S. Rusaks — J. Rudzutaka ielā 74 dz. 85 — Slepēnā daļa;
2. Pilsonis V. Mitrofanovs — V. Tereškovas ielā 35^a, dz. 27 — Slepēnā daļa;
3. Pilsonis N. Solncevs — J. Petersa ielā 21, dz. 107 — Baltijas kara apgabala Dzīvokļu ekspluatācijas daļas attieksme;
4. Pilsonis I. Burduna — Jūrmalas gatvē 95, dz. 63 — Baltijas kara apgabala Dzīvokļu ekspluatācijas daļas attieksme.

Lielupes ielā 1/12, dz. 21 kopš 1972. gada dzīvo pilsonis A. Markovs, 5 cilvēki.

[..]

Izpildu komitejas priekšsēdētājs J. Ļjaļins

LVA, 398. f., 1. apr., 2451. l., 111. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

121. Izvilkums no Rīgas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildu komitejas ziņojuma Latvijas PSR Ministru Padomei par dzīvojamās platības, kas nodota 1987. gadā uz kapitālo ieguldījuma rēķina, sadalīšanas plānu

Nr. 1-12.12.-1179

1987. gada 5. maijā

Latvijas PSR Rīgas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildu komiteja

Latvijas PSR Ministru Padomei

Par dzīvojamās platības, kas nodota 1987. gadā uz valsts kapitālo ieguldījumu rēķina, sadalīšanas plānu

Pēc Kapitālās celtniecības pārvaldes pasūtījuma 1987. gadā ir paredzēts nodot ekspluatācijā 153300 m² kopējās (derīgās) platības. Sagaidāmā virsplāna nodošanā ir paredzēti — 2500 m², atskaitījumi par dzīvokļu celtniecību pēc saimnieciskā veida — 3000 m² un ienākumi no atbrīvotas platības — 6500 m². Pavisam 1987. gadā ir paredzēts sadalīt 165300 m².

Ministriju, resoru, uzņēmumu un organizāciju līdzdalības apjomi dzīvokļu celtniecībā ir 121,05 tūkstoš kvadrātmetru apjomā. No 1987. gadā nodotās platības izpildu komitejai ir jāsadala (153300-121050-32250). Jāpiešķir uzņēmumiem un organizācijām, ņemot vērā atskaitījumus 86505 m². Atskaitījumi no «daļiniekiem» pavisam sastāda 47,6 % jeb 34545 m², t.sk.:

- Lielā Tēvijas kara invalīdiem — 10 % — 5970 m² (atskaitījumi netiek veikti no PSRS Aizsardzības ministrijas, Iekšlietu ministrijas, Valsts drošības komitejas u.c.);
- Uzņēmēju celtniecības organizācijām — 10 % — 7050 m²;
- No PSRS Aizsardzības ministrijas atvaļinātajām militārpersonām — 7 % — 5100 m²;
- Aizsardzības ministrijai — 12,6 % — 8025 m²;
- Celtniecības laukumu atbrīvošanai — 6 % — 6300 m²;
- Dienesta dzīvokļu platība — 2 % — 2100 m².

Pilsētas izpildu komitejas rīcībā 1987. gadā paliek 86295 m², no tiem: atskaitījumi no daļiniekiem sastāda 34545 m². Pilsētas izpildu komitejai piešķirtie dzīvokļu celtniecības limiti — 32250 m² (153300-121050-32250). Atskaitījumi no dzīvokļiem, kuri uzcelti pēc saimnieciskā aprēķina — 3000 m². Sagaidāmā dzīvokļu virsplāna nodošana — 2500 m². Atbrīvojamā platība — 6500 m².

Jānodod uzņēmumiem un organizācijām — 86505 m².

Pēc dzīvojamās platības sadales plāna projekta ir paredzēts sadalīt tiem uzņēmumiem un iestādēm, kuras piedalās dzīvokļu celtniecībā, 58169 m². (pēc stāvokļa uz 1987. gada 1. janvāri pilsētas izpildu komitejas parāds sastādīja 174500 m²).

Pastāvot augstāk minētai sadalei 1987. gadā, dzīvojamā platība tiks virzīta šādu problēmu risināšanai:

I Uzdevumu atrisināšana uz atskaitījumu rēķina

N. p. k.	Kādiem mērķiem tiek piešķirta dzīvojamā platība	Saņemti atskaitījumi m ²	Sadales projekts m ²
1.	Lielā Tēvijas kara invalīdiem, kritušo un atvaļināto karavīru ģimenēm	12000	8000
2.	PSRS Aizsardzības ministrijai	4440	4440
3.	Nojaukšanai	6300	16700
4.	Celtniekiem	7050	3000
5.	Dienesta	2100	3050
	Kopā:	31890	35190

II Lai risinātu uzdevumus uz Latvijas PSR Ministru Padomes piešķirto limitu rēķina 3250

1.	Tiem, kuri stāv uzskaitē rajonu izpildu komitejās	13260
2.	Avārijas māju nojaukšanai	22890
3.	Kapitālajam remontam	22300
4.	Budžeta organizācijām	6684
5.	LPSR Ministru Padomes lēmumu un rīkojumu izpildei	1100
6.	Pilsētas izpildu komitejas lēmumu un rīkojumu izpildei	5470
	Kopā:	74954

Pastāvot šādai sadalei, ar dzīvojamo platību tiek nodrošināti:

Lielā Tēvijas kara invalīdi, kuri uzņemti uzskaitē līdz 1985. gada 1. jūnijam

- Lielā Tēvijas kara dalībnieki, kuri uzņemti uzskaitē līdz 1977. gada 1. janvārim
- militārās personas, kuras atvaļinātas no PSRS Bruņotajiem spēkiem, kuras uzņemtas uzskaitē līdz 1984. gada 1. janvārim
- daudzbērnu ģimenes, kuras uzņemtas uzskaitē līdz 1978. gada 1. jūnijam
- vispārējā grupa — līdz 1966. gada 1. maijam

[..]

Stāvoklis ar dzīvokļu piešķiršanā Rīgas pilsētā paliek ļoti ass. Uz 1987. gada 1. janvāri dzīvokļu apstākļu uzlabošanas uzskaitē stāv 45068 ģimenes, tajā skaitā rajonu izpildu komitejās — 19976 [..].

Izpildu komitejas priekšsēdētājs

A. Rubiks

LVA, 1400. f., 13. apr., 322. l., 99.-101. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

122. Rīgas traleru un refrižeratoru flotes bāzes lūgums Latvijas PSR Ministru Padomei atļaut bāzes darbiniekiem dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaites dokumentos iekļaut arī ģimenes locekļus

Nr. 23/805

Rīgā, Ļeņina ielā 36 1987. gada 29. jūnijā

Latvijas Zivju rūpniecības ražošanas apvienība Rīgas ar Darba
Sarkanā karoga ordeni apbalvotā
traleru flotes bāze
Latvijas PSR Ministru Padomei

Saskaņā ar «Nolikuma par kārtību, kādā Latvijas PSR tiek uzskaitīti pilsoņi, kuriem ir nepieciešams uzlabot dzīvokļu apstākļus un piešķirt dzīvojamo platību» 10. paragrāfa 10.2. punktu, uzskaitē nodrošināšanai ar valsts dzīvojamo platību tiek uzņemti pilsoņi, kuri Rīgā ir nodzīvojuši ne mazāk kā 5 gadus vai nepārtraukti nostrādājuši uzņēmumā vai organizācijā un dzīvojuši citās apdzīvotās vietās, ja apstākļi dzīves vietās atbilst prasībām, kas nepieciešamas uzņemšanai uzskaitē dzīvokļu apstākļu uzlabošanai pēc darba vietām, konkrētājā gadījumā Rīgas pilsētā.

Pēc darba specifikas, kas ir saistīta ar Aizsardzības ministrijas, PSRS robežapsardzības karaspēka prasībām, uz flotes kuģiem var strādāt tikai Rīgas pilsētā pierakstītie pilsoņi. Ņemot vērā īpašās prasības, lai pieņemtu darbā jūrniekus ārzemju braucieniem, nodrošināt flotes kadrus tikai ar rīdziniekiem nav iespējams.

Sakarā ar to 1956. gadā bāzē tika atļauta pierakstīšanās Kadru daļā, t.i. pierakstīšanās bez apdzīvojamās platības. Jūrnieki kā dzīvojamā pārtraukumā starp reisiem ar savām ģimenēm dzīves vietās, tā arī dzīvo patlaban, jo bāzei kopmītņu nav. 40 gadus bāzes darbinieki, kuri dzīvo citās apdzīvotajās vietās, bet ir pierakstīti Kadru daļā Rīgā, ar dzīvojamo platību tiek apgādāti, ņemot vērā ģimenes stāvokli uz 1986. gada (Rīgas pilsētas izpildu komitejai šajā jautājumā nekādu pretenziju nebija). Taču no 1986. gada pilsētas izpildu komiteja paziņoja, ka ar dzīvojamo platību tiks nodrošināti tikai tie pilsoņi un viņu ģimenes, kuri ir pierakstīti Rīgas pilsētā.

Tāda situācija bāzes darbinieku vidū rada pamatotas sūdzības [...].

Ņemot vērā augstāk minēto, Rīgas traleru un refrižeratoru flotes bāze lūdz:

1. Atļaut bāzes darbiniekiem, kuri uzņēmumā nostrādājuši ne mazāk kā 5 gadus, kuri pierakstīti kadru daļā, ņemt vērā, pieņemot uzskaitē un piešķirot dzīvojamo platību, viņu ģimenes, kuras dzīvo citā apdzīvotajā vietā un dzīves vietās apstākļi uzņemšanai uzskaitē atbilst apstākļiem uzņemšanai uzskaitē, tiem kam ir nepieciešama dzīves apstākļu uzlabošana Rīgas pilsētā.
2. Pirmā jautājuma negatīvas atrisināšanas gadījumā, atļaut bāzes darbiniekiem, kuri iestājušies dzīvokļu apstākļu uzlabošanas uzskaitē līdz 1987. gada 1. janvārim, piešķirot viņiem valsts dzīvojamo platību, ņemot vērā viņu ģimenes, kuras dzīvo citās vietās[...].

Rīgas traleru un refrižeratoru flotes bāzes priekšnieks

J. Belovs

Arodbiedrības komitejas priekšsēdētājs

L. Janušs

LVA, 1400. f., 13. apr., 323. l., 68.-69. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

123. Rīgas Tautas deputātu padomes izpildu komitejas Tautas izglītības nodaļas Rīgas Jauno tehniķu stacijas darbinieku kolektīva priekšlikumi likumprojektam «Par migrācijas ierobežošanas pasākumiem»

1988. gada 30. decembrī

LPSR Ministru Padomes Lietu pārvaldei

Kopijas nosūtītas:

1. LKP CK
2. Latvijas PSR Augstākās Padomes prezidijam

Uzskatām, ka tiesības nodienējušiem Padomju armijas virsniekiem un karavīriem iekārtoties uz pastāvīgu dzīvi, praktiski tūlīt saņemot labiekārtotu dzīvokli Latvijas PSR un Rīgā, nav uzskatāmas par taisnīgām. Jo tās ir pretrunā ar cilvēcīgas līdzcietības principiem.

Ar ko gan nodienējis Padomju armijas virsnieks vai karavīrs, bieži vien «vīrietis labākajos gados» ir «augstāka ranga» cilvēks? Vai viņam dzīvoklis būtu piešķirams pirms visiem citiem darba ļaudīm (bieži vien ar vairākiem bērniem), kuri gaida dzīvokļu rindā jau 10-20 gadus un kuri pēc visiem cilvēcības likumiem humānā, līdztiesīgā valstī ir tikpat vērtīgi un tiesīgi uz Konstitūcijā paredzētajām tiesībām.

Kāda iemesla dēļ armijas pārstāvji un to ģimenes locekļi ir augstvērtīgāki par jebkuru cita sabiedrībai nepieciešama darba godīgiem darītājiem?

Nemot vērā demogrāfisko, ekoloģisko situāciju, kas kļūst kritiska Latvijas PSR un Rīgā, uzskatām, ka jebkāda prioritātes piešķiršana iebrucējiem, atvaļinātajiem karavīriem un virsniekiem, kuri līdz šim nav bijuši pierakstīti Latvijas PSR teritorijā, nav pieļaujama.

Ja viņi vēlas dzīvot LPSR teritorijā vai Rīgā — lūdzu, bet uz līdztiesīgiem noteikumiem: lai dzīvokļus saņem oficiāli noteiktajā rindas kārtībā.*

LVA, 270. f., 7. apr., 1644. l., 15.-16. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

*Vēstuli parakstījuši 15 cilvēki.

124. Izvilkumi no PSRS Bruņotajiem spēkiem atvaļināto militārpersonu darbā iekārtošanas un dzīvokļu — sadzīves jautājumu kārtošanas komisijas sēdes protokola Nr.1.

1989. gada 27. janvārī

PSRS Bruņotajiem spēkiem atvaļināto militārpersonu darbā iekārtošanas un dzīvokļu — sadzīves jautājumu kārtošanas komisijas sēdes

Protokols Nr. 1

[..]

1. Rīgas pilsētas izpildu komitejas kooperatīvās nodaļas lūgums par atvaļinātā 1. ranga kapteiņa Oļega Ivanova, kurš stāv dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē no 1986. gada 28. novembra, ģimenē ir 2 cilvēki (viņš, sieva) un strādā par Rīgas pilsētas izpildu komitejas kooperatīvās nodaļas inženieri, nodrošināšanu ar dzīvojamo platību 1989. gada 1. ceturksnī.

Nolēma: atļaut nodrošināt 1989. gadā.

2. Rezerves majora Igora Šišova iesniegums, dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē stāv no 1988. gada 23. jūnija, ģimenes sastāvs — 3 cilvēki (viņš, sieva, meita — dzimusi 1987. g.), ar lūgumu iekļaut ģimenes sastāvā 1988. gadā dzimušo meitu Marinu un par uzņemšanu dzīvojamās platības piešķiršanai vēl vienu cilvēku.

Nolēma: iekļaut ģimenes sastāvā 1988. gadā dzimušo meitu Marinu.

3. Rezerves majora Mihaila Makejeva iesniegums, ģimenes sastāvā ir 4 cilvēki (viņš, sieva, dēls — dzimis 1978. g., meita — dzimusi 1976. g.), ar lūgumu pierakstīt uz laiku kā apakširniekus pie privātpersonas Reinberga bulvārī 7, dz. 5, kur 2 istabu dzīvoklī ar platību 32,46 m² pierakstīti un dzīvo 3 cilvēki un par 4 cilvēku uzņemšanu dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē. Deva piekrišanu iestāties dzīvokļu celtniecības kooperatīvā.

Nolēma: pierakstīt un uzņemt uzskaitē ģimeni 4 cilvēku sastāvā. Iekļaut dzīvokļu celtniecības 1989. gada plānā.

4. Rīgas pilsētas Ļeņina rajona kara komisariāta lūgums par rezerves apakšpulkveža Vladimira Sidorenko, ģimene ir 4 cilvēki (viņš, sieva, 1964. gadā dzimusi meita, 1970. gadā dzimušais dēls), kurš dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē stāv no 1987. gada 26. jūnija un no 1987. gada 1. jūnija sabiedriskā kārtā strādā Ļeņina rajona kara komisariātā, nodrošināšanu ar dzīvojamo platību 1989. gadā. Darbā tiek raksturots pozitīvi.

Nolēma: nodrošināt ar dzīvojamo platību 1989. gadā.

5. Rīgas pilsētas Ļeņina rajona kara komisariāta lūgums par rezerves kapteiņa Vladimira Grigorenko, ģimenes sastāvā ir 1 cilvēks, dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē stāv no 1987. gada 26. jūnija un pēc pārciestā infarkta atrodas smagā stāvoklī, nodrošināšanu ar dzīvojamo platību.

Nolēma: ņemot vērā veselības stāvokli, atļaut nodrošināt ar dzīvojamo platību 1989. gadā.

6. Rezerves kapteiņa Andreja Afanasjeva iesniegums, ģimenes sastāvā ir 1 cilvēks, ar lūgumu par pagaidu pierakstīšanu līdz dzīvojamās platības saņemšanai kā apakširnieku pie privātpersonas Maskavas ielā 291/5, dz. 59, kur 2 istabu dzīvoklī ar platību 29,08 m² pierakstīts un dzīvo 1 cilvēks, un uzņemšanu dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē. Piekrit kooperatīvam.

Nolēma: pierakstīt un uzņemt uzskaitē 1 cilvēku. Iekļaut sarakstā par kooperatīvās dzīvojamās platības saņemšanu pēc 1989. gada plāna.

7. Rezerves 2. ranga kapteiņa Aleksandra Zinovjeva iesniegums, ģimenes sastāvā 3 cilvēki (viņš, sieva, 1973. g. dzimusi meita), ar lūgumu pierakstīt uz laiku kā apakširnieku pie privātpersonas Sarkanarmijas ielā 71, dz. 16, kur vienā istabā ar platību 20 m² pierakstīts un dzīvo viens cilvēks, un par uzņemšanu dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē 3 cilvēkus.

Nolēma: pierakstīt un uzņemt uzskaitē ģimeni 3 cilvēku sastāvā. Par nodrošināšanu ar atsevišķu labiekārtotu dzīvokli jaunajā mājā (5-7 gadi) ir brīdināts. Deva piekrišanu gaidīt. No iestāšanās dzīvokļu celtniecības kooperatīvā atteicās.

8. Rezerves majora Vladimira Ķelpa iesniegums, ģimenes sastāvā ir 4 cilvēki (viņš, sieva, 1973. g. dzimusi meita, 1971. g. dzimušais dēls — atrodas Bruņoto spēku karadienestā), ar lūgumu pierakstīt uz laiku līdz dzīvojamās platības saņemšanai kā apakširnieku pie radniekiem Tauvas ielā 3/5, dz. 1, kur 3 istabu dzīvoklī ar platību 41,35 m² pierakstīti un dzīvo 4 cilvēki, un par uzņemšanu dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē.

Nolēma: pierakstīt 3 cilvēkus, uzskaitē uzņemt ģimeni 4 cilvēku sastāvā. Par nodrošināšanu ar atsevišķu labiekārtotu dzīvokli jaunā mājā (5-7 gadu laikā) ir brīdināts. Deva piekrišanu gaidīt. No iestāšanās dzīvokļu celtniecības kooperatīvā atteicās.

9. Rezerves majora Vladimira Pekina iesniegums, ģimenes sastāvā ir 4 cilvēki (viņš, sieva, 1970. gadā dzimusi meita — Ļeņingradas precīzās mehānikas un optikas institūta 1. kursa studente, 1974.

g. dzimušais dēls), ar lūgumu pierakstīt uz laiku līdz dzīvojamās platības saņemšanai kā apakširnieku pie sievas radniekiem Gaujienas ielā 1, dz. 19, kur 2 istabu dzīvoklī ar platību 31,8 m² pierakstīti un dzīvo 4 cilvēki, un par uzņemšanu dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaitē 4 cilvēkus.

Nolēma: pierakstīt 3 cilvēkus, uzņemt uzskaitē ģimeni 4 cilvēku sastāvā. Par termiņu apgādē ar atsevišķu labiekārtotu dzīvokli jaunā mājā (5-7 gadi) brīdināts. Deva piekrišanu gaidīt. No iestāšanās dzīvokļu celtniecības kooperatīvā atteicās.

10. Rezerves vecākā leitnanta Jevgeņija Dargeļa iesniegums, ģimenes sastāvā ir 4 cilvēki (viņš, sieva, 1988. gadā dzimusī meita, 1982. gadā dzimušais dēls), ar lūgumu pierakstīt uz laiku līdz dzīvojamās platības saņemšanai pie sievas māsas Mežciema ielā 26, dz. 42, kur 3 istabu dzīvoklī ar platību 46 m² pierakstīti un dzīvo 2 cilvēki un par 4 cilvēku uzņemšanu dzīvojamās platības nodrošināšanas uzskaitē.

Nolēma: pierakstīt un uzņemt uzskaitē ģimeni 4 cilvēku sastāvā. Par termiņu apgādē ar atsevišķu labiekārtotu dzīvokli jaunā mājā (5-7 gadi) brīdināts.

11. Rezerves majora Jurijs Dmitrijevs iesniegums, ģimenes sastāvā ir 3 cilvēki (viņš, sieva, 1975. g. dzimušais dēls), ar lūgumu pierakstīt uz laiku līdz dzīvojamās platības saņemšanai kā apakširnieku pie sievas tēva Gagarina ielā 78, dz. 9, kur 2 istabu dzīvoklī ar platību 31 m² pierakstīti un dzīvo 3 cilvēki, un par 3 cilvēku uzņemšanu dzīvojamās platības nodrošināšanas uzskaitē.

Nolēma: pierakstīt un uzņemt uzskaitē ģimeni 3 cilvēku sastāvā.

12. Rezerves leitnanta Andreja Strogonova iesniegums, ģimenes sastāvā ir 3 cilvēki (viņš, sieva, 1986. gadā dzimušais dēls), ar lūgumu pierakstīt uz laiku kā ģimenes locekli pie mātes Gorkija ielā 106/108, dz. 127, kur 2 istabu dzīvoklī ar platību 30,53 m² pierakstīti un dzīvo 2 cilvēki un par uzņemšanu uzskaitē nodrošināšanai ar kooperatīvo dzīvojamo platību.

Nolēma: pierakstīt un uzņemt uzskaitē kooperatīvā dzīvokļa saņemšanai 3 cilvēkiem.

13. Rezerves vecākā leitnanta Igora Starikova iesniegums, dzīvojamās platības nodrošināšanas uzskaitē stāv no 1981. gada (1981. gada 24. aprīļa protokols Nr. 4), ar lūgumu iekļaut ģimenes sastāvā nodrošināšanai ar dzīvojamo platību sievu Ramonu, 1988. gadā dzimušo dēlu un 1988. gadā dzimušo meitu, pavisam 3 cilvēkus.

Nolēma: iekļaut ģimenes sastāvā sievu un divus 1988. gadā dzimušos bērnus.

14. Dzīvojamās platības uzskaites un sadales pārvaldes priekšnieka iesniegums par dzīvojamās platības piešķiršanu 1989. gada 1. ceturksnī rezerves apakšpulkvedim Vitālijam Liepiņam, ģimenes sastāvā ir 4 cilvēki (viņš, sieva, 1978. gadā dzimušais dēls, sievas māte), kurš dzīvojamās platības nodrošināšanas uzskaitē stāv no 1987. gada 23. janvāra un strādā sabiedriskā kārtā dzīvojamās platības uzskaites un sadales pārvaldē.

Nolēma: nodrošināt 1989. gadā.

15. Rezerves kapteiņa Vadima Portmana iesniegums, ģimenes sastāvā ir 6 cilvēki (viņš, sieva, 1969. g. dzimušais dēls, 1974. gadā dzimusī meita, 1982. gadā dzimušais dēls, 1985. gadā dzimusī meita), kurš dzīvojamās platības nodrošināšanas uzskaitē stāv no 1986. gada 28. janvāra, par viņa daudz bērnu ģimenes nodrošināšanu ar dzīvojamo platību 1989. gadā. Rezerves kapteiņa V. Portmana lūgumu atbalsta pilsētas izpildu komitejas priekšsēdētājs.

Nolēma: nodrošināt ar dzīvojamo platību 1989. gadā.

16. Rezerves apakšpulkveža Jevgeņija Plugina iesniegums, ģimenes sastāvā ir 3 cilvēki (viņš, sieva, 1964. gadā dzimušais dēls). Dzīvojamās platības nodrošināšanas uzskaitē stāv no 1987. gada 24. jūlija. Lūdz nodrošināt ar dzīvojamo platību 1989. gadā ārpus kārtas sakarā ar slimību. 1989. gada 18. janvāra izziņa 289 OVI 6/N. Taču, izlemjot dzīvokļa jautājumu, atvieglojumus sakarā ar veselības stāvokli neizmanto.

Nolēma: atteikt.

Komisijas sekretāre
V. Merikina

LVA, 1400. f., 13. apr., 308. l.-5. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

125. Jūrmalas starprajonu Zvejnieku patērētāju biedrības protests pret dzīvokļu piešķiršanu atvaļinātajam virsniekam Darbaļaužu Internacionālās frontes līderim I. Lopatinam

Nr. 129/14

1989. gada 30. janvārī

Latvijas PSR Jūrmalas starprajonu Zvejnieku patērētāju biedrība
Latvijas televīzijai

Kopija: Rīgas pilsētas TDP izpildu komitejai

Jūrmalas SZPB Valdes darbinieku kolektīvs dziļi sašutis par bezjēdzībām dzīvokļu sadalē Rīgas pilsētā.

Īpaši gribas teikt par Interfrontes* līderi b. Lopatinu. Kur komunistu godīgums? Kāpēc uz viņu neattiecas dzīvokļu kodekss? Cik ilgi viņš stāvēja likumā paredzētajā dzīvokļu rindā?

Nepaspēja iespert kāju Rīgā, kā jau labiekārtots trīs istabu dzīvoklis. Un ko viņš var runāt un darīt Latvijā dzīvojošo tautu vārdā un labā, kuram viss, kas notiek republikā, ir absolūti svešs? Par cik b. Lopatina ģimene sastāvēja no diviem cilvēkiem, lūdzam izskaidrot, pamatojoties uz kādiem normatīviem aktiem šai «lielajai» ģimenei piešķirts trīs istabu dzīvoklis?

Cik bija saprotams no TV raidījuma, trešais ģimenes loceklis tika aicināts uz Rīgu tikai tāpēc, lai uz viņu rēķina saņemtu lielāku dzīvojamo platību! Pat tādā gadījumā nav skaidrs jautājums, kāpēc trīs istabu dzīvoklis bija jāpiešķir ģimenei, kura sastāv no vīra un sievas, kuriem likumīgi pienāktos viena istaba un trešās personas, kurai pienāktos viena istaba.

Acīm redzot, šai trešai personai dzīvojamā platība nemaz nebija vajadzīga, jo viņa tik steidzīgi no Rīgas aizbrauca.

Lūdzam Rīgas pilsētas Izpildu komiteju ar televīzijas starpniecību dot izskaidrojumu un konkrēti darīt zināmas tās amatpersonas (personu) uzvārdus (uzvārdu), kas lemj tik būtiskus jautājumus, klaji ignorējot visus, neatkarīgi no tautības, tos daudzus tūkstošus, kas likumīgi stāv rindās desmitiem gadus.

Ar Latvijas televīzijas starpniecību vēlamies dzirdēt no Interfrontes vadošiem biedriem, kādas ir viņu domas par viņu līdera nelikumīgu rīcību dzīvojamās platības saņemšanā.

Pieprasām izskatīt jautājumu par lēmuma, lielās dzīvojamās platības piešķiršanā b. Lopatinam, anulēšanu un ja tomēr viņam saskaņā ar likumu Rīgā pienākas dzīvojamā platība, tad pēc sociāla

taisnīguma principa, piešķirt dzīvošanai derīgu atbrīvojušos vienistabas dzīvokli. Izsakām pārliecību, ka šis jautājums interesē ne tikai mūs, bet ļoti daudzus republikas iedzīvotājus.

LVA, 1400. f., 13. apr., 1091. l., 3.-4. lp. Oriģināls.

* Darbaļaužu Internacionālā fronte.

** protestu parakstījuši 23 cilvēki.

126. Jāzeps Vītola Latvijas Valsts Konservatorijas kolektīva deklarācija par Latvijas demilitarizāciju

[1989. gada februāris]

Jāzeps Vītola Latvijas Valsts Konservatorijas kolektīva deklarācija

Jāzeps Vītola Latvijas Valsts Konservatorijas studenti un pedagogi ir satraukti par militāro aprindu kāpinātajiem pūliņiem iefiltrēt Latvijā iespējami lielu skaitu atvaļināto virsnieku. Šajā sakarā prasām no Augstākās Padomes konkrētu likumdošanas darbu, kura rezultātā tiktu likvidētas jebkuras priekšrocības dzīvokļu saņemšanā tiem, kuri pirms savu dienestu gaitu uzsākšanas nav dzīvojuši Latvijā. Tas ir pirmais solis ceļā uz Latvijas pilnīgu demobilizāciju, kuru prasa un gaida republikas iedzīvotāji.

Šajā sakarā Augstākajai Padomei jāpieprasa arī sesijas gaitā sniegts kara apgabala pavēlniecības paziņojums par to, ka no Austrumeiropas izvāktais Krievijas karaspēks netiks izvietots Latvijas teritorijā.

[..]

J. Vītola Latvijas Valsts Konservatorijas rektors, Zinātniskās
Padomes priekšsēdētājs,
PSRS Tautas skatuves mākslinieks
profesors I. Kokars
Padomes zinātniskā sekretāre
docente I. Ļebedeva

LVA, 290. f., 8. apr., 382. l., 85. lp. Oriģināls.

127. Rīgas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildu komitejas Apdzīvojamās platības uzskaites un sadales pārvaldes ziņojums Rīgas pilsētas izpildu komitejai par dzīvokļa piešķiršanas I. Lopatīnam

Nr. D-60/3-238/9

1989. gada 23. februārī

Latvijas PSR Rīgas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildu komiteja Apdzīvojamās platības uzskaites un sadales pārvalde
Rīgas pilsētas izpildu komitejai

Biedra A. Rubika ziņojumam

Atbildot uz 1989. gada 6. februāra Nr. 89 / 0944

Paziņojam, ka pilsonis Igors Lopatins, dzimis 1934. gadā, ar 3 cilvēku ģimeni (viņš, sieva Raisa Romaškina, dzimusi 1941. gadā, māte Jefrosinija Gubareva, dzimusi 1910. gadā), 1988. gada 26. jūlijā pierakstīts trīs istabu labiekārtotā dzīvoklī Zolitūdes mikrorajonā, A. Lejiņa ielā 5-13, dzīvokļa platība 39,6 m².

Orderi Nr. 144051 1988. gada 25. jūlijā izdevusi Ļeņina rajona izpildu komiteja, pamatojoties uz Rīgas rajona garnizona dzīvokļu ekspluatācijas rajona 1988. gada 21. jūlija lēmuma 5/7 pamata.

I. Lopatins Rīgā no Ulanudes pilsētas ieradās 1986. gadā.

J. Gubareva, dzimusi Rostovas pie Donas apgabalā, Rīgā ieradās ordera saņemšanas dienā 1988. gada 25. jūlijā. Saskaņā ar personīgo iesniegumu, 1988. gada 20. septembrī izrakstīta no minētā trīsistabu dzīvokļa sakarā ar aizbraukšanu atpakaļ uz Rostovu pie Donas.

Nemot vērā pilsoņu daudzkārtīgos iesniegumus ar pieprasījumiem par pilsoņa I. Lopatina dzīvokļa nelikumīgu saņemšanu un ņemot vērā, ka rajonu izpildu komitejas nekontrolē garnizona dzīvokļu ekspluatācijas daļas lēmumus, 1989. gada 15. februārī pilsētas izpildu komiteja, lai izlemtu jautājumu par dzīvokļa piešķiršanas likumību I. Lopatīnam, materiālus nosūtīja Rīgas garnizona kara prokuratūrai.

Pārvaldes priekšnieks
V. Petkevičs

LVA, 1400. f., 13 .apr.,1091. l., 5. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

128. Latvijas PSR Augstākās Padomes lēmuma projekts par atvieglojumu atcelšanu militārpersonu nodrošināšanā ar dzīvojamo platību

1990. gada [ ] janvārī

Projekts

Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Augstākās Padomes
Lēmums

Par atsevišķu PSRS valdības lēmumu izpildes apturēšanu Latvijas PSR teritorijā, kas pieņemti jautājumos par atvieglojumu attiecināšanu uz dažu kategoriju personām viņu nodrošināšanā ar dzīvojamo platību

Latvijas PSR Augstākā Padome nolemj:

1. Akceptēt Latvijas PSR Ministru Padomes priekšlikumu par to, ka atvieglojumi dzīvokļu apstākļu uzlabošanā ir tikai tām personām, kas nostrādājušas noteiktu laiku Galējo Ziemeļu rajonos un šiem rajoniem pielīdzinātos apvidos, tiem rezervē ieskaitītājiem vai atvaļinātajiem virsniekiem, praporščikiem, mičmaņiem un virsdienesta karavīriem, kuri pirms došanās darbā, līdz iesaukumam aktīvajā karadienestā vai pirms iestāšanās dienestā pastāvīgi dzīvojuši Latvijas PSR teritorijā.

Tādēļ, pamatojoties uz Latvijas PSR Konstitūcijas 97. pantu, Latvijas PSR teritorijā apturēt šādu PSKP un PSRS Valdības lēmumu izpildi:

- 1) PSKP Centrālās komitejas un PSRS Ministru Padomes 1960. gada 20. janvāra lēmuma Nr. 74 «Par karavīru, ko atvaļina no PSRS Bruņotajiem spēkiem saskaņā ar Likumu par jaunu ievērojamu PSRS Bruņoto spēku samazināšanu, iekārtošanu darbā un materiālo dzīves apstākļu nodrošināšanu (PSKP Centrālās komitejas un PSRS Ministru Padomes 1976. gada 24. jūnija lēmuma Nr. 499 redakcijā) 2. punkts;
- 2) PSRS Ministru Padomes 1960. gada 5. augusta lēmums Nr. 840 «Par kārtību, kādā no valsts drošības orgāniem un to karaspēka atvaļinātie karavīri nodrošināmi ar dzīvojamo platību»;
- 3) PSKP Centrālās komitejas lēmums Nr. 27 «Par PSKP Centrālās komitejas un PSRS Ministru Padomes 1960. gada 20. janvāra lēmuma Nr. 74 atstāšanu spēkā» daļā par PSKP Centrālās komitejas un PSRS Ministru Padomes 1960. gada 20. janvāra

- lēmuma Nr. 74 2. punkta attiecināšanu uz PSRS Bruņoto spēku un PSRS Ministru Padomes Valsts drošības komitejas karaspēka un tās orgānu ģenerāļiem, admirāļiem, virsniekiem un virsdienesta karavīriem, kas ar 1963. gada 1. janvāri atvaļināti no karadienesta veselības stāvokļa, vecuma vai štatu samazināšanas dēļ;
- 4) PSKP Centrālās komitejas un PSRS Ministru Padomes 1964. gada 29. augusta lēmums Nr. 725 «Par PSKP Centrālās komitejas un PSRS Ministru Padomes 1963. gada 5. marta lēmuma Nr. 270. Attiecināšanu uz savienoto republiku iekšējā karaspēka, sabiedriskās kārtības sargāšanas ministriju iekšējās un konvoja apsardzes ģenerāļiem, virsniekiem un virsdienesta karavīriem» daļā par PSKP Centrālās komitejas un PSRS Ministru Padomes 1960. gada 20. janvāra lēmuma Nr. 74 2. punkta darbības attiecināšanu uz iekšējā karaspēka un iekšējās un konvoja apsardzes ģenerāļiem, virsniekiem un virsdienesta karavīriem;
  - 5) PSRS Ministru Padomes 1974. gada 28. augusta lēmuma Nr. 678 «Par dažiem pilsoņu pierakstīšanas noteikumiem» 1. punkta «ž» apakšpunkts;
  - 6) ar PSRS Ministru Padomes 1981. gada 17. februāra lēmumu Nr. 193 apstiprinātā «Nolikuma par atvieglojumiem karavīriem, karaklausībai pakļautajiem, no karadienesta atvaļinātām personām un viņu ģimenes locekļiem» 19. un 29. punkts, atstājot spēkā šais punktus paredzētos atvieglinājumus personām, kuras līdz iesaukšanai aktīvajā karadienestā vai pirms dienesta pastāvīgi dzīvojušas Latvijas PSR teritorijā;
  - 7) PSRS Ministru Padomes 1982. gada 19. augusta lēmuma Nr. 765 «Par dzīvokļu celtniecības kooperāciju» 21. un 22. punkts, atstājot spēkā šais punktus paredzētos atvieglojumus personām, kuras līdz aizbraukšanai darbā pastāvīgi dzīvojušas Latvijas PSR teritorijā;
  - 8) PSRS Ministru Padomes 1985. gada 18. marta lēmuma Nr. 241 par dažiem grozījumiem, kuros paredzētas PSRS Bruņoto spēku karavīru tiesības”1. punkts;
  - 9) PSRS Ministru Padomes 1985. gada 10. oktobra lēmums Nr. 956 «Par pasākumiem, kas veicami, lai Galējo Ziemeļu rajonos un šiem rajoniem pielīdzinātos apvidos esošo uzņēmumu, iestāžu un organizāciju darbiniekus nodrošinātu ar dzīvojamo platību citos valsts rajonos», atstājot spēkā lēmumā noteikto kārtību un atvieglojumus personām, kuras līdz izbraukšanai darbā pastāvīgi dzīvojušas Latvijas PSR teritorijā;

- 10) PSRS Ministru Padomes 1986. gada 26. februāra lēmums Nr. 271 «Par rezervē ieskaitīto vai atvaļināto aktīvā karadienesta personu pierakstīšanās kārtības daļēju grozīšanu»;
- 11) PSRS Ministru Padomes 1986. gada 28. augusta lēmums Nr. 1029 «Par pierakstīšanās kārtības daļēju grozīšanu PSRS Iekšlietu ministrijas priekšniecības sastāva atsevišķu kategoriju personām, kuras atvaļinātas no dienesta sakarā ar pensijas piešķiršanu»;
- 12) PSKP Centrālās komitejas un PSRS Ministru Padomes 1988. gada 31. marta lēmuma Nr. 406 «Par pasākumiem, kas veicami, lai paātrinātu dzīvokļu kooperācijas attīstību» 4. punkta otrā rindkopa attiecībā uz virsdienesta karavīriem, praporščikiem, mičmaņiem un virsniekiem, kas atvaļināti no aktīvā karadienesta vecuma vai veselības stāvokļa dēļ, un viņiem pielīdzinātām personām, kā arī minētā lēmuma 54. punkts;
- 13) PSRS Ministru Padomes 1988. gada 6. aprīļa lēmuma Nr. 424 «Par pasākumiem jūru navigācijas iekārtu tālākai attīstībai» 14. punkts;
- 14) PSRS Ministru Padomes 1988. gada 2. decembra lēmuma Nr. 1400 «Par valsts un sabiedriskā dzīvokļu fonda dzīvokļu un māju pārdošanu pilsoņiem personiskajā īpašumā» 2. punkts attiecībā uz virsdienesta karavīriem, praporščikiem, mičmaņiem un virsnieku sastāva personām, kas ieskaitīti rezervē vai atvaļināti no aktīvā karadienesta un no darba iekšlietu orgānos vecuma, veselības stāvokļa vai štatu samazināšanas dēļ, kā arī attiecībā uz citiem pilsoņiem, kas Galējo Ziemeļu rajonos un tiem pielīdzinātajos apvidos nostrādājuši ne mazāk kā 10 gadus;
- 15) PSKP Centrālās komitejas un PSRS Ministru Padomes 1989. gada 21. marta lēmuma Nr. 237-74 5. punkts, atstājot spēkā šai punktā noteikto kārtību un atvieglojumus personām, kas līdz iesaukšanai aktīvajā karadienestā vai līdz dienestam pastāvīgi dzīvojušas Latvijas PSR teritorijā;
- 16) PSRS Ministru Padomes 1989. gada 7. septembra lēmums Nr. 734 «Par pasākumiem, kas veicami, lai nodrošinātu ar dzīvojamu platību rezervē ieskaitītās atvaļinātās virsnieku sastāva personas, praporščikus, mičmaņus un virsdienesta karavīrus»;
- 17) PSRS Ministru Padomes 1989. gada 2. novembra rīkojums Nr. 1943 r «Par aktīvajā karadienestā esošo virsdienesta karavīru pierakstīšanu karaspēka daļas dislokācijas vietā»;
- 18) PSRS Ministru Padomes 1989. gada 26. decembra rīkojums Nr. 2245 r «Par PSRS Ministru Padomes 1989. gada 7. septembra

- lēmuma Nr. 734 2.punktā paredzēto atvieglojumu attiecināšanu uz PSRS Iekšlietu ministrijas labošanas dabu iestāžu (mežos) priekšniecības sastāva to personu ģimenēm, kuras gājušas bojā vai mirušas dienesta laikā»;
- 19) PSRS Ministru Padomes 1990. gada 11. janvāra rīkojums Nr. 33 r «Par PSRS Ministru Padomes 1989. gada 7. septembra lēmuma Nr. 734 3. punkta un 4. punkta pirmās un trešās rindkopas attiecināšanu uz virsnieku sastāva personām, praporščikiem, mičmaņiem un virsdienesta karavīriem, kas ieskaitīti rezervē vai atvaļināti no PSRS Bruņotajiem spēkiem».
2. Sakarā ar šī lēmuma pieņemšanu uzlikt par pienākumu Latvijas PSR Ministru Padomei izdarīt grozījumus attiecīgajos Latvijas PSR Valdības lēmumos un rīkojumos.

Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija priekšsēdētājs
Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija sekretārs

LVA, 290. f., 10. apr., 2785. l., 24.-29.lp. Oriģināls.

129. Baltijas kara apgabala karaspēka pavēlnieka ģenerālpulkveža F. Kuzmina iebildumi pret Latvijas PSR Augstākās Padomes lēmuma projektu par atsevišķu PSKP CK un PSRS valdības lēmumu darbības apturēšanu Latvijas PSR teritorijā, kas pieņemti attiecībā uz atvieglojumiem militārpersonu nodrošināšanā ar dzīvojamo platību

Nr. 1/9

1990. gada 24. janvārī

Sarkankarogotā Baltijas kara apgabala karaspēka pavēlnieks
Latvijas PSR Augstākās Padomes prezidija priekšsēdētājam biedram
A. Gorbunovam

Cienījamais Anatolij Valerjanovič!

Es uzmanīgi iepazīšos ar Jūsu atsūtīto Latvijas PSR Augstākās Padomes lēmuma projektu par dažu PSKP CK un PSRS valdības lēmumu darbības apturēšanu republikas teritorijā attiecībā uz atvieglojumiem militārpersonām, kuru sagatavojusi Latvijas PSR Ministru Padome.

PSRS Bruņoto spēku samazināšanas apstākļos lēmums ir anti-humāns, tas netaisnīgi aizskars daudzu virsnieku, praporščiku un viņu ģimenes locekļu likteņus, saasinās jau bez tā saspringto situāciju starp republikas iedzīvotājiem un militārpersonām.

Es uzskatu, ka šāda iecere neatbilst pastāvošajiem likumdošanas aktiem un ir pretrunā ar PSRS Konstitūciju.

Sakarā ar to par esošo lēmuma projektu es iesniedzu vienīgo priekšlikumu: nepieļaut šā jautājuma apspriešanu LPSR Augstākajā Padomē, vēl jo vairāk pret konstitucionālo aktu pieņemšanu.

Ar cieņu — Baltijas kara apgabala karaspēka pavēlnieks
F. Kuzmins
PSRS tautas deputāts

LVA, 290. f., 2. apr., 1806. l., 2. lp. Oriģināls. Tulkojums no krievu valodas.

130. Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija lēmums par atsevišķu PSRS valdības lēmumu izpildes daļēju apturēšanu Latvijas PSRS teritorijā

Rīga

1990. gada 1. februārī

Latvijas Padomju Sociālistiskā Republika Latvijas PSR Augstākās
Padomes Prezidija

Lēmums

Par Latvijas PSR Augstākās Padomes lēmuma projektu Par atsevišķu PSRS valdības lēmumu izpildes daļēju apturēšanu Latvijas PSR teritorijā, kuri pieņemti jautājumos par atvieglojumu attiecināšanu uz dažu kategoriju personām viņu nodrošināšanā ar dzīvojamo platību.

Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidijs nolemj:

1. Akceptēt republikas Ministru Padomes iesniegto Latvijas PSR Augstākās Padomes lēmuma projektu par atsevišķu PSRS valdības lēmumu izpildes daļēju apturēšanu Latvijas PSR teritorijā, kuri pieņemti jautājumos par atvieglojumu attiecināšanu uz dažu kategoriju personām viņu nodrošināšanā ar dzīvojamo platību, ievērojot Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija sēdē izteiktos priekšlikumus un piezīmes.
2. Iesniegt minēto projektu Latvijas PSR vienpadsmitā sasaukuma Augstākās Padomes piecpadsmitās sesijas izskatīšanai.

Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija priekšsēdētājs

A. Gorbunovs

Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija sekretārs

I. Daudišs

LVA, 290. f., 10. apr., 2785. l., 21. lp. Oriģināls.

SAĪSINĀJUMI

- apr. — apraksts
apr. — (dokumentu tekstā) — aprīņķis
b. — biedrs
b.b. — biedri
CK — Centrālā komiteja
f. — fonds
g. — gads
IeM — Iekšlietu ministrija
IeTK — Iekšlietu tautas komisariāts
IK — izpildu komiteja
LK(b)P CK — Latvijas Komunistiskās (boļševiku) partijas Centrālā komiteja
l. — lieta
lp. — lapa
lpp. — lappuse
Latv. — Latvijas
LPSR — Latvijas Padomju Sociālistiskā republika
LKP CK — Latvijas Komunistiskās partijas Centrālā komiteja
LKP — Latvijas Komunistiskā partija
LP — Lietu pārvalde
LRAP — Latvijas PSR Republikāniskā arodbiedrību padome
LVA — Latvijas Valsts arhīvs
MP — Ministru Padome
Nr. — numurs
PA — Partijas arhīvs
ps — pilnīgi slepeni
PSRS — Padomju Sociālistisko Republiku Savienība
s. — slepeni
š.g. — šā gada
TKP — Tautas Komisāru Padome
t.sk. — tajā skaitā
tūkst. — tūkstotis
u.c. — un citi
u.t.t. — un tā tālāk
val. — valoda
VEF — Valsts elektrotehniskā fabrika
vietn. — vietnieks
VK(b)P — Vissavienības Komunistiskā (boļševiku) partija
VK(b)P CK — Vissavienības Komunistiskā (boļševiku) partijas Centrālā komiteja

DOKUMENTU SARAKSTS

I nodaļa

NEORGANIZĒTĀ JEB STIHISKĀ MIGRĀCIJA

1. Izvilks no Latvijas PSR iekšlietu tautas komisāra vietnieka A. Košeļeva dienesta ziņojuma Latvijas PSR Tautas Komisāru Padomes priekšsēdētājam V. Lācim par Rīgas pilsētas iedzīvotāju dokumentāciju. 1945. gada 10. aprīlī.
2. Izvilks no PSRS Tautas Komisāru Padomes Valsts plāna komisijas pilnvarotā vietnieka Latvijas PSR R. Bojāra ziņojuma Latvijas PSR Tautas Komisāru Padomes priekšsēdētājam V. Lācim par iedzīvotāju dabiskās un mehāniskās kustības uzskaites stāvokli. 1949. gada 16. jūnijā.
3. Latvijas PSR iedzīvotāju pārvietošanās uzskaites karte. [1948. gada 1. cet.].
4. Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētāja vietnieka M. Plūdoņa lūgums Liepājas jūras kara bāzes priekšniekam par pasu režīma ievērošanu kara pilsētiņas teritorijā. 1947. gada 19. oktobrī.
5. PSRS Valsts plāna komisijas Centrālās statistikas pārvaldes Jelgavas apriņķa inspektora ziņojums Latvijas PSR Iekšlietu ministrijas Jelgavas apriņķa Milicijas daļas adrešu birojam par trūkumiem iedzīvotāju kustības reģistrēšanā. 1948. gada [ ] maijā.
6. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas lēmums Nr.1047 «Par pilsoņu pierakstīšanās atļauju izsniegšanas sakārtošanu Rīgas pilsētā». 1949. gada 31. augustā.
7. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas lēmuma Nr.1047 pielikums Nr. 1 par pilsoņu pierakstīšanās noteikumiem Rīgas pilsētā. 1949. gada 31. augustā.
8. Izvilks no Latvijas PSR Statistikas pārvaldes pārskata par iedzīvotāju mehāniskās kustības rezultātiem Latvijas PSR pilsētās un lauku apvidos 1949. gadā. [1950. gada 1. cet.].
9. Izvilks no Rīgas pilsētas Statistikas pārvaldes ziņojuma Latvijas PSR Statistikas pārvaldes Kultūras, veselības aizsardzības un Demogrāfiskās statistikas sektoram par iedzīvotāju mehāniskās kustības rezultātiem 1950. gadā Rīgas pilsētā. 1951. gada 26. maijā.

10. Izvilkums no Latvijas PSR Statistikas pārvaldes izziņas PSRS Centrālās statistikas pārvaldes Demogrāfijas statistikas nodaļai par iedzīvotāju kustību Latvijā 1953. gadā. 1954. gada 15. jūlijā.
11. Izvilkums no Latvijas PSR Statistikas pārvaldes ziņojuma PSRS Centrālās statistikas pārvaldes Iedzīvotāju statistikas un veselības aizsardzības nodaļai par Latvijas PSR iedzīvotāju kustību 1954. gadā. 1955. gada 2. augustā.
12. Izvilkums no Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas lēmuma Nr. 260 «Par pasākumiem pasu režīma nostiprināšanā Rīgas pilsētā». 1956. gada 27. jūnijā.
13. Izvilkums no Latvijas PSR Statistikas pārvaldes atskaites PSRS Statistikas pārvaldes Iedzīvotāju statistikas un veselības aizsardzības nodaļai par iedzīvotāju mehānisko kustību 1955. gadā. 1956. gada 20. jūlijā.
14. Izvilkums no Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas ziņojuma Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās komitejas sekretāram un Latvijas PSR Ministru Padomei par repatriantu un reemigrantu ierašanos Rīgas pilsētā. 1956. gada 28. decembrī.
15. Latvijas PSR Statistikas pārvaldes Iedzīvotāju, veselības aizsardzības un kultūras statistikas nodaļas uzziņa par Latvijas PSR pilsētās un pilsētciematos iebraukušo un izbraukušo iedzīvotāju skaitu laika posmā no 1939. līdz 1957. gadam. [1957. gada 1. cet.].
16. Izvilkums no Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu izpildu komitejas lēmuma Nr. 281 «Par pasu režīma nostiprināšanu Rīgā». 1957. gada 17. maijā.
17. Izvilkums no Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas lēmuma Nr. 490 «Par pasākumiem pasu režīma un pilsoņu pierakstīšanās kārtības nostiprināšanā Rīgas pilsētā». 1958. gada 20. augustā.
18. Izvilkums no Rīgas pilsētas Statistikas pārvaldes pārskata par Rīgas pilsētas iedzīvotāju mehānisko kustību 1958. gadā. [1959. gada 1. cet.].
19. Izvilkums no Latvijas PSR Statistikas pārvaldes ziņojuma PSRS Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldei par Latvijas PSR iedzīvotāju skaitu, izglītības līmeni, nacionālo sastāvu un vecuma struktūru pēc 1959. gada Vissavienības tautas skaitīšanas datiem. [1960. gada 8. februārī].
20. Izvilkums no Rīgas pilsētas Proletāriešu rajona Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas lēmuma Nr. 142 «Par Rīgas

- pilsētas izpildu komitejas 1958. gada 20. augusta lēmuma «Par pasākumiem pasu režīma un pilsoņu pierakstīšanās kārtības nostiprināšanā Rīgas pilsētā» izpildes gaitu. 1959. gada 11. maijā.
21. Izvilks no Latvijas PSR Statistikas pārvaldes pārskata «Par 1959. gada Vissavienības tautas skaitīšanas aptuveniem rezultātiem Latvijas PSR». 1959. gada 14. maijā.
  22. Izvilks no Latvijas PSR Valsts plāna komisijas ziņojuma Latvijas PSR Ministru Padomei par iedzīvotāju dabisko pieaugumu un migrāciju uz Latvijas PSR no citiem PSRS rajoniem. 1965. gada 1. martā.
  23. Izvilks no Latvijas PSR Ministru Padomes lēmuma Nr. 602 «Par trūkumu novēršanu pasu režīma ievērošanā Latvijas Padomju Sociālistiskajā Republikā». 1965. gada 24. novembrī.
  24. Izvilks no Latvijas PSR Centrālās statistikas pārvaldes ziņojuma Latvijas PSR Ministru Padomei par Latvijas PSR iedzīvotāju un darba resursu izvietojumu pēckara laikā un tuvākajā perspektīvā. 1968. gada 12. aprīlī.
  25. Izvilks no Latvijas PSR Ministru Padomes Lietu pārvaldes Pirmās daļas un Latvijas PSR Ministru Padomes Lietu pārvaldes Vēstuļu grupas izziņas par Latvijas PSR Ministru Padomes 1965. gada 24. novembra lēmuma Nr. 602 «Par trūkumu novēršanu pasu režīma ievērošanā Latvijas PSR» izpildi. 1969. gada 10. decembrī.
  26. Izvilks no Latvijas PSR Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldes izdevuma dienesta vajadzībām «1970. gada Vissavienības tautas skaitīšanas rezultāti Latvijas PSR» par latviešu skaitu Latvijas PSR un PSRS 1970. gadā. [1974. gads].
  27. Izvilks no Latvijas PSR Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldes izdevuma dienesta vajadzībām «1970. gada Vissavienības tautas skaitīšanas rezultāti Latvijas PSR» par Latvijas PSR iedzīvotāju nacionālo sastāvu 1959. un 1970. gadā. [1974. gads].
  28. Izvilks no Latvijas PSR Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldes izdevuma dienesta vajadzībām «1970. gada Vissavienības tautas skaitīšanas rezultāti Latvijas PSR» par iebraukušo iedzīvotāju skaitu divu gadu laikā pirms tautas skaitīšanas. [1974. gads].
  29. Izvilks no Latvijas PSR Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldes izdevuma dienesta vajadzībām «1970. gada Vissavienības tautas skaitīšanas rezultāti Latvijas PSR». Par Rīgas iedzīvotāju nacionālo sastāvu 1959. un 1970. gadā. [1974. gads].

30. Izvilkums no Latvijas PSR Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldes izdevuma dienesta vajadzībām «1970. gada Vissavienības tautas skaitīšanas rezultāti Latvijas PSR» par iedzīvotāju mehānisko pieaugumu divu gadu laikā pirms tautas skaitīšanas. [1974. gads].
31. Izvilkums no Latvijas PSR Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldes izdevuma dienesta vajadzībām «Latvijas PSR iedzīvotāju dabiskā un mehāniskā kustība 1973. gadā». [1974. gads].
32. Izvilkums no Latvijas PSR Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldes izdevuma dienesta vajadzībām «Latvijas PSR iedzīvotāju dabiskā un mehāniskā kustība 1974. gadā». [1975. gads].
33. Izvilkums no Latvijas PSR Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldes izdevuma dienesta vajadzībām «Latvijas PSR iedzīvotāju dabiskā un mehāniskā kustība 1975.gadā». [1976. gads].
34. Izvilkums no Latvijas PSR Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldes izdevuma dienesta vajadzībām «Latvijas PSR iedzīvotāju dabiskā un mehāniskā kustība 1977. gadā» par iedzīvotāju migrāciju uz Latvijas PSR 1977. gadā. [1978. gads]
35. Latvijas PSR Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldes precizētie dati par Daugavpils iedzīvotāju skaitu pēc tautības un dzimuma. [1980. gads].
36. Latvijas PSR Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldes precizētie dati par Jelgavas iedzīvotāju skaitu pēc tautības un dzimuma. [1980. gads].
37. Latvijas PSR Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldes precizētie dati par Liepājas iedzīvotāju skaitu pēc tautības un dzimuma. [1980. gads].
38. Izvilkums no Latvijas PSR Ministru Padomes Centrālās statistikas pārvaldes izdevuma dienesta vajadzībām par 1979. gada Vissavienības tautas skaitīšanas rezultātiem. [1980. gads].
39. Izvilkums no Latvijas PSR Valsts plāna komitejas un Latvijas PSR Valsts plāna komitejas Darba, darba algas un kadru sagatavošanas daļas izstrādātā Latvijas PSR darba resursu summārās bilances aprēķina 1981. gadam. 1981. gada 28. janvārī.
40. Izvilkums no Latvijas PSR Ministru Padomes lēmuma «Par iedzīvotāju mehāniskā pieauguma pārtraukšanas pasākumiem» projekta apspriešanas protokola Nr.1. 1989. gada 4. janvārī.

41. Latvijas PSR Valsts plāna komitejas atzinums Latvijas PSR Ministru Padomei par migrācijas pārtraukšanas sekām. 1989. gada 1. februārī.
42. Izvilks no Latvijas PSR Ministru Padomes prezidija sēdes protokola Nr. 3 par pasākumiem iedzīvotāju nepamatotā pieauguma pārtraukšanai un migrācijas procesu regulēšanai Latvijas PSR. 1989. gada 13. februārī
43. Izvilks no Latvijas PSR Ministru Padomes un Latvijas Republikāniskās arodbiedrību padomes lēmuma Nr. 46 «Par pasākumiem iedzīvotāju skaita nepamatota mehāniskā pieauguma pārtraukšanai un migrācijas procesu regulēšanai Latvijas Padomju Sociālistiskajā Republikā». 1989. gada 14. februārī.
44. Izvilks no Alūksnes rajona Tautas deputātu padomes izpildu komitejas informācijas Latvijas PSR Valsts darba un sociālo jautājumu komitejai par Latvijas PSR Ministru Padomes un Latvijas Republikāniskās arodbiedrību padomes 1989. gada 14. februāra lēmuma Nr. 46 izpildes gaitu. 1989. gada 5. jūlijā.
45. Liepājas rajona Tautas deputātu padomes izpildu komitejas informācija Valsts darba un sociālo jautājumu komitejai par Latvijas PSR Ministru Padomes un Latvijas Republikāniskās arodbiedrību padomes 1989. gada 14. februāra lēmuma Nr. 46 izpildes gaitu Liepājas rajonā. 1989. gada 26. jūlijā.
46. Izvilks no Latvijas PSR Iekšlietu ministrijas ziņojuma Latvijas PSR Ministru Padomei un Latvijas PSR Valsts darba un sociālo jautājumu komitejai par 1989. gada 14. februāra lēmuma Nr. 46 izpildes gaitu». 1989. gada 27. jūnijā.
47. Latvijas PSR Valsts statistikas komitejas ziņojums Latvijas PSR Ministru Padomei par Latvijas PSR Ministru Padomes Republikāniskās arodbiedrību padomes 1989. gada 14. februāra lēmuma Nr.46 «Par pasākumiem iedzīvotāju skaita nepamatota mehāniskā pieauguma pārtraukšanai un migrācijas procesu regulēšanai Latvijas Padomju Sociālistiskajā Republikā» izpildes gaitu. 1989. gada 4. decembrī.
48. Izvilks no Latvijas PSR Valsts statistikas komitejas ziņojuma «Par 1989. gada Vissavienības tautas skaitīšanas rezultātiem Latvijas PSR». 1990. gada 28. februārī.
49. Latvijas PSR Valsts statistikas komitejas Iedzīvotāju statistikas pārvaldes ziņojums par Latvijas iedzīvotāju nacionālo sastāvu pēc 1989. gada Vissavienības tautas skaitīšanas datiem. [1990. gada 15. jūnijā].

50. Latvijas Republikas Valsts statistikas komitejas ziņojums Ekonomikas ministrijai par Ministru Padomes un Latvijas Republikāniskās arodbiedrību padomes 1989.gada 14.februāra lēmuma Nr. 46 izpildes gaitu republikā 1989. gadā, 1990. gada 1. augustā.

II nodaļa

ORGANIZĒTĀ MIGRĀCIJA

51. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu izpildu komitejas rīkojums nepieņemt darbā strādniekus un kalpotājus bez pasēm. 1944. gada 21. decembrī.
52. PSRS Tautas Komisāru Padomes Valsts plāna komisijas pilnvarotā vietnieka Latvijas PSR paskaidrojuma raksts par Latvijas PSR darbaspēka bilanci 1945. gadam. [1949. gada 1. cet.].
53. PSRS Tautas Komisāru Padomes Valsts plāna komisijas pilnvarotā vietnieka Latvijas PSR ziņojums par strādnieku un kalpotāju skaitu un vajadzību pēc papildus darbaspēka tautas saimniecības nozarēs Latvijas PSR. [1945. gads].
54. Izraksts no PSRS Valsts aizsardzības komitejas lēmuma par atļauju PSRS Jūras kara flotes tautas komisariātam ievest papildus brīva līguma strādniekus un kalpotājus. [1945. gada augustā].
55. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu izpildu komitejas rīkojums Nr. 26-s par «Likuma par pasēm» ievērošanu. 1945. gada 31. oktobrī.
56. PSRS Tautas Komisāru Padomes Lietu pārvaldes paziņojums Latvijas PSR Tautas Komisāru Padomei par strādnieku vervēšanu PSRS Jūras kara flotes tautas komisariātam. 1946. gada 1. februārī.
57. Izvilkums no PSRS Tautas Komisāru Padomes Valsts plāna komisijas pilnvarotā pārvaldes Latvijas PSR Plānu izpildes pārbaudes nodaļas ziņojuma par Latvijas PSR nodrošināšanu ar darbaspēku ceturtās piecades uzdevumu izpildei. 1946. gada 8. aprīlī.
58. Latvijas PSR Ministru Padomes lēmums Nr. 868 «Par strādnieku darbaspēka izmantošanu un dzīvokļu un sadzīves apstākļiem PSRS Kara un jūras kara uzņēmumu celtniecības ministrijas celtnēs» 1946. gada 9. oktobrī.

59. Rīgas pilsētas Milicijas pārvaldes Pasu daļas uzziņa Latvijas PSR Ministru Padomei par Transporta strādnieku organizētās vervēšanas savienības Baltijas kantora pasu likuma pārkāpumiem darbaspēka vervēšanā. 1947. gada 22. februārī.
60. PSRS Bruņoto spēku Galvenās artilērijas pārvaldes Traktoru pārvaldes 29. remontrūpnīcas lūgums Latvijas PSR Ministru Padomei par 150 strādnieku pierakstīšanu rūpnīcas kopmītnēs. 1948. gada 27. februārī.
61. Latvijas PSR Iekšlietu ministrijas ziņojums Latvijas PSR Ministru Padomei par pasu režīma pārkāpumiem Jūras celtniecības galvenās pārvaldes 2. celtniecības trestā. 1948. gada 10. novembrī.
62. Izvilks no PSRS Valsts plāna komisijas pilnvarotā Latvijas PSR ziņojuma PSRS Valsts plāna komisijai par darbaspēka komplektēšanu un izmantošanu Latvijas PSR uzņēmumos. 1948. gada 26. martā.
63. Baltijas kara apgabala Bruņotanku un mehanizētā karaspēka pārvaldes lūgums Latvijas PSR Ministru Padomei par sa-
vervēto brīva līguma strādnieku pierakstīšanu. 1948. gada 15. novembrī.
64. Izvilks no Latvijas PSR Iekšlietu ministrijas Milicijas pārvaldes dienesta ziņojuma Latvijas PSR Ministru Padomei par pasākumiem pasu režīma nošturināšanā Liepājas pilsētā un attīrīšanā no krimināli noziedzīgiem elementiem un personām, kas nenodarbojas ar sabiedriski derīgu darbu. 1949. gada 11. aprīlī.
65. 64228. karaspēka daļas lūgums Latvijas PSR Ministru Padomes Kara grupai par atļauju pierakstīt karaspēka daļā no KPFSR iebraukušos strādniekus. 1949. gada 29. septembrī.
66. Izvilks no Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās komitejas pirmā sekretāra J. Kalnbērziņa runas «Par lieliem trūkumiem politiskajā darbā, saimnieciskās un kultūras celtniecības vadīšanā mūsu republikā» Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās komitejas 1953. gada 22.-23. jūnija plēnumā. 1953. gada 22. jūnijā.
69. Izvilks no Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās komitejas pirmā sekretāra J. Kalnbērziņa un Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētāja V. Lāča lūguma PSKP CK pirmajam sekretāram N. Hruščovam un PSRS Ministru Padomes priekšsēdētājam N. Bulgaņinam par migrācijas ierobežošanu un darbaspēka sadali. 1957. gada 11. janvārī.

70. Izvilks no Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās komitejas pirmā sekretāra J. Kalnbērziņa runas Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās komitejas 1959. gada 7.-8. jūlija slēgtajā plēnumā. 1959. gada 7. jūlijā.
71. Izvilks no Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētāja vietnieka E. Berklava runas Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās komitejas 1959. gada 7.-8. jūlija slēgtajā plēnumā. 1959. gada 7. jūlijā.
73. Izvilks no Latvijas PSR Valsts plāna komisijas priekšsēdētāja A. Čuliša runas Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās komitejas 1959. gada 7.-8. jūlija slēgtajā plēnumā. 1959. gada 7. jūlijā.
74. Izvilks no Latvijas PSR Ministru Padomes Valsts drošības komitejas priekšsēdētāja J. Vēvera runas Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās komitejas 1959. gada 7.-8. jūlija slēgtajā plēnumā. 1959. gada 8. jūlijā.
75. Izvilks no Latvijas PSR Valsts plāna komisijas paskaidrojuma raksta PSRS Valsts ekonomikas padomei par Latvijas PSR darba resursu bilanci ģenerālās perspektīvas laikā (1960-1980). 1960. gada 11. decembrī.
76. Izvilks no Latvijas PSR Ministru Padomes lūguma PSRS Ministru Padomei par rūpniecībā strādājošo limita palielināšanu. 1961. gada 20. janvārī.
77. Latvijas PSR Valsts plāna komisijas informācija Latvijas PSR Centrālās statistikas pārvaldei par plānoto iedzīvotāju mehāniskā pieauguma apjomu laika posmā no 1961. līdz 1965. gadam. 1961. gada 15. martā.
79. Latvijas PSR Ministru Padomes Organizētās strādnieku pieņemšanas darbā un pārcelšanās Galvenās pārvaldes paziņojums Ogres rajona Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejai par strādnieču pārcelšanos uz Latviju. 1961. gada 6. aprīlī.
80. Latvijas PSR Ministru Padomes Organizētās strādnieku pieņemšanas darbā un pārcelšanās Galvenās pārvaldes pavēle par pārvaldes pilnvaroto sodīšanu par nolikuma par pārcelšanos pārkāpšanu. 1962. gada 11. jūnijā.
81. Izvilks no Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Ekonomikas institūta zinātniskā līdzstrādnieka B. Mežgaiļa paskaidrojuma raksta par Latvijas PSR darba resursu bilanci. 1963. gada 8. jūnijā.
82. Izvilks no Latvijas PSR Valsts plāna komisijas paskaidrojuma raksta Latvijas PSR Ministru Padomei par Latvijas PSR darba resursu bilanci 1969. gadam. 1968. gada 23. jūlijā.

83. Ražošanas apvienības «Komutators» lūgums Latvijas PSR Valsts plāna komitejai un Latvijas PSR Ministru Padomes Valsts darba komitejai par rūpnieciskās ražošanas personāla limitu apstiprināšanu. 1977. gada 4. maijā.
84. Rīgas ražošanas apvienības «ERA» lūgums Latvijas PSR Valsts plāna komitejai par apvienības rūpnieciskās ražošanas personāla skaita limitu pārskatīšanu. 1978. gada 15. martā.
85. Izvilks no V. I. Ļeņina Rīgas ražošanas apvienības «VEF» lūguma Latvijas PSR Ministru Padomes Valsts plāna komitejai par apvienības strādājošo skaita limitu noteikšanu. 1980. gada 6. novembrī.
86. 42. militārās rūpnīcas priekšnieka I. Beskrovnija lūgums Rīgas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildu komitejas Plāna komisijai atļaut rūpnīcas kopmītnēs pierakstīt 44 ievestos strādniekus. 1985. gada 9. janvārī.
83. Izvilks no Latvijas PSR Valsts plāna komitejas un Latvijas PSR Valsts plāna komitejas Darba, darba algas un kadru sagatavošanas daļas paskaidrojuma raksta PSRS Valsts plāna komitejai par Latvijas PSR darba resursu bilances projektu 1986.-1990.gadam. 1985. gada 16. decembrī.
84. Izvilks no Latvijas PSR Valsts statistikas komitejas ziņojuma Latvijas PSR Ministru Padomei par vidējo darba algu, strādnieku mainības koeficientu, darba laika zudumiem un kadru mainību Latvijas PSR slēgtajos uzņēmumos 1989. gadā. 1990. gada 27. februārī.

III nodaļa

MIGRANTU PRIVILĒGIJAS DZĪVOKĻU SADALĒ

85. Izvilks no Latvijas PSR Valsts kontroles tautas komisariāta sastādītā Rīgas pilsētas Staļina rajona dzīvokļu fonda uzskaites un izmantošanas pārbaudes akta. 1945. gada 18. janvārī.
86. Izvilks no Rīgas pilsētas Kirova rajona Dzīvokļu nodaļas paskaidrojuma Latvijas PSR Valsts kontroles tautas komisariātam par dzīvokļa nepamatotu piešķiršanu. [1945. gada [ ] janvāris].
87. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas rīkojums par dzīvokļu un kopmītņu piešķiršanu Rīgas pilsētas celtniecības trestam. 1945. gada 21. jūnijā.
88. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas lēmums Nr. 417 «Par dzīvojamās platības piešķiršanu rūpnīcas

- VEF strādniekiem, kuri ieradušies no Ļeņingradas». 1945. gada 27. jūnijā.
89. Rīgas pilsētas Kirova rajona Dzīvokļu sadales nodaļas izziņa par izsniegtajiem orderiem. 1945. gada 17. novembrī.
  90. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas rīkojums par ēku piešķiršanu rūpnīcas «Autoelektroprībor» vadošajiem darbiniekiem. 1946. gada 18. maijā.
  91. Latvijas PSR prokurora A. Mišutina priekšlikumi Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētājam V. Lācim par dzīvokļu krīzes pārvarēšanu. 1946. gada 20. augustā.
  92. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētāja A. Deglava rīkojums nodrošināt ar dzīvojamo platību demobilizētā karavīra Haļejeva ģimeni. 1947. gada 12. februārī.
  93. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētāja A. Deglava rīkojums par dzīvojamās platības piešķiršanu pilsonim Fjodorovam. 1947. gada 20. novembrī.
  94. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētāja A. Deglava rīkojums nekavējoties izsniegt orderi pilsonim Sakenkovam. 1947. gada 19. decembrī.
  95. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētāja A. Deglava rīkojums par dzīvojamās platības piešķiršanu demobilizētajam K. Meļņikovam. 1948. gada 30. janvārī.
  96. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētāja A. Deglava rīkojums par dzīvojamās platības piešķiršanu pulkvedim Kaverinam. 1948. gada 30. martā.
  97. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētāja vietnieka O. Keneciusa rīkojums par dzīvojamās platības piešķiršanu izgudrotājam S. Korehovam. 1948. gada 14. decembrī.
  98. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas rīkojums par dzīvojamās platības piešķiršanu. 1950. gada 20. jūnijā.
  99. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētāja vietnieka J. Pupura rīkojums piešķirt dzīvokli kantoradmirālim Ciruļņikovam. 1950. gada 10. augustā.
  100. Rīgas pilsētas Kirova rajona Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas lēmums «Par pilsones N. Tuļņikovas iesnieguma izskatīšanu». 1954. gada 22. martā.
  101. Rīgas pilsētas Kirova rajona Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas lēmums «Par rezerves majora N. Popova ies-

- nieguma izskatīšanu par dzīvojamās platības piešķiršanu Ļeņina ielā Nr.120 dz. 4». 1957. gada 10. jūnijā.
102. Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētāja vietnieka J. Fadejeva izziņa par dzīvojamās platības piešķiršanas pārkāpumiem Rīgas pilsētā 1962. gadā. [1962. gads].
  103. Latvijas PSR Ministru Padomes lēmums Nr. 85 «Par dzīvojamās platības piešķiršanu 1971. gadā, lai nodrošinātu no PSRS Bruņotajiem spēkiem atvaļinātās militārpersonas». 1971. gada 9. martā.
  104. Latvijas PSR Ministru Padomes 1971. gada 9. marta lēmuma Nr.85. pielikums 1971. gada 9. martā.
  105. Izvilks no Latvijas PSR Tautas kontroles komitejas Darbaļaužu sūdzību un priekšlikumu biroja ziņojuma Latvijas PSR Tautas kontroles komitejai par pārkāpumiem dzīvojamās platības piešķiršanā. 1973. gada 6. maijā.
  106. Izvilks no Latvijas PSR Tautas kontroles komitejas Darbaļaužu sūdzību un priekšlikumu biroja ziņojuma Latvijas PSR Tautas kontroles komitejai par Nolikuma par dzīvojamās platības sadalīšanas kārtību pārkāpumu faktiem atsevišķos republikas uzņēmumos un organizācijās. [1973. gads]
  107. Izvilks no Latvijas PSR Ministru Padomes Komunālās saimniecības daļas izziņas Latvijas PSR Ministru Padomei par dzīvojamās platības sadalīšanas praksi Latvijas PSR pilsētās. 1973. gada 14. novembrī.
  108. Izvilks no Nolikuma par dzīvojamās platības sadales kārtību Latvijas Padomju Sociālistiskajā Republikā. 1974. gada 30. decembrī.
  109. Rīgas pilsētas PSRS Bruņoto spēku atvaļināto militārpersonu darbā iekārtošanas un dzīvokļu apgādes komisijas sēdes protokols Nr.207 par dzīvokļu piešķiršanas kārtību PSRS Bruņoto spēku atvaļinātajām militārpersonām. 1975. gada 28. februārī.
  110. Izvilks no Latvijas Komunistiskās partijas Rīgas pilsētas komitejas un Rīgas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildu komitejas dienesta ziņojuma Latvijas PSR Ministru Padomei par Rīgas pilsētas iedzīvotāju apgādāšanu ar dzīvojamo platību. 1978. gada 27. novembrī.
  111. Izvilks no Latvijas PSR Tautas kontroles komitejas izziņas par Lielā Tēvijas kara invalīdu un kritušo karavīru ģimeņu iesniegumu izskatīšanas kārtību Rīgas pilsētas Kirova rajona Dzīvokļu nodaļā. 1981. gada 12. martā.

112. Izvilkums no Latvijas PSR Tautas kontroles komitejas izziņas par Lielajā Tēvijas kara invalīdu un kritušo karavīru ģimeņu iesniegto rakstisko iesniegumu izskatīšanas pārbaudes rezultātiem. 1981. gada 25. februārī.
113. Izvilkums no Rīgas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētāja M. Dubras priekšlikumiem Latvijas PSR Ministru Padomei sakarā ar laikrakstā «Pravda» publicēto rakstu «Nevis ciemiņi, bet saimnieki». 1983. gada 31. martā.
114. Ražošanas apvienības «Alfa» ģenerāldirektora vietnieka A. Cibulška lūgums Rīgas pilsētas izpildu komitejas Plānu komisijas Kompleksās plānošanas nodaļas priekšniekam V. Jurenokam pierakstīt kopmītņēs 100 strādniekus. 1984. gada 12. janvārī.
115. Karaspēka daļas Nr. 60092 komandiera N. Alkajeva lūgums Rīgas pilsētas tautas deputātu padomes izpildu komitejai nodrošināt ar dzīvojamo platību atvaļināto mičmani A. Jemeljanovu. 1984. gada 27. martā.
116. Klusā okeāna flotes 45. zemūdeņu divīzijas komandiera kontradmirāļa I. Gordejeva lūgums Rīgas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildu komitejai nodrošināt ar dzīvojamo platību atvaļināto mičmani V. Abrosinu. 1985. gada 26. jūnijā.
117. Latvijas PSR Komunālās saimniecības ministrijas Dzīvokļu saimniecības pārvaldes Latvijas PSR Ministru Padomes pilsētu un komunālās saimniecības daļai iesniegtais kopmītņu saraksts. 1984. gada 17. oktobrī.
118. Liepājas pilsētas izpildu komitejas Dzīvokļu nodaļas ziņas par pilsoņiem, kuri stāv dzīvokļu piešķiršanas uzskaitē Liepājas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildu komitejas Dzīvokļu nodaļā. [1986. gads].
119. Izvilkums no Latvijas PSR Komunālās saimniecības ministrijas Dzīvokļu pārvaldes izziņas par pilsoņu uzskaites stāvokli, kuriem ir nepieciešams uzlabot dzīvokļa apstākļus un dzīvojamās platības sadalīšanu Rīgas pilsētas Proletāriešu rajonā. 1986. gada 18.-19. novembrī.
120. Izvilkums no Rīgas pilsētas Ļeņingradas rajona Tautas deputātu padomes izpildu komitejas paskaidrojuma Latvijas PSR Tautas kontroles komitejai par orderu izsniegšanu. 1986. gada 12. decembrī.
121. Izvilkums no Rīgas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildu komitejas ziņojuma Latvijas PSR Ministru Padomei par dzīvojamās platības, kas nodota 1987. gadā uz kapitālo ieguldījumu rēķina, sadalīšanas plānu. 1987. gada 5. maijā.

122. Rīgas traleru un refrižeratoru flotes bāzes lūgums Latvijas PSR Ministru Padomei atļaut bāzes darbiniekiem dzīvojamās platības piešķiršanas uzskaites dokumentos iekļaut arī ģimenes locekļus. 1987. gada 29. jūnijā.
123. Rīgas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildu komitejas Tautas izglītības nodaļas Rīgas Jauno tehniķu stacijas darbinieku kolektīva priekšlikumi likum — projektam «Par migrācijas ierobežošanas pasākumiem». 1988. gada 30. decembrī.
124. PSRS Bruņoto spēku rezerves virsnieku darbā iekārtošanas un dzīvokļu un sadzīves jautājumu kārtošanas komisijas protokola Nr1. 1989. gada 27. janvārī.
125. Jūrmalas starprajonu Zvejnieku patērētāju biedrības protests pret dzīvokļu piešķiršanu atvaļinātajam virsniekam Darbaļaužu Internacionālās frontes līderim I. Lopatinam. 1989. gada 30. janvārī.
126. Jāzepa Vītola Latvijas Konservatorijas kolektīva deklarācija par Latvijas demilitarizāciju. 1989. gada [februāris]
127. Rīgas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildu komitejas Apdzīvojamās platības uzskaites un sadales pārvaldes priekšnieka V. Petkeviča ziņojums Rīgas pilsētas izpildu komitejai par dzīvokļa piešķiršanu I. Lopatinam. 1989. gada 23. februārī.
128. Latvijas PSR Augstākās Padomes lēmuma projekts par atvieglojumu atcelšanu militārpersonu nodrošināšanā ar dzīvojamo platību. 1990. gada [ ]janvārī.
129. Baltijas kara apgabala karaspēka pavēlnieka ģenerālpulkveža F. Kuzmina iebildumi pret Latvijas PSR Augstākās Padomes lēmuma projektu par atsevišķu PSKP CK un PSRS valdības lēmumu darbības apturēšanu attiecībā uz atvieglojumiem militārpersonu nodrošināšanā ar dzīvojamo platību. 1990. gada 24. janvārī.
130. Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija lēmums par atsevišķu PSRS valdības lēmumu izpildes daļēju apturēšanu Latvijas PSR teritorijā. 1990. gada 1. februārī.

LIST OF DOCUMENTS

Chapter I

UNORGANIZED OR SPONTANEOUS MIGRATION

1. Excerpt from the report by A. Košeļevs, Deputy People's Commissar of Home Affairs of the Latvian SSR, to V. Lācis, Chairman of the Soviet of People's Commissars of the Latvian SSR, on the documentation of citizens of Riga City. 10 April 1945.
2. Excerpt from the report by R. Bojārs, Plenipotentiary Deputy of the State Planning Committee of the USSR Soviet of People's Commissars, to V. Lācis, Chairman of the Soviet of People's Commissars of the Latvian SSR, on the state of natural and mechanical migration of citizens. 16 June 1949.
3. Migration registration card of citizens of the Latvian SSR. [1st quarter of 1948]
4. Petition by M. Plūdōnis, Deputy Chairman of the Council of Ministers of the Latvian SSR, to the head of Liepāja naval station, regarding observance of passport regime within the territory of the war camp.
5. Report by the Jelgava District inspector of the Central Statistics Board of the USSR State Planning Committee to the address bureau of the Jelgava District Militia Department of the Ministry of Home Affairs of the Latvian SSR, on drawbacks in citizen migration registration.
6. Resolution No. 1047 of the Executive Committee of the Soviet of Working People's Deputies of Riga City, «On issuance of citizen registration permits in Riga City.» 31 August 1949.
7. Supplement No. 1 to Resolution No. 1047 of the Executive Committee of the Soviet of Working People's Deputies of Riga City, on the regulations of citizen registration in Riga City. 31. August 1949.
8. Excerpt from the report of the Statistical Bureau of the Latvian SSR on the outcomes of mechanical migration of citizens in towns and rural territories of the Latvian SSR in 1949. [1st quarter of 1950]
9. Excerpt from the report of the Statistical Bureau of Riga City to the Department of Cultural, Health Protection, and Demography Statistics of the Statistical Bureau of the Latvian SSR, on the

- outcomes of the mechanical migration of citizens in Riga City in 1950. 26 May 1951.
10. Excerpt from the reference issued by the Statistical Bureau of the Latvian SSR to the Department of Demography Statistics of the USSR Central Statistics Board concerning citizen migration in Latvia in 1953. 15 July 1954.
  11. Excerpt from the report of the Statistical Bureau of the Latvian SSR to the Department of Citizen Statistics and Health Protection of the Central Statistics Board of the USSR on the migration of citizens of the Latvian SSR. 2 August 1955.
  12. Excerpt from Resolution No. 260 of the Executive Committee of the Soviet of Workers' Deputies of Riga City, «On undertakings for strengthening the passport regime in Riga City.» 27 June 1956.
  13. Excerpt from the report of the Statistical Bureau of the Latvian SSR to the Department of Citizen Statistics and Health Protection of the Central Statistics Board of the USSR on the mechanical migration of citizens in 1955. 20 July 1956.
  14. Excerpt from the report by V. Lecis, Chairman of the Executive Committee of the Soviet of Workers' Deputies of Riga City, to J. Kalnbērziņš, Secretary of the Central Committee of the Communist Party of Latvia, and to M. Plūdonis, Deputy Chairman of the Council of Ministers of the Latvian SSR, on the arrival of re-patriants and re-emigrants in Riga City. 28 December 1956.
  15. Reference issued by the Department of Citizen, Health Protection, and Cultural Statistics of the Statistical Bureau of the Latvian SSR, concerning the number of citizens having moved in or out of towns and villages of the Latvian SSR in the period 1939-1957. [1st quarter of 1957]
  16. Excerpt from Resolution No. 281 of the Executive Committee of the Soviet of Workers' Deputies of Riga City, «On strengthening of the passport regime in Riga.» 17 May 1957.
  17. Excerpt from Resolution No. 490 of the Executive Committee of the Soviet of Workers' Deputies of Riga City, «On undertakings for strengthening of the passport regime and citizen registration procedure in Riga City.» 20 August 1958.
  18. Excerpt from the report of the Statistical Bureau of Riga City on the mechanical migration of citizens of Riga City in 1958. [1st quarter of 1959]
  19. Excerpt from the report of the Statistical Bureau of the Latvian SSR to the Central Statistics Board of the Council of Ministers

- of the USSR on the number, education level, national composition, and age structure of the citizens of the Latvian SSR according to data of the 1959 All-Union census. [8 February 1960]
20. Excerpt from Resolution No. 142 of the Executive Committee of the Soviet of Workers' Deputies of the Proletāriešu District of Riga City, «On the fulfillment of the 20 August 1958 resolution of the Executive Committee of Riga City, «On undertakings for strengthening of the passport regime and citizen registration procedure in Riga City.»» 11 May 1959.
  21. Excerpt from the report by the Statistical Bureau of the Latvian SSR, «On rough outcomes of the 1959 All-Union census within the Latvian SSR.»
  22. Excerpt from the report of the State Planning Committee of the Latvian SSR to the Council of Ministers of the Latvian SSR on citizen fertility and their migration from other regions of the USSR to the Latvian SSR. 1 March 1965.
  23. Excerpt from Resolution No. 602 of the Council of Ministers of the Latvian SSR, «On eliminating drawbacks in observance of the passport regime in the Latvian Soviet Socialist Republic.» 24 November 1965.
  24. Excerpt from the report of the Central Statistics Board of the Latvian SSR to the Council of Ministers of the Latvian SSR on the distribution of citizens of the Latvian SSR and labor resources during the post-war period and in the nearest future. 12 April 1968.
  25. Excerpt from the reference issued by the First Department of the Management Board of the Council of Ministers of the Latvian SSR and the Letter Group of the Management Board of the Council of Ministers of the Latvian SSR, regarding the observance of 24 November 1965 Resolution No. 602 of the Council of Ministers of the Latvian SSR, «On eliminating drawbacks in observance of the passport regime in the Latvian SSR.» 10 December 1969.
  26. Excerpt from the publication of the Central Statistics Board of the Council of Ministers of the Latvian SSR, issued for official purposes, «Outcomes of the 1970 All-Union census in the Latvian SSR,» on the number of Latvians in the Latvian SSR in 1970.
  27. Excerpt from the publication of the Central Statistics Board of the Council of Ministers of the Latvian SSR, issued for official purposes, «Outcomes of the 1970 All-Union census in the Latvi-

- an SSR» on the national composition of the citizens of the Latvian SSR in 1959 and 1970
28. Excerpt from the publication of the Central Statistics Board of the Council of Ministers of the Latvian SSR, issued for official purposes, «Outcomes of the 1970 All-Union census in the Latvian SSR,» on the number of citizens having arrived within two years before the census.
  29. Excerpt from the publication of the Central Statistics Board of the Council of Ministers of the Latvian SSR, issued for official purposes, «Outcomes of the 1970 All-Union census in the Latvian SSR» on the national composition of the citizens of Riga in 1959 and 1970.
  30. Excerpt from the publication of the Central Statistics Board of the Council of Ministers of the Latvian SSR, issued for official purposes, «Outcomes of the 1970 All-Union census in the Latvian SSR» on the mechanic population growth within two years before the census.
  31. Excerpt from the publication of the Central Statistics Board of the Council of Ministers of the Latvian SSR, issued for official purposes, «Natural and mechanic migration of the citizens of the Latvian SSR in 1973.»
  32. Excerpt from the publication of the Central Statistics Board of the Council of Ministers of the Latvian SSR, issued for official purposes, «Natural and mechanic migration of the citizens of the Latvian SSR in 1974.»
  33. Excerpt from the publication of the Central Statistics Board of the Council of Ministers of the Latvian SSR, issued for official purposes, «Natural and mechanic migration of the citizens of the Latvian SSR in 1975.»
  34. Excerpt from the publication of the Central Statistics Board of the Council of Ministers of the Latvian SSR, issued for official purposes, «Natural and mechanic migration of the citizens of the Latvian SSR in 1977» on citizen migration to the Latvian SSR in 1977.
  35. Data specified by the Central Statistics Board of the Council of Ministers of the Latvian SSR on the number of the citizens of Daugavpils according to ethnicity and gender.
  36. Data specified by the Central Statistics Board of the Council of Ministers of the Latvian SSR on the number of the citizens of Jelgava according to ethnicity and gender.
  37. Data specified by the Central Statistics Board of the Council of

- Ministers of the Latvian SSR on the number of the citizens of Liepāja according to ethnicity and gender.
38. Excerpt from the publication of the Central Statistics Board of the Council of Ministers of the Latvian SSR, issued for official purposes, on the outcomes of the 1979 All-Union census.
  39. Excerpt from the summary balance account for labor resources of the Latvian SSR for the year 1981, made by the State Planning Committee of the Latvian SSR and the Department of Labor, Wages, and Training of Personnel of the State Planning Committee of the Latvian SSR. 28 January 1981.
  40. Excerpt from Protocol No. 1 of debate regarding the draft resolution of the Council of Ministers of the Latvian SSR, «On undertakings for preventing the mechanical population growth.» 4 January 1989.
  41. Conclusion of the State Planning Committee of the Latvian SSR addressed to the Council of Ministers of the Latvian SSR, on the consequences of migration cessation. 1 February 1989.
  42. Excerpt from Protocol No. 3 for the meeting of the Presidium of the Council of Ministers of the Latvian SSR on undertakings for cessation of unsubstantiated population growth and regulation of migration processes in the Latvian SSR. 13 February 1989.
  43. Excerpt from Resolution No. 46 of the Council of Ministers of the Latvian SSR and the Latvian Republican Trade Union Council, «On undertakings for prevention of unsubstantiated mechanical population growth and regulation of migration processes in the Latvian Soviet Socialist Republic.» 14 February 1989.
  44. Excerpt from the information provided by the Executive Committee of the Soviet of People's Deputies of Alūksne District to the Latvian SSR State Committee for Job-concerned and Social Issues concerning the fulfillment procedure of 14 February 1989 Resolution No. 46 of the Latvian Republican Council of Trade Unions. 5 July 1989.
  45. Information provided by the Executive Committee of the Soviet of People's Deputies of Liepāja District to the Latvian SSR State Committee for Job-concerned and Social Issues concerning the fulfillment procedure of 14 February 1989 Resolution No. 46 of the Latvian Republican Council of Trade Unions in Liepāja District. 26 July 1989
  46. Excerpt from the report of the Ministry of Home Affairs of the

- Latvian SSR to the Council of Ministers of the Latvian SSR and the Latvian SSR State Committee for Job-concerned and Social Issues on the fulfillment procedure of 14 February 1989 Resolution No. 46.» 27 June 1989.
47. Report of the Latvian SSR State Statistics Committee to the Council of Ministers of the Latvian SSR on the fulfillment procedure of the Resolution No. 46 of the Council of Ministers of the Latvian SSR and the Latvian Republican Council of Trade Unions, «On undertakings for prevention of unsubstantiated mechanical population growth and regulation of migration processes in the Latvian Soviet Socialist Republic.» 4 December 1989.
  48. Excerpt from the report of the Latvian SSR State Statistical Committee, «On the outcomes of the 1989 All-Union census in the Latvian SSR.» 28 February 1990.
  49. Report of the Citizen Statistics Board of the State Statistical Committee of the Latvian SSR on the national composition of the citizens of Latvia according to the data of the 1989 All-Union census. [15 June 1990].
  50. Report of the Latvian Republic State Statistical Committee to the Ministry of Economics on the fulfillment procedure of Resolution No. 46 of the Council of Ministers of the Latvian SSR and the Latvian Republican Council of Trade Unions in the republic in 1989. 1 August 1990.

Chapter II

ORGANIZED MIGRATION

51. Order by the Executive Committee of the Workers' Deputies of Riga City to refrain from engaging workers and employees without passports. 21 December 1944.
52. Written explanation by the deputy plenipotentiary of the State Planning Committee of the USSR Soviet of People's Commissars regarding the labor force balance in the Latvian SSR for 1945. [1st quarter of 1949]
53. Report by the deputy plenipotentiary of the State Planning Committee of the USSR Soviet of People's Commissars on the numbers of workers and employees and the necessity for supplementary labor force in branches of economy of the Latvian SSR. [year 1945]

54. Excerpt from the resolution of the USSR State Defense Committee on issuance of permission to the People's Commissariat of the USSR Navy, to take in additionally workers and employees with free contracts. [August of 1945]
55. Order No. 26-s of the Executive Committee of Workers' Deputies of Riga City on the fulfillment of the «Law on passports.» 31 October 1945.
56. Statement of the USSR Soviet of People's Commissars to the Soviet of People's Commissaries of the Latvian SSR regarding canvassing of workers for the People's Commissariat of the USSR Navy. 1 February 1946.
57. Excerpt from the report of the Department of Plan Fulfillment Inspection of the Latvian SSR of the board of the plenipotentiary of the State Planning Committee of the USSR Soviet of People's Commissars, on ensuring the Latvian SSR with labor force, in order to fulfill the objectives of the fourth five-year-period. 8 April 1946.
58. Resolution No. 868 of the Council of Ministers of the Latvian SSR, «On the use of workers' labor force and lodging and social conditions in buildings of the USSR Ministry of War and Navy Enterprise Construction.» 9 October 1946.
59. Reference issued by the Passport Department of the Militia Department of Riga City to the Council of Ministers of the Latvian SSR concerning violations of law in labor force recruiting, committed by the Baltic Office of the Union of Organized Recruitment of Transporting Workers. 22 February 1947.
60. Petition of the 29th Repair Works of the Tractor Department of the Central Artillery Board of the USSR Armed Forces to the Council of Ministers of the Latvian SSR, concerning the registration of 150 workers in the dormitories of the works. 27 February 1948.
61. Report of the Ministry of Home Affairs of the Latvian SSR to the Council of Ministers of the Latvian SSR on violations of the passport regime in the 2nd construction company of the Central Marine Constructions Board. 10 November 1948.
62. Excerpt from the report by the plenipotentiary of the USSR State Planning Committee in the Latvian SSR to the USSR State Planning Committee on staffing and use of workers in enterprises of the Latvian SSR. 26 March 1948.
63. Petition of the Armored Tank and Mechanized Forces Administration of the Baltic Military District to the Council of Minis-

- ters of the Latvian SSR concerning the registration of recruited workers with free contracts. 15 November 1948.
64. Excerpt from the report for official purposes of the Militia Department of the Ministry of Home Affairs of the Latvian SSR to the Council of Ministers of the Latvian SSR on undertakings for the strengthening of the passport regime in Liepāja City and getting rid of criminals and persons avoiding socially useful work. 11 April 1949.
  65. Petition of the military unit No. 64228 to the War Group of the Council of Ministers of the Latvian SSR concerning permission to register in the unit workers having arrived from the Russian Soviet Federative Socialist Republic. 29 September 1949.
  66. Excerpt from the speech by J. Kalnbērziņš, First Secretary of the Central Committee of the Communist Party of Latvia, «On heavy drawbacks in political undertakings and administration of economic and cultural construction in our republic» during the 22-23 June 1953 General Meeting of the Central Committee of the Communist Party of Latvia. 22 June 1953.
  67. Excerpt from the petition by J. Kalnbērziņš, First Secretary of the Central Committee of the Communist Party of Latvia, and V. Lācis, Chairman of the Council of Ministers of the Latvian SSR, to N. Khrushchev, First Secretary of the Central Committee of the Communist Party of the Soviet Union, and N. Bulganin, Chairman of the Council of Ministers of the USSR, concerning restriction of migration and labor force distribution. 11 January 1957.
  68. Excerpt from the speech by J. Kalnbērziņš, First Secretary of the Central Committee of the Communist Party of Latvia, in the 7-8 July 1959 closed meeting of the Central Committee of the Communist Party of Latvia. 7 July 1959.
  69. Excerpt from the speech by E. Berklavs, Deputy Chairman of the Council of Ministers of the Latvian SSR, in the 7-8 July 1959 closed meeting of the Central Committee of the Communist Party of Latvia. 7 July 1959.
  70. Excerpt from the speech by A. Čulītis, Chairman of the State Planning Committee of the Latvian SSR, in the 7-8 July 1959 closed meeting of the Central Committee of the Communist Party of Latvia. 7 July 1959.
  71. Excerpt from the speech by J. Vēveris, Chairman of the State Security Committee of the Council of Ministers of the Latvian SSR, in the 7-8 July 1959 closed meeting of the Central Committee of the Communist Party of Latvia. 7 July 1959.

72. Excerpt from the written explanation of the State Planning Committee of the Latvian SSR to the USSR State Economy Board about the labor resource balance in the Latvian SSR during the general perspective (1960-1980). 11. December 1960.
73. Excerpt from the petition of the Council of Ministers of the Latvian SSR to the Council of Ministers of the USSR about increasing of the limit of workers in industrial enterprises. 20 January 1961.
74. Information provided by the State Planning Committee of the Latvian SSR to the Central Statistics Board of the Latvian SSR about the planned mechanical population growth in the period 1961-1965. 15 March 1961.
75. Statement of the Central Board of Organized Workers Employment and Migration to the Executive Committee of the Soviet of People's Deputies of Ogre District about migration of woman laborers to Latvia. 6 April 1961.
76. Order of the Central Board of Organized Workers Employment and Migration about the punishing of plenipotentiaries of the Board for Violation of the Regulations on Migration. 11. June 1962.
77. Excerpt from the written explanation by B. Mežgailis, researcher of the Institute of Economics of the Academy of Sciences of the Latvian SSR, about the labor resource balance in the Latvian SSR. 8 June 1963.
78. Excerpt from the written explanation of the State Planning Committee of the Latvian SSR to the Council of Ministers of the Latvian SSR about the labor force balance of the Latvian SSR for 1969. 23. July 1968.
79. Petition of the production company «Komutators» to the State Planning Committee of the Latvian SSR and State Labor Committee of the Council of Ministers of the Latvian SSR concerning confirmation of industrial production personnel limits. 4 May 1977.
80. Petition of the Riga Production Company «ERA» to the State Planning Committee of the Latvian SSR concerning review of industrial staff number limits of the company. 15 March 1978.
81. Excerpt from the petition of Riga V. I. Lenin Production Company «VEF» to the State Planning Committee of the Council of Ministers of the Latvian SSR concerning the establishment of limits to the number of workers engaged in the company.

82. Petition by I. Beskrovnijs, chief of the 42nd military factory, to the Planning Committee of the Executive Committee of the Soviet of People's Deputies of Riga City for permission to register 44 workers newcomers in the dormitories of the factory. 9 January 1985.
83. Excerpt from the written explanation of the State Planning Committee of the Latvian SSR and the Department of Labor, Wages, and Training of Personnel of the State Planning Committee of the Latvian SSR to the USSR State Planning Committee about the project of labor resource balance in the Latvian SSR for 1986-1990. 16 December 1983.
84. Excerpt from the statement of the State Planning Committee of the Latvian SSR to the Council of Ministers of the Latvian SSR concerning the average salary, worker changeability rate, working time loss, and staff member changeability in closed enterprises of the Latvian SSR in 1989. 27 February 1990.

Chapter III

PRIVILEGES OF MIGRANTS IN APARTMENT DISTRIBUTION

85. Excerpt from the statement on apartment fund registration and use in the Stalin district of Riga City, prepared by L. Donskaja and I. Danvalde, inspectors of the State Control People's Commissariat of the Latvian SSR. 18 January 1943.
86. Excerpt from the written explanation by V. Antmanis, Head of the Apartment Department of the Kirovs district of Riga City to the State Control People's Commissariat of the Latvian SSR about assignment of an apartment to citizen Gramovs.
87. Order by the Executive Committee of the Soviet of Worker Deputies of Riga City about assignment of apartments and dormitories to the Riga City Construction Company. 21. June 1945.
88. Resolution No. 417 of the Executive Committee of the Soviet of Worker Deputies of Riga City, «On assignment of dwelling space to workers of the VEF factory, having arrived from Leningrad.» 27 June 1945.
89. Reference issued by the Department of Apartment Distribution of Kirovs district of Riga City concerning the issued warrants for living accommodation. 17 November 1945.
90. Order by the Executive Committee of the Soviet of Worker Deputies of Riga City about assignment of buildings to the leading staff members of the factory «Autoelektropribor». 18 May 1946.

91. Proposals submitted by A. Mišutins, Procurator of the Latvian SSR, to V. Lācis, Chairman of the Council of Ministers of the Latvian SSR, on overcoming the lodging crisis. 20 August 1946.
92. Order by A. Deglavs, Chairman of the Executive Committee of the Soviet of Worker Deputies of Riga City, to provide dwelling space to the family of the demobilized soldier Halejev. 12 February 1947.
93. Order by A. Deglavs, Chairman of the Executive Committee of the Soviet of Worker Deputies of Riga City, to provide dwelling space to the family of citizen Fiodorov. 20 November 1947.
94. Order by A. Deglavs, Chairman of the Executive Committee of the Soviet of Worker Deputies of Riga City, to issue immediately the warrant for living accommodation to citizen Sakenkov. 19 December 1947.
95. Order by A. Deglavs, Chairman of the Executive Committee of the Soviet of Worker Deputies of Riga City, to provide dwelling space to the demobilized K. Melnikov. 30 January 1948.
96. Order by A. Deglavs, Chairman of the Executive Committee of the Soviet of Worker Deputies of Riga City, to provide dwelling space to Colonel Kaverin. 30 March 1948.
97. Order by O. Kenecius, Deputy Chairman of the Executive Committee of the Soviet of Worker Deputies of Riga City, to provide dwelling space to the inventor S. Korehov. 14 December 1948.
98. Order by the Executive Committee of the Soviet of Worker Deputies of Riga City on assignment of dwelling space. 20 June 1950.
99. Order by J. Pupurs, Deputy Chairman of the Executive Committee of the Soviet of Worker Deputies of Riga City, to assign an apartment to Rear-Admiral Cirulnikov. 10 August 1950.
100. Resolution by the Executive Committee of the Soviet of Working People's Deputies of Kirovs district of Riga City, «On review of application by citizen N. Tuļņikova.» 22 March 1954.
101. Resolution of the Executive Committee of the Soviet of Working People's Deputies of Kirovs district of Riga City, «On review of application by reserve Major N. Popov about assignment of dwelling space on 120 Lenin Street, apartment No. 4.» 10 June 1957.
102. Reference issued by J. Fadejevs, Deputy Chairman of the Executive Committee of the Soviet of Working People's Deputies of Riga City, on violations in assignment of dwelling space in Riga City in 1962. [1962]

103. Resolution No. 85 of the Council of Ministers of the Latvian SSR, «On assignment of dwelling space in 1975, to supply the retired militarys on the USSR Armed Forces.» 9 March 1971.
104. Annex to 9 March 1971 Resolution No. 85 of the Council of Ministers of the Latvian SSR. 9 March 1971.
105. Excerpt from the report of the Working People's Complaint and Proposal Bureau of the People's Control Committee of the Latvian SSR to the People's Control Committee of the Latvian SSR on violations in assignment of dwelling space. 6 May 1973.
106. Excerpt from the report of the Worker Complaint and Proposal Bureau of the People's Control Committee of the Latvian SSR to the People's Control Committee of the Latvian SSR on violations of Statute on Distribution Procedure of Dwelling Space in several enterprises and organizations of the republic. [1973]
107. Excerpt from the reference issued by the Municipal Economy Department of the Council of Ministers of the Latvian SSR to the Council of Ministers of the Latvian SSR concerning the practice of dwelling space distribution in towns of the Latvian SSR. 14 November 1973.
108. Excerpt from the Statute on Distribution Procedure of Dwelling Space. 30 December 1974.
109. Protocol No. 207 of the meeting of the Riga City Committee of Employment and Lodging of retired militarys of the USSR Armed Forces. 28 February 1975.
110. Excerpt from the official report of the Riga City Committee of the Communist Party of Latvia and the Executive Committee of the Soviet of People's Deputies of Riga City to the Council of Ministers of the Latvian SSR on the provision of Riga City citizens with dwelling space. 27 November 1978.
111. Excerpt from the reference issued by the People's Control Committee of the Latvian SSR concerning the review procedure of applications by families of the disabled and killed soldiers and in the Apartment Department of Kirovs district of Riga City. 12 March 1981.
112. Excerpt from the reference issued by the People's Control Committee of the Latvian SSR about the results of review of the written applications by families of the disabled soldiers and those killed during the Great Patriotic War. 25 February 1981.
113. Excerpt from the proposals by M. Dubra, Chairman of the Executive Committee of the Soviet of People's Deputies of Riga City, to the Council of Ministers of the Latvian SSR concerning

- the article «Owners, but not guests» published in the newspaper *Pravda*. 31 March 1983.
114. Petition by A. Cibulskis, Deputy General Director of the Production Company «Alfa» to V. Jurenoks, head of the department of Complex Planning of the Planning Committee of the Executive Committee of Riga City, to register 100 workers in the dormitory. 12 January 1984.
  115. Petition by N. Alkajevs, commander of army unit No. 60092, to the Executive Committee of the Soviet of People's Deputies of Riga City, to provide dwelling space to the retired warrant officer A. Jemeljanovs. 27 March 1984.
  116. Petition by I. Gordejevs, Rear-Admiral, commander of the 45th Submarine Division of the Pacific Ocean Fleet, to the Executive Committee of the Soviet of People's Deputies of Riga City, to provide dwelling space to the retired warrant officer V. Abrosins. 26 June 1985.
  117. List of dormitories submitted by the Apartment Board of the Ministry of Municipal Economy of the Latvian SSR to the Department of Urban and Municipal Economy of the Council of Ministers of the Latvian SSR. 17 October 1984.
  118. Record provided by the Apartment Department of the Executive Committee of Liepāja City about citizens who are registered for apartment assignment at the Apartment Department of the Executive Committee of the Soviet of People's Deputies of Liepāja City. [1986]
  119. Excerpt from the reference issued by the Apartment Department of the Ministry of Municipal Economy of the Latvian SSR about the citizens registered for improvement of lodging conditions and distribution of dwelling space in Proletāriešu district of Riga City. 18-19 November 1986.
  120. Excerpt from written explanation of the Executive Committee of the Soviet of People's Deputies of Leningrad district of Riga City to the State Control Committee of the Latvian SSR about issuance of warrants for living accommodations. 12 December 1986.
  121. Excerpt from the report of the Executive Committee of the Soviet of People's Deputies of Riga City to the Council of Ministers of the Latvian SSR about the distribution project of the dwelling space created in 1987 for capital investments. 5 May 1987.
  122. Petition of the Centre of Riga Trawler and Refrigerator Fleet to the Council of Ministers of the Latvian SSR to permit the

- employees of the Centre to include their family members in the documents of apartment assignment. 29 June 1987.
123. Proposals of the staff body of the Riga Young Technician Station of the National Education Department of the Executive Committee of the Soviet of People's Deputies of Riga City, for the bill «On undertakings migration restriction.» 30 December 1988.
  124. Protocol No. 1 of the Committee for Employment and Arrangement of Lodging and Social Issues of Reserve Officers of the USSR Armed Forces. 27 January 1989.
  125. Protest by the Jūrmala interdistrict Fishermen Consumer Society against assignment of apartments to I. Lopatin, retired officer, leader of Interfront Movement. 30 January 1989.
  126. Declaration of the staff body of the Jāzeps Vītols Conservatoire of Latvia about demilitarization of Latvian. [February] 1989.
  127. Report by V. Petkevišs, Head of the Dwelling Space Registration and Distribution Board of the Executive Committee of the Soviet of People's Deputies of Riga City to the Executive Committee of Riga City about assignment of apartment to I. Lopatin. 23 February 1989.
  128. Draft resolution of the Supreme Council of the Latvian SSR on cancellation of privileges for militaries in providing them with dwelling space. [...] January 1990.
  129. Protest by Colonel-General F. Kuzmin, army commander of the Baltic Military District, against the draft resolution of the Supreme Council of the Latvian SSR concerning suspension of certain resolutions of the Central Committee of the Communist Party of the Soviet Union and the USSR Government, with regard to privileges for militaries in providing them with dwelling space. 24 January 1990.
  130. Resolution of the Presidium of the Supreme Soviet of the Latvian SSR about partial suspension of certain resolutions by the USSR Government within the territory of Latvia. 1 February 1990.

SUMMARY

From the beginning of the 18th century to the end of World War I, the present-day territory of Latvia was part of the czarist Russia. Already then there was an organized inflow of a large number of foreigners to Latvia. The policy of colonization and Russification ended only with the establishment of the independent state of Latvia.

After the occupation of Latvia in June 1940, the imperial policy was continued more powerfully and on a broader scope.

Documents included in the collection «Migrants in Latvia» prove the deliberately furthered and purposefully directed migration of foreigners, especially Russians, into Latvia, organized by the Central Committee of the Communist Party of the Soviet Union (CPSU) and the USSR Government.

Data of 1989 All-Union census — which was the last year before the re-establishment of the political independence of Latvia — show that, compared to the pre-war number of citizens (data of 1935), the population of Latvia has grown by 1.4 times, while the number of ethnic population — Latvians — had not reached the level of 1935. At that time, the number of Latvians was by 5.4% lower than in 1935, while the number of Russians had grown by 5.4 times, Belarussians — 4.5 times, and Ukrainians — by more than 50 times. Systematic, unrestricted migration became the main factor of decreasing the proportion of Latvians in the total number of Latvian citizens.

Migrants came to the towns of Latvia to improve their living conditions, to find job in their specialty, or because of the fact that Latvia at that time was better supplied with consumer goods. Though the non-black-soil regions of Russia as well as other regions of the USSR, in view of the large number of those who departed, remained without citizens capacious for work, the Central Committee of the CPSU and the USSR Government supported the migration flow towards Latvia and other national republics of the USSR. Privileges of migrants were secured by different resolutions and directives by the Central Committee of the CPSU, the Council of Ministers of the USSR, and other authorities of the USSR. Retired officers of the USSR Armed Forces enjoyed special privileges, and their inflow into Latvia did not cease.

Migration into Latvia was caused and furthered to a large extent by the growing needs of industrial enterprises for additional labor

force. After the occupation of Latvia in 1940, her economy was made part of the complex economy of the USSR. Industrial management, planning, and financing were established by different directives and administrative methods, ignoring the specific peculiarities and conditions of Latvia. All-Union department dictate increased, which were guided only by the interests of the respective ministries, but not Latvia. While planning the construction of various industrial objects in Latvia, the All-Union institutions envisaged that they would be provided with workers and specialists from the number of newcomers.

The present collection of documents consists of three chapters: **Chapter I, «Unorganized or spontaneous migration»** contains documents on the number and previous places of residence (regions, cities) of migrants, their influence on the national composition of the citizens of Latvia, as well as documents on the attitude of the authorities of the Latvian SSR towards the inflow of foreigners into Latvia, especially Riga. Archival documents provide an irrefutable proof that many thousands of migrants have arrived in Latvia in an organized way. Documents thereon are included in **Chapter II, «Organized migration.»** From 1944 to the regaining of the national independence of Latvia, the newcomers enjoyed large privileges in the distribution of apartments, compared to the ethnic citizens of Latvia, which is proved with the documents of **Chapter III, «Privileges of migrants in apartment distribution.»**

The documents included in the collection are mainly first publications. They apply to the time period from 1944 to 1989. Certain documents on migration restriction apply to the year 1990.

Unrestricted migration flow towards Latvia, as well as the privileges of the newcomers, was among the essential factors during the Third Awakening of the Latvian people, their struggle for the re-establishment of the national independence of Latvia.

force. After the occupation of Latvia in 1940, her economy was made part of the complex economy of the USSR. Industrial management, planning, and financing were established by different directives and administrative methods, ignoring the specific peculiarities and conditions of Latvia. All-Union department dictate increased, which were guided only by the interests of the respective ministries, but not Latvia. While planning the construction of various industrial objects in Latvia, the All-Union institutions envisaged that they would be provided with workers and specialists from the number of newcomers.

The present collection of documents consists of three chapters: Chapter I, «Unorganized or spontaneous migrations» contains documents on the number and previous places of residence (regions, cities) of migrants, their influence on the national composition of the citizens of Latvia.

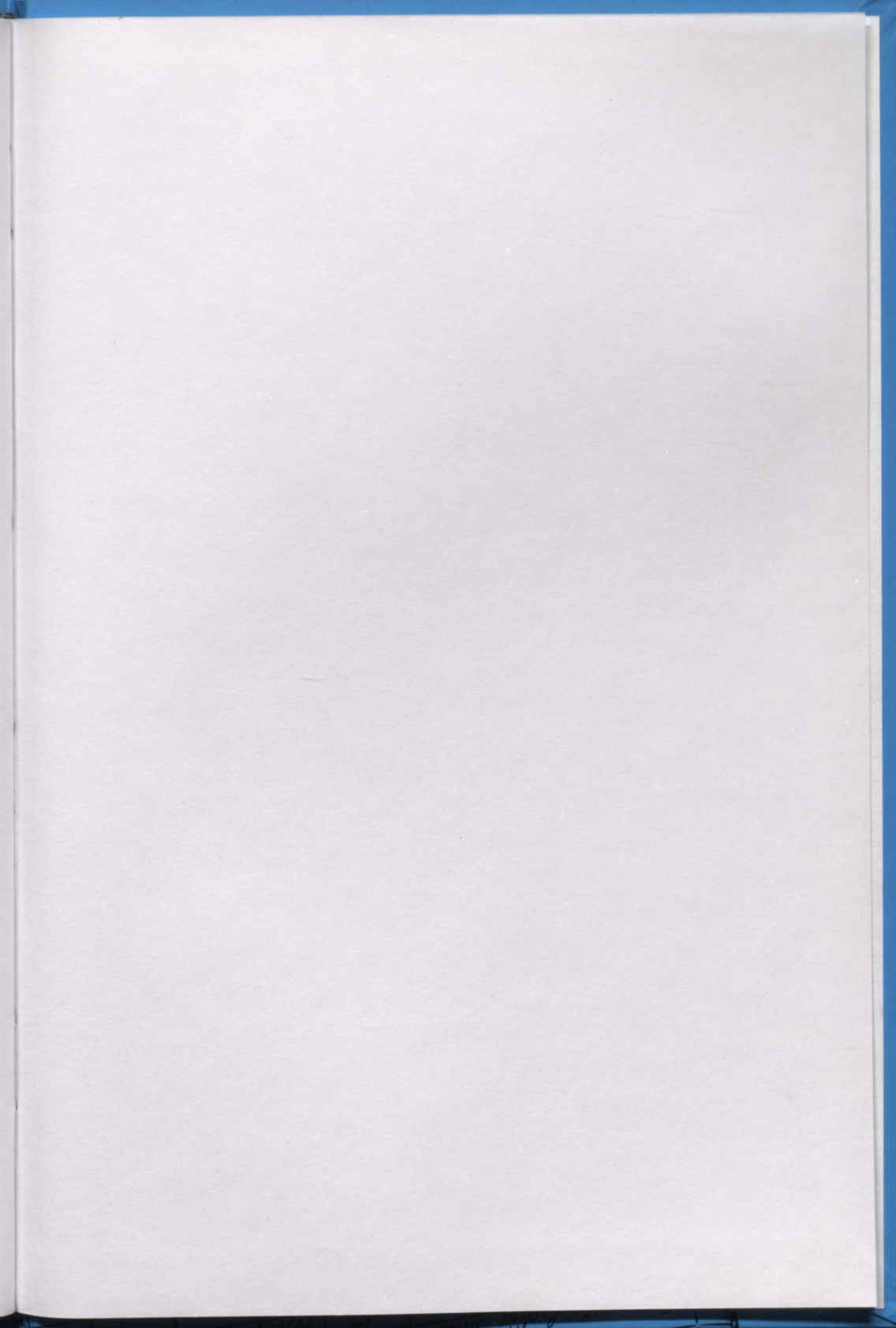
MIGRANTI LATVIJĀ 1944 — 1989 DOKUMENTI

Chapter II, «Organized migration» from 1944 to the re-igniting of the national independence of Latvia, the newcomers enjoyed huge privileges in the distribution of land, housing, and other resources.

Chapter III, «Privileges of migration» contains documents on the privileges of migration to the ethnic citizens of Latvia, which were granted to the newcomers from 1944 to 1989. Certain documents in this chapter are included in Chapter II.

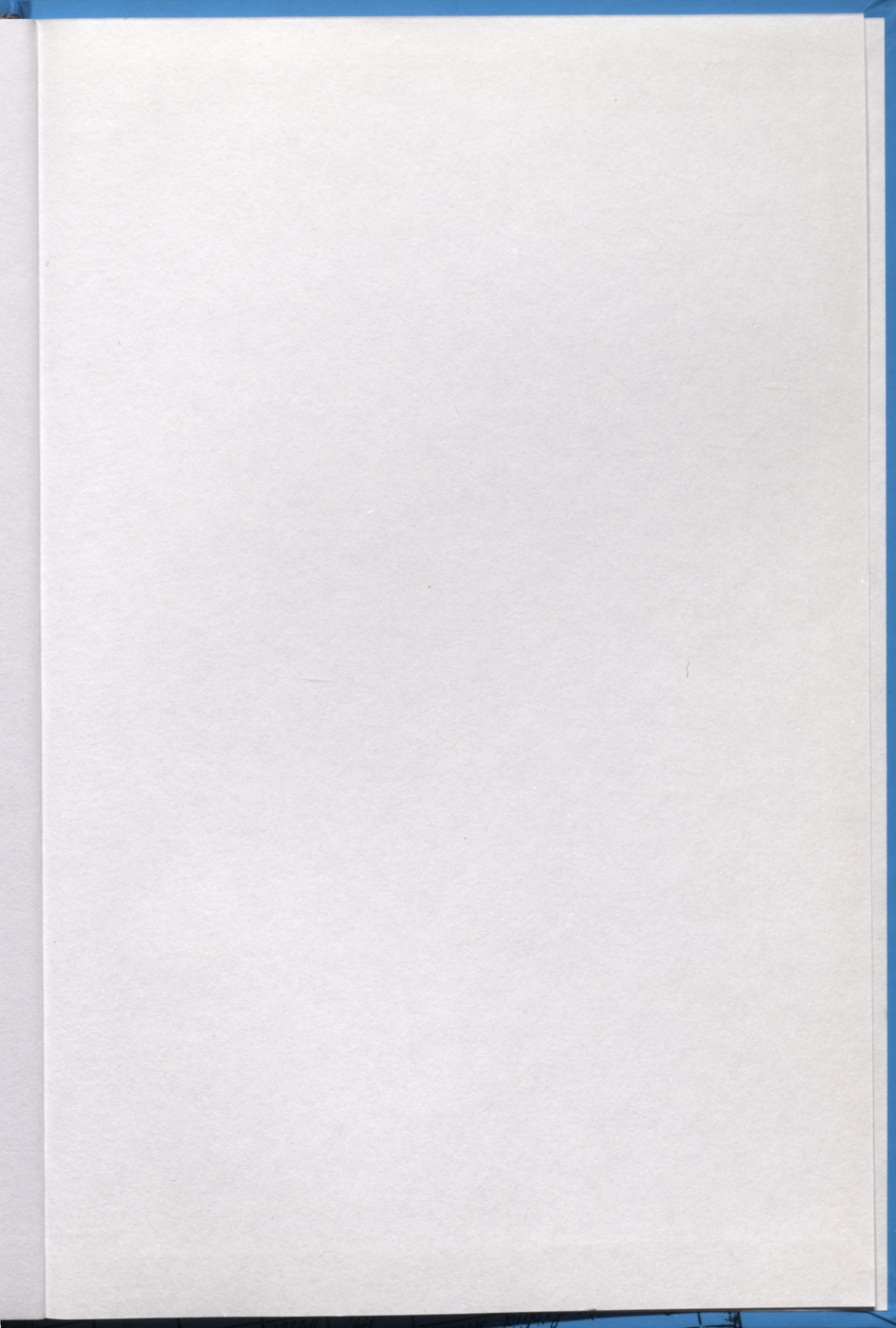
The documents in this collection are mainly first publications. They were published in the period 1944 to 1989. Certain documents in this collection are included in Chapter II.

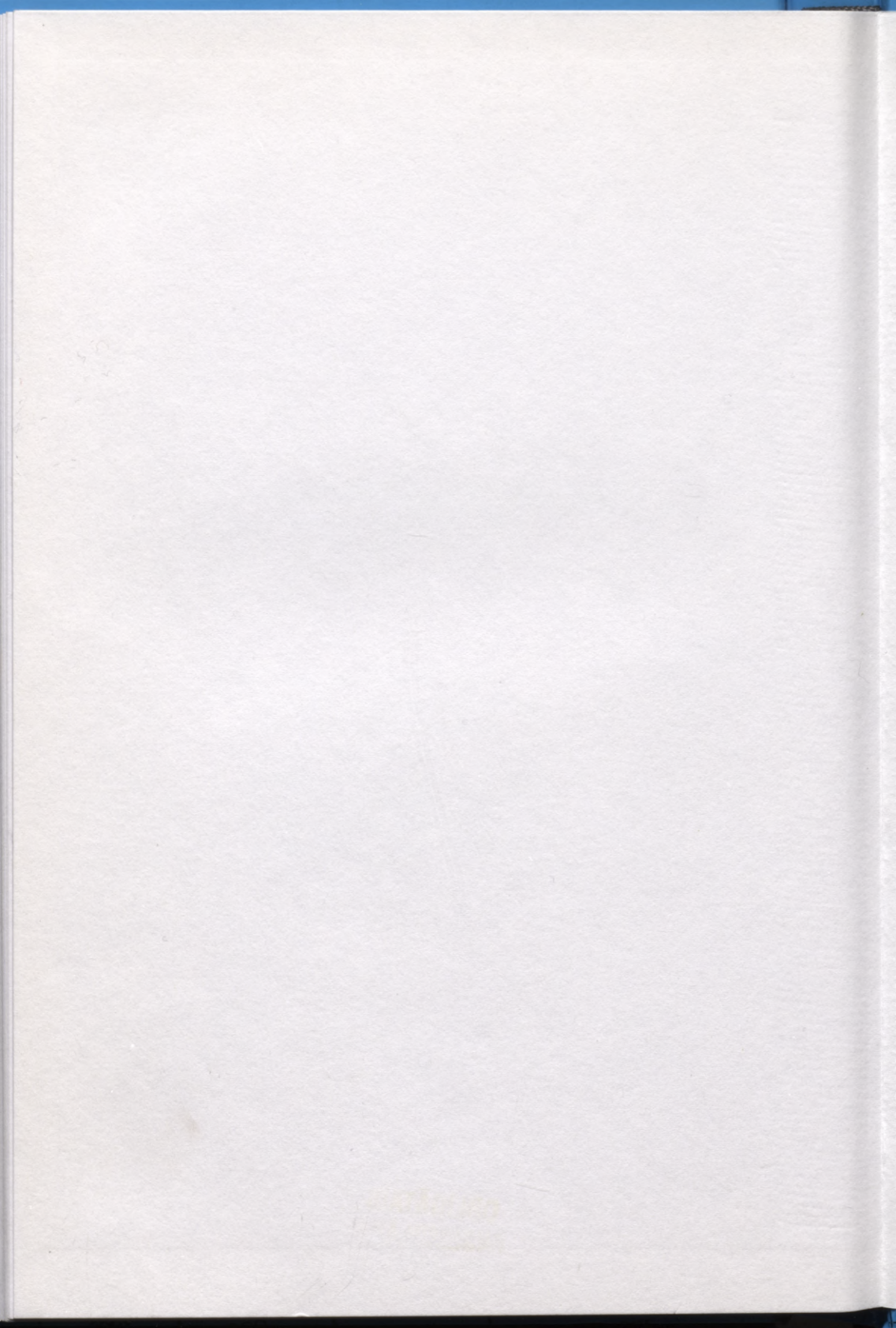
Nodota salikšanai 06.16.04.
Parakstīta iespiešanai 07.11.04.
Formāts 60x90/16. Pasūt. Nr. 1529
Latvijas Valsts arhīvs.
Bezdelīgu ielā 1, Rīgā, LV-1007.
Reģistrācijas apliecība Nr. 2-1079.
Iespiests Talsu tipogrāfijā,
Jaunā iela 17, Talsi, LV-3201.

MIRKANTI LATVIJĀ 1944 — 1989
DOKUMENTI

Notrūka veidlapai 06.15.99
Parakstus iegūstamāi 07.11.06.
Formāts 60x90/16. Papīrs, Nr. 1529
Laiņas Valsts arhīvs.
Baudzīgu iela 1, Rīga, LV-1007
Reģistrācijas apliecība Nr. 2-1079
Iespējis Talsu tipogrāfijā
Jaunā iela 17, Talsi, LV-3201

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0304078586

**OBLIGĀTAIS
EKSEMPĻĀRS**

3,50

2004-4
286

№ 242
от 13. III 62 г.

С. Кашинский
Отсаживе в вы-
гоне переселенского
г. С. К. переселен-
ской группы № 17

Parcelis nāms apliecības № _____
Переселенческий билет № _____

Anketa—Iesniegums | Анкета—Заявление

No kurienes pārceļas: Откуда переселяется: _____
 Kur pārceļas: Куда переселяется: Slv. Kālimiņa v. n.
 Republika/Республика KPFR Kolhozs/Колхоз _____
 Rajons/Район Blotikas raj. Jankiņkas apg. Ciema padome/Сельсовет Jaunais
 Republika/Республика _____ Rajons/Район Slv
 Ciema padome/Сельсовет _____ Republika/Республика LPSR

Veļos pārcelties uz vienu no republikas kolhoziem, sovhoziem
 Желаю переселиться в один из колхозов, совхозов республики
 Pār sevi sniedzis sekojošas ziņas: О себе сообщаю следующие сведения:
 Uzvārds, vārds un tēva vārds Рыжкович, Denis' Stepana d.
 Фамилия, имя и отчество
 Dzimšanas gads un vieta 1907. g. 7. aug. Mologičenkas apg. Pabalkviņojā
 Год и место рождения
 Tautība balvkrievi 4. Izglītība 2 kl.
 Национальность Образование
 Specialitāte namdāvis 6. Partijas piederība nav
 Специальность Партийность
 Kādā darbā strādāja pēdējos divus gadus un kur Mologičenkas mēijņņņņņņ cītē
 На какой работе работал последние два года и где kā namdāvis

ISBN 9984-9548-1-1
9 789984 954813

№ п.с. Карты № _____
 № паспорта, кем и _____
 Kopā ar mani pārceļas mana ģimene sekojošajās _____
 мместно со мной переселяется мой _____

Radniēģās attiecības Ролевые отношения	Dzimšanas gads Год рождения	Partijas piederība Партийность	Pamatnodarbošanās Osновная работа	Pases № паспорта
	1905	nav	kolhozn.	662393